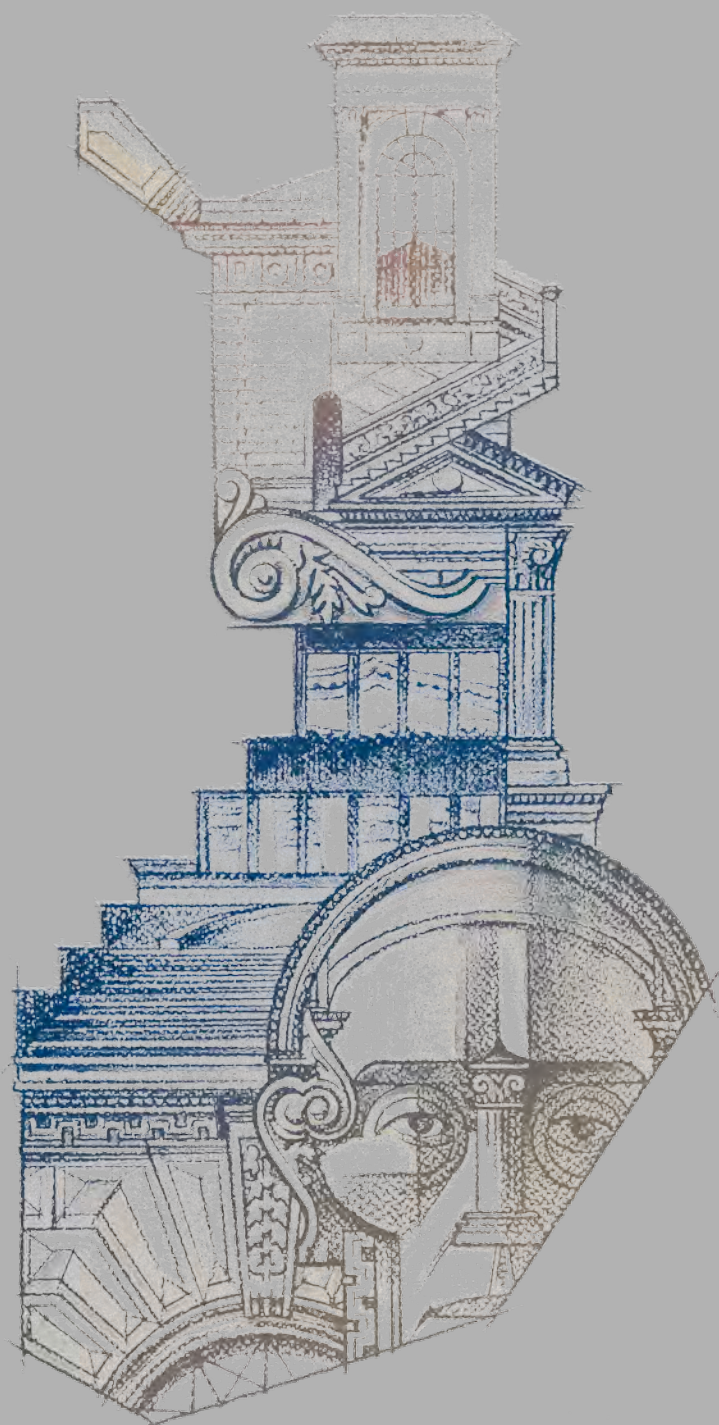

Suomen Pankin vuosikertomus 2012

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Suomen Pankin vuosikertomus 2012

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Suomen Pankki

Perustettu 1811

Käyntiosoite

Snellmanin aukio, Helsinki

Postiosoite

PL 160, 00101 Helsinki

Puhelinnumero

kansallinen 010 8311

kansainvälinen +358 10 8311

Faksi

(09) 174 872

SWIFT

SPFB FI HH

Sähköposti

info@suomenpankki.fi

etunimi.sukunimi@suomenpankki.fi

Suomen Pankin internetsivusto

www.suomenpankki.fi

Aluekonttorit

Vantaa

Turvalaaksontie 1, Vantaa,

PL 160, 00101 Helsinki,

puh. 010 8311

Oulu

Kajaaninkatu 8,

PL 103, 90101 Oulu,

puh. 010 8311

Tämä vuosikertomus on Suomen Pankista annetun lain 19 §:n mukainen toimintakertomus.

Vuosikertomuksen luvut perustuvat helmi-maaliskuussa 2013 käytettävissä olleisiin tietoihin.

ISSN 1239-9329 (painettu julkaisu)

ISSN 1456-5773 (verkkajulkaisu)

Edita Prima Oy

Helsinki 2013

Sisällys

Esipuhe	7
Suomen Pankki	8
Toiminta vuonna 2012	11
Rahapolitiikka	11
EKP:n rahapolitiikka ja sen valmistelu	11
Rahapolitiikan toteuttaminen euroalueella ja Suomessa	21
Suomen Pankki kotimaisessa talouspolitiikassa	26
Rahoitusjärjestelmä	30
Rahoitusjärjestelmän vakaus	30
Rahoitusjärjestelmäpolitiikka	32
Rahoitusjärjestelmän infrastruktuuri	36
Varallisuuden hallinnointi	38
Suomen Pankin rahoitusvarallisuus ja sen hallinnointi	38
Sijoitustoiminnan riskit ja niiden hallinta	41
Setelit ja kolikot	45
Muu toiminta	50
Tutkimus	50
Siirtymätalouksien tutkimuslaitos	51
Tilastot	53
Kansainvälinen toiminta	54
Viestintä	57
Johtaminen ja henkilöstö	61
Strategian uudistaminen	61
Johtamisjärjestelmä	61
Toiminnansuunnittelu	64
Tavoite- ja tuloskehikko	64
Henkilöstö- ja budjettikehykset	64
Riskienhallinta toiminnanohjauksen välineenä	64
Henkilöstö	64
Työmarkkina-asiat	68
Budjetti ja operatiiviset kustannukset	68
Suomen Pankin budjetti	71
Eläkerahaston budjetti	72
Finanssivalvonnan budjetti	73
Ympäristö	74
Rahahuollon ympäristövaikutukset	74
Kokonaisriskit	76
Eurojärjestelmän sisäiset saamiset ja vastuut	77
Taseen kokonaisriskit	78

Tilinpäätös	79
Tase.....	80
Tuloslaskelma.....	82
Tilinpäätöksen liitteet.....	83
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet.....	85
Taseen liitetiedot.....	89
Tuloslaskelman liitetiedot.....	100
Riskienhallinnan liitetiedot.....	108

Liitteet	114
Eurojärjestelmän rahapolitiikkaan liittyvät toimenpiteet vuonna 2012.....	114
Rahoitusmarkkinoita koskevat keskeiset viranomaistoimenpiteet vuonna 2012.....	116
Suomen Pankin vuonna 2012 antamia lausuntoja.....	120
Suomen Pankin julkaisuja vuonna 2012.....	121

Liitetaulukot	125
----------------------------	-----

Kehikot

Kehikko 1. Rahapoliittiset osto-ohjelmat.....	13
Kehikko 2. Kreikan valtionvelkojen uudelleenjärjestely.....	16
Kehikko 3. Vaihtotaseen kehitys ja Suomen kilpailukyky.....	29
Kehikko 4. Pankkiunioni.....	33
Kehikko 5. EU:n pankkisektorin rakenteita pohtineen työryhmän ehdotukset.....	34
Kehikko 6. Makrovakauserävalvonnan järjestäminen Suomessa.....	35
Kehikko 7. Markkapalautukset.....	47
Kehikko 8. Suomen Pankki EKP:n ja EU:n elimissä sekä muissa kansainvälisissä elimissä vuonna 2012.....	55
Kehikko 9. Suomen Pankin uudistetut strategiset linjaukset.....	62
Kehikko 10. Suomen Pankin toiminta-ajatus, visio, strategia ja arvot.....	63
Kehikko 11. Suomen Pankin tavoite- ja tuloskehikko 2012.....	66
Kehikko 12. Johtamisen ja työhyvinvoinnin kehittäminen Suomen Pankissa.....	70

SUOMEN PANKKI

FINLANDS BANK

Esipuhe

Finanssikriisin edelleen jatkuessa Suomen Pankki on ollut strategiansa mukaisesti aktiivinen ja rakentava toimija eurojärjestelmän piirissä. Se on analysoinut myös Suomen kansantalouden ongelmia ja hakenut ja esittänyt niihin ratkaisuja.

Olemme kohdanneet sukupolvemme suurimman talouskriisin sekä Euroopassa että maailmanlaajuisesti. Keskuspankkien on tehtävä kaikkensa, jotta tämän kriisin kielteisiä vaikutuksia talouteen ja työllisyyteen voitaisiin rajoittaa ja samalla rakentaa pohjaa kestäväälle kasvulle. Keskuspankkien on oltava osa ratkaisua, ei osa ongelmaa. Tämä täytyy toteuttaa keskuspankin mandaattia kunnioittaen ja samalla uusia ratkaisuja hakien.

Euroalueen rahoitusmarkkinat rauhoituivat merkittävästi vuoden jälkipuoliskolla sen jälkeen, kun Euroopan keskuspankki oli ilmoittanut valmiudestaan toimia jäsenmaiden valtionlainojen markkinoilla turvataksaan rahapolitiikan välittymisen ja sen yhtenäisyyden koko alueella. Arvopaperiostojen aloittamiseen liitettiin tiukka ehdollisuus, joka kytki ostot osaksi kohdemaiden talouksien sopeuttamisohjelmia. EKP:n ilmoittamalla valmiudella on ollut myönteinen vaikutus markkinatilanteeseen.

Vuoden aikana edistyi myös työssä Euroopan rahoitusmarkkinoiden rakenteiden vahvistamiseksi, kun EU:n jäsenmaat pääsivät poliittiseen yhteisymmärrykseen pankkiunionin keskeisestä osasta, euroalueen yhteisestä pankkivalvonnasta. Yhteinen pankkivalvontaviranomainen päätettiin perustaa Euroopan keskuspankin yhteyteen. Tämän rinnalla on tärkeää edetä kriisinhallinnassa ja kriisien ratkaisussa.

Rahoitusmarkkinoilla näkyvästä vakaantumisesta huolimatta Euroopan reaalityaloudellinen kehitys muodostui pettymykseksi. Suomessakin talouden näkymät heikentyivät vuoden mittaan, ja tämä on huonontanut myös julkisen talouden näköaloja. Samalla viennin ja ulkomaankaupan tasapainon näkymät ovat pysyneet heikkoina, ja kilpailukykyämme suunta on ollut huononeva.

Suomen kansantalouden ulkoisen tasapainon ja kilpailukyvyn sekä julkisen talouden heikentyminen on tärkeä hälytysmerkki Suomen vahvuuksien rapautumisesta. Siksi on välttämätöntä jatkaa rakenneuudistuksia, jotka parantavat talouden kasvumahdollisuuksia ja julkisen talouden kestävyyttä. Työmarkkinoihin liittyvillä uudistuksilla on tässä oleellinen merkitys. Lisäksi suomalaisen tuotannon kansainvälinen kilpailukyky on elvytettävä. Tässä palkanmuodostuksen merkitys on suuri.

Hallitus teki keväällä 2012 tärkeitä päätöksiä julkisen talouden tasapainottamiseksi. Kasvunäkymien heikentyminen on kuitenkin muuttanut tilannetta. Tarvitaan lisää päätöksiä, jotta valtionvelan kasvu suhteessa kansantuotteeseen voidaan pysäyttää.

Väestön ikärakenne on julkisen talouden kestävyysvajeen keskeinen syy. Ongelman ratkaiseminen vaatii nykyistä pidempiä työuria. Suomalaisilla on yhä enemmän terveitä elinvuosia, ja osa niistä olisi käytettävä työelämässä. Samalla palvelujen tuotavuutta on parannettava.

Suomen Pankin kannalta kulunut vuosi on ollut menestyksellinen. Pankilla on vaikuttavuutta sekä kotimaassa että kansainvälisesti, ja samalla pankin vakavaraisuus ja toiminnan tehokkuus ovat kehittyneet myönteisesti. Kiitos tästä kuuluu pankin henkilökunnalle, joka on ylittänyt erinomaisiin tuloksiin vaativina jatkuneissa olosuhteissa.

Erkki Liikanen
21. helmikuuta 2013

Suomen Pankki

Suomen Pankki on Suomen kansallinen keskuspankki ja samalla osa Euroopan keskuspankkijärjestelmää. Se on itsenäinen julkisoikeudellinen laitos, joka toimii eduskunnan takuulla ja hoidossa. Pankkia valvoo eduskunnan valitsema yhdeksänjäseninen pankkivaltuusto. Pankin asema on määritelty Suomen perustuslaissa. Sen toimintaa säätelevät Euroopan keskuspankkijärjestelmän perussääntö sekä laki Suomen Pankista.

Suomen Pankin ydintoimintoja ovat osallistuminen rahapolitiikan valmisteluun, rahoitusmarkkinoiden vakauden valvonta, operatiiviset keskuspankkitehtävät sekä huolehtiminen käteisrahan saatavuudesta ja turvallisuudesta Suomessa.

Eurojärjestelmän rahapoliittiset päätökset tehdään keskitetysti Euroopan keskuspankin (EKP) neuvostossa, ja kansalliset keskuspankit vastaavat hajautetusti rahapolitiikan toteutuksesta. Suomen Pankin pääjohtaja on EKP:n neuvoston jäsen. Pankin asiantuntijat seuraavat ja analysoivat raha- ja reaali-talouden kehitystä ja tukevat siten pääjohtajan toimintaa neuvoston jäsenenä.

Suomen Pankki toteuttaa eurojärjestelmän rahapolitiikkaa Suomessa hoitamalla rahapoliittiset operaatiot suomalaisten vastapuolten, lähinnä pankkien, kanssa. Suomen Pankki turvaa kotimaisen rahoitusjärjestelmän maksuvalmiuden ja välittää pankkien väliset maksut. Suomen Pankin

operatiiviseen pankkitoimintaan kuuluu myös sen oman rahoitusvarallisuuden kuten valuuttavarannon sijoittaminen tuottavasti ja turvallisesti.

Rahoitusmarkkinoiden vakauden valvonnassa Suomen Pankki vastaa kokonaistaloudellisesta näkökulmasta ja yksittäisiä toimijoita valvoo pankin yhteydessä itsenäisenä viranomaisena toimiva Finanssivalvonta. Suomen Pankin pääjohtaja ja Finanssivalvonnan johtaja kuuluvat Euroopan keskuspankin yhteydessä toimivaan Euroopan järjestelmäriskikomiteaan, jossa pääjohtaja on komitean äänivaltainen jäsen.

Suomen Pankin johtokunnan muodostivat vuonna 2012 puheenjohtaja Erkki Liikanen, varapuheenjohtaja Pentti Hakkarainen sekä Seppo Honkapohja. Pääkonttorin 6 osastolla sekä pankin aluekonttoreissa työskenteli vuoden lopussa kaikkiaan 406 henkeä. Suomen rahahuollon rakenneuudistuksen myötä Kuopion ja Tampereen aluekonttorit suljettiin vuoden 2012 aikana ja rahahuolto keskitettiin Vantaan ja Oulun aluekonttoreihin.

Finanssivalvonnalla on oma johtokuntansa, jonka puheenjohtajana toimii Suomen Pankin johtokunnan varapuheenjohtaja Pentti Hakkarainen. Finanssivalvonnan palveluksessa työskenteli vuoden 2012 lopussa 207 henkeä. Finanssivalvonta julkaisee oman toimintakertomuksensa.

Kuva: Peter Mickelsson.

Suomen Pankin johtokunta.

Vasemmalta lukien johtokunnan jäsen Seppo Honkapohja, johtokunnan varapuheenjohtaja Pentti Hakkarainen ja johtokunnan puheenjohtaja Erkki Liikanen.

Taustalla Suomen Pankin kokoelmiin vuonna 2012 hankittu Ilkka Väätin teos "Marian istuin".

Kuva: Peter Mickelsson.

Toiminta vuonna 2012

Rahapolitiikka

EKP:n rahapolitiikka ja sen valmistelu

Poikkeukselliset rahapoliittiset toimet turvasivat euroalueen vakauden

EKP:n neuvosto laajensi vuoden 2012 aikana epätavanomaisia toimenpiteitä, joilla tuettiin velkakriisin heikentämän pankkisektorin luotonantokykyä sekä rahapolitiikan välittymistä euroalueella. Neuvoston joulukuussa 2011 tekemien päätösten mukaisesti toteutettiin kaksi erityispitkää luotto-operaatiota: toinen joulukuussa 2011 ja toinen helmikuussa 2012. Merkittävä neuvoston rahapoliittinen päätös koski rahapoliittisten suorien kauppajen ohjelmaa (Outright Monetary Transactions, OMT) syyskuussa 2012 (ks. kehikko 1, s. 13). Ilmoitus ohjelmasta vähensi selvästi markkinoiden pelkoa euroalueen hajoamisesta ja vaimensi näin rahoitusmarkkinoiden jännitteitä. Eurojärjestelmä ei tehnyt ohjelman

mukaisia valtionlainapaperien ostoja vuonna 2012. EKP:n neuvosto on jatkuvasti korostanut, että kaikki epätavanomaiset rahapoliittiset toimet ovat luonteeltaan tilapäisiä. Epätavanomaisten toimien lisäksi neuvosto laski rahapoliittista ohjauskorkoaan heinäkuussa 1 prosentista 0,75 prosenttiin (kuvio 1). Rahapolitiikkaa kevennettiin, sillä inflaatio hidastui vuoden mittaan ja velkakriisi heikensi euroalueen talousnäkyviä ja vaimensi inflaatiopaineita.

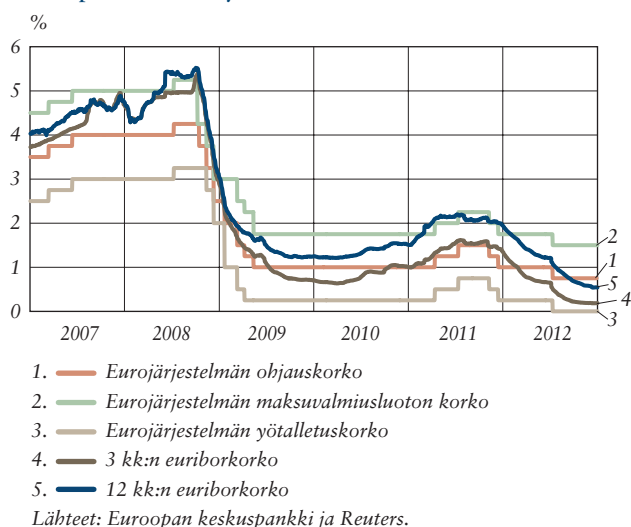
Yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin mukainen inflaatio hidastui vuoden alun 2,7 prosentista 2,2 prosenttiin joulukuussa 2012 (kuvio 2). Inflaatio oli vuonna 2012 keskimäärin 2,5 %, kun se oli vuonna 2011 keskimäärin 2,7 %. Inflaatio-odotukset säilyivät hyvin ankkuroiduneina koko vuoden 2012.

EKP:n neuvoston arvio talousnäkymistä synkkeni vuoden mittaan. Vielä toukuussa neuvosto odotti talouden tointuvan asteittain vuoden 2012 aikana, mutta elokuun kokouksessaan neuvosto arvioi euroalueen talouden elpävän vain hyvin vähitän, sillä kasvun vauhdittumista hillitsivät yhä useat tekijät. Kasvuvirettä heikensivät joillakin euroalueen valtionlainamarkkinoilla esiintyvät jännitteet ja niiden vaikutukset luotonsaannin ehtoihin, taseiden korjausliikkeiden jatkuminen niin rahoitusallalla kuin muillakin talouden sektoreilla, huomattava työttömyys sekä maailmantalouden kasvun hidastuminen.

Vuonna 2012 neuvoston erityisenä huolena olivat euroalueen maakohtaisen kehityksen eriytyminen ja rahapolitiikan epätasainen välittyminen euroalueen sisällä. Erityisesti Espanjan ongelmat kärjistyivät vuonna 2012, ja maa pyysi ulkopuolista apua pankkisektorinsa pääomittamiseen. EKP:n neuvoston toimilla oli tärkeä merkitys siinä, että tuhoisat kehityskulut eivät toteutuneet ja maakohtaisen kehityksen eriytyminen näytti tasaantuvan vuoden 2012 loppupuolella.

Eurojärjestelmän tase kasvoi vuoden 2012 aikana noin 3 prosenttiyksikköä suh-

Kuvio 1.
Rahapolitiikan välittymismekanismi

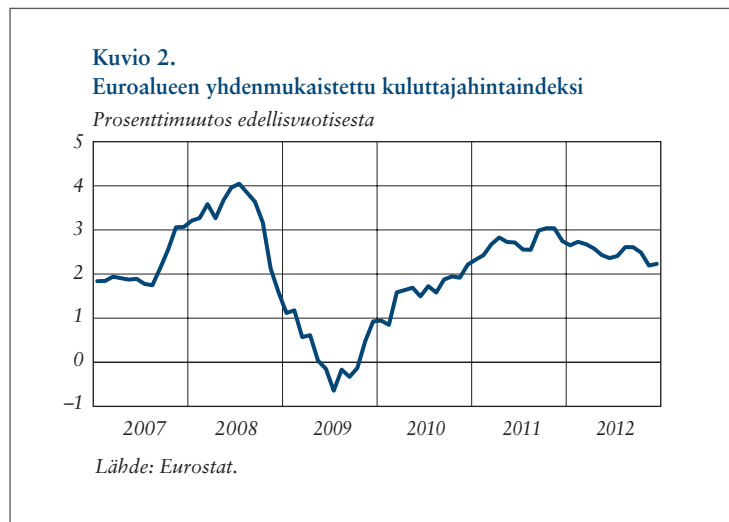
teessa bruttokansantuotteeseen. Tase kasvoi erityisesti alkuvuonna pitkien luotto-operaatioiden myötä. Taseen kasvun pysähtyminen loppuvuonna osoittaa, että eurojärjestelmän toimet sekä euroalueen muut politiikkatoimet tilanteen vakauttamiseksi onnistuivat.

Erityispitkät luotto-operaatiot paransivat pankkien rahoitustilannetta, rahoitusoloja ja luottamusta vuoden alkupuoliskolla

EKP:n neuvosto oli vuoden 2011 lopussa laskenut ohjauskorkkoaan 0,25 prosenttiyksikköä marras- ja joulukuussa sekä ilmoittanut uusista toimista, joiden toteuttaminen ajoittui osittain vuoden 2012 alkupuolelle. Näistä uusista toimista merkittävimpiä olivat kolmen vuoden rahoitusoperaatiot, jotka toteutettiin joulukuussa 2011 ja helmikuussa 2012. Tammikuussa neuvosto arvioi, että joulukuussa 2011 toteutetun ensimmäisen kolmen vuoden rahoitusoperaation laaja käyttö osoittaa eurojärjestelmän epätavanomaisten rahapolitiittisten toimien parantavan osaltaan huomattavasti pankkien rahoitustilannetta ja sitä kautta tukevan rahoitusolosuhteita ja luottamusta.

EKP:n neuvoston joulukuussa 2011 tekemien päätösten mukaisesti pankkien vähimmäisvarantovelvoite puolittui tammikuun 2012 puolivälistä lähtien 1 prosenttiin (noin 100 mrd. euroa). Lisäksi neuvosto ilmoitti helmikuussa vahvistaneensa vakuuksien erityiset kansalliset kelpoisuusvaatimukset ja riskienhallintamenetelmät, joiden perusteella aiempaa laajempi valikoima lainasaamisia voidaan tilapäisesti hyväksyä eurojärjestelmän luotto-operaatioiden vakuudeksi useissa maissa. Nämä molemmat toimenpiteet lisäsivät käytävissä olevien vakuuksien määrää.

Neuvosto arvioi alkuvuonna, että talousnäkyviä leimaavat yhä suuri epävarmuus ja merkittävät kasvun hidastumisen riskit. Euroalueen yhdenmukaistetulla kuluttajahintaindeksillä mitattu inflaatio pysyi 2,7 prosentissa tammi-maaliskuussa. Nopea inflaatiovauhti johtui lähinnä ener-

gian ja muiden raaka-aineiden hintojen noususta. EKP:n neuvosto odotti kuitenkin inflaation hidastuvan, sillä tilanteessa, jossa euroalueen ja maailmantalouden kasvu hidastuu, euroalueen kustannus-, palkka- ja hintapaineiden arvioitiin pysyvän vähäisinä ja inflaatiovauhdin kehittyvän hintavakauden määritelmän mukaisesti rahapolitiikan kannalta olennaisella keskipitkällä aikavälillä.

Jälkimmäinen kolmivuotisista pitempi-aikaisista rahoitusoperaatioista toteutettiin helmikuussa. Pankit lainasivat joulu- ja helmikuussa vakuuksia vastaan yhteensä noin 1 000 mrd. euroa kolmen vuoden ajaksi. Alkuvuonna toteutettujen epätavanomaisten toimenpiteiden tavoitteena oli rahoitusmarkkinajännitteiden helpottaminen ja sitä kautta yritysten ja kotitalouksien rahoituksen saannin ylläpitäminen. Maalis- ja huhtikuussa neuvosto arvioi näiden toimien vaikutuksen positiiviseksi.

EKP:n epätavanomaisten toimien ohella rahoitusmarkkinaympäristön merkittävään kohenemiseen alkuvuonna vaikuttivat julkisen talouden vakauttaminen, monissa euroalueen maissa tehostetut rakenteelliset uudistukset samoin kuin edistyminen pyrkimyksissä saada aikaan aiempaa vahvempi euroalueen talouden ohjausjärjestelmä.

Kehikko 1.

Rahapoliittiset osto-ohjelmat

EKP:n neuvosto päätti syyskuussa 2012 lopettaa toukokuussa 2010 aloittamansa arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman (Securities Markets Programme, SMP). Tämän tilalle valmisteltiin valtionlainamarkkinoihin kohdistuva rahapoliittisten suorien kauppojen (Outright Monetary Transactions, OMT) interventiotapa (rahapoliittisista suorista kaupoista, ks. s. 11 ja 25). Päätyneellä ja uudella rahapoliittisella interventiolla eurojärjestelmä pyrkii parantamaan rahapolitiikan vaikutusta talouteen ylläpitämällä toimintaedellytyksiä valtionlainamarkkinoilla, jotka ovat politiikkatoimien välittymisen kannalta keskeisiä.

Suorat kaupat osana eurojärjestelmän rahapolitiikkaa

EKP on rahoitusmarkkinakriisin aikana jakanut rahapoliittiset toimensa tavanomaisiin ja epätavanomaisiin toimiin. Tavanomaisilla toimilla säädellään rahapolitiikan mitoitus ja epätavanomaisilla toimilla parannetaan ensisijaisesti tämän mitoituksen välittymistä talouteen. Normaalisti eurojärjestelmä tarjoaa pankeille jälleenrahoitusta myöntämällä eripituisia luottoja vakuuksia vastaan. Suorissa kaupoissa sen sijaan markkinoilta ostetaan velkapapereita. Vaikka rahapoliittiset suorat kaupat ovat aina kuuluneet eurojärjestelmän keinovalikoimaan, tämä toteutustapa otettiin käyttöön vasta osana rahoitusmarkkinakriisissä toteutettuja epätavanomaisia rahapolitiikkatoimia.

Eurojärjestelmä toteutti ensimmäiset suorat kaupat vuosina 2009–2010 katettujen joukkolainojen osto-ohjelman (Covered Bond Purchase Programme, CBPP) avulla. Tuolloin ostokohteena olivat pankkien liikkeeseen laskemat vakuudelliset joukkolainat. Nämä ostot (60 mrd. euroa) noudattivat läheisesti aiempaa rahapolitiikan linjaa: rahoitus suunnattiin edelleen vain pankeille ja turvattiin vakuuksin.

Suorat kaupat valtionlainamarkkinoilla

Arvopaperimarkkinoita koskeva ohjelma käynnistettiin alun perin tilanteessa, jossa yhden euromaan valtionlainamarkkinat olivat täysin pysähdyksissä ja tämä lamaantumisen alkoi levitä sijoittajien käyttäytymiseen muidenkin euromaiden valtionlainamarkkinoilla. Eurojärjestelmä alkoi ostaa tiettyjen euroliikkeeseenlaskijoiden joukkolainoja tukeakseen rahapolitiikan välittymistä.

Valtionlainojen rahapoliittisten ostojen peruste on tämän markkinalohkon kriittinen merkitys rahoitusmarkkinoiden kannalta.¹ Kunkin maan valtionlainamarkkinoilla on erityinen asema korkojen välittymisessä, sillä valtioiden liikkeeseen laskemien joukkolainojen korkotuotot toimivat laajalti rahoitusmarkkinoiden viitekorkoina. Tämä merkitys käy hyvin ilmi verrattaessa pankkien ja niiden kotivaltioiden luottoriskinvaihtosopimuksista (credit default swap, CDS) johdettua luottoriskin hintaa: valtioriski ja pankkiriski kulkevat yhden-suuntaisesti.

Valtioiden ja pankkien korkojen korrelaation takia valtion luottoriskin kasvu näkyy maan pankkien markkinoilta hankkiman jälleenrahoituksen hinnassa. Pankkien puolestaan on vyörytettävä rahoituskustannusten kasvu antolainauskorkoihin, jotta niiden toimintaedellytykset säilyvät. Näin sijoittajien euroalueen jatkuvuuteen kohdistama epäily on lisännyt pienyritysten ja kotitalouksien rahoituskustannuksia eräissä maissa erittäin merkittävästi rahapolitiikan muutoin keveästä mitoituksesta huolimatta (kuvio 3, s. 18). Tällaiset riskilisät ovat perusteettomia, sillä euroon siirtyminen oli peruuttamaton ratkaisu. Eurojärjestelmä

¹ Julkisen rahoituksen kiellon vuoksi eurojärjestelmä ei voi ostaa valtioiden tai muiden julkiseen sektoriin lukeutuvien liikkeeseenlaskijoiden velkaa suoraan liikkeeseenlaskuista. Siten julkisen sektorin suorat kaupat tehdään jälkimarkkinoilla jo aiemmin liikkeeseen lasketuilla joukkolainoilla.

käyttää rahapoliittisia toimia näin muodostuvien korkopreemioiden kielteisten vaikutusten pienentämiseen.

Uudenlaisten suorien kauppojen erot aikaisempaan osto-ohjelmaan

Keskeisin ero syyskuussa lopetetun arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman ja tulevien rahapoliittisten suorien kauppojen välillä on instrumenttien liikkeeseenlaskijoihin kohdistettava eksplisiittinen ehdollisuus, jota uudessa ohjelmassa sovelletaan. Konkreettisesti ehdollisuus merkitsee sitä, että EKP ostaa vain sellaisten valtioiden joukkolainoja, jotka noudattavat Kansainvälisen valuuttarahaston, Euroopan rahoitusvakuusvälineen (European Financial Stability Facility, EFSF) tai tulevaisuudessa Euroopan vakuusmekanismin (European Stability Mechanism, ESM) kanssa laadittua ohjelmaa ja jonka lainoja rahoitusvakuusväline/vakuusmekanismi voi ostaa ensimarkkinoilta. Tällä ehdollisuudella pyritään varmistamaan, että eurojärjestelmän ostamien valtionlainojen liikkeeseenlaskijan velkakestävyys on turvattu. Ohjelmakontekstin lisäksi EKP tekee oman itsenäisen arvionsa siitä, onko ostoille rahapoliittisia perusteita.

Ehdollisuuden lisäksi rahapoliittisille suorille ostoille on ominaista se, että ostokohteet tulevat olemaan juoksuajaltaan lyhyitä. EKP on myös kertonut ilmoittavansa rahapoliittisten suorien kauppojen määrit ja ostokohteet. Arvopaperimarkkinoita koskevasta ohjelmasta poiketen tämän uuden interventiotavan kestolle ja ostomäärille ei ole asetettu ennakkorajoitteita. Interventiot mitoitetaan rahapoliittisen tarpeen mukaan.

Reilun 200 mrd. euron suuruisen arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman tavoin rahapoliittisten suorien kauppojen likviditeettivaikutus aiotaan neutraloida muilla rahapoliittisilla operaatioilla. Näin halutaan varmistaa, että näiden osto-ohjelmien rahapoliittinen vaikutus tulee mahdollisimman puhtaasti välittymismekanismin toimintaedellytysten paraneamisen kautta, eikä interventioilla vaikuteta rahapolitiikan mitoitukseen.

EKP:n mukaan eurojärjestelmän rahapoliittisissa suorissa kaupoissa hankittuja velkapapereita kohdellaan yhdenvertaisesti muiden sijoittajien omistusten kanssa mahdollisissa velkajärjestelytilanteissa (paripassu).

Maaliskuussa toteutettiin suunnitelmien mukaisesti yksityisten sijoittajien hallussa olleiden Kreikan valtion velkakirjojen arvonalennus (ks. kehikko 2, s. 16). Rahoitusmarkkinoilla toimenpide otettiin rauhallisesti vastaan.

Maaliskuussa euroalueen kasvuennustetta muutettiin hieman: kasvun ennustettiin jäävän aiemmin ennakoitua vaimeammaksi. Kasvuriskien arvioitiin painottuvan ennustettua heikomman kehityksen suuntaan. Ennusteessa euroalueen talouden odotettiin elpyvän vähitellen vuoden mittaan. Inflaatioennustetta muutettiin hieman aiemmin arvioitua nopeamman inflaation suuntaan, mikä johtui erityisesti energian hinnan noususta ja uusista ilmoitetuista välillisten verojen korotuksista. Inflaatioennusteen riskit olivat jokseenkin tasapainossa, ja inflaatiovauhdin odotettiin hidastuvan jälleen alle 2 prosentin vuoden 2013 alussa. EKP:n neuvosto korosti, että kaikki tarvittavat välineet ovat käytettävissä, jotta mahdollisiin keskipitkän aikavälin hintavakautta uhkaaviin riskeihin voidaan puuttua päättäväisesti ja oikea-aikaisesti. Neuvosto korosti keväällä kiinnittävänsä erityistä huomiota mahdollisiin viitteisiin siitä, että energian hinnan nousu olisi välittymässä palkkoihin, yritysten voittoihin ja yleiseen hinnanasetantaan. Neuvosto kuitenkin totesi, että keskipitkällä aikavälillä ja tilanteessa, jossa euroalueen kasvu on vaimeaa ja pitkän aikavälin inflaatio-odotukset ovat tiukasti ankkuroituneet, hintapaineet pysyvät todennäköisesti vähäisinä. Toukokuussa inflaatio hidastui alkuvuoden noin 2,7 prosentista 2,4 prosenttiin.

Toukokuussa neuvosto totesi maaliskuuhun ulottuvien rahan määrää ja luottoja koskevien tietojen vahvistavan, että rahoitusolot ovat jokseenkin vakaantuneet. Lisäksi luottolaitosten taseiden äkillinen ja hallitsematon korjausliike on EKP:n toimenpiteiden tavoitteiden mukaisesti vältetty. Neuvosto totesi kestävän aikansa ennen kuin eurojärjestelmän epätavanomaisten toimien lainanantoa tukevat vaikutukset tulevat esiin kokonaisuudessaan ja näkyvät

kysynnän elpymässä myönteisesti lainojen kasvuvauhdissa.

EKP:n neuvosto huolehti koko vuoden pankkien maksuvalmiudesta muun muassa jatkamalla pankkien viikoittaisissa perusrahoitusoperaatioissa lokakuussa 2008 aloitettua täyden jaon ja kiinteän koron huutokauppamenettelyä. Tämä tarkoittaa lupaus-ta täyttää pankkien likviditeetinkysyntä etukäteen päätetyllä kiinteällä korolla täysimääräisesti, kunhan pankit toimittavat riittävät vakuudet luottojen katteeksi. EKP:n neuvosto korosti niin ikään toistuvasti varmistavansa, että likviditeettipula ei rajoita vakavaraisten pankkien toimintaa. Kesäkuussa neuvosto päätti jatkaa perusrahoitusoperaatioidensa toteutusta kiinteäkorkoisina huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksytään täysimääräisesti, niin kauan kuin on tarpeen, mutta vähintään tammikuun 2013 puoliväliin saakka.

Ohjaukorkojen lasku heinäkuussa toimitetun talletuskoron jo nolnaan prosenttiin

Vuoden alkupuoliskolla EKP:n neuvosto odotti euroalueen talouskehityksen elpyvän vuoden 2012 mittaan, joskin hyvin hitaasti. Kesäkuussa käytettävissä olleet indikaattoritiedot viittasivat kasvun heikkenemiseen. Erityisesti Espanjan talousongelmat olivat kärjistyneet. Talousnäkymien heikentyminen ja rahoitussektorin ongelmat johtivat siihen, että Espanja haki kesäkuussa 2012 ulkopuolista tukea pankkiensa pääomittamiseen. Myös Kypros ilmoitti kesäkuussa avuntarpeesta.

Neuvosto arvioi kesäkuussa, että euroalueen talousnäkyymiin liittyi aiempaa suurempia kasvun hidastumisen riskejä. Riskit koskivat etenkin jännitteiden voimistumista euroalueen rahoitusmarkkinoilla sekä paineiden mahdollista leviämistä reaalityönteeseen. Heinäkuussa neuvosto laski rahapoliittisia ohjaukorkoja 0,25 prosenttiyksikköä. Tämän koronlaskun jälkeen perusrahoitusoperaatioiden korko oli 0,75 %, maksuvalmiusluoton korko 1,50 % ja talletuskorko 0 %. Koronlaskun taustalla oli se, että inflaatiopaineet olivat

Kreikan valtionvelkojen uudelleenjärjestely

Kreikka solmi toukokuussa 2010 kokonais-taloudellisen sopeutusohjelman euroalueen maiden ja Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) kanssa. Euromaista myös Irlanti joutui turvautumaan vastaavankaltaiseen sopeutusohjelmaan syksyllä 2010 ja Portugalilla keväällä 2011.

Vuoden 2011 aikana Kreikan ohjelma ajautui ongelmiin, jotka paisuivat kestävämmiksi vuoden loppupuolella. Vuoden 2012 alussa Kreikan kanssa jouduttiin solmimaan uusi sopeutusohjelma, johon liittyi yksityisten sijoittajien vapaaehtoinen velkajärjestely. Kreikan uusitun ohjelman toteutus käynnistyi kuitenkin huonosti mm. parlamenttivaaleihin liittyneen poliittisen epävarmuuden pitkittymisen takia. Tähänkin ohjelmaan täytyi tehdä merkittäviä muutoksia jo vuoden 2012 lopulla.

Osittain Kreikan ensimmäisen ohjelman ajautuminen raiteiltaan johtui sovittujen politiikkatoimien heikosta täytäntöönpanosta. Julkisen talouden tasapainottamisessa ja talouden rakenneuudistusten toteuttamisessa ilmeni puutteita jo vuoden 2010 loppupuolella. Toisaalta ohjelman epäonnistuminen johtui Kreikan talouden heikkouksien odottamattomasta syvyydestä ja laajuudesta. Talouden potentiaalista kasvua rajoittava jäykkyys, kehityksen kannalta tärkeiden instituutioiden tehottomuus ja heikko vientitalous osoittautuivat huomattavasti suuremmiksi ongelmiksi kuin keväällä 2010 oli arvioitu. Kreikan talous supistui merkittävästi enemmän kuin muiden ohjelmamaiden (kuvio A) ja julkisen talouden velkasuhde kasvoi kestävämmän suureksi.

Kreikan uuden sopeutusohjelman ehtona oli yksityisessä omistuksessa olleen Kreikan valtionvelan uudelleenjärjestely (Private Sector Involvement, PSI), jotta maan julkinen velka saatiin palautettua hallittavalle tasolle. Helmikuun 2012 uudelleenjärjestelyssä Kreikan hallitus tarjosi yksityisille vel-

kojille mahdollisuutta vaihtaa 31,5 % vanhoista veloista uusiin pitkäaikaisiin velkakirjoihin sekä 15 % veloista Euroopan rahoitusvakaussäilyneen (European Financial Stability Facility, EFSF) velkapapereihin, joiden juoksuaika on 1–2 vuotta.

Tarjottujen Kreikan valtionvelkakirjojen kuoletus alkaa vuonna 2022, ja velkakirjat ovat Ison-Britannian lain alaisia. Uudelleenjärjestelyssä suora velkojen arvonalennus oli noin 53,5 %. Koska uuden velan korko on alhaisempi, velan nykyarvo ja siten Kreikan velkataakan kokonais-kustannukset supistuivat näiden velkojen osalta vielä tätä enemmän eli noin 75 %. Valtionvelan uudelleenjärjestelyn nettovaikutusta vähensi kuitenkin tarve pääomitaa Kreikan pankkijärjestelmää, jolle velkojen uudelleenjärjestely aiheutti mittavat tappiot.

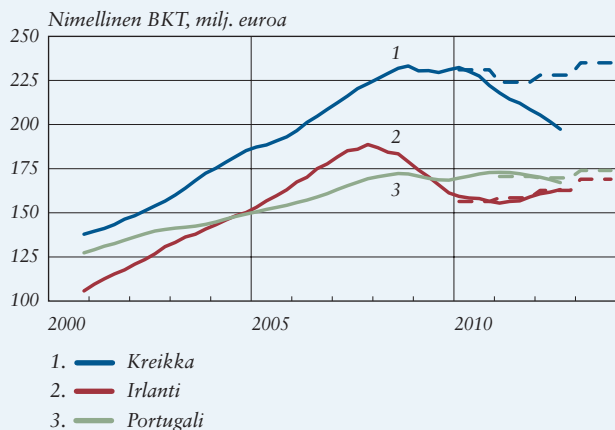
Velkakestävyuden parantamiseksi uuden ohjelman sopimisen yhteydessä alennettiin myös Euroopan rahoitusvakaussäilyneen lainojen korkoja. Kaiken kaikkiaan velkakantaan ja sopeutusohjelmaan tehtyjen muutosten tavoitteena oli Kreikan julkisen velka-asteen alentaminen lähelle 120:tä prosenttia BKT:stä vuoteen 2020 mennessä.

Vaikka velkajärjestely onnistui odotetulla tavalla ja maaliskuussa 2012 kyettiin sopimaan uudesta ohjelmasta, Kreikan tilanne ei kuitenkaan merkittävästi helpottunut. Talouden uudistusten täytäntöönpano jumiutui poliittisen epävarmuuden takia, ja parlamenttivaalien yhteydessä käyty keskustelu jopa euroalueesta eroamisesta heikensi ilmapiiiriä finanssimarkkinoilla äärimilleen. Maan talous supistui entisestään, ja edellytykset saavuttaa tavoitteena oleva velkasuhde karkasivat uudelleen.

Tilanteen korjaamiseksi joulukuussa 2012 sovittiin tarvittavista lisätoimista. Olemassa olevan sopeutusohjelman mukaisesti käynnistettiin keväällä tehdyn yksityisen velan uudelleenjärjestelyn vapaaehtoi-

Kuvio A.
Talouden kehitys sopeutusohjelmamaissa

Sopeutusohjelmien alkuperäinen nimellisen BKT:n ennuste on merkitty katkoviivalla.

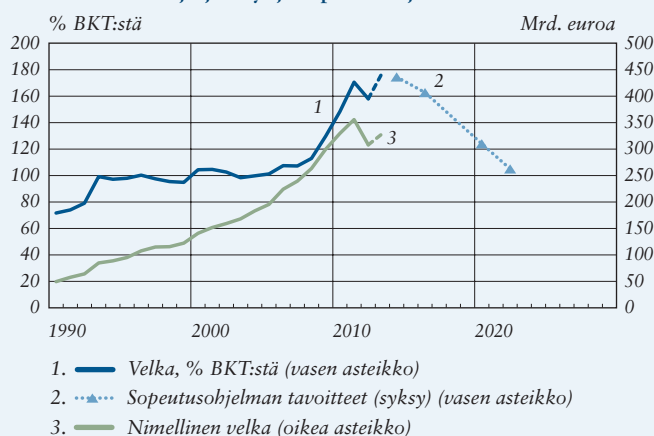
Lähteet: Euroopan komissio, Eurostat ja Kansainvälinen valuuttarahasto.

nen takaisinosto-ohjelma. Kun takaisinostoihin käytetyn julkisen rahoituksen hinta on alempi kuin vuoden lopussa vallinnut Kreikan velan markkinahinta, tarkoitti tämä käytännössä valtion kokonaisvelan lisävähennystä.

Lisäksi euroryhmä päätti alentaa Kreikan tukiluottojen korkoja entisestään, antaa lisäaikaa velkojen takaisinmaksuun sekä kanavoida muiden maiden keskuspankkien Kreikan velkakirjaostoista saamat voitot takaisin Kreikan valtiolle. Vuoden 2012 aikana tehtyjen muutosten myötä BKT:hen suhteutetut Kreikan valtion korkomenot supistuvat kokonaisuudessaan vuoden 2011 yli 7 prosentista noin 4,5 prosenttiin vuonna 2013. Lisäksi takaisinmaksuprofiilin muuttumisen vuoksi velkojen kuoletuksista koituva rasitus on kuluvalle vuosikymmenellä kohtuullisen pieni.

Vuoden 2012 lopussa toteutetut toimenpiteet eivät vielä takaa, että Kreikka saavuttaisi 120 prosentin velkatavoitteen vuoteen 2020 mennessä (kuvio B). Siihen tarvittavien lisätoimien määrittelyä lykättiin tuleviin vuosiin. Jotta ohjelman tavoitteet saavutetaan, sovitut budjetti- ja rakenneuudistukset on pantava täytäntöön. Vaikka esimerkiksi budjetin perusjäämän tasapainottamisessa on edistytty selvästi, velka-kestävyyden takaamiseksi vaadittavat uudistukset ovat edelleen mittavia eivätkä ohjelmaan liittyvät riskit ole täysin hävinneet.

Kuvio B.
Kreikan velkajärjestelyt ja sopeutusohjelmien tavoitteet

Lähteet: Euroopan komissio, Eurostat ja Kansainvälinen valuuttarahasto.

rahopolitiikan kannalta olennaisella aikavälillä vaimentuneet entisestään, kun jotkin aiemmin tunnistetuista euroalueen kasvunäkymiä heikentävistä riskeistä olivat toteutuneet. Inflaatoriskien arvioitiin heinäkuussa olevan tasapainossa. Arvioitua nopeamman inflaation riskit liittyivät siihen, että välillisiä veroja korotetaan, koska julkista taloutta on vakautettava, sekä siihen, että raaka-aineiden hinnat nousevat odotettua enemmän keskipitkällä aikavälillä. Arvioitua hitaamman inflaation riskit liittyivät erityisesti euroalueen odotettua vaimeamman kasvun vaikutuksiin.

Heinäkuun kokouksessaan neuvosto korosti suhtautuvansa myönteisesti Eurooppa-neuvoston 29.6. antamiin päätelmiin, jotka koskivat rahoitusmarkkinoiden jännitteiden purkamiseen, luottamuksen palauttamiseen ja kasvun elvyttämiseen liittyviä toimia. Neuvosto oli tyytyväinen päätökseen laatia täsmällinen ja aikataulutettu etenemissuunnitelma todellisen talous- ja rahaliiton aikaansaamiseksi. Se ilmoitti suhtautuvansa niin ikään myönteisesti euroalueen huippukokouksen aloitteeseen yhteisestä valvontamekanismista (Single Supervisory Mechanism, SSM), olemassa olevien Euroopan rahoitusvakaussävelin (European Financial Stability Facility, EFSF) ja Euroopan vakaussävelin (European Stability Mechanism, ESM) käyttämisestä joustavalla ja tehokkaalla tavalla markkinoiden vakauttamiseksi sekä mahdollisuudesta pääomittaa pankkeja suoraan asianmukaista ehdollisuutta noudattaen.

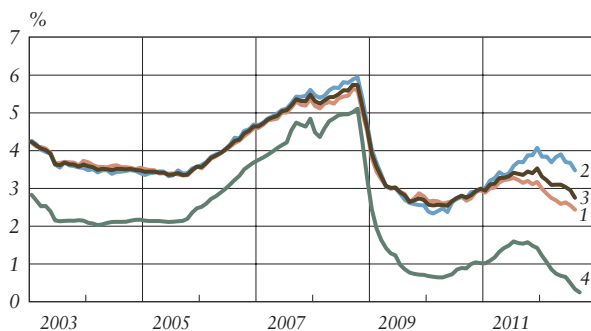
Maakohtaiset erot rahoitusoloissa kasvoivat

Vuoden ensimmäisellä puoliskolla euroalueen maakohtaiset erot rahoitusoloissa kasvoivat (kuvio 3). Kesän aikana vahvistui käsitys, että eurojärjestelmän rahapolitiikan keventyminen ei välittynyt kuin pieneltä osin ns. GIIPS-maiden (Kreikka, Irlanti, Italia, Portugali ja Espanja) kotitalouksien ja yritysten maksamiin korkoihin. Nämä korot laskivat alkuvuonna selvästi vähemmän kuin lyhyet rahamarkkinakorot, kuten 3 kuukauden euribor. Lisäksi erityisesti

GIIPS-maissa luottojen saatavuus heikentyi ja ehdot kiristyivät. Samaan aikaan talouskehitykseltään vahvemmissa hyvän luottoluokituksen maissa, kuten Saksassa ja Ranskassa, yritysten ja kotitalouksien uusista lainoista maksamat korot olivat matalammat kuin euroalueella keskimäärin.

Euroalueen kriisimaissa rahoitusoloja kiristyivät sekä valtionlainamarkkinoiden häiriötila että pitkään heikkona jatkunut talouskehitys, jotka huononsivat yritysten ja kotitalouksien lainanmaksukykyä sekä pankkisektorin tilaa ja luotonantokykyä. EKP:n neuvosto on toistuvasti korostanut rahapolitiikan välittymisen kannalta olevan tärkeää, että pankit vahvistavat taseitaan. Pankkien taseiden vahvuus on keskeinen tekijä, joka edistää riittävää luotonantoa taloudessa ja kaikkien rahoituskanavien normalisoitumista.

Kuvio 3.
Korkotasot ja 3 kk:n euribor
(yritys- ja asuntolainat*, uudet sopimukset)

1. — Hyvän luottoluokituksen maat (Saksa, Ranska, Alankomaat, Belgia, Itävalta ja Suomi)
2. — GIIPS (Kreikka, Italia, Irlanti, Portugali ja Espanja)
3. — Euroalue
4. — 3 kk:n euriborkorko

* Vaihduvakorkoiset ja enintään 1 vuoden pituisiin viitekorkoihin sidotut luotot.

Lähteet: Euroopan keskuspankki ja Suomen Pankin laskelmat.

Euroalueella yritysten markkinarahoituksen merkitys on velkakriisin myötä ollut kasvussa, sillä kun pankkirahoituksen saanti on vaikeutunut ja sen kustannukset ovat kasvaneet, varsinkin suuret yritykset ovat tukeutuneet markkinarahoitukseen. Rahoitusolojen kiristyminen onkin kohdistunut erityisesti kriisimaiden pankkilainoista riippuvaisiin pieniin ja keskisuuriin yrityksiin.

Eurojärjestelmä täsmensi alkusyksystä rooliaan velkakriisin hoidossa

Markkinoiden huolet Espanjan ja Italian valtion velkakestävydestä ja koko euroalueen tulevaisuudesta kasvoivat loppukevään ja kesän 2012 aikana. Markkinatodotuksissa nähtiin myönteinen muutos EKP:n pääjohtajan Mario Draghin Lontoossa heinäkuun 26. päivänä pitämän puheen jälkeen. Puheessaan pääjohtaja Draghi korosti euron peruuttamattomuutta ja vakuutti EKP:n neuvoston tekevän toimivaltansa mukaisesti kaikkensa euron suojelemiseksi.

Elokuun kokouksessaan EKP:n neuvosto totesi, että usean maan valtionlainapapereiden riskipreemiot olivat suurentuneet ja että rahoitusmarkkinoiden pirstaltuminen esti rahapolitiikkaa toimimasta tehokkaasti. Neuvosto korosti, että sitä osaa riskipreemioiden kasvusta, joka liittyy pelkoon euroalueen hajoamisesta, ei voida hyväksyä, ja että eurojärjestelmä tulee puuttumaan tähän voimakkaasti. Lisäksi neuvosto korosti, että euro on peruuttamaton. Neuvoston ilmoitus aloittaa riittävien politiikkatoimien valmistelu rauhoitti rahoitusmarkkinoita, ja erityisesti Espanjan ja Italian valtionlainakorot laskivat.

Syyskuun kokouksessaan EKP:n neuvosto teki merkittäviä päätöksiä euroalueen tuhoisien kehityskulkujen estämiseksi. Neuvosto päätti uuden rahapoliittisten suorien kauppojen ohjelman pääpiirteistä ja lopetti toukokuussa 2010 käynnistämänsä arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman (Securities Markets Programme, SMP). Rahapoliittisten suorien kauppojen ohjelman kautta eurojärjestelmä voi ostaa val-

tionvelkakirjoja jälkimarkkinoilla. Välttämättömän ehto eurojärjestelmän toimille on eurooppalaisten vakausmekanismien (European Financial Stability Facility / European Stability Mechanism) ohjelmiin liittyvä ehdollisuus, sillä velkakriisin ratkaisu riippuu ensisijaisesti euroalueen hallitusten toimista kunkin maan talouden rakenteiden uudistamiseksi ja tarvittavien säästöjen aikaansaamiseksi. Rahapoliittisten suorien kauppojen ohjelman tavoitteena on luoda turvaverkko, joka osaltaan ehkäisee äärimmäisiä skenaarioita ja siten vähentää huolia tuhoisien näkymien toteutumisesta. (Ohjelman yksityiskohdista kerrotaan kehikossa 1, s. 13.) Lisäksi neuvosto teki muutoksia vakuusvaatimuksiin turvataksaan riittävien vakuuksien saatavuuden eurojärjestelmän rahoitusoperaatioissa.

Syyskuussa muutettiin euroalueen kasvuennustetta vuosiksi 2012 ja 2013: kasvun arvioitiin jäävän aiemmin ennustettua heikommaksi. Neuvosto arvioi talousnäkyymiin liittyvän edelleen kasvun hidastumisen riskejä. Vuosien 2012–2013 inflaatioennustetta muutettiin hieman aiemmin arvioitua nopeamman inflaation suuntaan, mutta keskipitkän aikavälin hintakehitysnäkyymiin liittyvien riskien arvioitiin olevan edelleen tasapainossa.

Syksyn aikana EKP:n neuvosto korosti, että finanssipolitiikan saralla on ratkaisevan tärkeää jatkaa julkisen talouden tasapainotamista vakaus- ja kasvusopimuksen ja vuoden 2012 EU-ohjausjakson suositusten mukaisesti. Myös ns. finanssipoliittisen sopimuksen (fiscal compact) toimeenpano tulee vahvistamaan osaltaan luottamusta julkisen talouden vakauteen. Samaan aikaan rakenneuudistukset ovat yhtä välttämättömiä kuin julkisen talouden vakauttaminen ja toimet rahoitussektorin toimintakyvyn parantamiseksi. Lokakuussa neuvosto myös korosti, että on ehdottoman tärkeää jatkaa eurooppalaisten instituutioiden vahvistamista. Neuvosto kertoi suhtautuvansa myönteisesti Euroopan komission 12.9. tekemään ehdotukseen perustaa euroalueen pankkijärjestelmää varten yhteinen

valvontamekanismi, jossa myös EKP on mukana. EKP:n neuvoston mielestä yhteinen valvontamekanismi on rahaunionin keskeisimpiä tukipilareita ja yksi tärkeimpiä keinoja edettäessä kohti todellista talous- ja rahaliittoa.

Valmius rahapoliittisiin suoriin kaappoihin rauhoitti rahoitusmarkkinoita loppuvuonna

Marraskuun kokouksessaan EKP:n neuvosto korosti eurojärjestelmän olevan valmis rahapoliittisiin suoriin kaappoihin. Neuvosto arvioi, että tehdyt päätökset rahapoliittisten suorien kaappojen ohjelmasta ovat silminnähden rauhoittaneet rahoitusmarkkinoita. Euroalueen kasvunäkymien arvioitiin olevan kuitenkin edelleen heikot, vaikka rahapolitiikka ja rahapoliittisten suorien kaappojen ohjelma tukevat talouskasvua, sillä välttämätön taseiden sopeuttaminen sekä rahoitussektorilla että muualla yksityisellä sektorilla vaimentaa talouskasvua.

Joulukuun kokouksessaan neuvosto päätti jatkaa perusrahoitusoperaatioidensa toteutusta kiinteäkorkoisina huutokaappoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksytään täysimääräisesti, niin kauan kuin on tarpeen, mutta vähintään heinäkuun 2013 alkupuolelle saakka.

Joulukuussa euroalueen vuosien 2012 ja 2013 kasvua koskevia ennusteita muutettiin: kasvun arvioitiin jäävän selvästi aiemmin ennustettua heikommaksi. Vaikka kasvuennusteita alennettiin vuoden mittaan, neuvosto arvioi toistuvasti kasvuriskien painottuvan aiemmin arvioitua heikomman kasvun suuntaan. Myös joulukuussa ennusteeseen liittyi neuvoston arvion mukaan odotettua heikomman kehityksen riskejä. Ne liittyivät pääasiassa epävarmuustekijöihin, jotka koskivat euroalueen valtionvelka- ja hallintotapakysmyksien ratkaisua, geopolitiittisia ongelmia sekä Yhdysvaltojen finanssipoliittisia päätöksiä. Vuoden 2013 inflaation ennustettiin jäävän hieman aiemmin ennakoitua hitaammaksi, mutta inflaatoriskien arvioitiin olevan tasapainossa. Inflaatio hidastui noin 2,2 prosenttiin mar-

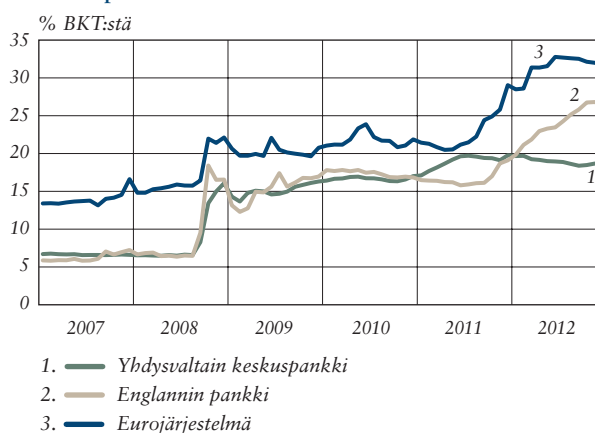
ras-joulukuussa. Vuoden loppupuolella Kreikan talousongelmiin haettiin jälleen uusia ratkaisuja, ja marraskuun lopussa euroryhmä ja Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF) pääsivät yhteisymmärrykseen Kreikan uusista velkahelpotuksista (ks. kehikko 2, s. 16).

Eurojärjestelmän taseen koko kasvoi etenkin alkuvuonna kahden erityispitkän luotto-operaation myötä (kuvio 4). Vuoden jälkimmäisellä puoliskolla taseen koko supistui hieman suhteessa bruttokansantuotteeseen. Taseen kasvun taantuminen on merkki keskuspankkirahan kysynnän hienoisesta vähentymisestä, mikä puolestaan kertoo rahoitusmarkkinoiden jännitteiden vaimenemisesta ja pankkien varainhankinnan lievistä helpottumisesta.

Suomen Pankki rahapolitiikan valmistelussa

Suomen Pankin pääjohtaja osallistuu EKP:n neuvoston jäsenenä rahapoliittiseen päätöksentekoon. Pankin asiantuntijat ovat mukana rahapolitiikan päätösten valmistelussa ja muussa taustatyössä. Suomen Pankin asiantuntijat antavat panoksensa neuvoston kokousten valmisteluun eurojärjestelmän rahapolitiikan komiteassa sekä markkina-

Kuvio 4.
Keskuspankkien taseita

Lähteet: Kansalliset tilastoviranomaiset, Eurostat ja Bloomberg.

operaatioiden komiteassa. Vuoden 2012 aikana rahapolitiikan valmistelun pääpaino oli epätavanomaisissa rahapolitiikka-toimissa velkamarkkinoiden häiriöiden ja rahapolitiikan epätasaisen välittymisen vuoksi.

Rahapolitiikan toteuttaminen euroalueella ja Suomessa

Eurojärjestelmä toteuttaa EKP:n neuvoston määrittelemää rahapolitiikkaa operatiivisen ohjausjärjestelmän avulla. Tämän keskeisiä osia ovat markkinaoperaatiot, maksuvalmiusjärjestelmä ja vähimmäisvarantojärjestelmä. Rahoitusmarkkina-kriisin aikana näiden lisäksi on otettu käyttöön arvopapereiden suorat ostot. Kiinteä osa rahapolitiikan toimeenpanoa ja riskienhallintaa ovat vakuudet, joita vastaan pankit lainaavat rahaa keskuspankista.

Ohjausjärjestelmän avulla vaikutetaan pankkijärjestelmässä olevan likviditeetin määrään ja lyhytaikaisten markkinakorkojen tasoon. Likviditeettiä lisäävissä markkinaoperaatioissa vastapuolipankit voivat hakea luottoa keskuspankista vakuuksia vastaan, ja likviditeettiä vähentävissä operaatioissa ne voivat puolestaan tallettaa ylimääräistä likviditeettiään keskuspankkiin. Vähimmäisvarantovelvoitteet taas luovat rakenteellista likviditeetin tarvetta pankeille. Maksuvalmiusjärjestelmän talletusmahdollisuus ja maksuvalmiusluotto antavat pankeille mahdollisuuden tasata likviditeetin lyhytaikaisia vaihteluita, ja niihin sovellettavat korot muodostavat vaihteluvälin lyhytaikaisten rahamarkkinakorkojen liikkeille. Arvopaperiostoillaan eurojärjestelmä puolestaan pyrkii vaikuttamaan tiettyjen rahapolitiikan välittymisen kannalta olennaisten markkinalohkojen toimintaan. Vakuudet, joihin sovelletaan kelpoisuusehtoja ja riskienhallintamenetelmiä (kuten päivittäinen markkinahinnottelu ja aliarvostukset), turvaavat eurojärjestelmän asemaa luotonantajana.

Rahapolitiikan toteutus on eurojärjestelmässä hajautettu kansallisille keskus-

pankeille. Suomessa toimivat rahapolitiikan vastapuolet osallistuvat keskuspankkioperaatioihin Suomen Pankissa. Vastapuolten likviditeettitarpeet euroalueen eri maissa jakautuvat epätasaisesti. Siksi joissain maissa keskuspankista otettujen luottojen määrä on suurempi, kun taas toisissa vastapuolet tekevät enemmän talletuksia keskuspankkiin. Nämä erot näkyvät näiden maiden keskuspankkien taserakenteessa rahapoliittisten operaatioiden sijoittumisena joko taseen saamis- tai velkapuolelle ja vastaavasti eurojärjestelmän sisäisissä saamisissa ja veloissa (ns. TARGET-saldot).

Viime vuosien rahoitusmarkkinakriisin aikana eurojärjestelmä on ottanut väliaikaisesti käyttöön useita epätavanomaisia keinoja rahapolitiikan toimeenpanon tehostamiseksi. Näitä keinoja eurojärjestelmä käytti myös vuoden 2012 aikana (ks. EKP:n rahapolitiikkaa ja sen valmistelua kuvaava kappale edellä). Toimenpiteiden tavoitteena oli vastapuolten likviditeetinsaannin turvaaminen, rahapolitiikan välittymismekanismien toiminnan varmistaminen sekä rahoitusmarkkinoiden vakauden takaaminen.

Kolmivuotiset rahoitusoperaatiot kattoivat vastapuolten likviditeettitarpeet

Vuonna 2012 keskeisimmässä asemassa rahapoliittisista operaatioista olivat poikkeuksellisen pitkät kolmen vuoden mittaiset rahoitusoperaatiot, joilla eurojärjestelmä pyrki hälventämään likviditeettiepävarmuutta rahoitusmarkkinoilla. Aiemmin eurojärjestelmän markkinaoperaatioiden juoksuaika eli maturiteetti oli ollut enimmillään vuoden. Pitkän maturiteetin ohella toinen näiden operaatioiden erityispiirre oli mahdollisuus enneaikaiseen takaisinmaksuun. Vastapuolille tarjoutui tähän ensimmäinen tilaisuus tammikuussa 2013.

Ensimmäinen kolmen vuoden rahoitusoperaatioista oli toteutettu jo joulukuussa 2011. Jälkimmäisessä, helmikuussa 2012 järjestetyssä huutokaupassa vastapuolten kiinnostus operaatiota kohtaan oli jopa suurempi kuin ensimmäisessä huutokaupassa. Nämä, kuten kaikki muutkin likviditeet-

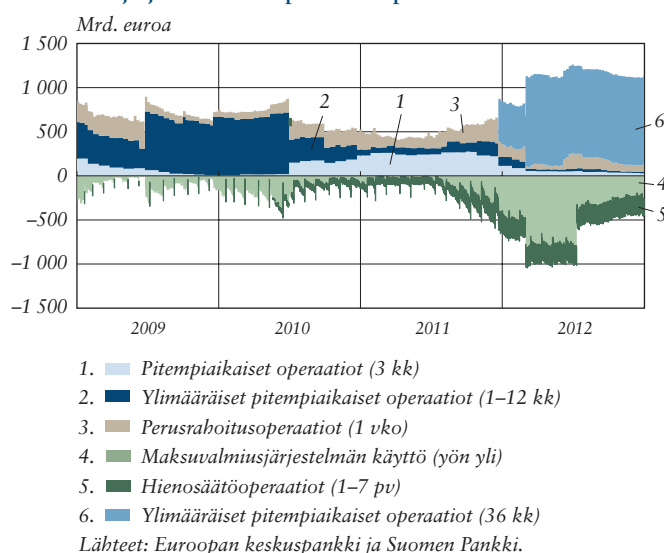
tiä lisäävät operaatiot, toteutettiin noudattaen täyden jaon periaatetta, eli eurojärjestelmä hyväksyi vastapuolten tarjoukset täysimääräisesti. Likviditeettiä jaettiin 530 mrd. euroa, ja osallistuneita pankkeja oli 800 (joulukuun operaatiossa vastaavat luvut olivat 489 mrd. euroa ja 523 osallistujaa). Helmikuussa järjestetyn pitkän operaation myötä kaikkien avoinna olevien luottojen määrä kasvoi 1 130 mrd. euroon.

Erityispitkien luotto-operaatioiden ohella eurojärjestelmä toteutti normaalisti viikon mittaisia perusrahoitusoperaatioita samoin kuin pitempiäaikaisia eli maturiteetiltaan noin yhden kuukauden ja kolmen kuukauden operaatioita. Kolmen vuoden rahoitusoperaatioiden kautta kuitenkin jaettiin valtaosa pankkijärjestelmälle tarjotusta likviditeetistä. Vuoden 2012 lopussa näiden operaatioiden osuus oli peräti 88 % (kuvio 5). Euromääräisen likviditeetin ohella eurojärjestelmä tarjosi edellisvuotiseen tapaan vastapuolilleen myös dollarimääräistä, viikon pituista sekä kolmen kuukauden pituista likviditeettiä yhteistyössä Yhdysvaltojen keskuspankin kanssa.

Ylimääräisen likviditeetin määrä pankkijärjestelmässä ennätyskellisen suuri
Kolmen vuoden operaatioiden toteuttamisen jälkeen vastapuolipankkien likviditeettitarpeet ylittävän likviditeetin määrä pankkijärjestelmässä kasvoi ennennäkemättömän suureksi eli enimmillään yli 800 mrd. euroon (kuvio 6). Rahoitusoperaatioita koskevien päätösten lisäksi eurojärjestelmä oli vuonna 2011 päättänyt ensimmäistä kertaa olemassaoloaikanaan muuttaa pankkien vähimmäisvarantovelvoitetta. Tammikuussa 2012 voimaan tullut velvoitteen puolitus 2 prosentista 1 prosenttiin kevensi vastapuolten likviditeettitilannetta n. 100 mrd. eurolla.

Ennen rahoitusmarkkinakriisiä eurojärjestelmä täytti pankkien likviditeettitarpeita siten, että lyhimmät rahamarkkinakorot asettuivat hyvin lähelle EKP:n neuvoston määrittelemää ohjauksorkkoa. Viime vuodet rahapolitiikan elvyttävää vaikutusta

Kuvio 5.
Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot

Kuvio 6.
Ylimääräinen likviditeetti*

on tehostettu tarjoamalla pankeille likviditeettiä niin paljon kuin ne täysiä vakuuksia vastaan haluavat ja kykenevät lainaamaan. Tämän myötä keskuspankkirahoituksen saatavuuteen kohdistuva epävarmuus on

vähentynyt ja lyhyen rahan hinta on laskenut selvästi. Helmikuussa järjestetyn kolmen vuoden rahoitusoperaation jälkeen lyhyet markkinakorot aina kolmen kuukauden saakka laskivat alle EKP:n ohjauskoron. Yön yli -oniakoron erotus eurojärjestelmän yötalletuskorkoon – jota voidaan pitää lyhyiden rahamarkkinakorkojen alimpana tasona – pieneni hieman alle 0,10 prosenttiyksikköön.

Likviditeetin runsaus vaikutti myös vastapuolten käyttäytymiseen muissa keskuspankkioperaatioissa. Osallistumisaktiivisuus lyhyemmissä luotto-operaatioissa väheni merkittävästi kolmen vuoden rahoitusoperaatioiden tyydytettyä vastapuolten likviditeettitarpeet suurelta osin. Vastapuolten tarve tehdä lyhytkestoisia talletuksia keskuspankkiin sen sijaan lisääntyi.

Suurimmalta osaltaan ylimääräinen likviditeetti ohjautui maksuvalmiusjärjestelmän talletusmahdollisuuteen. Talletusmahdollisuuden tarkoituksena on tarjota pankeille mahdollisuus tehdä väliaikaisia yön yli -talletuksia. Pankkijärjestelmän likviditeetin lisääntymisen myötä talletusmahdollisuuden käytöstä on kuitenkin tullut jatkuvaa, ja pitkien luotto-operaatioiden tuottama runsas likviditeetti on moninkertaistanut talletusmäärät. Päivittäin tehtyjen yötalletusten määrä kasvoi jälkimmäisen kolmen vuoden rahoitusoperaation jälkeen yli 800 mrd. euroon.

Lisäksi vastapuolilla oli mahdollisuus tehdä viikon mittaisia määräaikaistalletuksia keskuspankkiin viikoittain järjestettävissä likviditeettiä vähentävissä operaatioissa, jotka toteutettiin vaihtuvakorkoisina huutokauppoina. Operaatiossa kerätään talletuksia arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman (Securities Markets Programme, SMP) markkinoille tuottaman likviditeetin verran. Koska tämä määrä pysyi suurimman osan vuodesta 2012 keskimäärin 210 mrd. euron tuntumassa, pankkijärjestelmän likviditeetin lisääntymisen vaikutus näkyi näissä operaatioissa korkotasossa, jolla pankit olivat valmiita tuomaan talletuksia keskuspankkiin. Viikon mittaisten määräaikaistalletusten

korko laskikin vain 0,01 prosenttiyksikön päähän korosta, jota maksetaan keskuspankkiin tehdyille yön yli -talletuksille.

Koronlasku heinäkuussa painoi yötalletuksille maksettavan koron nollaan

Markkinakorkojen laskua edisti edelleen EKP:n neuvoston päätös laskea ohjauskorko 1 prosentista 0,75 prosenttiin heinäkuussa 2012. Maksuvalmiusjärjestelmän korkoputki pidettiin ennallaan +/- 0,75 prosenttiyksikössä ohjauskorkoon verrattuna. Päätös oli historiallinen, sillä koronmuutoksen myötä ohjauskorko laski ensimmäistä kertaa eurojärjestelmän olemassaoloaikana alle 1 prosentin, ja samalla pankkien keskuspankkiin tekemille yötalletuksille maksettava korko laski nollaan. Pankkisektorin runsaan likviditeetin kavenettua lyhyiden markkinakorkojen ja yötalletuskoron välisen korkoeron olemattomaksi myös lyhimmät markkinakorot laskevat hyvin lähelle nollaa.

Markkinakorkovaikutuksen ohella ohjauskoron lasku oli merkittävä operatiivisen toiminnan kannalta. Yötalletuksille maksettavan koron laskettua nollaan pankkien kannalta on taloudellisesti yhdenmukaista, siirtävätkö ne ylimääräisen yön yli -likviditeettiinsä keskuspankin talletusmahdollisuuteen vai jättävätkö ne sen korottomaksi, vähimmäisvarantovelvoitteen ylittäväksi talletukseksi keskuspankissa pitämilleen sekkitileille. Yötalletusten määrä puoliintui eurojärjestelmässä noin 800 mrd. eurosta noin 400 mrd. euroon heti korkopäätöksen voimaantulon jälkeen, ja miltei saman verran kasvoivat pankkien sekkitilialdot (kuvio 7). Yötalletusten määrä on sittemmin loppuvuoden aikana edelleen vähentynyt reiluun 200 mrd. euroon.

Vakuuspolitiikka sopeutui keskuspankkiluototuksen kasvuun

Keskuspankista haetun likviditeetin lisääntyminen näkyi vastaavasti keskuspankkiin toimitettujen vakuuksien määrän kasvuna ja kirjon lisääntymisenä. Eurojärjestelmä teki myös useita tilapäisiä muutoksia, jotka

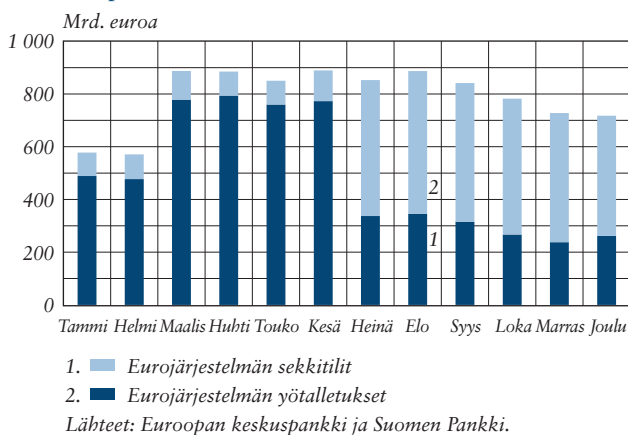

oli tarkoitettu parantamaan vakuuskelpoisen materiaalin saatavuutta. Näitä muutoksia olivat esimerkiksi ylimääräisten lainasaamisvakuuksien käyttöönotto, tietyjen valuuttamääräisten vakuuksien hyväksyminen sekä vakuuskelpoisten omaisuusvakuudellisten arvopaperien joukon laajentaminen.

Vakuuksien kelpoisuusehtoihin ja riskienhallintamenetelmiin kohdistui myös monia muita muutoksia kertomusvuoden aikana. EKP:n neuvosto muun muassa päätti, että vakuuksien luottokelpoisuudelle asetettua BBB-tason alarajaa ei sovelleta niiden valtioiden tapauksessa, joiden joukkolainat voivat olla eurojärjestelmän rahapoliittisten suorien kauppojen (Outright Monetary Transactions, OMT) kohteena. Jo aiemmin vastaavaa menettelyä oli sovellettu EU:n ja Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) sopeutusohjelmaa noudattaviin valtioihin. Lisäksi kansallisille keskuspankeille annettiin mahdollisuus olla hyväksymättä vakuudeksi sellaisia valtion takaamia pankkien kattamattomia joukkolainoja, joiden takajana on EU:n ja IMF:n sopeutusohjelmaa toteuttava valtio. Pankkien itsensä liikkeesen laskemien, valtion takaamien kattamattomien joukkolainojen vakuuskäytölle asetettiin yläraja. Kreikan valtion liikkeesen laskemat ja takaamat velkakirjat olivat ajoittain vuoden aikana vakuuskelvottomia, mm. yksityisen sektorin velkavaihdon yhteydessä. Kyproksesta tuli toinen eurovaltio, jonka velkakirjat tippuivat EKP:n vakuuslistalta maan luottoluokituksen pudotessa alle sallitun BBB-ajan. Vakuuksien riskienhallintamenetelmiä tehostettiin ottamalla käyttöön eurojärjestelmän yhteinen vakuuksien hinnoittelukeskus (Common Eurosystem Pricing Hub, CEPH).

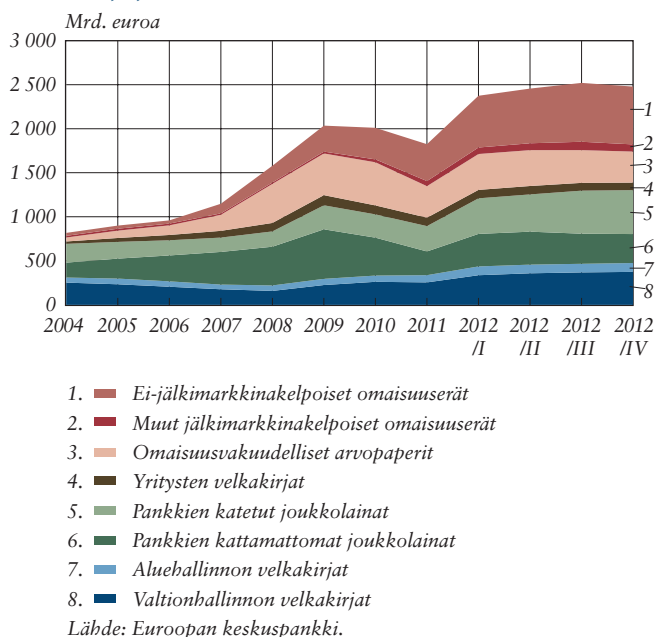
Eurojärjestelmälle toimitettujen vakuuksien määrä kasvoi vuoden 2011 keskimääräisestä reilusta 1 800 mrd. eurosta vuoden 2012 keskimääräiseen noin 2 450 mrd. euroon (kuvio 8). Vastaavana ajankohtana rahapoliittisten luottojen määrä kasvoi noin 550 mrd. eurosta hieman yli 1 100 mrd. euroon. Rahapoliittisten luotto-

Kuvio 7.
Likviditeetin siirtymä eurojärjestelmän yötalletuksista vastapuolten sekkitileille vuonna 2012

Lähteet: Euroopan keskuspankki ja Suomen Pankki.

Kuvio 8.
Eurojärjestelmälle toimitetut vakuudet

Lähde: Euroopan keskuspankki.

jen lisäksi pankit tarvitsevat vakuuksia maksujärjestelmän päivänsisäisen luoton katteeksi, ja normaalisti ne myös toimittavat huomattavan määrän ylivakuuksia keskuspankkiin. Vuoden 2012 lopussa ei-jälkimarkkinakelpoiset omaisuuserät olivat suurin keskuspankille toimitettu vakuuserä (26 %). Tämä erä pitää sisällään esimerkiksi lainasaamiset ja likviditeettiä vähentävien rahapoliittisten operaatioiden kautta keskuspankkiin tehdyt määräaikaistalletukset. Toiseksi suurimman ryhmän muodostivat pankkien katetut joukkolainat (20 %). Näitä seurasivat julkisen sektorin eli valtion ja aluehallinnon liikkeeseenlaskut (19 %).

Ilmoitus rahapoliittisista suorista kaupoista jätti eurojärjestelmän aiemmat arvopaperiohjelmat varjoonsa

Vuoden 2012 alkaessa eurojärjestelmän osto-ohjelmista olivat käynnissä arvopaperimarkkinoita koskeva ohjelma (Securities Markets Programme, SMP) ja toinen katettujen joukkolainojen osto-ohjelma (Covered Bond Purchase Programme, CBPP2). Molemmat kuitenkin jäivät kertomusvuoden aikana määriltään ja vaikutuksiltaan vähäisiksi. Katettujen joukkolainojen osto-ohjelman kautta ostettiin pankkien katettuja velkapapereita 16,4 mrd. euron arvosta suunnitellun 40 mrd. euron sijasta, kun kolmen vuoden keskuspankkilainat täyttivät pankkien rahoitustarpeet erittäin laajamittaisesti. Katettujen joukkolainojen osto-ohjelma päättyi lokakuussa 2012 sille määrätellyn vuoden määräajan tullessa täyteen. Arvopaperimarkkinoita koskeva ohjelma oli aktiivisessa käytössä vain vuoden alussa, minkä jälkeen kumulatiivinen ostojen määrä pysyi vakaana 210 mrd. euron tuntumassa. Ohjelma lopetettiin syyskuussa 2012 samalla, kun eurojärjestelmä tiedotti uusista epätavanomaisista toimista.

Rahapolitiikan välittymismekanismin toiminnan ja rahapolitiikan yhtenäisyyden turvaamiseksi EKP:n neuvosto ilmoitti syyskuussa 2012 valmiudestaan tehdä rahapoliittisia suorita kauppvoja (Outright Monetary Transactions, OMT) valtion

velkakirjojen jälkimarkkinoilla. Suorat kaupat voivat kohdistua Euroopan rahoitusvakuusvälineen (European Financial Stability Facility, EFSF) ja Euroopan vakuusmekanismin (European Stability Mechanism, ESM) määrittelemiin talouden sopeutusohjelmiin sitoutuneiden valtioiden lyhytaikaisiin velkakirjoihin. Näiden kauppvojen määrää ei ole ennalta rajoitettu. Eurojärjestelmä ei tehnyt rahapoliittisia suorita kauppvoja vuoden 2012 aikana, mutta kauppvoja koskevalla ilmoituksella oli merkittävä rahoitusmarkkinoita vakauttava vaikutus. Eurojärjestelmän osto-ohjelmista kerrotaan tarkemmin kehikossa 1 (s. 13).

Suomen Pankin vastapuolten maksuvalmius edelleen hyvä

Suomen Pankin vastapuolten keskuspankkilikviditeetin tarve oli vuoden 2012 aikana hyvin vähäinen ja kohdistui pitempiaikaiseen rahoitukseen. Vastapuolet hakivat rahoitusta kolmen vuoden luotto-operaatiosta yhteensä 3,7 mrd. euron edestä, mikä on vain 0,4 % koko euroalueen pitkäaikaisista keskuspankkiluotoista. Tämän lisäksi Suomen Pankin vastapuolia osallistui vain kuuteen muuhun likviditeettiä lisäävään operaatioon.

Vastapuolet olivat sen sijaan huomattavasti aktiivisempia tallettamaan ylimääräistä likviditeettiään keskuspankkiin (kuvio 9), mikä kertoo niiden hyvästä lyhyen aikavälin maksuvalmiudesta. Likviditeettiä vähentävissä operaatioissa Suomeen sijoittautuneiden pankkien osuus koko eurojärjestelmästä oli keskimäärin 9,2 %, mikä on selvästi enemmän kuin Suomen pääoma-avaimen (1,8 %) mukainen osuus. Viikoittaisia talletuksia tehtiin keskimäärin 19,5 mrd. euron arvosta. Myös Suomessa toimivien pankkien yötalletusten osuus eurojärjestelmän kokonaismäärästä oli suuri, keskimäärin 7 %. Vastapuolten tekemien päivittäisten yötalletusten määrä oli ennen EKP:n koronlaskua keskimäärin 44,8 mrd. euroa ja koronlaskun jälkeen 23,7 mrd. euroa. Kuten muuallakin euroalueella myös Suomessa pankkien ylimää-

räinen likviditeetti siirtyi EKP:n heinäkuisen koronlaskun jälkeen talletusmahdollisuudesta pankkien sekkitileille.

Pääasiassa vastapuolten tekemien talletusten vuoksi Suomen Pankin tase kasvoi historiallisen suureksi, ja taseen loppusumma oli vuoden aikana enimmillään yli 100 mrd. euroa. Talletusten vastaeränä taseen toisella puolella ovat eurojärjestelmän sisäiset saamiset.

Vähäisiin keskuspankkiluottoihin suhteutettuna Suomen Pankin vastapuolten keskuspankkiin toimittamien vakuuksien määrä oli hyvin suuri. Keskimäärin vastapuolet toivat Suomen Pankille vakuuksia 28,2 mrd. euron arvosta. Tästä määrästä 11 % käytettiin kattamaan rahapoliittisia luottoja ja 44 % maksuliiketarpeita, ja 45 % oli vakuusylijäämää.

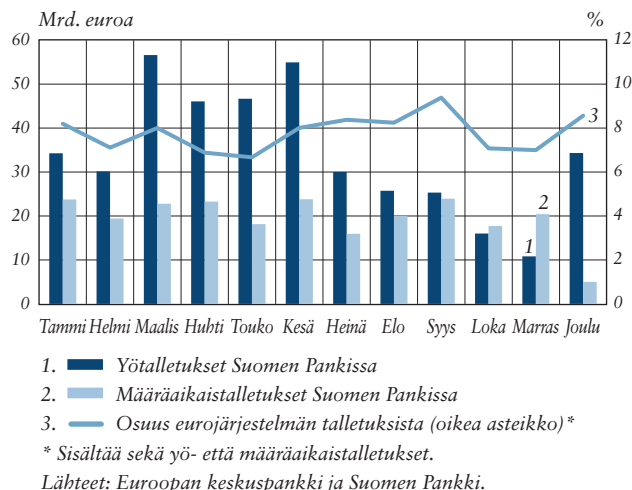
Keskuspankille toimitettujen vakuuksien jakauma ei Suomessa muuttunut merkittävästi (kuvio 10). Eniten vakuudeksi tuotiin edellisvuotiseen tapaan pankkien katettuja joukkovelkakirjoja, jotka kattivat keskimäärin 40 % kaikista toimitetuista vakuuksista. Toiseksi eniten vakuutena käytettiin likviditeettiä vähentävien hienosäätöoperaatioiden kautta tehtyjä määräaikaistalletuksia (18 %). Julkisen sektorin liikkeen laskemien velkakirjojen ja omaisuusvakuudellisten arvopapereiden osuus oli kolmanneksi suurin (kumpikin 11 %).

Suomen Pankki kotimaisessa talouspolitiikassa

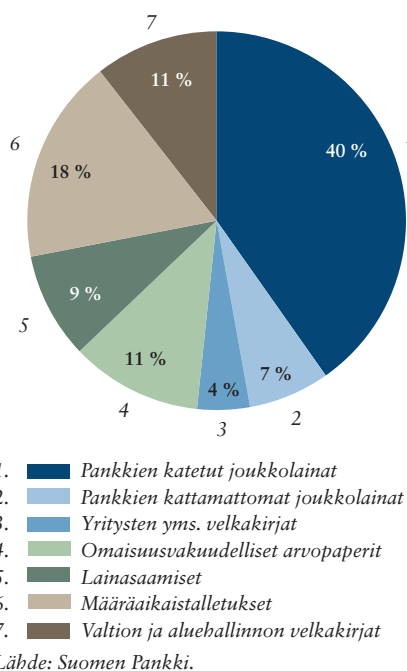
Vuoden 2012 aikana Suomen Pankki osallistui monin eri tavoin sekä maailmantalouden että Suomen talouskehityksen analyysiin ja talouspoliittiseen keskusteluun. Se mm. julkaisi kaksi Suomen kokonaistaloudellista kehitystä koskevaa ennustetta: ensimmäisen kesäkuussa ja toisen joulukuussa. Lisäksi Suomen Pankin pääjohtaja ja pankin asiantuntijat olivat usein kuultavina eduskunnassa ja muissa kotimaisissa instituutioissa.

Suomen kokonaistaloudellinen kehitys heikkeni tuntuvasti vuonna 2012. Edellisten

Kuvio 9.
Suomen Pankin vastapuolten osuus eurojärjestelmän rahapoliittisista talletuksista vuonna 2012

Kuvio 10.
Suomen Pankin vastapuolten toimittamat vakuudet (osuudet keskimäärin vuoden 2012 aikana)

kahden vuoden aikana Suomen BKT kasvoi noin 3 prosentin vuosivauhtia, kun talous elpyi vuosien 2008 ja 2009 taantumasta. Vuonna 2012 talouskasvu kuitenkin jotta-kuinkin pysähtyi ja tuotanto jäi selvästi pienemmäksi kuin ennen taantumaa.

Kansainvälisen talouden tila pysyi melko heikkona vuonna 2012, ja erityisesti Euroopassa se oli verraten huono. Suomen viennin ja teollisuustuotannon kehitys olikin edelleen vaimeaa, ja teollisuuden osuus kokonaistuotannosta jatkoi supistumistaan ja pysyi selvästi pienempänä kuin vuosien 2008 ja 2009 taantumaa edeltävinä vuosina.

Yksityinen kulutus- ja investointikysyntä jatkoi Suomessa kasvuaan vuodenvaihteeseen 2011–2012 asti. Vuoden 2012 mittaan kehitys kuitenkin heikkeni etenkin investoinneissa mutta jonkin verran myös yksityisessä kulutuksessa. Matala korkotaso tuki kotimaista kysyntää, mutta talousnäkömyien epävarmuus ja kotitalouksien reaalitylojen heikko kehitys vaimensivat sitä. Tuotannon määrä supistui vuoden 2012 mittaan sekä yksityisessä palvelutuotannossa että rakentamisessa.

Yleisen talouskehityksen hiipuminen alkoi näkyä työmarkkinoilla selvästi vuoden 2012 kolmannella neljänneksellä, jolloin työttömyysaste nousi. Työpaikkojen määrä on viime vuosina kasvanut etenkin palvelualoilla, kun taas teollisuudessa se on supistunut. Samansuuntainen muutos työllisyyden toimialarakenteessa jatkui vuonna 2012.

Suomen talouden näkymät heikkenivät tuntuvasti vuoden 2012 jälkipuoliskolla. Tämä liittyi sekä kansainvälisen että kotimaisen kehityksen vaimenemiseen. Suomen Pankin joulukuussa 2012 julkaiseman ennusteen mukaan Suomen BKT:n kasvu on lähes pysähdyksissä vuonna 2013 ja elpyy vähitellen vuonna 2014. Ennusteen mukaan vienti lisääntyy jo vuonna 2013, kun taas kotimainen kysyntä vahvistuu tuntuvasti vasta vuonna 2014.

Kuluttajahintojen nousuvauhti pysyi Suomessa melko nopeana vuonna 2012.

Yhdenmukaistetulla kuluttajahintaindeksillä mitattuna hinnat nousivat 3,2 % edellisvuotisesta. Inflaatiota vauhditti etenkin palveluiden ja elintarvikkeiden hintojen kallistuminen. Elintarvikkeiden hintoja kohotti alkoholijuomien, tupakan, makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien verotuksen kiristyminen vuoden 2012 alussa. Alkoholijuomien veromuutokset vaikuttivat myös ravintolapalveluiden hintoihin. Palveluiden hintojen kohoamista kiihdytti lisäksi vuokrien nousuvauhdin nopeutuminen. Palkansaajien ansiotason nousuvauhdin kiihtymisen voimisti osaltaan kuluttajahintojen kohoamista vuonna 2012.

Suomen Pankin joulukuussa 2012 julkaiseman ennusteen mukaan inflaatio hidastuu Suomessa vähitellen vuosina 2013 ja 2014. Arvonlisäveron korotus ylläpitää inflaatiota vuonna 2013. Kuluttajahintojen nousua kuitenkin vaimentavat suhdanteen heikkous, ansiotason nousuvauhdin hidastuminen sekä energiaraaka-aineiden hintojen oletettu lasku.

Suomen julkisen talouden tila heikkeni talouskasvun vaimentumisen myötä vuonna 2012 ja julkisen talouden alijäämä syveni hieman. Vielä vuonna 2011 melko ripeä talouskasvu ja finanssipolitiikan kiristäminen olivat vahvistaneet julkisen talouden tasapainoa.

Keväällä 2012 tehtiin merkittäviä päätöksiä etenkin valtiontalouden tasapainottamisesta, mutta myös julkisen talouden tasapainoon pitkällä aikavälillä vaikuttavasta työurien pidentämisestä. Talouden kasvunäkymien heikkeneminen kevään jälkeen kuitenkin huononsi myös julkisen talouden näkymiä. Sen vuoksi hallituksen tavoite valtion velka-asteen taittamisesta vaalikauden loppuun mennessä ei Suomen Pankin joulukuussa 2012 julkaiseman ennusteen mukaan ollut toteutumassa ilman lisätoimia.

Julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyden varmistaminen edellytti huomattavia lisätoimia Suomen Pankin joulukuussa 2012 julkaiseman arvion mukaan. Suomen Pankki korosti tällaisten toimien merkitys-

tä, kun väestön ikääntymisen taloudellisten vaikutusten arvioitiin kasvavan vähitellen tulevina vuosina. Suomen Pankin mukaan julkisen talouden näkymien asettamat haasteet edellyttivät määrätietoista politiikkaa nykyhallitukselta ja tulevilta hallituksilta.

Julkisen talouden kestävyuden varmistamisessa Suomen Pankki korosti tarvetta toteuttaa rakenneuudistuksia, joihin yhtenä tärkeänä osana kuuluivat työn tarjontaa kasvattavat toimenpiteet. Niihin lukeutuivat uudistukset, joiden myötä työurat pitenevät alusta ja lopusta, sekä sellaiset uudistukset, jotka muuten kannustavat lisäämään työikäisen väestön työn tarjontaa.

Joulukuussa 2012 Suomen Pankki korosti, että julkista taloutta voidaan vielä tasapainottaa hallitusti. Toimenpiteiden lykkäämisen nähtiin puolestaan kasvattavan huomattavasti sellaisen äkkijarrutuksen riskiä, jonka taloudelliset ja sosiaaliset kustannuksen olisivat huomattavat.

Suomen Pankki kiinnitti vuonna 2012 huomiota myös Suomen vaihtotaseen alijäämään ja siitä aiheutuviin riskeihin (ks. kehikko 3, s. 29). Pankki korosti, että ulkomaankaupan tasapaino ja talouden avoimen sektorin työllisyys on syytä ottaa huomioon tulevissa palkkaratkaisuissa.

Suomen Pankki järjesti yhdessä Eurooppalainen Suomi ry:n kanssa rahamuseossa yleisötilaisuuden EU:n haasteista velkakriisissä.

Kuva: Jaakko Koskentola.

Vaihtotaseen kehitys ja Suomen kilpailukyky

Suomen vaihtotase muuttui vuonna 2011 alijäämäiseksi pitkän ylijäämien kauden jälkeen. Vaihtotaseen alijäämä oli 1,6 % bruttokansantuotteesta, kun sen ylijäämä suurimmillaan vuonna 2002 oli 8,5 % bruttokansantuotteesta. Edellisen kerran vaihtotase oli alijäämäinen vuonna 1993.

Vaihtotaseen alijäämäisyys merkitsee, että kansantalouden yhteenlasketut menot olivat suuremmat kuin tulot. Vaihtotaseen heikkeneminen vuoden 2002 jälkeen on johtunut etenkin tavaroiden viennin arvon vähenemisestä suhteessa tavaroiden tuonnin arvoon.

Vaihtotaseen heikkenemiseen on useita syitä. Yksi niistä on elektroniikkateollisuuden ja paperiteollisuuden tuotteiden viennin väheneminen. Elektroniikkateollisuudessa ongelmana on viime vuosina ollut etenkin Nokian suhteellisen aseman heikkeneminen matkapuhelinten tuotekehityksessä. Paperiteollisuus on puolestaan kärsinyt siitä, että sen tuotteiden kysyntä on Euroopassa vähentynyt.

Suomen vaihtotasetta on heikentänyt myös energian hintojen nousu. Suomessa sekä teollisuus että kotitaloudet käyttävät poikkeuksellisen paljon energiaa EU-maiden keskiarvoon verrattuna, ja noin puolet energiasta tuodaan ulkomailta. Energiatuotteiden ulkomaankaupan alijäämän kasvu selittääkin yhden neljäsosan vaihtotaseen heikkenemisestä vuosien 2002 ja 2011 välillä.

Viime vuosina palkat ovat Suomessa nousseet nopeammin kuin monissa muissa maissa, ja tämä on kasvattanut kustannuksia ja siten osaltaan heikentänyt vaihtotaseen tasapainoa. Vuoden 1999 jälkeen työkustannukset ovat Suomessa nousseet noin 10 % enemmän kuin kauppakumppanimaisissa keskimäärin. Erityisen nopeaa palkkojen nousu oli vuosina 2008 ja 2009, mikä johtui juuri ennen kansainvälistä taantumaa tehdyistä työehtosopimuksista, joissa sovittiin suurista palkankorotuksista.

Kun arvioidaan palkkakehityksen merkitystä ulkomaankaupan taseen kannalta, käytetään mittarina usein yksikkötyökustannuksia. Työkustannusten tavoin yksikkötyökustannukset ovat koko taloudessa kasvaneet noin 10 % suhteessa kauppakumppanimaihin vuodesta 1999, kun taas tehdasteollisuudessa ne ovat supistuneet suhteessa kauppakumppanimaihin.

Suhteelliset yksikkötyökustannukset – erityisesti tehdasteollisuudessa – antavat kuitenkin liian suotuisan kuvan Suomen kilpailukykykehityksestä, kun sillä tarkoitetaan ulkomaankaupan tasapainon edellytyksiä. Syy on hintakehityksessä, sillä Suomen vientihintojen kehitys on ollut poikkeuksellisen heikkoa. Vientituotteiden keskihintojen laskiessa työn tuottavuuden kasvu vientituotannossa ei ole merkinnyt vastaavaa lisäystä viennin arvossa ja vientiyritysten palkanmaksuvarassa.

Vaihtotasetta on viime vuosina heikentänyt myös kotitalouksien talouskäyttäytyminen. Kotitalouksien menot ovat olleet suuremmat kuin tulot, mikä on kasvattanut tuontia. Tämä on ollut kansainvälisessä vertailussa poikkeuksellista.

Vaihtotaseen alijäämäisyys ei näytä merkitsevän Suomen taloudelle akuuttia riskiä rahoituksen saatavuudessa. Se kuitenkin kuvastaa talouskehityksen epätasapainoa, ja jos se jatkuu, se kasvattaa talouden haavoittuvuutta. Tämän haavoittuvuuden merkitystä korostavat nykyiset ongelmat niissä euroalueen maissa, joiden vaihtotaseiden alijäämät olivat suuria ennen kansainvälisen finanssikriisin alkamista.

Suurimmat vaihtotaseen alijäämään liittyvät riskit voidaan välttää, jos julkisen talouden ja kotitalouksien velkaantuminen vähenee, kustannuskilpailukyky paranee ja jos talouden avoimen sektorin toimintaedellytykset on muuten hyvät.

Rahoitusjärjestelmä

Rahoitusjärjestelmän vakaus

Rahoitusmarkkinat ja reaalityalous kehittyivät eri suuntiin euroalueella

Vuonna 2012 euroalueen rahoitusjärjestelmän vakautta uhkasi uudelleen kärjistynyt talous- ja velkakriisi. Erityisesti ongelmiin ajautuneissa maissa valtioiden ja pankkien väliset kytkennät voimistuivat. Eurojärjestelmä pyrki toimillaan huonon kehityskulun taittamiseen.

Vuoden 2012 alussa Euroopan talous oli yhä hyvin haavoittuva. Ongelmamaiden valtioiden ja pankkien väliset kytkökset voimistuivat, kun kriisimaiden kotimaiset pankit korvasivat ulkomaisia sijoittajia valtioiden rahoittajina. Ulkomaisten sijoittajien vetäytyminen ongelmamaista heikensi myös terveiden pankkien ja yritysten rahoituksen saatavuutta.

Euroopan pankkisektorin näkymät säilyivät epävarmoina. Rahoitusmarkkinat olivat pirstaleiset, eivätkä pankit juuri tasanneet rahoitustarpeitaan maiden rajat ylittävillä pankkien välisillä markkinoilla. Useat pankit olivat riippuvaisia keskuspankkirahoituksesta, ja pankkisektorin rahoituskustannukset vaihtelivat suuresti maittain. Makrotalouden näkymien synkkeneminen kasvatti pankkien luottoriskejä. Tulevan sääntelyn sisältöön ja vaikutuksiin liittyvät epävarmuudet lisäsivät pankkiriskiä.

Toisaalta oli tekijöitä, jotka tukivat rahoitusvakautta. Markkinatunnelman paranemisen ansiosta vakavaraiset pankit pystyivät hakemaan varoja markkinoilta. Kesäkuussa 2012 päättyi Euroopan pankkiviranomaisen (European Banking Authority, EBA) hanke, jolla vahvistettiin suurten eurooppalaisten pankkien vakavaraisuutta. Hanke paransi Euroopan pankkijärjestelmän riskinsietokykyä ja lisäsi siten luottamusta pankkeihin. Suuret pankit hankkivat silti varsin vähän rahoitusta joukkolainamarkkinoilta. Useat pankit olivat jo aiemmin hankkineet EKP:ltä pitempiäaikaisten

rahoitusoperaatioiden (longer-term refinancing operation) kautta ns. LTRO-rahoitusta (operaatioista lähemmin rahoitustarpeita vähensi yhä kesken oleva taseiden sopeutus, s. 21). Lisäksi pankkien rahoitustarpeita vähensi yhä kesken oleva taseiden sopeutus.

EKP:n rahapoliittisten suorien kauppajen ohjelma (Outright Monetary Transactions, OMT) ja Euroopan ylivelkaantuneiden maiden säästötoimet rauhoittivat rahoitusmarkkinoita syksyllä 2012 (rahopoliittisista osto-ohjelmista, ks. kehikko 1, s. 13). Euroalueen valtioiden kahtiajako tasoittui hieman, kun yhtäältä hyvän luotto- luokituksen maiden reaalityalouden näkymät synkkenivät ja toisaalta kriisimaiden akuutti rahoituskriisi helpottui toistaiseksi.

Syksyn 2012 aikana pankkien uuden varainhankinnan rakenne monipuolistui, kun vakuudettomien ns. seniorilainojen suhteellinen merkitys kasvoi. Tämä ilmensi osaltaan luottamuksen palautumista. Myös eurooppalaisten pankkien dollarimääräisen rahoituksen saatavuus kohentui hieman, ja yhdysvaltalaisen rahamarkkinarahastojen sijoitukset euroalueen pankkeihin alkoivat kasvaa.

Rahoitusmarkkinoiden haavoittuvuuden vuoksi on tärkeää välttää epävarmuutta lisääviä tekijöitä. Vuonna 2012 tällaiseksi tekijäksi nousi markkinoiden läpinäkyvyyden osittainen puutteellisuus, joka vaikeutti pankkiriskien hinnoittelua. Vakuudellisen varainhankinnan lisääntymisen myötä kasvanut pankkien varojen sitoutuneisuus oli niin ikään yksi tekijä. Markkinoilla esiintyi myös epätietoisuutta siitä, miten vertailukelpoisia eri pankkien lainanhoitajoukot ja vakavaraisuuslaskennan riskipainot olivat.

Suomen pankkijärjestelmän tila edelleen vakaa

Suomen Pankki julkistaa kahdesti vuodessa arvionsa kotimaisen ja kansainvälisen rahoitusjärjestelmän vakaudesta. Arviot on tarkoitettu kaikille rahoitussektorin toimijoille, muille viranomaisille ja yleisölle informaatioksi ja vakausriskeihin liittyvän keskustelun edistäjäksi. Toukokuussa ja joulukuussa 2012 ilmestyneiden Suomen

Pankin vakausarvioiden mukaan Suomen pankkisektori on säilynyt toistaiseksi kannattavana ja vakavaraisena. Pankkien kannattavuutta tuki hyvä markkinakehitys, joka kasvatti kaupankäynnin ja sijoitustoiminnan tuottoja vuonna 2012. Pankkien rakenteellinen korkoriski alkoi realisoitua, kun korkokate (ilman johdannaisten vaikutusta) alkoi supistua luotto- ja talletuskorkojen välisen kokonaismarginaalin ka-ventuessa.

Suomen pankkisektorin luottoriskit ovat pysytelleet sekä luottotappioiden että järjestämättömien saamisten kehityksen perusteella vähäisinä. Makrotalouden voimakas negatiivinen häiriö näkyisi kuitenkin etenkin yritysluotoista aiheutuvien luottotappioiden nopeana kasvuna.

Suomen pankkisektorin vakavaraisuus on säilynyt vahvana. Vakavaraisuussuhdeluku eli omien varojen suhde riskipainotetuihin saamisiin on pysytellyt 15 prosentin tuntumassa, ja syyskuun 2012 lopussa se oli 15,2 %. Valtaosa omista varoista on rajoituksettomia ensisijaisia omia varoja (Core Tier 1), jotka soveltuvat parhaiten mahdollisten tappioiden kattamiseen. Näistä varoista laskettu keskimääräinen ydinvakavaraisuussuhdeluku oli 14,0 %. Tämä ylittää selvästi Euroopan pankkiviranomaisen suurille eurooppalaisille pankeille vuonna 2012 asettaman 9 prosentin rajan. Vaikka riskipainotetuista saamisista lasketut suhdeluvut ovat hyvät, Suomen Pankki on kiinnittänyt huomiota siihen, että pankkisektorin keskimääräinen omien varojen määrä suhteessa taseeseen on kansainvälisessä vertailussa verraten pieni.

Suomalaiset pankit hankkivat kansainvälisiltä rahoitusmarkkinoilta edullista rahoitusta vuoden 2012 aikana. Varainhankintaa helpottivat yleisen luottamuksen osittainen palautuminen sekä suomalaisiin pankkeihin kohdistunut turvallisuus pidettyjen sijoituskohteiden kysyntä. Katettujen ja etenkin vakuudettomien seniorilainojen riskilisät pienentyivät huomattavasti.

Pankkien lähivuosien keskeiset riskit johtuvat korkotason mataluudesta ja

talouskasvu hitaudesta. Korkokatteen vai-
mea kehitys ja kasvavat luottoriskit luovat
pankeille kannattavuuspaineita. Keväällä
2012 pankeille tehty stressitesti vahvisti,
että Suomen pankkisektorin pääomapuskuri-
rit kestävät voimakkaankin kannattavuus-
kehityksen heikkenemisen. Stressitestin vuo-
sia 2012–2015 koskevassa riskiskenaariossa
reaalitalouteen kohdistettu voimakas negatiivinen kasvu suurentaisi työttömyyttä ja
lisäisi luottotappioita. Tilannetta heikentä-
isivät edelleen varallisuushintojen lasku sekä
matala korko. Tällaisessa skenaariossa
pankkisektorin keskimääräinen vakavarai-
suussuhde heikkenisi tuntuvasti mutta säi-
lyisi kuitenkin vähimmäisvaatimusta parem-
pana.

Kotitalouksien velkaantumisessa huolestuttavia piirteitä

Suomalaisten kotitalouksien velkaantumis-
aste on kohonnut yhtäjaksoisesti jo 15 vuo-
den ajan. Velkaantuneisuus on vähäisempää
kuin muissa Pohjoismaissa mutta samaa
tasoa kuin EU:ssa keskimäärin.

Suomalaisten kotitalouksien velkaantu-
misessa on joitakin huolestuttavia piirteitä.
Yhä useampi kotitalous on sekä tuloihinsa
että vakuuksiinsa nähden voimakkaasti vel-
kaantunut, ja näiden kotitalouksien suhteel-
linen merkitys on kasvanut pitkään. Suo-
melle ominaiset vaihtuvakorkoiset asunto-
lainat altistavat kotitaloudet korkoriskille.
Velkaantumisen kannalta oli myönteistä,
että kotitalouksien luottokannan kasvu
alkoi hidastua vuoden 2012 jälkipuoliskol-
la. Siitä huolimatta kotitalousluotot kasvoi-
vat yhä selvästi nopeammin kuin euro-
alueella keskimäärin.

Suomalaisten yritysten rahoituksen
saatavuus säilyi verrattain hyvänä. Yritykset
hakivat lainarahoitusta pääosin käyttö-
pääoman rahoittamiseen, sillä investointeja
tehtiin vähän. Pankkien yritysluottojen
vuosikasvu alkoi hidastua vuoden 2012 jäl-
kipuoliskolla. Osin tätä selittää suur-
yritysten kansainvälisiltä pääoma-
markkinoilta hankittu joukkolainarahoitus,
joka korvasi kotimaista pankkirahoitusta.

Suomalaisten yritysten luottokannan kasvu oli yhä selvästi nopeampaa kuin euroalueella keskimäärin. Pankit kasvattivat uusien yritysluottojen marginaaleja, ja kotimaisesta pankkirahoituksesta riippuvaisten pienten ja keski suurten yritysten muut ehdot kiristyivät.

Rahoitusjärjestelmäpolitiikka

EU:n laajusten rahoitussääntelyä koskevien ratkaisujen rakentaminen jatkui vuoden 2012 aikana. Suomen Pankki osallistui EU:n rahoitussääntelyn kehittämiseen EU:n talous- ja rahoituskomitean sekä Euroopan keskuspankkijärjestelmän kautta. Lisäksi pankki osallistui kansallista täytäntöönpanoa tukevaan valmistelutyöhön yhdessä valtiovarainministeriön ja Finanssivalvonnan kanssa.

Yksi keskeisimmistä EU-tason uusista aloitteista oli kertomusvuoden puolivälissä tehty Eurooppa-neuvoston päätös ns. pankkiunionin muodostamisesta. Pankkiunionin rakentamista voidaan pitää yhtenä merkittävimmistä integraatiohankkeista Euroopassa EU:n perustamisen ja yhteisen rahan käyttöönoton ohella (ks. kehikko 4, s. 33).

Kesäkuussa 2012 Euroopan komissio antoi ehdotuksen direktiiviksi luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisinratkaisujärjestelystä. Direktiivi yhdenmukaistaa ja uudistaa jäsenmaiden kriisinratkaisulainsäädäntöä. Se ei kuitenkaan luo uutta yhteistä EU:n kriisinratkaisumekanismia, joka on tarkoitus sisällyttää pankkiunioniin.

Komissio asetti helmikuussa 2012 korkean tason työryhmän pohtimaan EU:n pankkisektorin rakenteiden uudistamista. Työryhmän puheenjohtajana toimi Suomen Pankin pääjohtaja Erkki Liikanen, ja ryhmä jätti ehdotuksensa Euroopan komissiolle lokakuussa 2012 (ks. kehikko 5, s. 34). Yhtenä keskeisenä suosituksena työryhmä esitti, että pankin suuririskisin toiminta pitäisi siirtää erilliseen tytäryhtiöön, kun tällainen toiminta ylittää tietyn kokoluokan.

Baselin pankkivalvontakomitea julkisti lokakuussa 2012 suosituksensa, jonka mukaan kansallisella tasolla tulisi kiristää systemisesti merkittävien pankkien vakavaraisuusvaatimuksia. Systemisesti merkittävät pankit ovat pankkeja, joiden maksukyvyttömyys tai muut suuret ongelmat voisivat vakavasti vaurioittaa koko kansantaloutta. Tämän riskin pienentämiseksi Baselin komitea suositteli, että systemisesti merkittävien pankkien tappionsietokykyä vahvistetaan asettamalla niille kireämmät pääomavaatimukset kuin muille pankeille.

Suomen Pankki huomautti vakavarviossaan toukokuussa 2012, että Suomen viranomaisten tulee saada harkinnanvaraisesti käytettävissä olevia keinoja ainakin kokonaisluotonannon ja asuntoluotonannon liiallisen kasvun hidastamiseksi. Lisäksi Suomen Pankki totesi, että on syytä arvioida, tarvitsisivatko viranomaiset harkinnanvaraisia keinoja muun muassa pankkien taseiden ja lyhytaikaisen markkinarahoituksen liiallisen kasvun hillitsemiseksi.

Valtiovarainministeriö asetti tammi-kuussa 2012 työryhmän, jonka tavoitteena oli esittää tarpeellisia toimenpiteitä, joiden avulla luodaan finanssimarkkinoiden kansallisen makrovakauden valvontajärjestelmä. Ministeri Antti Tanskanen johtama työryhmä jätti marraskuun alussa ehdotuksensa Suomen viranomaisille annettavista uusista keinoista ns. järjestelmäriskien torjumiseksi. Järjestelmäriskeillä tarkoitetaan rahoitusjärjestelmän sisällä syntyviä tai järjestelmän voimistamia kollektiivisia riskejä, jotka toteutuessaan aiheuttaisivat vakavia vaurioita koko rahoitusjärjestelmälle ja kansantaloudelle. Työryhmä ehdotuksista kerrotaan tarkemmin erillisessä kehikossa 6 (s. 35).

Kehikko 4.

Pankkiunioni

Eurooppa-neuvosto päätti kesäkuussa 2012 tiivistää talous- ja rahaliittoa yhtenä toimenpiteenä taistelussa talouskriisiä vastaan. Osana tätä tavoitetta Euroopan komissio esitteli syyskuussa 2012 suunnitelman pankkiunionista. **Pankkiunionihanke** nostaa kolme rahoitusmarkkinoiden vakauden kannalta tärkeää osa-aluetta kansalliselta tasolta EU:n tasolle: pankkivalvonta, pankkien kriisinratkaisujärjestelmä sekä talletussuojajärjestelmä. Pankkiunionin tavoitteena on palauttaa luottamus rahoitusjärjestelmän toimivuuteen sekä vähentää pankkikriisien yhteiskunnalle aiheuttamia kustannuksia.

Yhteinen valvontamekanismi (Single Supervisory Mechanism, SSM) koostuu Euroopan keskuspankista sekä kansallisista toimivaltaisista viranomaisista. EKP vastaa yhteisen valvontamekanismin yleisestä toiminnasta ja valvoo euroalueen pankkeja tiiviissä yhteistyössä kansallisten valvontaviranomaisten kanssa. EKP:n suora valvontavastuu kattaa euroalueen rahoitusmarkkinoiden vakauden kannalta merkittävät pankit. Euroalueen ulkopuoliset jäsenvaltiot voivat halutessaan osallistua yhteiseen valvontamekanismiin.

EKP:n rahapoliittiset tehtävät eriytetään tiukasti valvontatehtävistä, jotta vältetään mahdolliset eturistiriidat rahapolitiikan tavoitteiden ja vakavaraisuuden valvontatavoitteiden välillä. Tätä varten EKP:hen perustetaan valvontaelin, joka vastaa valvontatehtävien valmistelusta. Valvontaelimen päätösehdotukset katsottaisiin

hyväksytyiksi, ellei EKP:n neuvosto hylkää niitä. Kansalliset valvojat hoitaisivat edelleen niitä tehtäviä, joita ei ole siirretty EKP:lle, esimerkiksi kuluttajansuojan, rahanpesun, maksupalvelujen ja kolmansien maiden pankkien sivuliikkeiden osalta.

Eurooppa-neuvostossa 13.–14. joulukuuta 2012 saavutettiin yhteisymmärrys yhteisen pankkivalvontamekanismin yksityiskohdista. Konkreettista täytäntöönpanoa koskeva työ tehdään vuoden 2013 kuluessa, ja tavoitteena on saada yhteinen valvontamekanismi toimintaan alkuvuonna 2014.

Komission kesäkuussa 2012 tekemä ehdotus **direktiiviksi luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisinratkaisusta** yhdenmukaistaa ja uudistaa jäsenmaiden kriisinratkaisuvaltuuksia ja -työkaluja merkittävästi. Direktiivi ei vielä sisällä ehdotusta yhteisestä kriisinratkaisumekanismista, mutta luo hyvän pohjan sen rakentamiselle.

Talletussuojajärjestelmän unionitason ulottuvuudella pyritään parantamaan tallettajien luottamusta järjestelmän toimivuuteen myös laajemmissa kriiseissä. Pelkkä epäily talletussuojajärjestelmän toimivuudesta voi aiheuttaa talletuspaon, joka pahentaa ongelmatilannetta entisestään. Unionitasoisin talletussuojajärjestelmän toiminta ei olisi riippuvainen yhden yksittäisen jäsenvaltion maksukyvyistä ja vahvistaisi siten luottamusta talletussuojan kestävyysteen kokonaisuutena.

EU:n pankkisektorin rakenteita pohtineen työryhmän ehdotukset

Vuoden 2012 alussa perustettiin EU:n pankkisektorin rakenteiden uudistamista pohtiva korkean tason työryhmä. Sen tehtävänä oli selvittää, tarvitaanko valmisteltavina olevien sääntelyhankkeiden lisäksi pankkisektorin rakenteellisia uudistuksia. Tavoitteena on turvallinen, vakaa ja tehokas pankkijärjestelmä, joka palvelee kansalaisien, EU:n laajuisen talouden ja sisämarkkinoiden tarpeita. Toimeksiannon taustalla olivat rakenneuudistukset, joita ollaan toteuttamassa Yhdysvalloissa ja Isossa-Britanniassa.

Työryhmä jätti ehdotuksensa Euroopan komissiolle 2.10.2012. Työryhmän puheenjohtajana toimi Suomen Pankin pääjohtaja Erkki Liikanen.

Työryhmä päätyi viiteen ehdotukseen, jotka tulisi toteuttaa EU:n tasolla.

1. *Suuririskisen arvopaperikaupan paikallinen erillään pitäminen pankkiryhmittymän muista toiminnoista*

Pankkien omaan lukuun käytävä kauppa arvopapereilla ja johdannaisilla sekä niihin liittyvä markkinatakaus tulee siirtää erilliseen oikeudelliseen yksikköön ("kaupankäyntiyhtiöön") pankkikonsernin sisällä, mikäli tällaisen toiminnan laajuus on merkittävä. Siirto koskee myös esimerkiksi riskirahastoille ja erillisyyhtiöille myönnettäviä lainasitoumuksia. Asiakaslähtöisiä, vähärisiksi arvopaperi- ja johdannaiskauppoja ei tarvitse siirtää erilliseen yksikköön.

Kaupankäyntiyhtiö tulee pääomittaa ja rahoittaa erikseen markkinoilta, eikä se saa vastaanottaa talletussuojan alaisia varoja.

Pankkikonsernin talletuksia vastaanottava osa, ns. talletuspankki, ei saa tukea kaupankäyntiyhtiötä suoraan tai epäsuorasti siinä määrin, että sen vakavaraisuus vaarantuisi tai että suuria riskikeskittymiä koskevia yleisiä rajoituksia ylitettäisiin. Ainoastaan talletuspankki saa tarjota maksupalveluja vähittäisasiakkaille.

2. *Toimintojen laajempi erillään pitäminen talletuspankkitoiminnasta*

Hyväksyessään pankkikonsernin elvytys- ja kriisintarkaisusuunnitelman viranomaisten tulee huolellisesti arvioida, edellyttääkö suunnitelman uskottavuus esim. kaupankäyntitoimintojen laajempaa erillään pitämistä talletuspankkitoiminnasta.

3. *Sijoittajanvastuun toteuttaminen erityisillä velkainstrumenteilla*

Pankkien tulee laskea liikkeeseen pankkisektorin ulkopuolisille sijoittajille tietty määrä velkainstrumentteja, jotka voidaan muuntaa pankin pääomaksi tai joiden arvoa voidaan leikata tappioiden kattamiseksi. Tällaisten velkainstrumenttien sopimusehdot tulee tehdä mahdollisimman selviksi. Ehdotus täydentää komission kriisintarkaisudirektiiviehdotusta, jolla mahdollistetaan ripeä, normaalista konkurssimenettelystä poikkeava prosessi ongelmiin ajautuneen pankin toimintojen järjestämiseksi uudelleen ja tappioiden kattamiseksi.

4. *Pääomavaatimukset*

Komission tulee arvioida, ovatko parhaillaan valmisteltavat kansainväliset pankkien kaupankäyntivarojen pääomavaatimuksia koskevat kehittämissuositukset Euroopan unionin näkökulmasta riittäviä. Komission tulee tehdä vastaava arvio myös asuntoihin sekä kiinteistöihin liittyvien saamisten pääomavaatimuksista.

5. *Pankkien hallintokulttuuri*

Pankkien hallintokulttuuria, kuten riskienhallinnan asemaa ja palkitsemisen kohtuullisuutta sekä pitkäjänteisyyttä, tulee vahvistaa.

Euroopan komissio järjesti lausuntokierroksen raportin julkaisemisen jälkeen ja vastaa vaikutusarvion laatimisesta. Komission odotetaan ilmoittavan jatkotoimenpiteistä ennen kesää 2013.

Makrovakauserävalvonnan järjestäminen Suomessa

Vuonna 2008 kärjistynyt kansainvälinen finanssikriisi käynnisti laajoja kansainvälisiä hankkeita rahoitusmarkkinoiden sääntelyn ja valvonnan tehostamiseksi. Osana näitä uudistuksia ollaan kehittämässä niin sanottuja makrovakauserävalvoneita, joilla viranomaiset voisivat tarvittaessa puuttua riskeihin, jotka uhkaavat rahoitusjärjestelmän vakautta kokonaisuutena. Makrovakauserävalvoneet täydentävät perinteistä, yksittäisten luottolaitosten vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta koskevaa sääntelyä ja valvontaa.

Valtiovarainministeriön asettama työryhmä, jonka tehtävänä oli valmistella makrovakauserävalvoneiden käyttöönottoa Suomessa, jätti muistionsa marraskuussa 2012. Työryhmän tekemät säädösehdotukset perustuvat Euroopan järjestelmärisikokomitean (European Systemic Risk Board, ESRB) suosituksiin ja Euroopan komission ehdotukseen uudeksi ns. luottolaitosdirektiiviksi.

Työryhmän ehdotukseen sisältyvät kansainvälisen vakavaraisuusuudistuksen (ns. Basel III) mukaiset pankkien uudet lisäpääomapuskurit. Makrovakauseräpolitiikan kannalta erityisen merkittävä on ns. vastasyklinen pääomapuskuri, jota voidaan säädellä kansallisesti luottomarkkinoiden tilanteen vakauttamiseksi. Pankkien vakavaraisuusvaatimuksia kiristettäisiin, jos niiden luotonanto kasvaisi poikkeuksellisen nopeasti. Vastaavasti matalasuhdanteessa pääomavaatimukset voitaisiin palauttaa ennalleen.

Jatkovalmistelussa olisi työryhmän mielestä vielä arvioitava, tulisiko Suomessa

voida vaatia finanssimarkkinoiden kokonaisvakauserävalvonnan kannalta merkittävimmiltä luottolaitoksilta erillistä järjestelmärisikopuskuria.

Pankkien vakavaraisuusvaatimuksia koskevien ehdotustensa lisäksi työryhmä ehdotti, että asunto-, kiinteistö- ja arvopaperivakuudellisten pankkilainojen kokoa voitaisiin tilanteen vaatiessa rajoittaa suhteessa vakuuksien käypään arvoon. Tällainen ns. luottokatto on ollut käytössä Ruotsissa vuodesta 2010. Työryhmä ehdotti, että mikäli enimmäisluottotussuhde asetetaan, se voidaan määrätä asuntolainoille vähintään 80 prosenttiin ja arvopaperiluotoille 60 prosenttiin.

Työryhmä esitti, että Finanssivalvonta olisi toimivaltainen viranomainen päättämään sekä luottosuhdanteiden tasoittamiseksi asetettavasta muuttuvasta pankkien lisäpääomavaatimuksesta että enimmäisluottotussuhdetta koskevista rajoituksista. Päätös olisi tehtävä Finanssivalvonnan johtokunnassa ja sitä ennen olisi kuultava valtiovarainministeriötä, sosiaali- ja terveysministeriötä ja Suomen Pankkia.

Joulukuussa 2012 EU:ssa sovittiin yhteisen valvontamekanismin (Single Supervisory Mechanism, SSM) muodostamisesta. Siinä päävastuu euroalueen pankki-valvonnasta siirtyy vuonna 2014 Euroopan keskuspankille. Siitä lähtien myös EKP osallistuu makrovakauserävalvoneiden käyttöä koskeviin päätöksiin. Kansallisen tason päätöksistä on kuultava EKP:tä. EKP voi myös suoraan, kansallisten viranomaisten sijasta, kiristää vastasyklisiä pääomavaatimuksia, mikäli näkee sen tarpeelliseksi.

Rahoitusjärjestelmän infrastruktuuri

Rahoitusjärjestelmän infrastruktuurilla tarkoitetaan maksujärjestelmiä sekä arvopaperien kaupankäynti-, selvitys- ja toimitusjärjestelmiä. Niiden moitteeton toiminta on ehdottoman tärkeää rahoitusmarkkinoiden ja koko kansantalouden kannalta. Lakisääteisenä tehtävänään Suomen Pankki valvoo näitä infrastruktuureja ja osallistuu niiden kehittämiseen tavoitteenaan turvata näiden järjestelmien luotettava ja tehokas toiminta.

Suomen Pankki hoitaa yleisvalvonta-tehtäväänsä seuraamalla järjestelmien toimintaa ja tekemällä niistä yleisvalvontarvioita euroalueen keskuspankkien kesken yhdenmukaistettujen yleisvalvontaperiaatteiden mukaisesti. Kansainvälinen järjestelypankki (Bank for International Settlements, BIS) julkaisi vuonna 2012 uudet tietyt rahoitusmarkkinajärjestelmiä koskevat globaalit yleisvalvontaperiaatteet, joita myös Suomen Pankki on osana eurojärjestelmää sitoutunut noudattamaan.

Rahoitusmarkkinoiden infrastruktuuri on pääosin toiminut luotettavasti ja siten tukenut finanssikriisin ratkaisua. Siirtymisen yhtenäisen euromaksualueen (Single Euro Payments Area) SEPA-tilisiirtojen käyttöön vuonna 2011 ei kuitenkaan sujunut ongelmitta, ja häiriöt kotimaisten maksujen välityksessä ovat jatkuneet. Pankit ovat tehneet Finanssialan Keskusliiton johdolla lukuisia teknisiä, toiminnallisia sekä tiedotukseen liittyviä parannuksia, joita niiltä on edellytetty yleisvalvontarvion perusteella. Työ jatkuu vielä varautumis-menettelyiden kehittämisellä.

Infrastruktuurin kehittäjän roolissaan Suomen Pankki järjesti toukokuussa kuudennen maksufoorumin. Siinä käsiteltiin eurooppalaisen vähittäismaksamisen tulevaisuuteen ja turvallisuuteen liittyviä haasteita sekä eri toimijoiden varautumista päivittäisen maksuliikkeen häiriöihin. Suomen Pankin johtama SEPA-foorumin ydinryhmä jatkoi työtään SEPA-siirtymän loppuunsaattamiseksi. Vuonna 2012 pan-

kit tekivät tarvittavat järjestelmämuutokset, jotta vuoden 2013 aikana on mahdollista siirtyä kansallisen suoraveloituksen korvaaviin palveluihin.

TARGET2-Securities (T2S) on euroalueen keskuspankkien tarjoama yhteinen arvopaperien toimituksen laitealusta, jonka tarkoitus aloittaa toimintansa vaiheittain vuodesta 2015. Suomen kansallinen arvopaperikeskus liittyy T2S-laitealustan käyttäjäksi nykysuunnitelmien mukaan vaiheittaisen käyttöönottokauden loppupuolella vuonna 2016. Suomen Pankki on ollut vahvasti mukana EU-tason valmistelussa ja koordinoitunut kansallista valmistelua.

Infrastruktuurien kannalta keskeisimpiä kertomusvuonna valmistuneita sääntelyhankkeita ovat olleet kansallisen arvopaperimarkkinalainsäädännön kokonaisuudistus sekä keskusvastapuolia, johdannaisia ja kauppätietovarastoja koskeva EU-asetus. Lisäksi parhaillaan on valmisteltavana arvopaperikeskusten yhdenmukaistettua sääntelyjärjestelmää koskeva ns. arvopaperikeskusasetus. Suomen Pankki on ollut tiiviisti mukana myös näiden hankkeiden valmistelussa.

Käteisen rahan ja pankkipalveluiden saatavuus on olennainen osa hyvin toimivaa rahoitusjärjestelmää. Suomen Pankki on lähestynyt pankkeja Finanssialan Keskusliiton kautta ja edellyttänyt, että pankkien tulee huolehtia käteisen rahan ja pankkipalveluiden tarjonnasta kaikille asiakasryhmilleen. Konttori- ja käteispalveluita karsiessaan pankkien tulee selvittää asiakkailleen, miten nämä voivat tulevaisuudessa saada tarvitsemansa pankkipalvelut.

Suomen Pankki on jatkanut maksu- ja selvitysjärjestelmien analyysityökalun, BoF-PSS2-simulaattorin, kehittämistä. Elokuussa pankki järjesti simulaattorin kymmenvuotisjuhlaseminaarin kansainväliselle käyttäjäkunnalle. BoF-PSS2-simulaattoria käytetään maailmanlaajuisesti keskuspankeissa, yliopistoissa ja muutamissa selvityskeskuksissa. Viime vuosien

finanssikriisi on lisännyt entisestäänkin kiinnostusta rahoitusmarkkinoiden infrastruktuurin stressitestaukseen simulaatiomallinnusten avulla.

Maksujärjestelmäpalvelut

TARGET2 (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system) on eurojärjestelmän omistama ja operoima suurten maksujen järjestelmä, jossa maksut suoritetaan reaaliaikaisesti ja bruttomääräisinä. TARGET2-järjestelmän kautta toteutetaan myös eurojärjestelmän rahapolitiikan operaatiot, ja keskeiset maksu- ja selvitysjärjestelmät siirtävät katteensa sitä käyttäen.

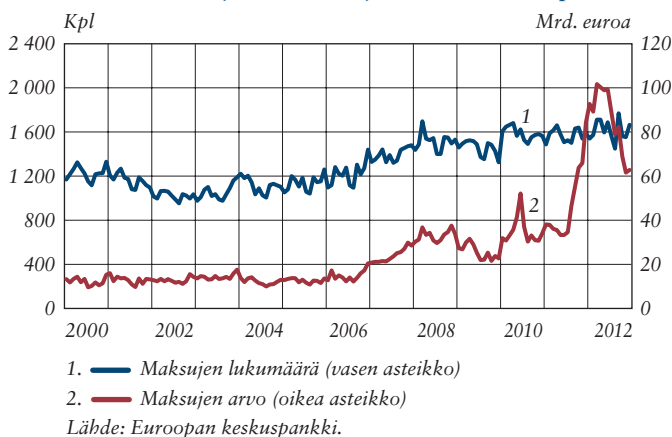
Vuonna 2012 TARGET2-maksujärjestelmän käytettävyys täytti jälleen sille asetetut tiukat tavoitteet. Koko vuoden aikana TARGET2-järjestelmässä kirjattiin päivittäin keskimäärin 354 000 maksua, joiden yhteenlaskettu arvo oli noin 2 500 mrd. euroa. Näistä TARGET2- Suomen Pankki -osajärjestelmässä kirjattiin päivittäin keskimäärin 1 600 maksua, joiden yhteenlaskettu arvo oli 85,4 mrd. euroa. TARGET2-järjestelmässä kirjattujen mak-

sujen arvo ja määrä kasvoivat hieman koko järjestelmän tasolla. Myös Suomen Pankin osajärjestelmän tasolla maksujen arvo ja määrä kasvoivat vuonna 2012 (kuvio 11). Joulukuussa 2012 TARGET2-järjestelmässä oli 999 suoraa osapuolta, jotka olivat liittyneet järjestelmään 24 keskuspankin osajärjestelmän kautta. TARGET2- Suomen Pankki -osajärjestelmässä oli vuoden 2012 lopussa 23 osapuolta, joista kolme oli liitännäisjärjestelmiä.

Pankkien maksuliikennejärjestelmän (PMJ) kautta välitettiin maksuja Suomessa toimivien 12 PMJ-pankin kesken eräsiirtoina. Jo edellisvuonna tässä järjestelmässä kirjattujen maksusuoritusten lukumäärä ja arvo supistuivat merkittävästi, mikä johtui yhtenäisen euromaksualueen (Single Euro Payments Area, SEPA) käyttöönotosta ja maksujen siirtymisestä eurooppalaiseen STEP2-järjestelmään, jota ylläpitää EBA Clearing. Suomen Pankin operatiivinen rooli PMJ-katteiden siirtäjänä loppuu vuonna 2013.

Vuoden aikana eurojärjestelmän TARGET2-Securities-projektin (T2S) painopiste siirtyi operatiiviseen valmistautumiseen. Suomen Pankki käynnisti loppuvuodesta 2012 oman operatiivisen T2S-hankkeensa. Tämän hankkeen myötä Suomen Pankille syntyy kokonaan uusi tehtäväkenttä. Vuoden alussa käynnistyi myös Suomen Pankin oman uuden vakuushallintajärjestelmän kehittämisprojekti (BoF-CMS-Cola), jonka tarkoituksena on määritellä, suunnitella ja toteuttaa nykyaikainen vakuushallintajärjestelmä Suomen Pankin kotimaisiin ja kansainvälisiin tarpeisiin.

Kuvio 11.
TARGET2- Suomen Pankki -järjestelmän osapuolten TARGET-maksujen lukumäärä ja arvo keskimäärin päivässä

Varallisuuden hallinnointi

Suomen Pankin rahoitusvarallisuus ja sen hallinnointi

Suomen Pankki hallinnoi yhteensä noin 16 570 milj. euron varallisuutta. Tämä varallisuus muodostuu pankin omasta rahoitusvarallisuudesta, osasta EKP:n valuuttavarantoa sekä Suomen Pankin eläkerahaston varallisuudesta. Oman rahoitusvarallisuuden arvo oli vuoden 2012 lopussa 15 073 milj. euroa, EKP:n valuuttavaranto-osuuden arvo 912 milj. euroa ja pankin eläkerahaston varallisuuden arvo 583 milj. euroa.

Rahoitusvarallisuus koostuu kullasta, valuuttavarannosta ja euromääräisestä varallisuudesta. Valuuttavaranto puolestaan koostuu likvidivarallisuudesta ja valuuttamääräisestä sijoitusvarallisuudesta sekä Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) erityisten nosto-oikeuksien määräisistä eristä (Special Drawing Rights, SDR) (taulukko 1). Lyhyiden euroalueen valtionlainojen koron laskettua alhaiseksi – osin jopa negatiiviseksi – Suomen Pankki päätti tilapäisesti pienentää vuoden 2012 loppupuolella rahoitusvarallisuutensa kokoa 3 mrd. eurolla. Tämä toteutettiin vähentämällä euroalueen valtionpapereiden määrää sijoitusvarallisuudessa, mistä syystä eurovarallisuuden suhteellinen osuus rahoitusvarallisuudesta pieneni (taulukko 2).

Sijoitustoiminnan tavoitteet ja tuotto

Suomen Pankin sijoitustoiminnalla tarkoitetaan pankin likvidivarallisuuden sekä valuutta- ja euromääräisen sijoitusvarallisuuden sijoittamista kansainvälisille rahoitusmarkkinoille.

Suomen Pankin sijoitustoiminnan tavoitteena on huolehtia sijoitusten turvallisuudesta, likvidiyydestä ja tuotosta (taulukko 3). Suomen Pankki turvaa sijoitustoiminnallaan rahoitusvarallisuutensa arvon sekä kykynsä tukea pankkijärjestelmän ja kan-

Taulukko 1.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuus*

	31.12.2012 Milj. euroa
<i>Kulta</i>	1 988
<i>Valuuttavaranto</i>	4 773
<i>SDR</i>	711
<i>Likvidivarallisuus</i>	1 200
<i>Valuuttamääräinen sijoitusvarallisuus</i>	2 862
<i>Euromääräinen sijoitusvarallisuus</i>	8 312
<i>Yhteensä</i>	15 073

* *Katettujen joukkolainojen osto-ohjelmat eivät sisälly rahoitusvarallisuuteen. SDR-suojauskauppojen vaikutus on otettu huomioon vähentämällä SDR-komponenttivaluuttoja valuuttamääräisessä sijoitusvarallisuudessa ja lisäämällä euromääräistä sijoitusvarallisuutta.*

Lähde: Suomen Pankki.

Taulukko 2.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden jakauma valuutoittain*

<i>Valuutta</i>	31.12.2012 %	31.12.2011 %
<i>Euro (EUR)</i>	55	61
<i>Yhdysvaltain dollari (USD)</i>	19	17
<i>Englannin punta (GBP)</i>	5	5
<i>Japanin jeni (JPY)</i>	3	3
<i>Kulta (XAU)</i>	13	11
<i>SDR</i>	5	3
<i>Rahoitusvarallisuus yhteensä</i>	100	100

* *Katettujen joukkolainojen osto-ohjelmat eivät sisälly rahoitusvarallisuuteen. SDR-suojauskauppojen vaikutus on otettu huomioon vähentämällä SDR-komponenttivaluuttoja (USD, GBP, JPY) ja lisäämällä eurojen määrää.*

Lähde: Suomen Pankki.

Taulukko 3.

Suomen Pankin oman rahoitusvarallisuuden tuotto vuosina 2011 ja 2012

	2012 %	2012 Milj. euroa	2011 %	2011 Milj. euroa
<i>Korkotuotto</i>	2,59	380,3	3,24	460,6
<i>Valuuttakurssituotto</i>	-0,84	-100,4	1,06	161,6
<i>Kokonaistuotto</i>	1,73	279,8	4,30	622,2

Lähde: Suomen Pankki.

santalouden maksuvalmiutta tarvittaessa. Pankin on varauduttava aina tarpeen ilme-
tessä tarjoamaan likviditeettiä keskus-
pankkitarpeisiin, mutta toisaalta sijoitusten
tuoton on oltava riskitasoon nähden hyvä,
jotta taseen positiivinen kehitys pystytään
turvaamaan myös tulevaisuudessa.

Varallisuuden pidon osin ristikkäisiin
tarpeisiin vastataan jakamalla varallisuuden
hallinnointi kahteen erilliseen kokonaisuuteen:
likvidivarallisuuteen ja sijoitusvarallisuuteen.
Likvidivarallisuuden hallinnoinnissa
strategisena tavoitteena on varmistaa
pankin kyky tarjota likviditeettiä äkillisiin
politiikkatarpeisiin kaikissa olosuhteissa.
Sijoitusvarallisuuden hallinnoinnissa tavoitteena
puolestaan on turvata rahoitusvarallisuuden
arvo ja Suomen Pankin kyky selviytyä
keskuspankkivelvoitteista myös tulevaisuudessa.
Sijoituksille asetettu tavoitealokaatio
ja luottoriskille asetetut tiukat riskirajoitteet
takaavat sen, että Suomen Pankin
likvidivarallisuus ja sijoitusvarallisuus
on sijoitettu turvallisesti.

Sekä likvidivarallisuudesta että sijoitus-
varallisuudesta saatavaan korkotuottoon
vaikuttavat pääosin sijoitusten strateginen
alokaatio ja niiden duraatio. Likvidivarallisuuden
sijoitukset koostuvat pelkästään
Yhdysvaltain dollarin määräisistä valtionvel-
kakirjoista, millä varmistetaan, että Suomen
Pankki kykenee tarvittaessa tarjoamaan
hyvin nopeasti valuuttamääräistä keskus-
pankkirahoitusta. Myös sijoitusvarallisuus
on sijoitettu merkittävältä osin valtionlainoihin.
Vuoden 2012 aikana useiden valtioiden
luottoluokitusta heikennettiin, minkä vuoksi
Suomen Pankki siirsi valtionlainasijoitusten
painoa parhaan luottoluokituksen valtioihin.
Pieni osa sijoitusvarallisuuden valtionlainoista
on sijoitettu rahoitusongelmiin joutuneiden
euroalueen maiden lainoihin. Sijoitusvarallisuutta
on sijoitettu lisäksi myös luottoriskillisiin
sijoitusluokkiin. Sekä likvidivarallisuuden
että sijoitusvarallisuuden strateginen
duraatio on 2 vuotta.

Vuoden 2012 korkokehitykseen vaikuttivat
merkittävästi keskuspankkien epä-
tavanomaiset elvytystoimet ja alhaiset raha-

politiikkakorot. Euroalueella EKP:n kolmen
vuoden rahoitusoperaatiot ja etenkin lupaus
tehdä kaikki tarvittavat toimet euron
hyväksi sekä myös toisella vuosipuoliskolla
kysynnän kasvu markkinoilla johtivat kor-
kojen merkittävään laskuun. Nämä tekijät
vaikuttivat Suomen Pankin sijoitusten
arvonnousuun, mikä näkyy tuloksessa hyvi-
nä korkotuottoina.

Likvidi- ja sijoitusvarallisuuden kokonaistuotto
vuonna 2012 oli 1,73 % eli noin 280 milj.
euroa. Kokonaistuotto jakautuu korko- ja
valuuttakurssituottoon (taulukko 3).
Valuuttakurssituotto likvidi- ja sijoitusvarallisuudessa
oli -0,84 % eli noin -100 milj. euroa.
Likvidivarallisuuden korkotuotto vuonna 2012
oli 0,39 % eli noin 4,9 milj. euroa.
Sijoitusvarallisuuden korkotuotto vuonna 2012
oli 2,79 % eli noin 375 milj. euroa.
Pankin sijoitusvarallisuuden tuottotavoitteeksi
on asetettu varallisuuden pitämisen vaihtoehtokustannus,
joka on kunkin sijoitusvaluutan keskuspankkikorko.
Vuonna 2012 sijoitusvarallisuuden korkotuotto
oli keskimäärin 2,07 % yli keskuspankkikoron.
Viiden vuoden liuku keskiarvo oli 2,58 %
yli keskuspankkikoron.

Valuuttavarannon valuuttakurssimuutos
oli euron vahvistuttua toisella vuosipuoliskolla
negatiivinen (kuvio 12). Vuoden aikana euron
arvo Yhdysvaltain dollariin nähden vaihteli
välillä 1,206–1,346 ja päättyi vuoden lopulla
noin 2,0 % vahvemmaksi kuin vuoden alussa.

Sijoitusvarallisuuden strategisesta alokaatiosta
voidaan pankin sijoitustoiminnon päätöksin
poiketa riskirajoitteiden mukaisesti aktiivisilla
kannanotoilla. Kannanottoja tehdään alokaatio-
osuuksien painojen suhteen, korkotason ja
korkokäyrän muodon suhteen sekä yksittäisten
arvopaperien suhteellisten arvojen suhteen.
Poikkeaman käyttö mahdollistaa sijoitustoiminnan
strategista alokaatiota nopeamman reagoinnin
talousodotusten muuttuessa. Aktiivisilla
kannanotoilla pyritään saamaan lisätuottoa
strategisen alokaation päälle. Aktiivisille
kannanotoille on asetettu suhteellinen tuot-

totavoite strategiseen allokaatioon nähden laskettuna liukuvana keskiarvona kolmen edellisen vuoden tuotoista. Kertomusvuonna aktiiviset kannanotot painoutuivat luottoriskillisiin sijoitusluokkiin ja tuottivat noin 50 milj. euron positiivisen tuloksen. Kolmen vuoden liukuva keskiarvolisä tuotto oli 0,12 %.

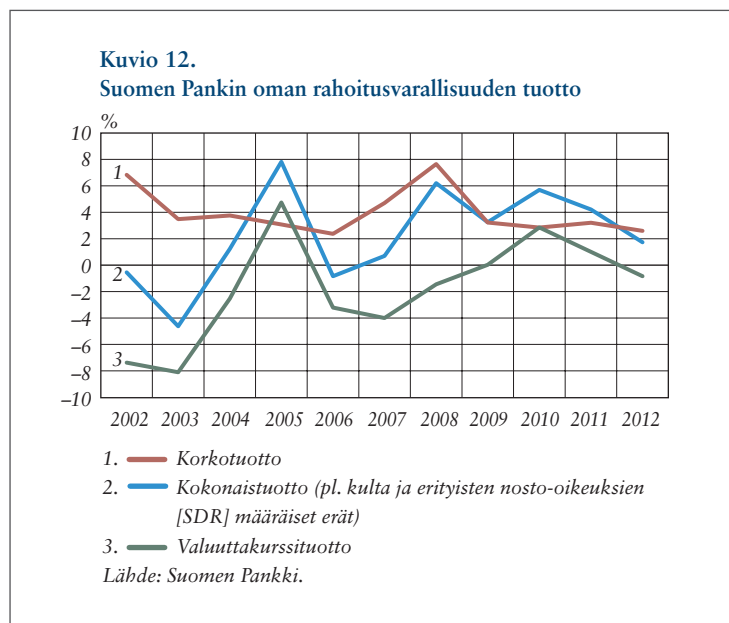
Sijoituskohteet

Suomen Pankin sijoitusvarallisuus on sijoitettu valtionvelkakirjoihin, valtiosidonnaisiin velkakirjoihin, katettuihin velkakirjoihin ja yritysten liikkeeseen laskemiin velkakirjoihin valittujen valuuttojen mukaisilla markkinoilla (taulukko 4). Likvidivarallisuuden sijoitukset sisältävät pelkästään Yhdysvaltain dollarin määräisiä valtionvelkakirjoja.

Sijoitusten hajauttamisella pyritään pienentämään yksittäisiin sijoituksiin kohdistuvia riskejä ja saamaan lisätuottoja sekä parantamaan sijoitusten tuotto-riskisuhdetta. Luottoriskin hallinnassa keskeisimpiä periaatteita ovat liikkeeseenlaskijoilta edellytetyn luottoluokituksen alarajan määrittäminen sekä tehokas hajautus maantieteellisesti, sektoreittain ja luottoluokittain. Sijoitusten jakautuminen eri luottoluokituksiin ja maantieteellisesti on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa (s. 109).

Sijoitustoiminnan uudistaminen ja toteuttaminen

Vuoden 2012 aikana Suomen Pankki jatkoi vuonna 2010 aloittamaansa sijoitustoiminnan uudistamista. Uudistuksen päätavoitteena on ollut siirtää toiminnan huomio kokonaisuuden tarkasteluun ja pyrkiä toimimaan markkinastandardien mukaisesti keskuspankkilähtöisyyttä unohtamatta. Merkittävä osa uudistustyötä oli siirtyä käyttämään sijoitustoiminnan ohjauksessa julkisia indeksejä, jotka on räätälöity siten, että sijoitustoiminnan riskiprofiili ei olennaisesti muutu. Uusi ohjausjärjestelmä otettiin käyttöön 1.12.2012. Syyskuun alussa päättyi arvopaperimarkkinoita koskeva ohjelma (Securities Markets Programme, SMP), ja

lokakuussa päättyi toinen katettujen joukkolainojen osto-ohjelma (Covered Bond Purchase Programme, CBPP2). Pankissa on myös pidetty yllä valmiutta aktivoida rahapoliittisten suorien kauppojen (Outright Monetary Transactions, OMT) ohjelma.

Taulukko 4.

Suomen Pankin likvidi- ja sijoitusvarallisuuden strateginen ja vuoden lopun allokaatio 2012

Likvidivarallisuus	Strateginen allokaatio (%)	Allokaatio vuoden lopussa (%)
Valtioiden JVK:t	100	100
Sijoitusvarallisuus	Strateginen allokaatio (%)	Allokaatio vuoden lopussa (%)
Valtioiden JVK:t	68	60
Valtiosidonnaiset JVK:t	20	24
Katetut JVK:t	6	7
Yritysten JVK:t	6	7
Käteinen	0	2
Yhteensä	100	100

Lähde: Suomen Pankki.

Suomen Pankin sijoitustoiminnassa pidättäytytään toimimasta samoilla markkinoilla rahapolitiikan toimeenpanon kanssa. Tästä syystä näiden ohjelmien olemassaolo merkitsi, että oma sijoitustoiminta oli normaalia rajoittuneempaa erityisesti katettujen joukkolainojen markkinoilla.

EKP:n valuuttavaranto-osuus

Euroopan keskuspankin valuuttavaranto on jaettu eurojärjestelmän kansallisille keskuspankeille hallinnoitavaksi ns. pääoma-avaimen mukaisin osuuksin. EKP:n puolesta hallinnoitavat varannot koostuvat Yhdysvaltain dollarin ja Japanin jenin määräisistä saamisista sekä kullasta ja IMF:n erityisten nosto-oikeuksien määräisistä eristä. Valuuttavarannon hoidon lähtökohta on, että kukin kansallinen keskuspankki hoitaa yhtä salkkua. Euroopan keskuspankin valuuttavarannon arvo oli vuoden 2012 lopussa noin 64,8 mrd. euroa. Suomen Pankki hallinnoi vuoden 2012 alusta lähtien yhdessä Viron keskuspankin kanssa Suomen ja Viron yhdistetyistä valuuttavaranto-osuuksista koostuvaa Yhdysvaltain dollarin määräistä varanto-osuutta, jonka arvo oli vuoden 2012 lopussa noin 912 milj. euroa. EKP:n valuuttavaranto on luonteeltaan interventiovaranto, joten sen sijoittamisessa korostuvat turvallisuus- ja likvidiystavoitteet. Lisätietoa EKP:n valuuttavarannon hoidosta on saatavissa EKP:n vuosikertomuksesta.

Suomen Pankin eläkerahaston varallisuus

Suomen Pankin eläkerahaston tavoitteena on kehittää eläkevastuun katteena olevan omaisuuden hoitoa yleisten eläkevarojen hoitamista koskevien periaatteiden mukaisesti. Nämä periaatteet voivat poiketa keskuspankin rahoitusvarallisuuden sijoittamisen periaatteista. Eläkerahaston varallisuuden arvo 31.12.2012 oli 583 milj. euroa ja eläkevastuu 578 milj. euroa. Varallisuuden kokonaistuotto vuonna 2012 oli 12 %. Lisätietoa eläkerahaston sijoitustoiminnasta on saatavissa rahaston omasta vuosikertomuksesta.

Sijoitustoiminnan riskit ja niiden hallinta

Sijoitustoimintaan kohdistuu riskejä, joita riskienhallinnan avulla pyritään tunnistamaan, mittamaan ja rajoittamaan. Suomen Pankin sijoitustoimintaan kohdistuvia riskejä ovat markkina-, luotto-, likvidiys- ja operatiiviset riskit (riskien määritelmät, ks. tilinpäätöksen liitetiedot, s. 108). Näiden hallinnassa käytetään riskienhallinnassa yleisesti sovellettavia menetelmiä, markkina- ja luottoriskimalleja sekä herkkyysanalyyssejä.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuus sijoitetaan kansainvälisten vastuiden ja kriisinhallintavalmiuden tarpeiden mukaan. Näitä vastuita ja tarpeita varten Suomen Pankilla on valuuttamääräisiä sijoituksia ja muita valuuttamääräisiä saamisia, joista aiheutuu valuuttakurssiriskiä. Lisäksi pankilla on merkittävä euromääräinen sijoitusvarallisuus, jolla katetaan etenkin liikkeessä olevasta setelistöstä syntyvää vastuuta.

Sijoitustoimintaan kohdistuvien riskien kannalta keskeisessä asemassa ovat sijoitustoiminnassa käytettävät sijoitusluokat ja niiden osuus koko rahoitusvarallisuudesta. Suomen Pankin johtokunta päättää vuosittain strategisen tavoiteallokaation sijoitusluokittain ja sijoitusluokkaosuuksien sallitun vaihteluvälit. Tällä hetkellä käytössä olevat sijoitusluokat ovat valtionvelkakirjat, valtiosidonnaiset velkakirjat, katetut velkakirjat, yksityisen sektorin velkakirjat sekä käteinen.

Valuuttamääräisten sijoitusten ja saamisten tavoitekoko sekä jakautuminen eri valuuttoihin arvioidaan Suomen Pankissa lähtökohtaisesti kolmen vuoden välein. Edellinen asiaa koskeva päätös on vuoden 2009 lopulta, eikä uutta päätöstä ollut tehty vuoden 2012 loppuun mennessä. Samaan tapaan kuin edellisinäkin vuosina Suomen Pankki on suojannut vuoden 2012 aikana osittain SDR-valuuttakurssiriskiä myymällä muita SDR-komponenttivaluuttoja (Yhdysvaltain dollari, Englannin punta ja Japanin jeni) euroja vastaan.

Korkoriskin hallinnassa Suomen Pankki käyttää ensisijaisesti mittarina ns. modifioitua duraatiota, joka kuvaa sijoitusten arvon muutosta, kun markkinakorkotaso muuttuu. Sijoitusten keskimääräistä duraatiota on lyhennetty noin 2 vuoteen vuoden 2011 lopun duraatiosta, joka oli noin 2,5 vuotta. Lisäksi Suomen Pankki on pienentänyt rahoitusvarallisuuttaan vähentämällä euromääräisten valtionpapereiden määrää sijoitusvarallisuudessa. Sekä rahoitusvarallisuuden pienentäminen että sijoitusten duraation lyhentäminen ovat vähentäneet rahoitusvarallisuuden korkoriskiä. Rahoitusvarallisuuteen liittyvää korkoriskiä pyritään hallitsemaan lisäksi hajauttamalla sekä valuutta- että euromääräiset sijoitukset useisiin eripituisiin velkakirjoihin.

Kokonaismarkkinariskin, valuuttakurssiriskin ja korkoriskin määrää mitataan päivittäin VaR-luvun avulla (kuvio 13). Lisäksi käytössä on VaR-lukuun perustuva limiitti, jolla rajoitetaan sijoitusvarallisuuden sijoitusten korkoriskiä suhteessa vertailuindeksiin. Sijoitusvarallisuuden VaR-rajoitteen määräytymistapaa muutettiin ja rajoitteen suuruus määritettiin uudelleen, kun sijoitustoiminnan ohjauksessa siirryttiin joulukuussa 2012 käyttämään sisäisesti räätälöidyn vertailusalkun sijasta julkisiin indekseihin pohjautuvaa vertailuindeksiä.

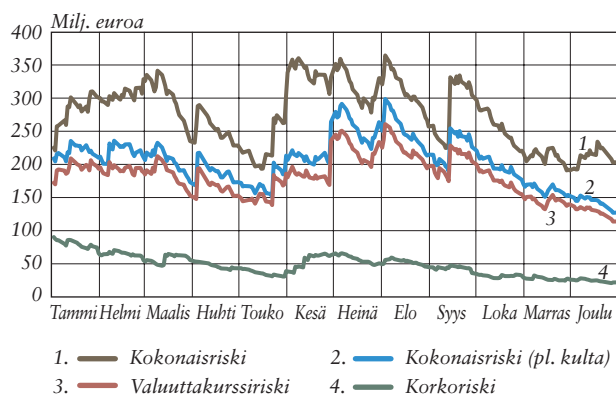
Arvopapereiden liikkeeseenlaskijoista ja talletuksien vastapuolista aiheutuvaa luottoriskiä mitataan ja rajoitetaan päivittäin erillisen luottoriski-VaR-menetelmän avulla kolmella eri luottamustasolla. Sijoituskohteena olevilta liikkeeseenlaskijoilta ja vastapuolilta vaaditaan riittävän hyvää luottokelpoisuutta. Tämä varmistetaan määrittämällä heikoimmat sallitut julkiset luottoluokitukset. Liikkeeseenlaskijoita ja vastapuolia seurataan myös markkinapohjaisten indikaattoreiden avulla. Pieni osa rahoitusvarallisuudesta voidaan sijoittaa myös kotimaisiin liikkeeseenlaskijoihin, joilla ei ole julkista luottoluokitusta. Näitä tarkastellaan erikseen rajojen asettamiseksi.

Luottoriskiä hallitaan lisäksi tehokkaalla sijoitusten hajautuksella, mikä pyri-

tään varmistamaan asettamalla limiitit liikkeeseenlaskijoille, vastapuolille sekä velkainstrumenteille. Vuoden 2012 aikana limiittien asettamisessa yksittäisille liikkeeseenlaskijoille otettiin käyttöön sijoitusluokajaottelu ja vahvistettiin limiittikehikon rakenne, limiittien määräytymisperusteet sekä limiittien koot. Muutos yhtenäisti limiittirakennetta suhteessa muuhun sijoitustoiminnan ohjaukseen sekä yhdenmukaisti limiittien määräytymistä sijoitusluokien sisällä. Annettavan limiitin kokoon vaikuttavat sijoitusluokan lisäksi muun muassa luottoluokitus, valuutta ja maturiteetti.

Likvidiysriskiä hallitaan siten, että Suomen Pankissa on määritelty rahoitusvarallisuuden osuus, jonka täytyy olla hyvin likvidi, myytävissä lyhyessä ajassa ja pienin kustannuksin. Suomen Pankin johtokunta päättää tämän likvidin varallisuuden suuruuden. Myös muussa rahoitusvarallisuudessa kiinnitetään huomiota likvidiysominaisuuksiin. Rajoituksia on asetettu sijoitusinstrumenttien maturiteetille sekä Suomen Pankin osuudelle yksittäisestä joukkovelkakirjaemissiosta tai liikkeeseenlaskijan velan kokonaismäärästä. Lisäksi

Kuvio 13.
Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden markkinariskin VaR-luvut vuonna 2012*

* Kuukauden ajanjakso, 95 prosentin luottamustaso.

Lähde: Suomen Pankki.

Kuva: Peter Mickelson.

arvopapereiden lainauksella ja lyhyeksi-myynnillä on omat sääntönsä.

Operatiivista riskiä hallitaan varmistamalla riittävä ja asiantunteva henkilöstö sekä kiinnittämällä huomiota tietojärjestelmien luotettavuuteen. Operatiivista riskiä pienentävät myös luotettavat ja hyvin dokumentoidut työkulut sekä työohjeet. Lisäksi on rakennettu riittävät varajärjestelyt, joita testataan säännönmukaisesti.

Lisää tietoa sijoitustoiminnan riskienhallinnasta ja riskienvalvonnasta sekä riskitunnuslukuja ja jakaumia löytyy tilinpäätöksen liitetiedoista (s. 108).

Viimeisiä markkoja lunastettiin Suomen Pankissa alkuvuodesta 2012, jolloin tuli kuluneeksi 10 vuotta siitä, kun euro otettiin käyttöön.

Kuva: Peter Mickelsson.

Setelit ja kolikot

Suomen Pankki on käteisen liikkeeseenlaskija Suomessa. Eurosetelit hankitaan eurojärjestelmässä EKP:n luvalla hyväksytyiltä setelipainoilta. Jokaiselle euromaalle on kohdistettu oma osuutensa koko järjestelmän yhteisestä hankintavelvollisuudesta. Viime vuosina Suomen Pankki on hankkinut eurosetelit kahdeksan euromaan muodostaman hankintaryhmän yhteisen tarjouskilpailun perusteella. Liikkeeseen laske-
mansa kolikot Suomen Pankki ostaa nimellishintaan valtiolta. Rahahuollossa Suomen Pankin sopimusasiakkaina ovat tällä hetkellä pankkien omistama Automatia, S-ryhmään kuuluva Rekla sekä Ålandsbanken Ahvenanmaan rahahuollon osalta. Suomen Pankki on rahahuollossa tukkutoimija, ja sopimusosapuolet vastaa-
vat vähittäisasiakkaista.

Vaikka käteisen käyttö kotimaisissa maksutapahtumissa on tilastojen ja kyselyjen perusteella vähentynyt reilussa vuosikymmenessä selvästi, eurokäteisen liikkeeseenlaskun kasvu Suomen Pankista ei ole juuri hidastunut. Käytännössä käteisen määrän kasvu kulkeutuu turismin kautta maamme rajojen ulkopuolelle, mikä tarkoittaa sitä, että Suomessa aktiivisessa kierrossa oleva käteisen

määrä ei tosiasiaassa ole lisääntynyt viime vuosina. Käteisen jakelu yleisölle pankki-
automaattien ja -konttoreiden kautta on ollut myös lievästi vähenemään päin. Euro-
määräisesti tarkastellen käteinen menetti Suomessa hallitsevan vähittäismaksutavan aseman 2000-luvun puolivälissä. Viime vuosina enää vajaa kolmannes kuluttajista on pitänyt käteismaksuja yleisimpänä päivittäis-
tavaroiden maksutapanaan.

Käteisen saatavuuden muutokset

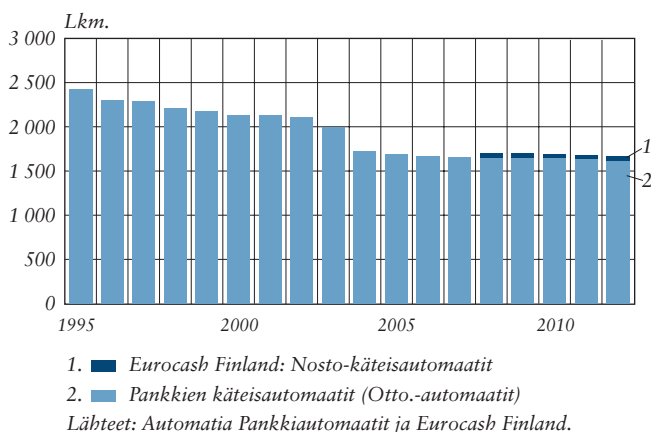
Käteisen käytön väheneminen maksamisessa on myös näkynyt käteisen saatavuudessa erityisesti harvaan asutuilla alueilla. Rahahuoltoa tarjoavien pankkikonttoreiden lukumäärä väheni vuoden 2012 aikana 76:lla, ja nyt pankkikonttoreita on 1 005. Käteisen saatavuus pankkien automaattiverkosta ei ole kuitenkaan mainittavasti heikentynyt viime vuosina. Vuoden 2012 aikana pankkien käteisautomaattien lukumäärä supistui 25:llä, mutta pankkien ulkopuolisen palveluntarjoajan Eurocashin Nosto-käteisautomaattien lukumäärä taas kasvoi vuoden aikana 12 automaatin verran (kuvio 14). Käteisen automaattijakelun ongelmat koskevat lähinnä haja-asutusalueita.

Reaktionä käteisen saatavuudesta käytyyn yleiseen keskusteluun Automatian hallitus päätti kesällä 2012 vapauttaa ns. sijoitelukorvauksesta sellaiset automaatit, joilta on yli 20 kilometrin matka seuraavalle pankki-
automaatille. Näin sellaiset pienet paikkakunnat, joissa automaattinostojen lukumäärä jää vähäiseksi, voivat pitää automaattinsa käteisen saatavuuden turvaamiseksi.

Marraskuussa Suomen Pankki ilmaisi lehdistötiedotteessaan, että se pitää käteispalveluja olennaisena osana talletuspankkitoimintaa. Jos käteispalvelujen saatavuutta heikennetään, pankkien on tiedotettava asiasta ja kerrottava asiakkailleen, miten nämä pystyvät vastaisuudessa saamaan tarvitsemansa käteispalvelut.

Käteisen jakelussa kuluttajille automaatti- ja pankkikonttorijakelun vähentymistä on korvannut mahdollisuus nostaa käteistä kauppojen kassoilta. Erityisesti

Kuvio 14.
Käteisautomaattien lukumäärä Suomessa

S-ryhmän kauppaliikkeiden ja S-pankin noin tuhannen toimipisteen verkosto korvaa automaattien ja konttorien vähenemistä ja täydentää käteisen saatavuutta. Myös Luottokunta aloitti loppuvuodesta kokeilun, jossa käteistä on mahdollista nostaa kauppojen kassoilta. Käteisen jakelu kaupan kassoilta edistää varsinkin sellaisten asutusalueiden käteishuoltoa, joissa pankkien palvelut ovat vähentyneet.

Markkojen lunastuksen päätyminen helmikuussa

Tammi-helmikuussa 2012 saatiin päätökseen markkakäteisen viimeiset lunastukset. Kahden kuukauden aikana markkoja palautettiin lähes nelinkertainen määrä edellisvuotiseen verrattuna. Markkaseteleitä jäi kuitenkin palautumatta kaikkiaan 709 milj. markan edestä eli noin 120 milj. euron arvosta. Tämä Suomen Pankin velka yleisölle eli seteleiden hallussapitäjille poistetaan tilinpäätöksessä keskuspankin taseesta. Siitä saatava rahoitustulo tilitetään valtiolle osana Suomen Pankin voitonjakoa. Suomen Pankkiin palautetut markkakolikot myytiin valtiolle nimellisarvostaan. Markkojen lunastuksen päättymisestä kerrotaan tarkemmin erillisessä kehikossa (s. 47).

Tampereen ja Kuopion aluekonttoreiden sulkeminen

Rahahuollon vuonna 2011 päätettyjen uudistusten mukaisesti kaksi Suomen Pankin rahahuoltoa hoitanutta aluekonttoria suljettiin kertomusvuonna. Tampereen aluekonttori suljettiin syyskuun lopussa ja Kuopion konttori joulukuun 2012 alussa. Näiden konttoreiden sulkeminen vähensi Suomen Pankin rahahuollon lajitteluhenkilöstön määrää 11 hengen verran.

Konttoreiden sulkemisella pyritään paitsi keskittämään ja tehostamaan Suomen Pankin omaa lajittelutoimintaa myös vähentämään Suomen Pankin ja yksityisten rahankäsittelijöiden päällekkäistä setelinlajittelua sekä kasvattamaan käteisen paikallista alueellista kierrätystä arvokuljettajien lajittelukeskuksissa. Tämän kaiken tarkoi-

tuksena on ollut vähentää käteisen käsittelyn yhteiskunnallisia kustannuksia, mikä taas edesauttaa sitä, että käteinen pysyy mahdollisimman kilpailukykyisenä maksutapana.

Vuonna 2012 EKP julkaisi 13 EU-maan otokseen perustuvan laajan ja menetelmällisesti yhdenmukaistetun vähittäismaksujen kustannuksia koskevaan selvityksen, joka perustui vuoden 2009 aineistoihin. Pohjoismaista mukana tutkimuksessa olivat Suomi, Ruotsi ja Tanska. Vähittäismaksujen (käteinen, korttimaksut, sekut, suoraveloitus ja tili-siirrot) yhteiskunnallisten kustannusten todettiin olevan hieman alle 1 prosentin suuruiset suhteessa bruttokansantuotteeseen. Suomessa kokonaiskulut jäivät jonkin verran tätä keskiarvoa pienemmäksi. Pohjoismaissa, joissa korttimaksut ovat pitkälle kehittyneitä ja laajasti käytössä, debit-korttimaksut olivat yksikkökustannuksiltaan jo selvästi halvimpia. Muissa maissa käteismaksut ovat vielä toistaiseksi olleet halvempia, mikä johtuu niiden suuremmasta volyymista verrattuna korttimaksuihin. Käteisen käytön vähentämisen myötä käteismaksujen yksikkökustannukset uhkaavat kuitenkin kasvaa, sillä käteisen jakelu- ja käsittelyverkostokuluja on vaikea supistaa samassa tahdissa. Korttimaksuissa taas yksikkökustannukset vähenevät tapahtumien määrän kasvun myötä, koska kiinteiden järjestelmäkulujen osuus supistuu. Näin ollen skaalaedut toimivat tulevaisuudessa kortilla maksamisen eduksi.

Eurosetelistön määrän kasvussa selvää hidastumista suuriarvoisissa seteleissä

Tavanomaisimpien käyttöseteleiden liikkeenlasku jatkui Suomessa edelleen vahvana. Osa 50 euron setelin kysynnästä perustuu turismikäyttöön pääasiassa muissa euromaissa. Sen sijaan suurimmista arvo-seteleistä palautui 500 ja 100 euron seteleitä keskuspankkiin enemmän kuin niitä tilattiin. Näistä seteleistä 100 euron jo pidempään jatkunutta palautusten suurempaa määrää selittää turismituonti. Suomen Pankista tilattujen 500 euron setelien määrä oli ensi kertaa palautuksia pienempi vuonna 2012 (kuvio 15). Syynä on näiden seteleiden

Markkapalautukset

Markkojen lunastusajaksi määriteltiin ennen euron käyttöönottoa 10 vuotta markkojen liikkeeseenlaskun päättymisestä. Kolikoista lunastuskelpoisia olivat 29.2.2012 asti viimeisen käytössä olleen markkakolikkosarjan käyttörahat ja seteleistä kaikki vuoden 1945 jälkeen liikkeeseen lasketut markkasetelit. Lunastuskelpoisia olivat myös vuonna 1988 ja sen jälkeen liikkeeseen lasketut juhlarahat.

Suomen Pankki aloitti jo vuonna 2011 tiedotuskampanjan markkakäteisen lunastuksen päättymisestä, mikä kiihdytti markkapalautuksia aivan helmikuun 2012 loppuun asti.

Suomen Pankin vuoden 2011 lopussa teettämän, markkapalautuksia koskeneen kyselyn mukaan vastaajista 65 prosentilla oli vielä markkoja hallussaan. Noin 90 % vastaajista ilmoitti olevansa tietoisia markkojen vaihtojakson päättymisestä. Niistä, joilla edelleen oli markkoja joko omassa tai lähipiirin hallussa, vain 2 % ilmoitti aikovansa vaihtaa markat euroiksi.

Suomen Pankki lunasti markkoja Helsingissä toimivassa asiakaskassassaan. Markat oli myös mahdollista toimittaa pankkiin postitse. Seteleiden vaihtoon euroiksi osallistui

myös lähes kaikki merkittävät pankkiryhvät ja Forex-valuutanvaihtoliikkeet. S-Pankki vastaanotti omilta asiakkailtaan seteleiden lisäksi markkakolikoita Sokoksissa ja Prismoissa ympäri maata lähes sadassa toimipisteessä.

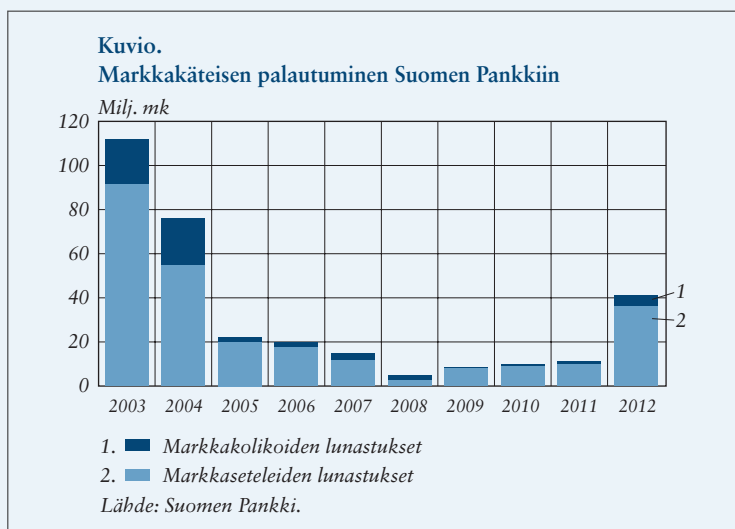
Vuoteen 2011 verrattuna markkapalautuksia tuli juhlarahat pois lukien alkuvuonna 2012 lähes nelinkertainen määrä eli kaikkiaan 41,3 milj. markan edestä (kuvio). Näistä vuoden 2012 lunastuksista markkaseteleitä oli 36,6 milj. markkaa ja kolikoita 4,7 milj. markkaa. Lunastuskauden päättymisen jälkeen markkoilla on vain numismaattista tai muisto- ja tunnearvoa.

Markkapalautusten laskenta kesti muutaman kuukauden. Laskentatyön loppuunsaattamisessa oli mukana apuhenkilökuntaa, arvokuljetusyhtiöitä ja kolikkojen laskentalaitteita. Viimeiset markkatilitykset saatiin valmiiksi kesäkuun puolivälissä, jonka jälkeen loput hyvitykset suoritettiin asiakkaiden pankkitileille.

Markkaseteleitä jäi kaikkiaan lunastamatta lähes 709 milj. markan verran ja markkakolikoita 917 milj. markan arvosta. Kolikoista käyttörahoja jäi kiertoon 586 milj. markan edestä. Juhlarahojen palautus jäi vähäiseksi.

Suomen Pankki lunasti suorina asiakaspalautuksina postin ja oman asiakaskassansa kautta sekä S-Pankin ja Forexin toimipisteiden välityksellä noin 22 000 asiakaslähetystä. Pankkien palautuskanavien kautta markkapalautuksia tehtiin lisäksi arviolta vähintään saman verran.

Kaiken kaikkiaan palautumattomien markkojen osuus vuoden 2001 lopussa liikkeessä olleesta markkakäteisestä oli 8,3 %. Vuoden 2001 aikana ennen euron käyttöönottoa markkakäteistä oli palautettu pankkitileille jo lähes 3,9 mrd. markan verran. Markkakauden käteisen liikkeeseenlaskun huippuun eli joulukuuhun 2000 verrattuna palautumattoman markkakäteisen osuus oli sekin 6,6 %.

paikallisen kierron lisääntyminen erityisesti Tampereen ja Vaasan alueilla sekä kysynnän väheneminen.

Valmistautuminen uuden eurosetelisarjan liikkeeseenlaskuun

Eurojärjestelmä aloittaa setelisarjan uudistamisen 5 euron setelistä, jonka liikkeeseenlasku aloitetaan toukokuussa 2013. Koko sarja uudistetaan vaiheittain. Vuonna 2014 on suunnitelmien mukaan vuorossa 10 euron seteli. Seteleiden turvatekijöitä on noin kymmenen vuoden välein uudistettava paino- ja kopiointitekniikan kehityksen

vuoksi. Muutoin väärennösriski kasvaisi. Uuden 5 euron setelin kolme keskeisintä visuaalista turvatekijää esiteltiin yleisölle jo marraskuussa 2012, ja setelin ulkoasu julkaistiin tammikuussa 2013.

Uuden säilytysjärjestelmän pilotointi Ahvenanmaalla

Rahahuollon vuoden 2011 linjausten mukaisesti Suomen Pankin yksityisille osapuolille tarjoaman korkohyvitykseen perustuvan käteisen säilytysjärjestelmän muuttaminen useassa muussa euromaassa käytössä olevaksi ns. NHTO-säilytysjärjes-

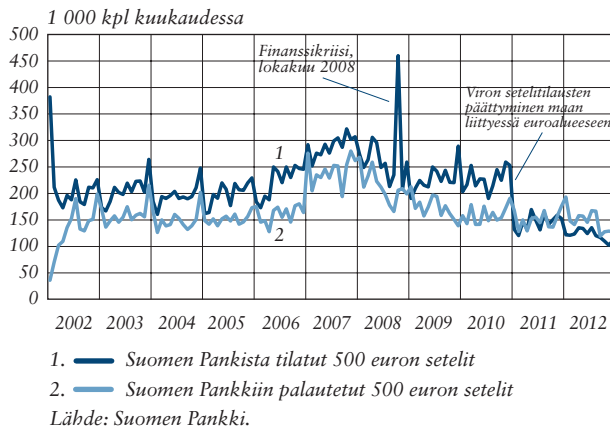
Markkojen vaihto euroiksi päättyi helmikuun 2012 lopussa. Lunastuskelpoisen setelin pinta-alasta tuli olla tallella yli puolet.

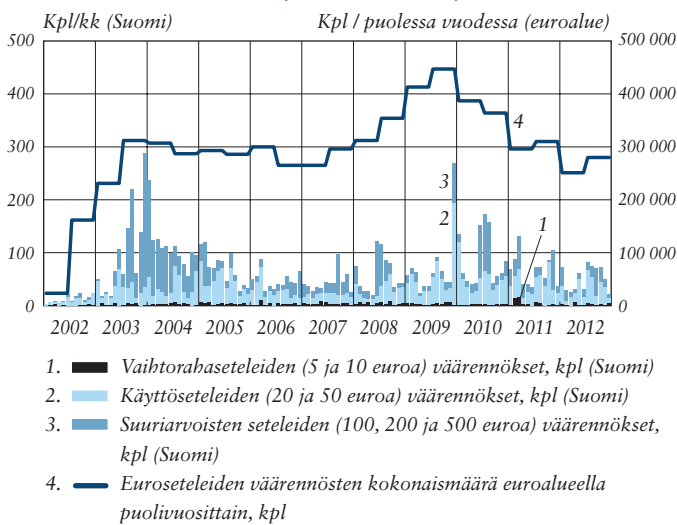
Kuva: Peter Mickelsson.

Kuvio 15.
500 euron setelin tilaukset Suomen Pankista ja palautukset Suomen Pankkiin

Kuvio 16.
Euroseteliväärennökset lajeittain Suomessa ja euroalueella

telmäksi aloitettiin. Ahvenanmaan pilotti-hanke käynnistyi onnistuneesti huhtikuussa 2012.

Seteliväärennösten lukumäärä väheni edelleen

Kierrosta tavattujen euroseteliväärennösten määrä on edelleen supistunut hienoisesti. Koko maailmassa löytyi vuoden 2012 aikana kaikkiaan reilut 0,5 milj. väärennettyä euroseteliä, ja niiden euromääräinen arvo oli noin 24 milj. euroa. Eniten väärennettyjä euroalueella olivat 20 euron setelit ja seuraavaksi eniten 50 euron setelit. Näiden yleisimmin väärennettyjen käyttöseteleiden osuus oli kappalemääräisistä väärennöksistä yli 80 %. Väärennysalttius seuraillee pitkälti seteleiden käytön yleisyyttä, joskin suurimpia seteleitä väärennetään mahdollisen tuoton vuoksi suhteellisesti jonkin verran enemmän. Kiinnijäämisriski kasvaa toisaalta selvästi, kun kyseessä ovat suuret seteliarvot, koska vastaanottajat tutkivat niiden aitoutta tarkemmin.

Suomessa levitettyjen seteliväärennösten lukumäärä oli myös vähenemään päin. Kaikkiaan meillä tavattiin 620 seteliväärennöstä, mikä oli kolmanneksi vähiten euroalueella. Suomessa eniten levitettyjä väärennöksiä olivat 50 euron setelit, joita tavattiin toukokuussa ja heinä-elokuussa kierrosta runsaasti (kuvio 16).

Muu toiminta

Tutkimus

Suomen Pankissa tehtävä taloudellinen tutkimus tukee pankin politiikkavalmistelua, oman toiminnan kehittämistä ja pankin ulkoista vaikuttavuutta. Tutkimuksen tavoitteena on saavuttaa kansainvälinen huipputaso pankin kannalta keskeisillä tutkimusalueilla. Näin pankki voi antaa vahvan panoksen rahapolitiikasta ja rahoitusmarkkinoiden kehittämisestä käytävään keskusteluun sekä kotimaassa että kansainvälisesti.

Suomen Pankin tutkimusyksikkö kasvoi täyteen mittaansa syksyllä 2012. Uudistetun tutkimusorganisaation painopiste siirtyi vuoden 2012 aikana tutkimuspoliittisten linjausten toteuttamiseen ja toimintamuotojen normalisoimiseen.

Rahataloudellinen tutkimus

Rahataloudellinen tutkimus on Suomen Pankissa keskitetty rahapolitiikka- ja tutkimusosaston tutkimusyksikköön. Pankin uudet tutkimuspoliittiset linjaukset korostavat rahoitusmarkkinoiden ja reaalitalouden vakautta ja vuorovaikutusta.

Finanssikriisit, kansainvälisen talouden taantumat ja valtioiden velkakriisi olivat näkyvästi esillä myös vuoden 2012 taloustutkimuksessa. Julkistalouden kestävyysproblematiikka ja epätavanomaisten rahapolitiittisten toimien mahdolliset vakauttavat ja elvyttävät vaikutukset ovat olleet näkyviä tutkimusteemoja.

Näiden akuuttien kysymyksenasettelujen lisäksi kansainvälinen tutkijayhteisö on aktiivisesti panostanut vaihtoehtoisten tutkimusotteiden ja analyysiteknikoiden kehittämiseen. Mallinnustyötä rahoituksenvälityksen ja rahoitusmarkkinoiden toiminnallisia puutteita sekä erityisesti luottomarkkinoita käsittelevän tutkimuksen integroimiseksi osaksi kokonaistaloudellista analyysia jatkettiin. Työ on toistaiseksi suurelta osin keskittynyt syntetisoimaan pank-

kitoimintaa ja pankkitoiminnan epävakautta tarkastelevia mikro- ja makrotaloudellisia lähestymistapoja.

Suomen Pankin tutkimusyksikön tutkimusprojektit ja -julkaisut keskittyivät vuoden 2012 aikana lukuisiin ajankohtaisiin teemoihin, kuten asuntomarkkinoiden hintaheilahteluihin ja niiden kokonaistaloudellisiin vaikutuksiin, budjettisuunnitteluun ja velan karttumiseen euroalueella reaaliaikaisen epävarmuuden oloissa, kotitalouksien optimismin ja lainanoton väliseen riippuvuuteen sekä luotonsäännöstelyn kokonaistaloudellisiin vaikutuksiin. Myös yritysrahoituksen ja yritysten hallintokulttuurin keskeisiä kysymyksiä käsiteltiin tutkimusyksikön projekteissa. Tutkimusyksikön vuonna 2012 hallinnoimista tutkimusprojekteista syntyi 37 keskustelualoitetta.

Tutkimusprojekteissa saatujen tulosten mukaan esimerkiksi ennakoivilla uutistekijöillä on vaikutuksia kotitalouksien käyttäytymiseen asuntomarkkinoilla samoin kuin asuntojen hintojen heilahteluihin. Luottomarkkinoiden sykleillä on toisaalta selkeä yhteys asuntojen hintojen äärimmäisiin heilahteluihin. Luottomarkkinoiden tila vaikuttaa myös koko talouden ääriheilahteluihin, jotka aiheutuvat muualla kuin luottomarkkinoilla syntyvistä häiriöistä. Erityisesti luototusasteen mataluus vaimentaa uskomuksiin perustuvia äärimmäisiä suhdanneliikkeitä ja vakauttaa osaltaan kotitalouksien velan ja kulutuksen sekä bruttokansantuotteen kehitystä.

Toisaalta Suomesta kootun tilastoaineiston perusteella ne kotitaloudet, joilla on taipumusta optimismiin ja jotka siis tekevät optimistisia ennustevirheitä oman taloutensa tulevaisuuden suhteen, näyttävät velkaantuvan enemmän kuin muut kotitaloudet ja myös raportoivat velkaantumiseen liittyvistä ongelmista muita kotitalouksia todennäköisemmin. Tällaiset optimistiset kotitaloudet reagoivat lisäksi vähemmän ennustevirheisiinsä kuin muut kotitaloudet omiin vastaaviin ennustevirheisiinsä.

Yritysten hallintokulttuurin keskeisiä kysymyksiä tarkastelleissa projekteissa käsi-

teltiin erityisesti yritysten hallitusten jäsen-
ten riippumattomuuden merkitystä rahoitus-
kriisin aikana, hallitusten vaikutuksia
yrityksille myönnettyjen pankkilainojen
ehtoihin sekä informaation epäsymmetri-
syyden vaikutuksia pankkien luottoluoki-
tukseen. Tutkimustulosten mukaan vain
todella riippumattomat hallitusten jäsenet
parantavat yritysten suoriutumiskykyä
rahoituskriisien aikana. Lisäksi riippumat-
tomiksi koetut yritysten hallitukset vaikut-
tavat suotuisasti yrityksille myönnettyjen
pankkilainojen ehtoihin. Toisaalta pankin
taseindikaattoreiden vaikutus pankin kan-
sainväliseen luottoluokitukseen riippuu
siitä, kuinka vakava ongelma informaation
epäsymmetria on rahoitusmarkkinoilla, joil-
la pankki toimii. Tulokset tukevat näin
ollen avoimuutta ja toimivaa rahoitusmark-
kinalainsäädäntöä.

Tieteelliset kokoukset

Suomen Pankki oli kertomusvuonna mu-
kana järjestämässä kansainvälisiä tieteellisiä
kokouksia tutkimustoimintaansa liittyvistä
asioista. Kesäkuussa pankki oli järjestä-
mässä Brasilian keskuspankin, Journal of
Financial Stability -aikakauslehden ja
Turkin keskuspankin kanssa kaksipäiväistä
kansainvälistä konferenssia ”Financial and
Macroeconomic Stability: Challenges
Ahead”, joka pidettiin Istanbulissa. Elo-
kuussa samat organisaatiot järjestivät São
Paulossa Brasiliassa kaksipäiväisen vuotuis-
sen kokouksen ”Seminar on Risk, Financial
Stability and Banking”. Molempien kokous-
ten teemat olivat hyvin ajankohtaisia, ja
kriisiajan tunnelmat vaikuttivat kokousten
keskustelun sävyyn.

Lokakuussa 2012 pankki isännöi Hel-
singissä pidettyä kansainvälistä tieteellistä
kokousta ”Search Frictions and Aggregate
Dynamics”, joka järjestettiin jo kolmannen-
toista kerran yhteistyössä Lontoossa sijait-
sevan Centre for Economic Policy Research
-instituutin kanssa. Tällä kertaa mukana
järjestämässä oli myös Federal Reserve
Bank of Philadelphia. Etsintäkitkaa on jo
pitkän aikaa pidetty tärkeänä työ- ja luotto-

markkinoiden ominaispiirteenä, ja sen
liittäminen kokonaistaloudellisiin malleihin
on ollut keskeinen tutkimusprioriteetti.
Kokoukseen valituissa tutkimuksissa
pyrittiin hakemaan tuntumaa etsintäkitkan
kokonaistaloudelliseen merkitykseen ja sen
mahdollisten vaikutusten suuruuteen.

Marraskuussa 2012 Luxemburgin
keskuspankki organisoii kansainvälisen
kokouksen ”Financial Stability, Regulation
and Bank Risk in the Light of the Crisis”,
jonka järjestelyihin Suomen Pankki
osallistui Brasilian ja Turkin keskuspankin
sekä Journal of Financial Stability
-aikakauslehden kanssa. Tämän kokouk-
sen puheenvuoroissa pohdittiin kriisin
mahdollisia vaikutuksia rahoitusmarkki-
noiden sääntelyyn ja pankkitoiminnan ris-
keihin.

Siirtymätalouksien tutkimuslaitos

Suomen Pankin siirtymätalouksien tutki-
muslaitos (BOFIT) keskittyy ensisijaisesti
soveltavaan makrotaloudelliseen tutkimuk-
seen, jossa painottuvat raha- ja valuutta-
poliittiset kysymykset sekä rahoitusjärjestel-
mien toiminta. Ensisijaisina kohdemaina
ovat Venäjä ja Kiina, vaikka monissa tutki-
musasetelmissä onkin luontevaa käyttää
laajempia vertailevia aineistoja. Toisiaan
tukevat tutkimus, seuranta ja ennustetyö
muodostavat perustan yksikön asiantuntija-
toiminnalle.

Vuonna 2012 laitos jatkoi viikko-
katsauksensa julkaisemista sekä suomeksi
että englanniksi. Viikkokatsauksella on noin
2 000 tilaajaa ympäri maailmaa. Lisäksi jär-
jestettiin ajankohtaisiin teemoihin liittyvät
tietoisikut Venäjän ja Kiinan taloudesta ja
julkaistiin näihin esityksiin perustuvat
raportit. Yksikön tietopalvelu palvelee tut-
kimuksen ja seurannan tarpeita sekä myös
ulkopuolisia käyttäjiä.

Tutkimukset julkaistaan ensi vaiheessa
yksikön omina keskustelualoitteina. Vuoden
2012 aikana ilmestyi 31 keskustelualoitetta.
Lisäksi BOFIT Online -sarjassa ilmestyi 5
lyhyempää raporttia. Omien tutkijoiden töi-

den ohella sarjassa julkaistaan BOFITin vierailevien tutkijoiden artikkeleita ja yksikön seminaareissa sekä työpajoissa esiteltyjä tutkimuksia.

Vuonna 2012 etenkin rahoitusjärjestelmien tutkimus sekä Venäjällä että Kiinassa oli edelleen tärkeä osa BOFITin tutkimusta. Tämän lisäksi tutkimuskohteena olivat mm. Kiinan kansantalouden integraatio maailmantalouteen sekä maan talouskasvun vaikutukset maailman muihin maihin.

Syyskuussa 2012 järjestettiin Kiinan rahoitusmarkkinoiden kansainvälistymistä sekä pääomanliikkeiden vapauttamista käsitellyt tieteellinen kokous ”China’s financial

markets and internationalization of renminbi”, jonka teemana olivat Kiinan valuutan kansainvälistyminen sekä maan rahoitusjärjestelmän liberalisointi. Kiinan viranomaiset ovat jo ottaneet useita askelia sekä kotimaisen rahoitusjärjestelmän että ulkomaisten pääomanliikkeiden vapauttamiseksi, mutta tällä hetkellä on vielä epäselvää, kuinka nopeasti maan uusi hallinto haluaa tällä sektorilla edetä. Kokouksen pääpuhujina olivat mm. Yu Yongding (Chinese Academy of Social Sciences) ja He Dong (Hong Kong Monetary Authority). Professori Yu korosti uudistusten ajoitusten tärkeyttä sekä sitä, että asteittaiset uudis-

Suomen Pankki ja Itävallan keskuspankki järjestivät CEEI 2012 -konferenssin Helsingissä marraskuussa 2012. Kuvassa keskuspankkien pääjohtajat Erkki Liikanen ja Ewald Nowotny, professori Danny Quah ja Suomen Pankin johtokunnan jäsen Seppo Honkapohja.

Kuva: Peter Mickelsson.

tukset toimivat todennäköisesti paremmin. Hongkongin keskuspankin tutkimusjohtaja He puolestaan kertoi, miten Kiina kokeilee jo nyt vapaampia pääomanliikkeitä nimenomaan Hongkongin kautta. Tämä on johtanut Kiinan valuutan käytön nopeaan kasvuun Hongkongissa.

Marraskuussa Helsingissä järjestettiin yhteistyössä Itävallan keskuspankin kanssa suuri kansainvälinen kokous (CEEI 2012), jonka teemana oli tasapainoisen kasvun saavuttaminen Keski- ja Itä-Euroopan maissa. Konferenssissa keskusteltiin myös siitä, miten Keski- ja Itä-Euroopan taloudet ovat sopeutuneet Euroopan talouskriisin vaikutuksiin. Konferenssin pääpuhujat olivat Danny Quah (London School of Economics), Florencio López-de-Silanes (EDHEC Business School) ja Seppo Honkapohja (Suomen Pankki).

Tilastot

Suomen Pankki vastaa euroalueen rahoituslaitostilastojen ja muiden rahoitus- ja maksutasetilastojen Suomea koskevien osioiden tuottamisesta ja vastaavista kansallisista tilastoista. Vuonna 2012 lakisäätöaset Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKPJ) ja kansainvälisten järjestöjen edellyttämät tilastot tuotettiin vaaditun laajuusina ja annettujen aikataulujen mukaisesti.

Tilastoinnin kehittäminen ja laajentaminen painottuivat kertomusvuonna erityisesti rahoitusvakauden analyysin tarpeisiin. EU-tasolla Euroopan järjestelmäriskikomitea (European Systemic Risk Board, ESRB) julkaisi syyskuussa ensimmäistä kertaa 45 indikaattorin mittariston, jonka avulla seurataan rahoitusjärjestelmän vakautta Euroopassa. Suomen Pankissa vastaavia indikaattoreita otettiin käyttöön kansallisen makrovakauserityksen tarpeisiin.

EKPJ-tilastojen laadinnassa käytettävien mikroaineistojen kehittämiseen ja niiden käytön laajentamiseen panostettiin edelleen. Yksityiskohtaisten aineistojen ja tietokantojen etu on, että niitä voidaan hyö-

dyntää joustavasti erilaisiin tarpeisiin ilman ylimääräistä raportointijärsäketta. EKP:n keskitetyn arvopaperitietokannan laadunvalvontaan luotiin suuntaviivat, jotka velvoittavat kansallisia keskuspankkeja ylläpitämään oman maansa arvopapereiden perustiedot kattavina ja ajantasaisina. EKP:n neuvosto hyväksyi myös arvopapereiden omistustilastoja koskevan asetuksen. Uusi tilasto tulee perustumaan arvopaperikohtaiseen perusaineistoihin, ja juokseva tilastointi aloitetaan vuonna 2014 siten, että se koskee vuoden 2013 lopun tilannetta. Suuntaus mikroaineistojen hyödyntämiseen näkyi myös siinä, että kansalliset keskuspankit alkoivat raportoida Euroopan keskuspankille suurimpien pankkien tasetietoja yksikkötasolla rahatalouden ja -politiikan välittymisen syvempää analyysiä varten.

Tilastojen jakelua verkkopalveluiden kautta kehitettiin edelleen. Euroopan keskuspankkijärjestelmä on sitoutunut tarjoamaan tuottamansa tilastot yleisölle ilmaisena palveluna käyttötarkoituksesta riippumatta. Tähän liittyvästi Suomen Pankki julkaisi syyskuussa yhdessä EKP:n ja useiden muiden keskuspankkien kanssa EKPJ:n tilastojen uudelleenkäyttöä koskevat periaatteet, jotka sallivat tietojen käytön myös kaupallisiin tarkoituksiin.

Kansainvälisen valuuttarahaston kuuden maksutasekäsikirjan vaatimusten toteuttaminen eteni aikataulussaan, ja uusi tiedonkeruu- ja laadintajärjestelmä on valmis käyttöönottoon vuoden 2013 alku-puolella.

Maksutasetilastoinnin osalta Suomen Pankin johtokunta teki toukokuussa päätöksen, jonka mukaan käynnistetään selvitys tilastointiin liittyvien tehtävien mahdollisesta siirtämisestä Suomen Pankista Tilastokeskukselle. Pohjaselvityksen hankkeesta tehnyt asiantuntijajaryhmä jätti loppuraporttinsa lokakuussa. Selvityksen pohjalta päätettiin käynnistää varsinaiset neuvottelut Tilastokeskuksen kanssa.

Kansainvälinen toiminta

Suomen Pankki Euroopan keskuspankkijärjestelmässä

Euroopan keskuspankin (EKP) neuvosto on eurojärjestelmän ylin päättävä elin. Se koostuu EKP:n johtokunnan jäsenistä ja euron käyttöön ottaneiden maiden keskuspankkien pääjohtajista. Suomen Pankin pääjohtaja Erkki Liikanen on EKP:n neuvoston jäsen, ja hänen henkilökohtaisena varajäsenenään neuvostossa toimii johtokunnan varapuheenjohtaja Pentti Hakkarainen.

EKP:n neuvosto kokoontuu yleensä kaksi kertaa kuukaudessa Frankfurtissa. Kuukauden ensimmäisessä kokouksessa se arvioi perusteellisesti raha- ja reaali talouden kehitystä ja tekee rahapolitiikkaan liittyviä päätöksiä. Kuukauden toisessa kokouksessa neuvosto keskittyy EKP:n ja eurojärjestelmän muihin tehtäviin ja vastuualueisiin. Vuonna 2012 kaksi kokousta pidettiin Frankfurtin ulkopuolella: yksi Espanjan keskuspankin järjestämänä Barcelonassa ja toinen Slovenian keskuspankin järjestämänä Ljubljanassa. Lisäksi EKP:n neuvosto on pitänyt telekonferensseja ja tehnyt päätöksiä kirjallista päätöksentekomenettelyä käyttäen.

Suomen Pankin pääjohtaja on jäsenenä myös EKP:n yleisneuvostossa, johon kuuluvat kaikkien EU-maiden keskuspankkien pääjohtajat sekä EKP:n pääjohtaja ja varapääjohtaja. Yleisneuvosto kokoontuu keskimäärin neljä kertaa vuodessa.

Suomen Pankin johto ja asiantuntijat osallistuvat Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKPJ) työhön kaikissa valmisteluportaissa. Suomen Pankista oli vähintään yksi jäsen kaikissa EKPJ:n komiteoissa samoin kuin budjettikomiteassa, eurojärjestelmän tietotekniikan ohjauskomiteassa ja henkilöstöasioiden konferenssissa sekä useimmissa komiteoiden alaisissa työryhmissä, joita oli yhteensä noin 60. Vuoden 2012 aikana EKP:ssä työskenteli 11 suomenpankkilaista eripituisissa määräaikaissä asiantuntijatehtävissä.

Eurojärjestelmässä toimi myös monia korkean tason tilapäiskomiteoita. Suomen Pankin johtokunnan jäsenet tai pankin asiantuntijat osallistuivat näihin omien toimialueittensa mukaisesti.

EKP:llä on myös oma tarkastuskomitea, jonka tehtävänä on parantaa EKP:n ja eurojärjestelmän hallintoa ja valvontaa. Siihen kuuluu kolme EKP:n neuvoston jäsentä. Komitean puheenjohtajana toimii Suomen Pankin pääjohtaja Erkki Liikanen.

Kansainvälinen valuuttarahasto

Suomen Pankki vastaa lain mukaan Suomen valtion yhteyksistä Kansainväliseen valuuttarahastoon (International Monetary Fund, IMF). Suomen edustajana Kansainvälisen valuuttarahaston ylimmässä päätöksentekelimessä hallintoneuvostossa toimi Suomen Pankin pääjohtaja Erkki Liikanen ja varajäsenenä johtokunnan varapuheenjohtaja Pentti Hakkarainen. Hallintoneuvosto kokoontui vuosikokoukseensa lokakuussa Tokiossa.

Valuuttarahaston neuvonantava kansainvälinen valuutta- ja rahoituskomitea (International Monetary and Financial Committee, IMFC) kokoontui huhtikuussa ja lokakuussa. Valuuttarahaston toiminnasta vastaavat 24-paikkainen johtokunta ja toimitusjohtaja, joka toimii myös johtokunnan puheenjohtajana.

Suomi kuuluu valuuttarahastossa Pohjoismaiden ja Baltian maiden vaalipiiriin. Kertomusvuonna Tanska veti vaalipiiriä. Suomen Pankki osallistui yhdessä valtiovarainministeriön kanssa Tanskan vetämään vaalipiirin koordinaatioon, jonka avulla valuuttarahaston johtokunnassa käsiteltävistä asioista pyritään muodostamaan vaalipiirin yhteinen näkemys.

Pohjoismaiden ja Baltian maiden valuutta- ja rahoituskomitea (Nordic-Baltic Monetary and Financial Committee, NBMFC) kokoontui valmistelemaan vaalipiirin poliittikkakannanottoja ennen IMFC-komitean kevä- ja syyskokousta. Suomen Pankin edustajana komiteassa toimi johtokunnan varapuheenjohtaja Pentti Hakkarainen. NBMFC-

Suomen Pankki EKP:n ja EU:n elimissä sekä muissa kansainvälisissä elimissä vuonna 2012

Suomen Pankki EKP:n neuvostossa		
Erkki Liikanen, jäsen Pentti Hakkarainen, varajäsen	Antti Suvanto, avustaja (31.8.2012 saakka) Tuomas Saarenheimo, avustaja (1.9.2012 alkaen) Maritta Nieminen, avustaja (31.10.2012 saakka)	Mika Pösö, avustaja (1.11.2012 alkaen) Hanna Westman, avustaja (1.11.2012 alkaen)
Suomen Pankki EKP:n komiteoissa, budjettikomiteassa, eurojärjestelmän tietotekniikan ohjauskomiteassa ja henkilöstöasioiden konferenssissa		
Kansainvälisten suhteiden komitea Pentti Hakkarainen Janne Hukka (4.10.2012 saakka) Olli-Pekka Lehmussaari (5.10.2012 alkaen)	Rahoitusvakauskomitea Kimmo Virolainen Jouni Timonen	Valvontakomitea Pentti Hakkarainen, puheenjohtaja (6.6.2012 alkaen) Annika Karjalainen (9.4.2012 saakka) Sirpa Joutsjoki (10.4.–12.6.2012) Tuula Colliander (10.4.2012 alkaen) Marko Ala-Pönttiö (13.6.2012 alkaen)
Kirjanpito- ja rahoitustulokomitea Tuula Colliander	Riskienhallintakomitea Antti Nurminen Kaarina Huumo	Viestintäkomitea Mika Pösö (31.8.2012 saakka) Jenni Hellström (1.9.2012 alkaen) Richard Brander
Lakiasian komitea Maritta Nieminen Eija Brusila	Setelikomitea Mauri Lehtinen Kari Takala	Budjettikomitea Pirkko Pohjoisaho-Aarti
Maksu- ja selvitysjärjestelmäkomitea Marianne Palva Kirsi Ripatti	Sisäisen tarkastuksen komitea Erkki Kurikka Pertti Ukkonen	Eurojärjestelmän tietotekniikan ohjauskomitea Seppo Honkapohja
Markkinaoperaatioiden komitea Harri Lahdenperä Tuomas Välimäki	Tietotekniikkakomitea Petteri Vuolasto Raimo Parviainen	Henkilöstöasioiden konferenssi Antti Vuorinen
Rahapolitiikan komitea Tuomas Saarenheimo Jarmo Kontulainen	Tilastokomitea Laura Vajanne Harri Kuussaari	
Suomen Pankki EU:n komiteoissa		
Euroopan järjestelmäriskikomitean (EJRK) hallintoneuvosto Erkki Liikanen	Talospoliittinen komitea Lauri Kajanoja	Raha-, rahoitus- ja maksutasetilastokomitea Laura Vajanne
Talous- ja rahoituskomitea Pentti Hakkarainen Olli-Pekka Lehmussaari, varajäsen	Euroopan pankkiviranomaisen hallintoneuvosto Kimmo Virolainen	Maksutasekomitea Harri Kuussaari
Suomen Pankki Kansainvälisessä järjestelypankissa (BIS), Kansainvälisessä valuuttarahastossa (IMF) ja OECD:ssä		
Kansainvälisen järjestelypankin pääjohtajien kokoukset Erkki Liikanen	Kansainvälisen valuuttarahaston hallintoneuvosto Erkki Liikanen Pentti Hakkarainen, varajäsen	OECD:n talospoliittinen komitea Tuomas Saarenheimo Samu Kurri
		OECD:n rahoitusmarkkinakomitea Jyrki Haajanen

komitean työtä valmisteli sijaistason komitea, jossa Suomen Pankilla oli edustaja.

IMF:n neljännen sopimusartiklan mukaan valuuttarahaston asiantuntijat laativat vuosittain arvion Suomen talouden kehityksestä ja harjoitetusta talouspolitiikasta. Kertomusvuonna tehdyn arvion mukaan Suomen talouden perustekijät ovat vahvat ja julkisen talouden kurinalaisuus on säilynyt hyvänä. Rahoitussektori on pysynyt yleisesti ottaen vahvana. Arviossa tuetaan Suomen hallituksen vuoteen 2015 ulottuvaa julkisen talouden sopeuttamissuunnitelmaa, joskin sen tavoitteiden toteuttaminen saattaa edellyttää lisätoimia.

Jäsenmailleen myöntämiensä luottojen suuren määrän vuoksi valuuttarahasto joutui vahvistamaan jäsenosuuksista koostuvaa perusrahoitusta ns. NAB-järjestelyn (New Arrangements to Borrow) avulla. Suomi on mukana järjestelyssä, joka oli käytössä koko kertomusvuoden ajan.

EU:n komiteat

Euroopan järjestelmäriskikomitea (European Systemic Risk Board, ESRB) on osa Euroopan finanssivalvojen järjestelmää (European System of Financial Supervision). Järjestelmäriskikomitea keskittyy rahoitusmarkkinoiden valvontaan makrotasolla. Komitean tehtävänä on tunnistaa koko rahoitusjärjestelmää uhkaavia riskejä ja ehkäistä varoitusten ja suositusten avulla niiden kasvu. Komitea koostuu hallintoneuvostosta, ohjauskomiteasta, sihteeristöstä sekä neuvoa-antavasta tieteellisestä komiteasta ja neuvoa-antavasta teknisestä komiteasta. Euroopan järjestelmäriskikomitean päätökset tekee sen hallintoneuvosto, jossa Suomen Pankin pääjohtaja Erkki Liikanen on äänivaltaisena jäsenenä. Toisena jäsenenä on Finanssivalvonnan johtaja Anneli Tuominen. Järjestelmäriskikomitea kokoontuu keskimäärin neljä kertaa vuodessa. Suomen Pankilla on myös edustaja neuvoa-antavassa teknisessä komiteassa.

Euroopan pankkiviranomaisen (European Banking Authority, EBA) tehtävänä on varmistaa tehokas ja yhdenmukai-

nen pankkien valvonta ja sääntely EU:ssa sekä lujittaa valvonnan kansainvälistä koordinaatiota mm. antamalla sääntely- ja valvontastandardeja sekä sovittamalla ja ratkaisemalla toimivaltaisten kansallisten viranomaisten välisiä erimielisyyksiä. Kertomusvuonna pankkiviranomainen suunnitteli ja toteutti EU-alueen suuret pankit kattaneen pääomien riittävyttä koskeneen selvityksen sekä määritteli tälle pankkijoukolla asetettavat tilapäiset lisäpääomavaatimukset. Pankkiviranomaisen hallintoneuvostossa ovat äänivaltaisina jäseninä EU:n jäsenmaiden pankkivalvojat ja lisäksi edustajat niistä kansallisista keskuspankeista, jotka eivät toimi pankkivalvojina.

Euroopan unionin talous- ja rahoituskomitean (Economic and Financial Committee, EFC) tehtävänä on valmistella EU:n talous- ja valtiovarainministereistä koostuvan Ecofin-neuvoston kokouksia. Vuonna 2012 komitean työtä leimasivat erityisesti Euroopan velkakriisin hoito, EU-maiden taloudellisen tilanteen tiivis seuranta sekä tarve lisätä talouspolitiikan koordinaatiota.

EU:n jäsenvaltiot voivat nimittää komiteaan enintään kaksi jäsentä, joista toinen tulee valtiovarainministeriöstä ja toinen kansallisesta keskuspankista. Jäsenillä on henkilökohtaiset sijaiset. Kokouksiin osallistuvat myös EKP:n ja Euroopan komission edustajat. Talous- ja rahoituskomitea on kokoontunut sekä suppeassa että laajassa kokoonpanossa. Keskuspankkien edustajat osallistuvat näistä jälkimmäiseen. Suomen Pankin edustajana toimi johtokunnan varapuheenjohtaja Pentti Hakkarainen.

Talous- ja rahoituskomitea on myös kokoontunut kaksi kertaa vuodessa ns. vakauspöytäkokoonpanossa (Financial Stability Table). EU:n valvojen edustajat ovat osallistuneet näihin kokouksiin ja raportoineet unionin rahoitusmarkkinoiden tilasta.

EU:n talouspoliittinen komitea (Economic Policy Committee, EPC) keskittyy työssään valmistelemaan EU:n talouspolitiikan periaatteita ja rakennepoliittisia

kysymyksiä. Komiteassa ovat mukana jäsenmaiden valtiovarainministeriöt ja osa keskuspankeista (mm. Suomen Pankilla on edustaja) sekä Euroopan komissio ja EKP.

Raha-, rahoitus- ja maksuasetilastokomiteassa (Committee on Monetary, Financial and Balance of Payments Statistics, CMFB) ovat edustettuina yhtäältä kansalliset tilastoviranomaiset ja Eurostat ja toisaalta kansalliset keskuspankit sekä EKP. Komitean tehtävänä on parantaa EKP:n ja Eurostatin välisen tilastoyhteistyön edellytyksiä ja antaa lausuntoja tilastoalueen asioista.

Eurostatin maksutasekomitean (Balance of Payments Committee) jäseniä ovat maksuasetilastoinnista vastaavat tilastoviranomaiset ja keskuspankit. Komitean tehtävänä on avustaa Eurostatia Euroopan yhteisön maksuasetilastointia koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen toimeenpanossa.

Muu kansainvälinen toiminta

Suomen Pankki osallistuu osakkeenomistajana Kansainvälisen järjestelypankin (Bank for International Settlements, BIS) toimintaan. Suomen Pankin pääjohtaja osallistui järjestelypankin säännönmukaisiin keskuspankkien pääjohtajatason tapaamisiin. Tilaisuuksissa keskusteltiin maailmantalouden ja rahoitusmarkkinoiden ajankohtaisista aiheista sekä rahoitusjärjestelmän vakautteen ja velkaantumisen hallintaan liittyvistä haasteista. Suomen Pankki oli edustettuna pankin virallisessa yhtiökokouksessa kesäkuussa.

Suomen Pankki on mukana myös taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD) työskentelyssä.

Suomen Pankin johtokunnan jäsenet osallistuivat vuonna 2012 myös useisiin muihin kansainvälisiin kokouksiin, seminaareihin, konferensseihin ja tilaisuuksiin.

Pohjoismainen yhteistyö jatkui perinteiden mukaan, ja tällä kertaa viiden Pohjoismaan keskuspankkien pääjohtajat asiantuntijoinen tapasivat toukokuussa Mikke-

lissä. Kokouksen pääteemana oli makrovakausero. Tämän lisäksi Pohjoismaiden keskuspankkien pääjohtajat tapasivat toisensa useaan otteeseen niin pohjoismaisten kokousten merkeissä kuin muissa kansainvälisissä yhteyksissä.

Viestintä

Yleisön tietämystä Suomen Pankista ja eurojärjestelmästä sekä niiden toiminnasta lisätään tehokkaan ja kohdennetun viestinnän avulla. Viestinnällä välitetään tietoa rahapolitiikasta, rahoitusmarkkinoista ja maksuvälineistä sekä Suomen Pankin ja eurojärjestelmän toiminnasta näillä alueilla.

Keskuspankin riskit ja markkojen lunastamisen päätyminen esillä

Valtioiden velkakriisi on näkynyt monin tavoin Suomen Pankin ulkoisessa viestinnässä kertomusvuonna. Sekä julkisessa keskustelussa että pankkiin kansalaisilta tulleissa yhteydenotoissa on esitetty kysymyksiä Suomen Pankin roolista ja vastuista yhteisen eurojärjestelmän rahapolitiikan hoidossa. Johtokunnan jäsenet ja pankin esimiehet sekä asiantuntijat ovat käsitelleet näitä teemoja puheissaan, kirjoituksissaan sekä antamissaan haastatteluisia. Keskuspankkitoiminnan riskit olivat myös keskeisesti esillä pääjohtajan ollessa vuotuisessa kuulemisessa eduskunnan talousvaliokunnassa.

Suomen Pankin rahamuseossa järjestettiin useita yleisötilaisuuksia, joissa käsiteltiin ajankohtaisia talousaiheita. Pankin verkkosivuilla ilmestyvässä blogissa on kirjoitettu keskuspankin toiminnan kannalta ajankohtaisista aiheista. Blogin lisäksi Suomen Pankki on lisännyt näkyvyyttään muissa sosiaalisen median kanavissa. Pankki viestii Twitterin kautta muun muassa tapahtumistaan. Suomen Pankin rahamuseolla sekä kirjastolla on myös Facebook-sivut.

Markkojen lunastusvelvollisuuden päätyminen kertomusvuoden helmikuun lopussa (ks. kehikko 7, s. 47) näkyi lukuisi-

na, pääasiassa puhelimitse ja sähköpostitse tulleina yhteydenottoina. Markkojen vaihtoajan päättyminen sai alkuvuodesta myös runsaasti huomiota tiedotusvälineissä. Kansalaisten tietoisuutta lunastusajan päätymisestä selvitettiin etukäteen tilaamalla Taloustutkimukselta kyselytutkimus. Tulosten mukaan suurin osa suomalaisista tiesi markkojen lunastamisen päättyvän.

Marraskuussa Suomen Pankki korosti tiedotteessaan pitävänsä käteisen rahan ja pankkipalveluiden saatavuuden turvaamista keskeisenä osana hyvin toimivaa pankkijärjestelmää. Suomen Pankki pitää tärkeänä, että pankit kantavat yhteiskunnallisen vastuunsa tässä suhteessa.

Kansainvälinen näkyvyys huomattavaa

Suomen Pankin pääjohtajan Erkki Liikasen johtama EU:n pankkisektorin rakenteiden uudistamista pohtinut korkean tason työryhmä jätti loppuraporttinsa Euroopan komissiolle kertomusvuoden lokakuussa. Ryhmän puheenjohtajana toimineen pääjohtajan lisäksi myös lukuisia muita pankkilaisia oli mukana valmistelutyössä.

Työryhmän suositukset pankkisektorin rakenteelliseksi uudistuksiksi (ks. kehikko 5, s. 34) saivat huomattavaa medianäkyvyyttä ympäri Eurooppaa. Muun muassa talouslehti Financial Times käsitteli työryhmän suosituksia useissa kirjoituksissaan. Lisäksi erityisesti saksalaisissa ja ranskalaisissa tiedotusvälineissä uutisoitiin ryhmän suosituksista laajasti. Työryhmän loppuraportti esiteltiin myös suomalaisille toimittajille erikseen järjestetyssä tilaisuudessa.

Pääjohtaja Liikanen osallistui lukuisiin pankkityöryhmän tuloksia koskeneisiin puhetilaisuuksiin ympäri Eurooppaa. Pääjohtaja oli asiasta kuultavana myös Ison-Britannian parlamentissa kertomusvuoden lokakuussa.

Marraskuussa 2012 Suomen Pankki järjesti yhdessä Itävallan keskuspankin kanssa kansainvälisen konferenssin ”CEEI 2012 – Conference on European Economic Integration: Achieving balanced growth in the CESEE countries”. Korkean tason kon-

ferenssissa käsiteltiin Euroopan talouden toipumista kriisistä. Konferenssiin osallistui huippututkijoita, keskuspankkijohtajia, rahoitusalan edustajia sekä kansainvälisten uutistoimistojen ja kotimaisten tiedotusvälineiden edustajia.

Eurossa & taloudessa käsiteltiin talouden ja rahoitusjärjestelmän näkymiä

Suomen Pankin tärkein julkaisu Euro & talous ilmestyi vuoden 2012 aikana viitenä numerona. Kunkin Euro & talous -lehden ilmestymisen yhteydessä järjestettiin tiedotustilaisuus.

Suomen Pankin BoF Online -verkkojulkaisusarjassa ilmestyi kertomusvuoden aikana 17 artikkelia.

Suomen Pankin julkaisut ovat saatavilla verkkosivuilla. Osa julkaisuista ilmestyy myös painettuina. Tiedot vuoden 2012 keskeisistä julkaisuista on koottu liitteeseen (s. 121).

Pankin verkkosivut ovat tärkeä ulkoisen viestinnän kanava. Verkkosivut tarjoavat ajankohtaista tietoa taloudesta ja rahoitusmarkkinoista sekä Suomen Pankin ja eurojärjestelmän toiminnasta.

Suomen Pankki edistää nuorten taloustaitoja

Suomen Pankin viestinnän tavoitteena on edistää erityisesti nuorten talousosaamista. Pankki on mukana järjestämässä lukiolaisen Talousguru-kilpailua Finanssialan Keskusliiton sekä Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liiton kanssa. Lisäksi pankki järjestää Suomessa toisen asteen opiskelijoille euroalueen eri maissa pidettävän Generation Euro -joukkuekilpailun. Vuoden 2012 Talousguru-kilpailun voitti Daniel Sazonov Helsingin Suomalaisesta yhteiskoulusta. Ensimmäistä kertaa järjestetyn Generation Euro -kilpailun voitti Lahden yhteiskoulun lukion joukkue.

Nuorten talousosaamisen edistämiskeinoja selvittänyt kaksivuotinen tutkimushanke (ns. TOKATA) päättyi vuoden 2012 lopussa. Suomen Pankki oli mukana hankkeessa, jonka tutkimuksesta vastasivat Kuluttajatutkimuskeskus ja Jyväskylän yliopiston kauppakorkeakoulu.

Suomen Pankin rahamuseo toimii pankin vierailukeskuksena. Museossa vieraili vuoden aikana noin 11 000 kävijää. Tammiukuussa 2012 rahamuseossa esiteltiin seteleiden parissa Suomen Pankissa ja Euroopan keskuspankissa pitkään työskennelleen Antti Heinosen kirjoittama ja Suomen Pankin julkaisema kirja ”Viimeiset markat – Suomen markkamääräiset setelityypit 1945–2002”. Kirjaan perustunut vaihtuva näyttely oli rahamuseossa esillä lähes koko kertomusvuoden.

Rahamuseossa järjestettiin vuoden 2012 aikana lukuisia Studia monetaria- ja Talouskirja Nyt -yleisötilaisuuksia. Rahamuseossa järjestettiin myös tilaisuus Suomen Pankin historian toisen osan ilmentymisen yhteydessä huhtikuussa 2012. Yhdessä Eurooppalainen Suomi ry:n kanssa järjestettiin keskustelutilaisuus EU:n haasteista velkakriisissä.

Lahden yhteiskoulun lukion joukkue on juuri julistettu voittajaksi Suomen Pankin järjestämässä Generation Euro -kilpailussa.

Kuva: Peter Mickelsson.

Kuva: Peter Mickelsson.

Johtaminen ja henkilöstö

Strategian uudistaminen

Pankin toiminnan kehittämistä ohjaavat strategiset linjaukset uudistettiin raportointivuonna. Samalla määriteltiin uudet suoriutumista arvioivat mittarit. Työ perustui edellisenä vuonna uudistettuihin Suomen Pankin toiminta-ajatukseen ja visioon (ks. kehikko 10, s. 63). Uudistunut strategia sisällytettiin tavoite- ja tuloskehikkoon, jonka avulla pankin toimintaa ohjataan ja arvioidaan.

Uusi strategia perustuu osaamiseen pohjautuvan vaikuttavuuden kehittämiseen sekä operatiivisten keskuspankkitehtävien tehokkaaseen ja laadullisesti kilpailukykyiseen tuottamiseen. Toimintaympäristön ajankohtaisista muutoksista keskeisimpiä ovat ns. pankkiunionin eli yhteisen vakauspolitiikan ja pankkivalvonnan rakentaminen euroalueella sekä tähän liittyvä makrovakausvalvonnan tehostaminen Suomessa. Näiden muutosten vuoksi Suomen Pankki haluaa vahvistaa panostaan rahoitusmarkkinapolitiikassa, ja asiantuntemuksen painopisteeksi on määritelty kokonais-taloudellisen näkökulman yhdistäminen rahoitusmarkkinanäkökulmaan.

Strategiatyössä kiinnitettiin erityisesti huomiota ulkopuolisten sidosryhmien näkökulmaan. Suomen Pankin toimintaa on kehitettävä ja arvioitava sen mukaan, miten pankkiin yhteiskunnassa luotetaan ja miten sen koetaan suoriutuvan tehtävistään. Ulkoisen näkökulman lisäksi strategiassa korostui myös tuottavuuden ja tehokkuuden jatkuva kehittäminen.

Strategian toteuttamista ohjaava uudistettu tavoite- ja tuloskehikko koostuu yhdestätoista konkreettiseksi tavoitteeksi puetusta linjauksesta ja niiden toteutumista kuvaavista mittareista. Näitä kuvataan tarkemmin erillisessä kehikossa 9 (s. 62).

Tavoite- ja tuloskehikossa käytetään neljää näkökulmaa:

Ulkoisten sidosryhmien näkökulmaa kuvataan pankin vaikuttavuuden ja palvelukyvyyn kautta. Taloudellinen näkökulma korostaa vakavaraisuutta ja resurssien tehokasta käyttöä. Finanssikriisin aikana riskien hallinta ja riittävän vakavaraisuuden arviointi sekä varmistaminen ovat strategisesti tärkeitä kysymyksiä. Sisäisten prosessien näkökulma puolestaan asettaa tavoitteet analyyttisten ja operatiivisten prosessien laadulle mm. tuottavuuden ja ympäristön kestävyys suhteen. Oppimis- ja kasvunäkökulmaan tiivistetään osaamisen kehittäminen, johtaminen sekä työhyvinvoinnin kehittäminen. Yhtenä korostuksena on tasa-arvon toteutuminen organisaatiossa.

Mittariston uudistaminen toteutettiin vuorovaikutteisissa prosessissa, jossa pankin osastoilla oli keskeinen rooli. Pankkitason mittariston lisäksi kullekin osastolle ja ydinprosessille määriteltiin erityiset, strategiasta johdetut osaston tai prosessin toimintaa ohjaavat mittarit. Tavoitteita asetettiin mm. aloitteellisuudelle kansainvälisillä foorumeilla sekä onnistumiselle eurojärjestelmän yhteishankkeissa.

Suomen Pankin uudistetut strategiset linjaukset

(Joulukuu 2012)

Vaikuttavuus ja palvelukyky

1. Suomen Pankin vaikuttavuus perustuu kilpailukykyiseen asiantuntemukseen ja tutkimustoimintaan, joka yhdistää kokonaistaloudellisen ja rahoitusmarkkinoiden näkökulman.
2. Suomen Pankki huolehtii osaltaan rahoitusmarkkinoiden sekä markkinainfrastruktuurin palvelutasosta ja tarjoaa rahoitusmarkkinaosapuolilleen kilpailukykyiset keskuspankkipalvelut.
3. Yleisön luottamusta Suomen Pankkiin sekä tietoa pankin ja eurojärjestelmän toiminnasta lisätään tehokkaan ja kohdennetun viestinnän avulla.

Tehokas resurssien käyttö ja vakavaraisuus

4. Suomen Pankin rahoitusvarallisuus sijoitetaan turvallisesti ja tuottavasti kansainvälisten vastuiden ja kriisinhallintavalmiuden tarpeet täyttäen.
5. Tavoitteena on vakaa voitonjako valtiolle vakavaraisuutta vaarantamatta.
6. Suomen Pankki on EU-maiden tehokkaimpien keskuspankkien joukossa.

Sisäisten prosessien toimivuus

7. Suomen Pankin analyyttisten ja operatiivisten prosessien laatua kehitetään aktiivisesti.
8. Suomen Pankin tieto- ja viestintätekniikka mahdollistaa huipputason asiantuntijatyön ja vaikuttavuuden.
9. Suomen Pankki toimii ympäristön kannalta kestäväällä tavalla.

Tulevaisuuden rakentaminen

10. Suomen Pankki kehittää osaamistaan ja ammatillista kilpailukykyään.
11. Suomen Pankki huolehtii pitkäjänteisesti henkilöstönsä hyvinvoinnista.

Kehikko 10.

Suomen Pankin toiminta-ajatus, visio, strategia ja arvot

Toiminta-ajatus

Suomen Pankki rakentaa taloudellista vakautta. Vakaa hintataso, turvalliset maksujärjestelmät ja luotettava rahoitusjärjestelmä edistävät kestäväää talouskasvua, työllisyyttä ja suomalaisten hyvinvointia.

Visio

Suomen Pankki tunnetaan eteenpäin katsovana ja tehokkaana keskuspankkina sekä rakentavana ja vaikutusvaltaisena eurojärjestelmän jäsenenä.

Visiossa korostuu Suomen Pankin tavoite olla eteenpäin katsova viranomaisen, jonka toiminta ja kannanotot rakentavat Suomen kansantalouden vakautta ja pitkän aikavälin kestävyyttä. Viittaus tehokkuuteen kertoo, että pankki itse toimii tuottavuutta edistävien kannanottojensa mukaisesti.

Rakentava rooli eurojärjestelmässä edellyttää, että Suomen Pankki on aktiivisesti mukana kehittämässä ratkaisuja yhteisiin ongelmiin. Vaikuttavuus asettaa vaativat tavoitteet pankkilaisten ammattitaidolle ja kommunikaatiokyvyille.

Strategian tiivistelmä

- Suomen Pankin vaikuttavuus perustetaan asiantuntemukseen, luotettavuuteen ja tutkimukseen.
- Varmistamme kilpailukykyisten keskuspankkipalvelujen saatavuuden Suomessa.
- Huolehdimme osaltamme rahoitusmarkkinoiden ja infrastruktuurin palvelutasosta.
- Ylläpidämme tehtävienne vaatimaa vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta sekä toteutamme taloudellisen tilivelvollisuutemme suomalaista yhteiskuntaa kohtaan.
- Työprosessimme ovat laadukkaita, teknisesti edistyneitä ja ympäristön kannalta kestäviä.
- Rakennamme osaamistamme ja ammatillista kilpailukykyämme tulevaisuuden maailmaan samalla kun huolehdimme pitkäjänteisesti henkilöstömme hyvinvoinnista.

Arvot

Osaava – arvostava – vastuullinen

Arvot kuvastavat suhtautumista omaan työhön, työtovereihin ja yhteiskuntaan. Yhteinen arvopohja ohjaa pankkilaisten jokapäiväistä toimintaa ja vahvistaa yhtenäistä toimintakulttuuria. Arvojen määrittämiseen osallistuivat kaikki pankkilaiset.

Osaava

Vankka ammattitaito ja -etiikka ovat työmme perusta. Uudistamme jatkuvasti taitojamme ja työtapojamme.

Arvostava

Teemme työtä yhdessä ja yhteisten päämäärien hyväksi. Keskustelemme avoimesti ja esitämme tuoreita näkemyksiä.

Vastuullinen

Toimimme vastuullisesti ja riippumattomasti. Olemme luotettava yhteistyökumppani.

Johtamisjärjestelmä

Suomen Pankin johtamisjärjestelmään kuuluvat strategian lisäksi toiminnasuunnittelu, tavoite- ja tuloskehikko, henkilöstö- ja budjettikehykset sekä pankin riskien kokonaisvaltainen arviointi (kuvio 17). Kokonaisvaltainen riskien arviointi ja analysointi ovat osa osastojen, yksiköiden ja prosessien toiminnasuunnittelua. Henkilöstön kanssa käytävät kehitys- ja palkkakeskustelut ovat myös osa pankin johtamisjärjestelmää.

Toiminnasuunnittelu

Osastojen ja prosessien toiminnasuunnittelun aikajänne on kolme vuotta. Toiminnan tavoitteet kirjoitetaan tavoite- ja tulosopimukseksi, jonka osastopäälliköt allekirjoittavat vuosittain. Sopimuksissa kerrotaan tavoitteet, miten niitä mitataan ja mitkä ovat osastojen merkittävimmät hankkeet.

Tavoite- ja tuloskehikko

Ohjattaessa toimintaa strategian mukaisesti käytetään tavoite- ja tuloskehikkoa. Kehikon avulla voidaan myös kertoa pankin ulkopuolisille sidosryhmille, miten pankki on asettanut palvelutavoitteensa yhteiskuntaan nähden ja kuinka näiden tavoitteiden toteutumista mitataan. Pankkitason tavoitteiden tapaan myös kullekin osastolle ja prosessille on johdettu sitä koskevat tavoitteet osa-alueittain.

Vuotta 2012 koskevan tavoite- ja tuloskehikon mukaan tavoitteet saavutettiin kertomusvuonna keskimäärin hyvin (ks. kehikko 11, s. 66).

Henkilöstö- ja budjettikehykset

Osastojen resurssien suunnittelua ohjataan kolmivuotisilla henkilöstö- ja toimintakulukehyksillä, jotka päivitetään vuosittain toiminnasuunnittelun ja kulubudjettien vahvistamisen yhteydessä. Kehysjärjestelmä mahdollistaa resurssien keskipitkän aikavä-

lin suunnittelun osastotasolla. Kehysmenettelyn avulla toteutetaan Suomen Pankin strategista tavoitetta olla EU-maiden tehokaimpien keskuspankkien joukossa.

Riskienhallinta toiminnanohjauksen välineenä

Johtokunnan hyväksymien pankin riskienhallinnan periaatteiden mukaisesti riskienhallinta sisältyy Suomen Pankin toiminnanohjausjärjestelmään. Vuositason tavoite- ja tulosraportointiin liitetään arviointi riskien toteutumisesta tarkastelukautena. Pankin riskit jaetaan strategisiin riskeihin, rahoitusriskeihin ja operatiivisiin riskeihin. Johtokunnalla on kokonaisvastuu riskienhallinnan järjestämisestä, johtamisesta ja riskitason määrittämisestä, mutta jokainen pankin työntekijä vastaa riskienhallinnasta oman toimenkuvansa ja tehtäviensä osalta.

Strategiset riskit

Suomen Pankin keskeiset strategiset riskit liittyvät strategiavalintoihin ja niiden pohjalla oleviin oletuksiin sekä kotimaisesta että kansainvälisestä toimintaympäristöstä ja näiden muutoksista. Strategisten riskien arviointi ja seuranta on otettu osaksi vuosittaista toiminnasuunnitteluprosessia.

Kokonaisrahoitusriskit

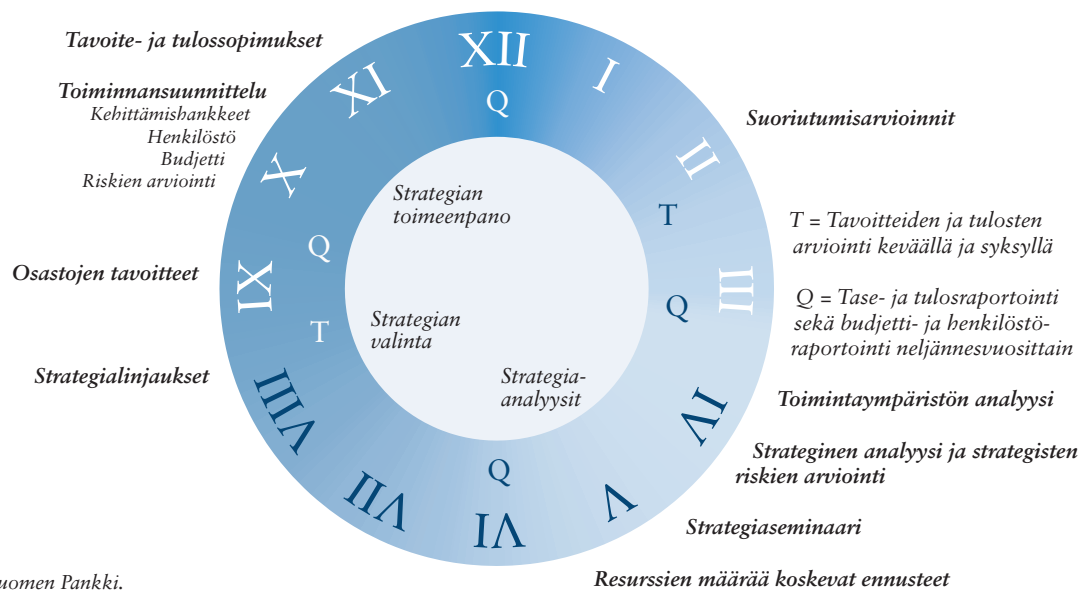
Taseen kokonaisrahoitusriskien seuranta ja raportointi on organisoitu hallinto-osaston riskienvalvontatoimistolle, jonka vastuulla sijoitustoiminnan riskien arviointi, analysointi ja hallinta ovat. Tarkka kuvaus taseen kokonaisrahoitusriskeistä on sivulla 76.

Operatiiviset riskit

Pankin ydintoiminnoissa operatiiviset riskit on pääasiassa arvioitu tavoitteiden ja niiden saavuttamisen näkökulmasta. Järjestelmä- ja turvallisuustoiminnoissa arvioinnissa on voitu käyttää vahinko-, tappio- ja mainenäkökulmaa.

Kuvio 17.
Toiminnanohjauksen vuosikello

Toinen osa Suomen Pankin historiasta ilmestyi huhtikuussa 2012. Julkaisutilaisuudessa professori Markku Kuisma haastatteli teoksen kirjoittaneita Juba Tarkkaa ja Antti Kuusterää.

Kuva: Peter Mickelsson.

Suomen Pankin tavoite- ja tuloskehikko 2012

	Strategialinjaus	Mittari	Tavoitearvo 2012	Toteuma 12/2011	Toteutuma 12/2012
I Palvelukyky ja vaikuttavuus	1. Suomen Pankin menestys eurojärjestelmässä perustuu tutkimukseen ja analyysiin.	Pääjohtajan arvio vaikuttavuudesta kokouksittain	4	4,0	4,1
		Kansainv. vaikuttavuus IMF-työskentelyssä	4	4,9	4,8
	2. Suomen Pankki vaikuttaa kotimaisessa talouspolitiikassa yhdistämällä kokonaistaloudellisen ja rahoitusmarkkinoiden asiantunteumuksen.	Enmusteraportin media-seuranta	4	4,1	4,2
		Vakauseraportin media-seuranta	4	3,3	4,4
		Sidosryhmien palautekysely	4	4,3	–
	3. Suomen Pankki takaa Suomessa toimiville rahoitusmarkkinaosapuolille kansainvälisesti kilpailukykyiset keskuspankkipalvelut.	TARGET2-asiakkaiden tyytyväisyys	4	4,6	4,4
		Sidosryhmien palaute rahoitusmarkkina-vaikuttavuudesta	4	3,8	3,9
		Konferenssiosallistujien palaute	4	4,2	4,2
	4. Suomen Pankki vastaa maan rahahuollosta ja kehittää sen laadukkuutta, tehokkuutta ja turvallisuutta.	Ammattimaisten osapuolten tyytyväisyys rahahuolto-palveluihin	4	2,9	3,0
		Kuluttajakysely setelien laadusta	4	3,9	3,9
		Kuluttajien tyytyväisyys automaattiverkon kattavuuteen	4	3,1	3,4
	5. Yleisön luottamusta Suomen Pankkiin sekä tietoa pankin ja eurojärjestelmän toiminnasta lisätään tehokkaan ja kohdennetun viestinnän avulla.	VIP-tutkimuksen tulos pankin imagosta	Vertailuryhmän yläkvartiilissa	7./31.	4./33.
Omnibus-tutkimuksen tulos yleisön SP-tietämyksestä			3./12.	3./12.	
II Resurssien käytön taloudellisuus	6. Suomen Pankin rahoitusvarallisuus sijoitetaan kansainvälisten vastuuden ja kriisinhallintavalmiuden tarpeiden mukaan. Tavoitteena on vakaa voitonjako vakavaraisuutta vaarantamatta.	Riskittömän tuoton ylittävä rahoitusvarallisuuden korkotuotto (5 v:n keskiarvo)	> tai = 0	2,25	2,58
		Jaettu voitto (eurot)	Tasainen voitonjako	185 milj. e	
		Taseen varaukset	Vahvistuva tase, varauksia kartutetaan tavoitteena riittävän vahva tase kaikissa olosuhteissa	2 471 milj. e	3 120 milj. e
7. Suomen Pankki on henkilöstömäärältään ja toimintakuluiltaan EU-maiden tehokkaimpien keskuspankkien joukossa.	Pankin toimintavahvuus	417 henkeä (v. 2009)	420 henkeä	406 henkeä	
	Pankin henkilötyövuodet yhteensä (vakinaiset ja määräaikaiset; pl. johtokunta)		423,0	412,9	
	Osastojen toimintakulut yhteensä	55,94 milj. e	52,7 milj. e	52,8 milj. e	

	Strategialinjaus	Mittari	Tavoitearvo 2012	Toteuma 12/2011	Toteutuma 12/2012
III Sisäisten prosessien toimivuus	8. Suomen Pankin sisäisten toimintatapojen nopeutta ja laatua parannetaan prosessiohjauksen avulla.	Prosessiohjaaminen käytössä ja vakiintunut osaksi ydinprosessien toimintatapaa	4	3,9	3,9
		Tavoite- ja tulossopimuksissa asetettujen nopeus- ja laatuvaikuttavuuden saavuttaminen	Määritellään osasto- ja prosessisopimuksissa	Arvioidaan osasto- ja prosessitasolla	Arvioidaan osasto- ja prosessitasolla
	9. Suomen Pankki ja Finanssi- ja valvonta tehostavat keskinäistä tiedonkulkuaan ja kehittävät työnjakoaan.	Pääjohtajan ja osastopäällikön arvio	Määritellään kehittämishankkeen tulosten perusteella	Yhteistyö sujuvaa	Yhteistyö sujuvaa
	10. Suomen Pankin tieto- ja viestintätekninen ympäristö mahdollistaa ajasta ja paikasta riippumattoman tehokkaan työskentelyn.	ICT-välineiden hyödynnettävyys	4	3,7	3,7
	11. Suomen Pankki toimii ympäristön kannalta kestäväällä tavalla.	Hiilidioksidin kokonaispäästö (energiankäytön määrä) kg / 1 000 euroa toimintakulua	Pienenevät kokonaispäästöt	Kokonaispäästö 85,00 kg CO ₂ / 1 000 euroa toimintakulua	Kokonaispäästö 82,80 kg CO ₂ / 1 000 euroa toimintakulua
	Jättemäärä kg / 1 000 euroa toimintakulua	Supistuva trendi	Jättemäärä 1,96 kg / 1 000 euroa toimintakulua	Jättemäärä 2,06 kg / 1 000 euroa toimintakulua	
IV Uudistuminen ja työkyky	12. Suomen Pankin henkilöstön osaamista lisätään.	Tohtorintutkimuksen suorittaneiden määrä (blöä)	> 32 henkeä	33	38
		Koulutustasoindeksi	> 5,8	5,8	5,9
	13. Suomen Pankin tutkimus yllä pitää painopistealueillaan kansainvälisellä tasolla.	Julkaistujen artikkelien määrä referoituissa aikakauskirjoissa lukumäärä/tutkijatyövuosi	1,5	3,5	2,0
		Tutkijatyövuosien lukumäärä	> 15 htv	6,2 htv	8,5 htv
		Tutkimustoiminnan vaikuttavuuden arviointi 5 vuoden välein	4	Arviointi tehty v. 2009	Arviointi tehty v. 2009
	14. Yhteistyöllä luomme iloa ja innovatiivisuutta päivittäiseen työhön Suomen Pankissa.	Työtyytyväisyysindeksi	≥ 3,2	3,4	Raportoidaan joka toinen vuosi
	Johtajuusindeksi	Paraneva trendi	3,6	3,7	
	Sairauspoissaolot (%)	< 3,5 %	2,9 %	3,0 %	

Henkilöstö

Vuoden 2012 lopussa Suomen Pankissa työskenteli 406 henkeä (taulukko 5). Henkilöstöstä 59 % toimi asiantuntijatehtävissä. Paikalla olevan henkilöstön määrä pieneni kertomusvuoden aikana 3,3 %. Talous- ja rahoitukseen liittymisen jälkeen pankin toimintavahvuus on pienentynyt 46 %. Pienentymisen on perustunut eläkepoistumaan ja tiukkaan rekrytointipolitiikkaan. Suomen Pankin tavoitteena on olla EU-maiden tehokkaimpien keskuspankkien joukossa.

Vuonna 2012 eläkkeelle siirtyi 21 henkeä, määräaikaisuus päättyi 15 hengeltä ja muihin organisaatioihin siirtyi 8 henkeä.

Pankkiin rekrytointiin 26 henkeä. Painopiste avoimien tehtävien täytössä on ollut sisäisissä hauissa.

Työmarkkina-asiat

Vuonna 2012 solmittu pankin kaksivuotinen virkaehtosopimus on voimassa 7.3.2012–31.3.2014. Vuoden 2012 yleiskorotus oli 2 % ja järjestelyerä 0,4 %. Rakenteellisiin tarkistuksiin käytettiin 0,5 % 1.1.2012.

Vuoden 2012 VES-neuvottelun yhteydessä sovittiin, että selvitetään palkkausjärjestelmän toimivuutta, tiivistetyn työajan kokeilua ja luottamustyöajan laajentamismahdollisuuksia.

Kuva: Eija Tuominen.

Sosiaalisen vastuun kantaminen on tärkeää Suomen Pankin työntekijöille. Hyvä esimerkki tästä on Zimbabwen Aids-orvot ry:n ja sen Hararessa sijaitsevan toimintakeskuksen tukeminen. Keskukseen toiminnasta vastaa yhdistyksen zimbabwelainen yhteistyökumppani, Dzikwa Trust, joka on perustettu 25 vuotta sitten. Useat entiset ja nykyiset pankkilaiset sekä Finanssivalvonnan työntekijät ovat pitkään avustaneet yhdistyksen toimintaa ja tukenet yksittäisiä orpoja kummiohjelman kautta ja osallistumalla erilaisiin varainkeräyksiin. Kummit ja tukijat rahoittavat lasten koulunkäynnin sekä osallistuvat keskuksen ylläpitämiseen. Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan kummit ovat käyneet yksityisesti ja ryhminä Hararessa vuonna 2012 ja osallistuneet yhdistyksen toimintaan. Suomen Pankki on halunnut tukea henkilöstölleen tärkeää kohdetta esimerkiksi antamalla varastointitilaa yhdistykselle ja lahjoittamalla käytöstä poistettuja tietokoneita toimintakeskuksen käyttöön.

Taulukko 5.

Henkilöstöjohtamisen keskeiset tunnusluvut¹

	2011	2012
Henkilöstömäärä		
Toimintavavuus	420	406
Henkilötyövuodet	446	439
Lähtövaihtuvuus	10 %	11 %
Tulovaihtuvuus	5 %	6 %
Sisäinen liikkuvuus	8 %	11 %
Eläkkeelle siirtyneiden määrä	10	21
Keskimääräinen eläkkeellesiirtymisikä	60 v	59,6 v
Henkilöstörakenne		
Henkilöstön keski-ikä	46 v	46,6 v
Asiantuntijoiden ja esimiesten osuus	66 %	69 %
Naisten osuus henkilöstöstä	49%	48 %
Palkkaus ja palkinta		
Suhde työmarkkinapalkkatasoon Suomen Pankissa ²	99 %	101 %
Sopimuskorotukset	2,1 %	2,9 %
Bonuspalkkioiden osuus palkkasummasta	0,35 %	0,25 %
Naisten keskipalkka / miesten keskipalkka	100 %	99 %
Osaaminen		
Koulutuskustannukset/palkkasumma	2,7 %	3,5 %
Koulutuspäivät/htv	3,4	4,7
Koulutustasoindeksi ³	5,8	5,9
Työhyvinvointi		
Sairauspoissaoloprosentti	2,9	3,0
Työtyytyväisyysindeksi	3,4	–

¹ Luvut koskevat Suomen Pankkia, ellei toisin mainita. Finanssivalvonnan tunnusluvut julkaistaan Fivan toimintakertomuksessa.

² Viibteryhmänä HAY-markkinapalkkavertailussa käytetään pankki- ja rahoitussektorin, julkisen sektorin sekä teollisuus- ja palvelualan organisaatioita. Suomen Pankin palkkapolitiikan tavoitetasoksi on asetettu HAY-markkinapalkkavertailun kaikkien organisaatioiden mediaanitaso (peruspalkka + edut). Vertailussa ovat mukana myös Finanssivalvonnan henkilöstön palkat.

³ Koulutustasoindeksi lasketaan henkilöstön peruskoulutustasoista. Indeksien vaihteluväli on 1–8.

Johtamisen ja työhyvinvoinnin kehittäminen Suomen Pankissa

Suomen Pankki pitää huolta henkilöstönsä osaamisesta ja ammatillisesta kilpailukyvyistä sekä huolehtii henkilöstönsä hyvinvoinnista. Tässä menestystekijöinä ovat hyvä esimiestyö ja arvojen mukainen toiminta.

Johtamisen laatua seurataan säännöllisesti työtyytyväisyysindeksillä ja johtajuusindeksillä. Tulokset ovat olleet asiantuntijaorganisaatioiden tasolla tai hieman sitä paremmat laajassa vertailuaineistossa. Työterveyshuollon kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä mm. seuraamalla sairauspoissaolojen määrää.

Esimiestyötä kehitetään jatkuvasti

Vuosina 2007–2011 toteutettiin pitkäkestoinen coaching-ohjelma, johon osallistuivat kaikki esimiehet ja ylemmät asiantuntijat. Ohjelmaan liittyneitä esimiesten ns. 360 asteen arviointeja jatketaan edelleen.

Vuonna 2012 määriteltiin Suomen Pankin johtamisvisio, joka sisältää jokaiselta esimieheltä edellytettävät osaamisalueet. Johtamisvisio perustuu kolmeen teemaan: ammattimaiseen johtamisotteeseen, tulosten aikaansaamiseen ja yhteistyötaitoihin.

Keväällä 2012 aloitettiin Valmentava johtaminen -koulutusohjelma, jonka keskeisiä tavoitteita ovat esimiehen ja alaisen vuoropuhelun sekä itseohjautuvuuden, oppimisen ja ongelmanratkaisutaitojen edistäminen työyhteisössä.

Sisäisen johtamiskoulutuksen lisäksi Suomen Pankki hyödyntää myös ulkoisia, erityisesti EKPJ:n yhteisiä, henkilöjohtamiseen painottuvia koulutusohjelmia.

Työhyvinvointiin toimenpiteitä

Työhyvinvoinnin edistämiseksi työprosessien sujuvuuteen ja toimintatapojen kehittämiseen panostettiin mm. ilmapiiripalautteen pohjalta. Kehittämistoimien painopiste oli mm. töiden tasapuolisessa jakautumisessa ja työmäärän kohtuullisuudessa, keskittymisessä olennaisiin asioihin, tiedonkulun parantamisessa ja ammatillisissa kehittymismahdollisuuksissa. Toimistotasolla yhteisiä toimintatapoja kehitettiin Inspiroiva työyhteisö -hankkeen avulla. Lisäksi otettiin käyttöön uusia ja joustavia työaikamuotoja, kuten tiivistetyn työajan kokeilu.

Henkilöstön työhyvinvointia käsiteltiin Suomen Pankin strategiaseminaarissa, ja tämän perusteella järjestettiin koko henkilöstölle luentotilaisuuksia työhyvinvoinnin edistämisestä, työkuormituksesta ja palautumisen hallinnasta. Työhyvinvointia käsitteleviä tilaisuuksia tullaan järjestämään myöhemminkin.

Työterveyshuollon kanssa tehtävät työhyvinvointiselvitykset päätettiin toteuttaa organisaatioyksikkökohtaisesti, jolloin työhyvinvointia lisääviä toimenpiteitä voidaan kohdentaa aiempaa paremmin.

Taulukko 6.

Suomen Pankin budjetti

	Toteutunut 2012 Milj. euroa	Budjetti 2013 Milj. euroa
1. Toimintakulut ja tuotot		
KULUT		
Henkilöstökulut	34,4	34,6
Eläkerahastomaksu	0,0	
Henkilöstösidonnaiset kulut	3,0	3,9
Muut kulut	22,3	25,4
POISTOT	7,4	7,5
Yhteensä	67,1	71,4
Setelien hankinta	2,7	7,7
Rahahuollon säilytyskorko	0,2	0,0
Pankkipalvelumaksut	4,3	5,1
Toimintakulut yhteensä	74,2	84,2
TUOTOT		
Pankkipalvelutuotot	3,0	3,0
Kiinteistöjen tuotot	9,8	9,8
Muut tuotot	0,1	0,1
Palvelut Finanssivalvonnalle	2,3	3,4
Käyttöomaisuuden luovutusvoitot	13,4	
Tuotot yhteensä	28,6	16,3
Netto	45,6	68,0
2. Investoinnit		
Kiinteistöinvestoinnit	3,5	3,9
Pääkonttorikiinteistöt	1,6	1,4
Vantaan kiinteistö	1,6	2,1
Muut kiinteistöt	0,4	0,4
IT-laitteet ja ohjelmistot	4,0	6,4
Rabankäsittelykoneet	0,2	0,0
Turvallisuuslaitteet	1,0	1,2
Muut	0,0	0,3
Investoinnit yhteensä	8,8	11,9

Pyörityksen vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

Budjetti ja operatiiviset kustannukset

Suomen Pankin toiminnan kustannus-
tehokkuutta edistävät tavoitteelliset budjetti-
ja henkilöstökehitykset, tehokkaat palveluiden
ja tavaroiden hankintamenettelyt sekä toimi-
vat seurantajärjestelmät. Budjettiin sisältyvät
henkilöstö-, henkilösidonnaiset, kiinteistö-,
tietojärjestelmä- ja muut kulut. Pankin bud-
jetit laadittiin syksyllä 2012 vuosiksi 2013–
2015, ja näistä johtokunta vahvisti vuoden
2013 budjetin. Vuosien 2014–2015 budjetit
vahvistetaan myöhemmin. Hankintojen tehok-
kaalla kilpailuttamisella ja puitesopi-
muksilla pyritään hallitsemaan pankin
operatiivisia kustannuksia ja tukemaan bud-
jettikehyksiin sisältyviä toiminnan kustan-
nustavoitteita. Johtokunta seuraa budjettien
toteutumista kvartaaleittain, ja esimiehet
seuraavat budjettinsa toteutumista reaaliai-
kaisesti raportointijärjestelmän kautta. Pan-
kin johtokunta vahvistaa myös Finanssival-
vonnin budjetin.

Suomen Pankin budjetti

Vuonna 2012 Suomen Pankin toimintakulut
olivat 74,2 milj. euroa (edellisenä vuonna
105,5 milj. euroa). Vuonna 2012 ei mak-
settu ylimääräistä eläkerahastomaksua,
mikä selittää toimintakulujen poikkeaman
edellisvuotisesta. Toimintakulubudjetin
tuottoja kertyi 28,6 milj. euroa, mistä 13,4
milj. euroa kertyi Tampereen ja Kuopion
kiinteistöjen myynnistä. Nettomääräisesti
Suomen Pankin kulujen loppusumma oli
45,6 milj. euroa (taulukko 6).

Investointeihin käytettiin vuonna 2012
yhteensä 8,8 milj. euroa. IT-järjestelmiin ja
-infrastruktuuriin investoitiin 4,0 milj.
euroa. Kiinteistöjen peruskorjaukseen liitty-
viä investointeja tehtiin 3,5 milj. eurolla.
Muita pitkävaikutteisia hankintoja toteutui
1,2 milj. euron edestä.

Vuoden 2013 toimintakulubudjetti on
68,0 milj. euroa. Henkilöstökulujen enna-
koidaan pysyvän edellisvuotisella tasolla.

Muissa kuluissa merkittäviä eriä ovat ostopalvelujen hankintaan sekä tietojärjestelmiin ja kiinteistöihin liittyvät kulut. Muita merkittäviä kustannuseriä ovat suunnittelu-kauden aikana toteutettavat setelien hankinnat. Vuonna 2013 investointeja arvioidaan toteutuvan 11,9 milj. euron edestä. Tästä 6,4 milj. euroa kohdistuu IT-järjestelmien ja -infrastruktuurin kehittämiseen ja 3,9 milj. euroa kiinteistöihin.

Eläkerahaston budjetti

Vuoden 2012 aikana eläkerahaston toteutuneet toimintakulut olivat 27,4 milj. euroa. Maksetut eläkkeet (24,8 milj. euroa) olivat tästä suurin kuluerä. Toiminnallisia tuottoja kertyi eläkerahastolle vuoden aikana 12,8 milj. euroa (taulukko 7).

Eläkerahaston kulujen arvioidaan kasvavan lievästi seuraavan kolmen vuoden aikana, mikä johtuu pääasiassa maksettujen eläkkeiden määrän kasvusta.

Suomen Pankki myi eläkerahaston hallinnassa olleen Tampereen kiinteistön vuonna 2012.

Eläkerahaston toiminnasta ilmestyy oma vuosikertomus.

Taulukko 7.

Suomen Pankin eläkerahaston budjetti

	Toteutunut 2012 Milj. euroa	Budjetti 2013 Milj. euroa
1. Toimintakulut ja tuotot		
<i>KULUT</i>		
<i>Henkilöstökulut</i>	0,1	0,2
<i>Eläkerahastotoiminnan kulut</i>	0,6	0,8
<i>Eläkerahaston kiinteistökulut</i>	0,8	0,3
<i>POISTOT</i>	1,1	0,9
<i>ELÄKKEET</i>		
<i>Maksetut eläkkeet</i>	24,8	25,4
<i>Kulut yhteensä</i>	27,4	27,6
<i>TUOTOT</i>		
<i>Työeläkemaksut</i>	10,1	10,2
<i>Eläkerahastomaksu</i>	0,0	
<i>Vuokrat</i>	0,8	0,0
<i>Sisäiset vuokrat</i>	1,9	1,6
<i>Tuotot yhteensä</i>	12,8	11,8
<i>Netto</i>	-14,6	-15,8
2. Investoinnit		
<i>Eläkerahaston kiinteistöt</i>	0,4	0,0
<i>Investoinnit yhteensä</i>	0,4	0,0

Pyörityksen vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

Taulukko 8.

Finanssivalvonnan budjetti

	Toteutunut 2012 Milj. euroa	Budjetti 2013 Milj. euroa
1. Toimintakulut ja tuotot		
KULUT		
Henkilöstökulut	17,4	19,4*
Henkilösidonmaisat kulut	0,8	1,0
Muut kulut	3,9	3,9
POISTOT	0,3	0,3
PALVELUT SUOMEN PANKILTA	2,3	3,4
Toimintakulut yhteensä	24,8	28,0
TOIMINNAN RAHOITUS		
Valvontamaksut	24,0	24,0
Toimenpidemaksut	1,3	1,0
SP:n rahoitusosuus	1,2	1,4
Edellisen kauden yli-/alijäämä	2,6	1,5
Tuotot yhteensä	29,2	28,0
Seuraavalle vuodelle siirtyvä ylijäämä	4,4	0,0

*Budjetti sisältää 0,7 milj. euron varauksen eläkerahastomaksua varten. Pyöristykseen vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

Finanssivalvonnan budjetti

Finanssivalvonnalla oli toimintakuluja 24,8 milj. euroa vuonna 2012 (edellisenä vuonna 26,1 milj. euroa). Ylimääräistä eläke-rahastomaksua ei maksettu vuonna 2012. Tuottoja kertyi yhteensä 29,2 milj. euroa. Tästä valvonta- ja toimenpidemaksujen osuus oli 25,3 milj. euroa ja Suomen Pankin rahoitusosuus 1,2 milj. euroa. Tilikauden ylijäämä oli 4,4 milj. euroa. Ylijäämä otetaan huomioon seuraavan tilikauden valvonta- ja toimenpidemaksuja määrittäessä. Investointeja IT-järjestelmiin tehtiin 0,4 milj. euron edestä (taulukko 8).

Vuoden 2013 toimintakulut on arvioitu 28 milj. euroksi. Tuottoja on arvioitu kertyvän 28 milj. euroa, mistä Suomen Pankin rahoitusosuus on 1,4 milj. euroa. Investointeja on suunniteltu tehtävän 1,2 milj. euron edestä.

Finanssivalvonta tekee vuosittaisesta toiminnasta oman toimintakertomuksen.

Ympäristö

Suomen Pankki huolehti kertomusvuonna ympäristövastuustaan parantamalla energia- ja materiaalitehokkuuttaan. Toimitilojen määrä pienentyi merkittävästi, kun kesällä osa Finanssivalvonnan työtiloista siirtyi pääkonttorikiinteistöön ja kun kahden aluekonttorikiinteistön käyttö vuoden lopussa päättyi. Merkittävin osa ympäristövaikutuksista pankissa syntyy toimitilojen lämpö- ja sähköenergian kulutuksesta (taulukko 9).

Toiminnan ympäristövaikutuksia seurataan kahdella toimintakuluihin suhteutetulla mittarilla. Vuonna 2012 jokaisesta toimintakulun tuhannesta eurosta syntyi 2,06 kiloa jätettä ja 82,80 kiloa hiilidioksidia. Vuonna 2011 vastaavat luvut olivat 1,96 kiloa jätettä ja 85,00 kiloa hiilidioksidia. Toimitilojen tyhjentäminen kasvatti kertomusvuoden jätemääriä.

Ympäristöasiat otetaan järjestelmällisesti huomioon päivittäisessä toiminnassa ns. EMAS-järjestelmän (the Eco-Management and Audit Scheme) avulla. Tämä järjestelmä on EU:n asetukseen perustuva ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmä.

Rahahuollon ympäristövaikutukset

Yhtenä Suomen Pankin tehtävänä rahahuollossa on huonokuntoisten euroseteleiden korvaaminen uusilla tai hyväkuntoisilla. Suurin osa huonokuntoisiksi lajiteluista seteleistä tuhotaan jo setelinlajittelukoneiden ns. automaattisissa repijöissä, joista revitty seteliselppu toimitetaan erikseen tuhottavaksi. Tuhottava seteliselppu poltetaan sekajätteenä jätteenkäsittelylaitoksissa. Väärennöksiksi epäillyt setelit päätyvät lajittelukoneissa erilliseen lokeroon, josta ne poimitaan toimitettavaksi eteenpäin rikospoliisin tarkempaan tutkintaan ja luokitteluun.

Vuonna 2012 setelien lajittelu Suomen Pankissa säilyi samalla tasolla (354 milj. kpl) kuin edellisinä vuosina. Huonokuntoisiksi lajiteltiin kaikkiaan 38,6 milj. seteliä, joten hylkäysaste lajittelussa oli keskimäärin noin 11 %. Kappalemääräisesti eniten tuhotaan käytetyintä 20 euron automaattiseteliä ja yleisintä 5 euron vaihtorahaseteliä (kuvio 18).

Vuonna 2013 liikkeeseen laskettavat uuden Europa-sarjan 5 euron setelit tulevat olemaan selvästi kestävämpiä, lujempia ja vähemmän likaantuvia kuin ensimmäisen

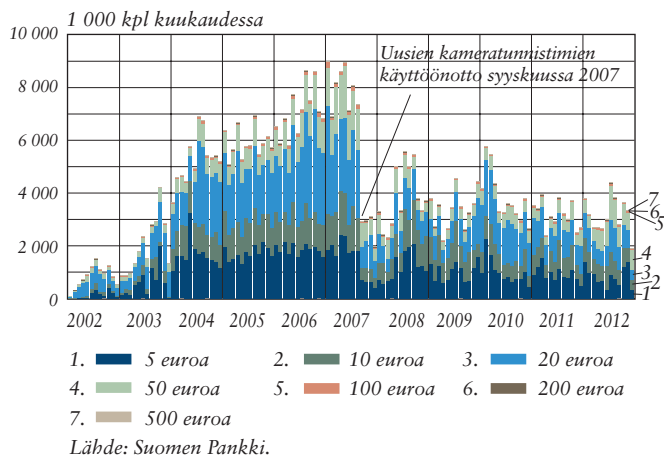
Taulukko 9.

Suomen Pankin ympäristövaikutukset

	Määrä		
	2010	2011	2012
Kiinteistöjen sähköenergian kulutus (MWh)	10 798	11 537	10 875
Kiinteistöjen lämpöenergian kulutus (MWh)	14 029	11 510	11 864
Jättemäärä (tn)	164	157	169
Toimisto- ja julkaisupaperin kulutus (tn)	40	40	45
Liike- ja työasiamatkojen hiilidioksidipäästö	1 948	1 912	1 925
Hiilidioksidipäästötase	7 420	6 829	6 780

Lähde: Suomen Pankki.

Kuvio 18.
Huonokuntoiset eurosetelit keskuspankin lajittelussa

eurosetelisarjan setelit. Uuden sarjan käyttöönoton myötä seteleiden eliniän arvellaan pitenevän noin kaksinkertaiseksi, mikä vähentää rahahuollon ympäristövaikutuksia jo vuodesta 2013 alkaen. Myös uuden eurosetelisarjan suunnittelussa ympäristöystävällisyys ja terveysvaarat on otettu huomioon ja seteleiden valmistuksessa pyritään minimoimaan vaarallisten aineiden käyttö. Eurosetelit ovat normaalikäytössä vaarattomia, ja terveydelle vahingollisten materiaalien terveysvaikutuksia on testattu myös epätavallisissa käyttötarkoituksissa, jotta myös mahdollisen väärinkäytön haittavaikutukset pystytään minimoimaan.

Markkojen lunastuksen päättyminen vuonna 2012 kiihdytti markkaseteleiden palautukset 0,52 milj. kappaleeseen, mikä oli euromääräiseltä arvoltaan yhteensä 6,18 milj. euroa. Kaikki Suomen Pankkiin helmi-kuun 2012 loppuun mennessä palautetut ja lunastetut markkasetelit tuhottiin lopullisesti joulukuussa 2012. Markkakolikot taas myytiin nimellisarvostaan valtiovarainministeriölle, ja valtio sulattaa kolikkometallit käytettäväksi uudelleen eurokolikoihin ja muihin tarkoituksiin.

Kokonaisriskit

Keskuspankin riskit syntyvät rahapolitiikan operaatioista ja rahoitusvarallisuuden hoitamisesta sekä operatiivisesta toiminnasta. Finanssikriisin myötä Suomen Pankin taseen riskit ovat lisääntyneet, kun rahapolitiik- tisten operaatioiden ja osto-ohjelmien määrät ovat kasvaneet. Suomen Pankki hallinnoi riskejä ja varautuu niihin riskipusku- rein, kartuttamalla varauksia ja pääomia, jotta keskuspankkitehtävien hoitaminen ei vaarannu missään tilanteessa. Operatiiviset riskit identifioidaan toiminnasuunnittelun yhteydessä ja niitä hallinnoidaan osana päivittäistä toimintaa hajautetusti. Operatiivisista riskeistä raportoidaan puolivuositain Suomen Pankin riskikomitealle.

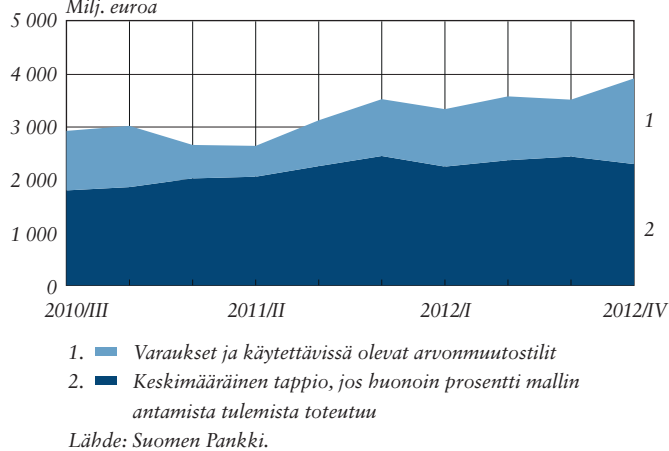
Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden hoidosta ja rahapolitiikan operaatioista koi- tuvat riskit voidaan jakaa markkina- ja luottoriskeihin. Markkinariskeihin sisälty- vät korkotason ja valuuttakurssien muutok- sista aiheutuvat riskit. Taseen kannalta mer- kittävin riski aiheutuu valuuttakurssien vaihtelusta. Kullan hinnan muutokset näky- vät niin ikään markkinariskinä, mutta suu- ren arvonmuutostilin vuoksi kullan tarkas- telu on eriytetty muusta riskien tarkastelus- ta.¹ Luottoriski pitää sisällään velallisen luottokelpoisuuden muutokseen tai maksu- vaikeuksiin sisältyvät riskit.

Suomen Pankki vastaa pääsääntöisesti eurojärjestelmän rahapoliittisiin jälleen- rahoitusoperaatioihin ja rahapolitiikkaan liittyvien osto-ohjelmien riskeistä suhteelli- sen osuutensa mukaisesti (operaatioista ja osto-ohjelmista, ks. rahapolitiikan toteutuk- sesta kertova luku, s. 21). Suomen Pankin osuus EKP:n pääomasta on noin 1,8 %. Tämän vuoksi on tarkasteltava koko euro- järjestelmän tasetta, jotta nähdään operaa- tioiden vaikutus Suomen Pankin taseeseen. Vastaavasti Suomen Pankki saa pääoma- avaimensa mukaisen osan rahapolitiikan

tuotoista. Tämä rahoitustulo koostuu raha- politiikan korkotuotoista, joista vähenne- tään rahapolitiikan korkomenot. Rahoitus- tulo on Suomen Pankille merkittävä vuotui- nen tulonlähde (vuoden 2012 rahoitustulo- laskelma, ks. s. 102).

Rahapolitiikan toteutus on eurojärjes- telmässä hajautettu kansallisille keskus- pankeille. EKPJ myöntää rahoitusta vakava- raisille pankeille vakuuksia vastaan yhteisen rahapolitiikan mukaisesti. Vakuudet arvos- tetaan päivittäin markkina-arvoon. Lisäksi vastapuolien on toimitettava vakuuksia lai- naamansa määrää enemmän. Nämä ylimää- räiset vakuudet suojaavat keskuspankkia mahdollisessa maksuhäiriötilanteessa. Siten yhteisen rahapolitiikan vakuudellisen luotonannon riskit ovat vähäisiä, vaikka määrät ovat suuria. Vakuuksien merkitys nähtiin mm. vuonna 2008, kun Lehman Brothers ja islantilaiset pankit kaatuivat. Vuonna 2008 tehtiin rahapolitiikan tappio- varaus, josta Suomen Pankin osuus oli 102 milj. euroa. Vakuuksien realisoinnin myötä varauksista on voitu viime vuosina purkaa, ja

Kuvio 19.
Riskien ja riskipuskurien kehitys vuoden 2010 kolmannesta neljänneksestä alkaen ilman kultaa ja kullan arvonmuutostiliä
Milj. euroa

¹ Riskienhallinnan liitetiedoissa (s. 108) kultaan liittyvät riskit on laskettu mukaan kokonaisarvioon.

sitä on jäljellä 6 milj. euroa. Varausten purkaminen on kasvattanut viime tilikausien voittoa, josta osa on jaettu Suomen valtiolle. Vakuuksien realisointi on edelleen käynnissä, joten lopullinen tappio jää huomattavasti alkuperäistä tappiovarausta pienemmäksi.

Jälleenrahoitusoperaatioissa vastapuolilta vaaditaan siis riittävät ja erikseen määritellyt vakuudet, jotka suojaavat keskuspankkia tappioilta. Katettujen joukko-

lainojen osto-ohjelmissa velkakirjoja turvaa velallisen vastuun lisäksi erikseen määritelty vakuusmassa. Arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman riskeihin puolestaan varaudutaan riittävin taseen pääomapuskurein. Operaatioiden ja osto-ohjelmien suuruus vuoden 2012 lopussa ja Suomen Pankin pääoma-avaimen mukainen osuus vastuista on esitetty taulukossa 10. EKP julkisti 21.2.2013 tiedot arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman omistuksista maittain vuoden 2012 lopussa. Suomen Pankin osuudessa on kirjanpitoarvoltaan 224 milj. euroa Irlannin, 508 milj. euroa Kreikan, 721 milj. euroa Espanjan, 1 633 milj. euroa Italian ja 356 milj. euroa Portugalin valtion lainoja.

Taulukko 10.

Rahapolitiikan operaatioiden määrät vuoden 2012 lopussa

Milj. euroa	Rahapolitiikan jälleenrahoitusoperaatiot	Katettujen joukkovelkakirjojen osto-ohjelmat	Arvopaperimarkkinoita koskeva ohjelma
Eurojärjestelmä	1 128 794	68 483	208 700
Suomen Pankin laskennallinen osuus (1,6–1,8 %)	20 228	1 110	3 444

Lähde: Suomen Pankki.

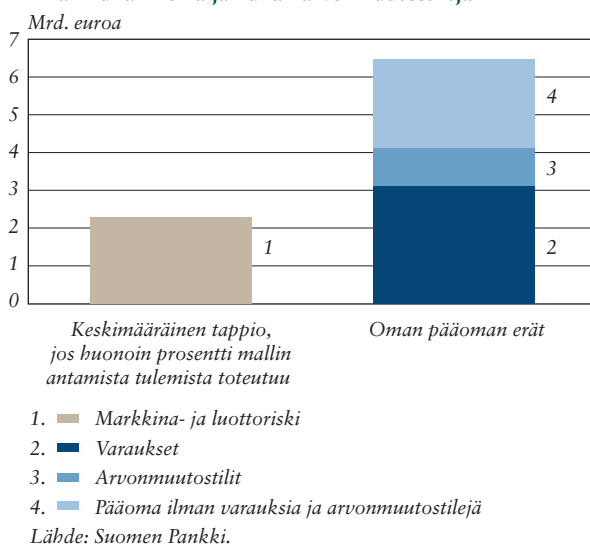
Eurojärjestelmän sisäiset saamiset ja vastuut

Suomen Pankin saamiset eurojärjestelmältä näkyvät pääasiassa taseen TARGET-saldona. Nämä järjestelmän sisäiset saamiset ja niiden muutokset heijastelevat rahalaitosten Suomen Pankkiin tekemiä talletuksia. Eurojärjestelmän eri kansallisten keskuspankkien saamiset ja vastuut EKP:ltä kuvastavat kunkin maan pankkien rahoitustilannetta ja rahoituksen välittymistä maasta toiseen. Suomen Pankin kannalta saamiisiin ei liity riskiä eurojärjestelmän toimissa nyky muodossaan.

EKP:n saamiset kansallisilta keskuspankeilta puolestaan heijastelevat kansallisten keskuspankkien lainanantoa rahoituslaitoksille. Yhteiseen rahapolitiikkaan liittyvän lainanannon riskit jaetaan, mutta muu lainananto – muun muassa hätärahoitus – on kunkin kansallisen keskuspankin omalla vastuulla.

Siinä tapauksessa, että EKP:lle aiheutuisi tappioita, EKP:n neuvosto voi päättää tappioiden kattamisesta EKP:n yleisrahastosta ja tarvittaessa rahoitustulosta kuten EKP:n/EKPJ:n perussäännön artiklassa 33.2 todetaan. Kullekin euroalueen kansalliselle keskuspankille kohdennettu kyseisen tilikauden rahoitustulo muodostaa enimmäis-

Kuvio 20. Suomen Pankin kokonaisriskit ja oma pääoma ilman kullan riskiä ja kullan arvonmuutostilejä

rajan sen velvollisuudelle korvata EKP:n mahdollisesti kirjaamia tappioita. Esimerkiksi vuosina 2003 ja 2004 euron vahvistumisesta aiheutui EKP:lle valuuttakurssi-tappioita, jolloin sekä yleisrahastoa sekä rahoitustuloa käytettiin kuvatulla tavalla tappioiden kattamiseen. Mikäli EKP:n pääomaa on tarve korottaa, EU:n neuvoston on ensin vahvistettava antamallaan säädöksellä pääoman korottamiselle ehdot ja rajat, joiden perusteella EKP:n neuvosto voi tehdä päätöksen varsinaisesta pääoman korottamisesta.²

Taseen kokonaisriskit

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden korkoriskiä pienennettiin vuoden 2012 aikana. Eurojärjestelmän velkakirjaosto-ohjelmat, joilla varmistettiin rahapolitiikan välittyminen, puolestaan kasvattivat Suomen Pankin riskejä yhdessä luottoluokitus-ten heikentymisen kanssa. Kokonaisriskien tarkastelussa ovat mukana oman rahoitusvarallisuuden ja eurojärjestelmän toimien riskit.

Suomen Pankissa riskejä tunnistetaan ja arvioidaan vakiintuneiden markkina- ja luottoriskimallien avulla. Rahoitusvarallisuuden sijoitusten sekä rahapoliittisten operaatioiden riskit yhdistetään pankin kokonaisriskiarvioissa. Malleissa käytetään standardioletuksia, ja näin ollen riskiarvioiden suuruus voi vaihdella valittujen oletusten mukaan. Mallin antamista tulevista huonoin prosentti on tarkastelun kohteena.

Vaikka mallit ovat vakiintuneita, ne eivät täysin kuvaa kokonaisaltistumaa riskeille. Tämän vuoksi pankki täydentää riskiarviota tekemällä skenaarioanalyyssejä rahoitusriskeistä, jotka ovat mahdollisia

² Neuvoston asetus (EY) 1009/2000 (8.5.2000).

vaikka epätodennäköisiä. Suomen Pankin tase kestää melko äärimmäistenkin skenaarioiden realisoitumisen.

Kun kaikki Suomen Pankin taseen riskit – omasta rahoitusvarallisuuden hoitamisesta sekä yhteisestä rahapolitiikasta – lasketaan yhteen ilman kultaa, kokonaisriskin arvioidaan olevan vuositasolla noin 2,3 mrd. euroa.³ Suomen Pankin kaikki oman pääoman erät – ns. laaja oma pääoma – ovat yhteensä 8 mrd. euroa. Tästä Suomen Pankin vara- ja kantarahaston osuus on 2,3 mrd. euroa, varauksien osuus (ilman eläkevarausta ja varausta EKPJ:n rahapolitiikan riskeihin) 3,1 mrd. euroa ja arvonmuutostilin osuus (ilman kullan arvonmuutostiliä) 1 mrd. euroa (kuvio 20). Kullan riski samalla tavoin arvioituna on vuositasolla noin 0,9 mrd. euroa, kun kullan arvonmuutostili on 1,6 mrd. euroa. Taseen rakennetta on selvitetty yksityiskohtaisemmin tilinpäätöstiedoissa.

Keskuspankkitoiminnassa on riskejä, ja tappiot ovat mahdollisia turvattaessa rahoituksen häiriötöntä välittymistä sekä rahoitusjärjestelmän vakautta ja toimivuutta euroalueella. Tästä syystä Suomen Pankin taseeseen kohdistuviin riskeihin on varauduttava pitämällä huolta taseen vahvuudesta eli riskien ja niitä puskuroivien tase-erien suhteesta. Taseesta huolehditaan tarvittaessa pienentämällä rahoitusvarallisuuden riskejä sekä kartuttamalla varauksia ja pääomia. Suomen Pankin taseen riskit ovat kasvaneet finanssikriisin aikana. Taseen riskipuskurit kattavat rahapoliittisten toimien ja oman sijoitustoiminnan tunnistetut riskit, minkä lisäksi riskipuskureita on kasvatettu myös ennakoimattomien riskien varalle.

³ Riskien arvioinnissa käytetään luottoluokittajien Standard & Poor's, Moody's ja Fitch arvioita liikkeeseen-laskijoiden luottokelpoisuudesta.

Tilinpäätös

Tase

<i>Milj. euroa</i>	31.12.2012	31.12.2011
VASTAAVAA		
1 <i>Kulta ja kultasaamiset</i>	1 988	1 918
2 <i>Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta</i>	6 171	5 886
<i>Saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta</i>	2 097	1 967
<i>Pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja muut valuuttamääräiset saamiset</i>	4 074	3 919
3 <i>Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta</i>	404	628
4 <i>Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta</i>	1 970	1 946
5 <i>Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset luotot euroalueen luottolaitoksille</i>	3 681	2 311
<i>Perusrahoitusoperaatiot</i>	–	10
<i>Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot</i>	3 681	2 301
6 <i>Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta</i>	0	40
7 <i>Euromääräiset arvopaperit euroalueelta</i>	11 471	13 889
<i>Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit</i>	4 555	4 637
<i>Muut arvopaperit</i>	6 915	9 253
8 <i>Eurojärjestelmän sisäiset saamiset</i>	74 382	70 271
<i>Osuus EKP:n pääomasta</i>	141	120
<i>Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset</i>	722	722
<i>Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset</i>	3 248	3 485
<i>Muut saamiset eurojärjestelmän sisällä (netto)</i>	70 270	65 944
9 <i>Muut saamiset</i>	1 115	1 171
<i>Euroalueen metallirahat</i>	27	25
<i>Aineellinen ja aineeton käyttöomaisuus</i>	155	165
<i>Muu vaihto-omaisuus</i>	607	569
<i>Muut</i>	326	413
Yhteensä	101 182	98 061

Pyörityksien vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

<i>Milj. euroa</i>	31.12.2012	31.12.2011
VASTATTAVAA		
1 <i>Liikkeessä olevat setelit</i>	15 044	14 649
2 <i>Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille</i>	73 799	71 697
<i>Vähimmäisvarantotalletukset</i>	31 698	1 657
<i>Yötalletukset</i>	37 101	52 540
<i>Määräaikaistalletukset (likviditeettiä vähentävä hienosäätöoperaatio)</i>	5 000	17 500
3 <i>Euromääräiset velat muille euroalueella oleville</i>	801	836
4 <i>Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle</i>	1 004	782
5 <i>Valuuttamääräiset velat euroalueelle</i>	0	0
6 <i>Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle</i>	139	153
7 <i>Myönnettyjen erityisten nosto-oikeuksien vastaerä</i>	1 387	1 412
8 <i>Eurojärjestelmän sisäiset velat</i>	–	–
9 <i>Muut velat</i>	24	178
10 <i>Arvonmuutostilit</i>	2 609	2 806
11 <i>Varaukset</i>	3 708	3 032
12 <i>Oma pääoma</i>	2 332	2 262
<i>Kantarahasto</i>	841	841
<i>Vararahasto</i>	1 491	1 421
13 <i>Tilikauden voitto</i>	337	254
<i>Yhteensä</i>	101 182	98 061

Tuloslaskelma

<i>Milj. euroa</i>	1.1.–31.12.2012	1.1.–31.12.2011
1 <i>Korkotuotot</i>	1 110	763
2 <i>Korkokulut</i>	-113	-170
3 KORKOKATE	998	592
4 <i>Valuuttakurssierot</i>	14	5
5 <i>Arvopapereiden hintaerot</i>	221	63
<i>Valuuttojen ja arvopapereiden arvostustappiot</i>	-3	-59
6 <i>Valuuttakurssi- ja hintaerovaruksen muutos</i>	-232	-9
RAHOITUSKATE	998	592
7 <i>Tuotot ja kulut palkkioista ja maksuista</i>	-1	-0
8 <i>Rahoitustulon netto-osuus</i>	-343	-75
9 <i>Osuus EKP:n voitosta</i>	1	3
10 <i>Varaus rahapolitiikan operaatioiden vastapuoliriskeihin</i>	11	22
11 <i>Muut keskuspankkitoiminnan tuotot</i>	133	15
KESKUSPANKKIERIEN KATE	800	557
12 <i>Muut tuotot</i>	47	35
<i>Toimintakulut</i>	-92	-125
13 <i>Henkilöstökulut</i>	-52	-51
14 <i>Eläkerahastomaksu</i>	-	-32
15 <i>Hallinnolliset kulut</i>	-29	-29
16 <i>Poistot käyttöomaisuudesta</i>	-8	-8
17 <i>Setelien hankintakulut</i>	-3	-4
18 <i>Muut kulut</i>	-1	-1
TOIMINNALLINEN TULOS	754	467
<i>Eläkerahaston tulos</i>	47	19
19 <i>Eläkerahaston tuotot</i>	78	63
20 <i>Eläkerahaston kulut</i>	-31	-44
21 <i>Varausten muutos</i>	-464	-232
22 TILIKAUDEN TULOS	337	254

Tilinpäätöksen liitteet

<i>Milj. euroa</i>	31.12.2012	31.12.2011
<i>Osakkeet ja osuudet, nimellisarvo</i>		
<i>Kansainvälinen järjestelypankki (BIS)¹</i>	22,4 (1,96 %)	22,4 (1,96 %)
<i>Asunto-osakkeet</i>	2,5	2,5
<i>Muut osakkeet ja osuudet</i>	–	–
<i>Yhteensä</i>	24,9	24,9
<i>Laskennallinen osuus arvopaperikeskuksen rahastosta</i>	0,3	0,2
<i>Eläkesitoumuksista johtuva vastuu</i>		
<i>Suomen Pankin eläkevastuu²</i>	577,7	543,7
<i>– tästä varauksilla katettu</i>	582,2	543,9
<i>Suomen Pankin huoltokonttori</i>		
<i>Talletukset</i>	25,1	23,8
<i>Luotot</i>	3,7	3,7

¹ Suluissa Suomen Pankin suhteellinen omistusosuus BIS:n liikkeessä olevista osakkeista.

² Vuoden 2012 eläkevastuussa on mukana vuosien 2012 ja 2013 eläkkeiden ja vapaakirjojen indeksikorotus.

Suomen Pankin kiinteistöt

<i>Kiinteistö</i>	<i>Osoite</i>	<i>Valmistumisvuosi</i>	<i>Tilavuus noin m³</i>
<i>Helsinki</i>	<i>Rauhankatu 16</i>	<i>1883/1961/2006</i>	<i>52 100</i>
	<i>Rauhankatu 19</i>	<i>1954/1981</i>	<i>40 500</i>
	<i>Snellmaninkatu 6¹</i>	<i>1857/1892/2001</i>	<i>24 600</i>
	<i>Snellmaninkatu 2¹</i>	<i>1901/2003</i>	<i>3 400</i>
	<i>Ramsinniementie 34</i>	<i>1920/1983/1998</i>	<i>4 800</i>
<i>Oulu</i>	<i>Kajaaninkatu 8</i>	<i>1973</i>	<i>17 200</i>
<i>Vantaa</i>	<i>Turvalaaksontie 1</i>	<i>1979</i>	<i>324 500</i>
<i>Inari</i>	<i>Saariseläntie 9</i>	<i>1968/1976/1998</i>	<i>6 100</i>

¹ Siirretty vuoden 2002 alussa Suomen Pankin eläkerahaston omaisuudeksi.

Johtokunta esittää pankkivaltuustolle, että Suomen Pankin voitto, 337 490 364,18 euroa, käytetään seuraavasti: Voitosta 110 490 364,18 euroa käytetään LSP 21 §:n 2 momentin perusteella vararahaston kartuttamiseen ja muu osa eli 227 000 000,00 euroa siirretään käytettäväksi valtion tarpeisiin.

Helsingissä 19. helmikuuta 2013

SUOMEN PANKIN JOHTOKUNTA

Erkki Liikanen, puheenjohtaja

Pentti Hakkarainen

Seppo Honkapohja

./ Mikko Pösö

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

1. Yleiset laatimisperiaatteet

Suomen Pankki noudattaa EKP:n neuvoston hyväksymiä talousperusteisia kirjanpitoperiaatteita ja tekniikoita, ja tilinpäätökset laaditaan näiden yhdenmukaistettujen periaatteiden mukaisesti. Pankkivaltuusto vahvistaa Suomen Pankista annetun lain 11. pykälän mukaisesti pankin tilinpäätöksen perusteet johtokunnan esityksen perusteella.

Suomen Pankin tuloslaskelma sisältää myös Suomen Pankin eläkerahaston ja Finanssivalvonnan tuotot ja kulut. Suomen Pankin eläkerahaston sijoitussalkku arvostetaan kuukausittain kuukauden viimeisen päivän markkinahintaan.

2. Valuutta- ja kultamääräisten erien arvostaminen

Valuutta- ja kultamääräiset erät on tilinpäätöksessä muunnettu euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän kurssija. Erät on arvostettu valuuttakohtaisesti. Valuuttakurssista johtuva arvostusero käsitellään erillään arvopapereiden hintojen muutoksesta johtuvasta erosta. Realisoitumattomat voitot kirjataan taseen arvonmuutostileille. Realisoitumattomat tappiot kirjataan tuloslaskelmaan, jos ne ovat suuremmat kuin aikaisemmin taseen arvonmuutostileille kirjatut vastaavat realisoitumattomat arvostusvoitot. Tuloslaskelmaan kirjattuja realisoitumattomia tappioita ei peruuteta seuraavina tilikausina. Kullan hinnanmuutos- ja kurssi muutoserot käsitellään yhtenä eränä. Tilikauden aikana realisoituneiden valuuttakurssivoittojen ja -tappioiden laskemisessa on käytetty päivittäisen nettokeskihinnan menetelmää. Tilinpäätöksessä käytetyt kurssit käyvät ilmi oheisesta taulukosta.

Valuutta	2012	2011
<i>Yhdysvaltain dollari</i>	1,3194	1,2939
<i>Japanin jeni</i>	113,6100	100,2000
<i>Australian dollari</i>	1,2712	1,2723
<i>Norjan kruunu</i>	7,3483	7,7540
<i>Tanskan kruunu</i>	7,4610	7,4342
<i>Ruotsin kruunu</i>	8,5820	8,9120
<i>Sveitsin frangi</i>	1,2072	1,2156
<i>Englannin punta</i>	0,8161	0,8353
<i>Kanadan dollari</i>	1,3137	1,3215
<i>Erityiset nosto-oikeudet (SDR)</i>	0,8578	0,8427
<i>Kulta</i>	1 261,1790	1 216,8640

3. Arvopapereiden arvostus- ja jaksotusperiaatteet

Tuotot ja kulut kirjataan suoriteperusteisesti. Realisoituneet tuotot ja kulut kirjataan tuloslaskelmaan. Arvopapereiden hankintahinnan ja nimellisarvon erotus jaksotetaan arvopapereiden juoksuajalle. Arvopapereiden hintaeroista johtuvien voittojen ja tappioiden laskemisessa on käytetty arvopapereiden keskihinnan menetelmää.

Realisoitumattomat voitot kirjataan taseen arvonmuutostileille. Realisoitumattomat tappiot kirjataan tuloslaskelmaan, jos ne ovat suuremmat kuin aikaisemmin taseen arvonmuutostileille kirjatut vastaavat realisoitumattomat arvostusvoitot. Tuloslaskelmaan kirjattuja realisoitumattomia tappioita ei peruuteta seuraavina tilikausina. Sekä valuutta- että euromääräiset arvopaperit on arvostettu arvopaperilajeittain. Jos arvopaperilajista tai valuutasta kirjataan tilinpäätökseen realisoitumattomia tappioita, tämän arvopaperilajin keskihintaa tai valuutan nettokeskihintaa muutetaan vastaavasti ennen seuraavan tilikauden alkua.

Arvopapereiden takaisinmyyntisitoumukset eli käännteiset reposopimukset kirjataan taseeseen vakuudellisina talletuksina vastaavaa puolelle. Arvopapereiden takaisinostositoumukset eli reposopimukset kirjataan taseeseen vakuudellisina luottoina vastattavaa puolelle. Reposopimuksilla myydyt arvopaperit jäävät Suomen Pankin taseeseen.

Eläkerahaston sijoitussalkku arvostetaan kuukausittain ulkopuolisten salkunhoitajien ilmoittamaan kuukauden viimeisen päivän markkinahintaan.

Jälkimarkkinakelpoiset arvopaperit (paitsi eräpäivään saakka pidettävät arvopaperit) ja vastaavat saamiset arvostetaan arvopaperikohteisesti joko tilinpäätöspäivän markkinoiden keskihinnan tai tilinpäätöspäivän tuottokäyrän perusteella. Vuoden 2012 arvostuksessa on käytetty markkinoiden keskihintaa 31.12.2012.

Eräpäivään saakka pidettäväksi luokitellut jälkimarkkinakelpoiset arvopaperit, ei-jälkimarkkinakelpoiset arvopaperit ja epälikvidit kantaosakkeet arvostetaan jaksotettuun hankintamenoön vähennettynä mahdollisella arvonalentumisella.

4. EKPJ:n sisäisiä saamisia ja velkoja koskevat kirjanpitoperiaatteet

Eurojärjestelmän sisäisiä saamisia ja velkoja aiheutuu pääasiassa EU-maasta toiseen suoritettavista euromääräisistä maksuista, joiden katteensiirto suoritetaan keskuspankkirahassa. Maksujen alullepanijat ovat pääasiassa yksityisen sektorin toimijoita. Katteensiirto suoritetaan TARGET2-järjestelmässä eli Euroopan laajuisessa automatisoidussa reaaliaikaisessa bruttomaksujärjestelmässä (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer). Maksuista syntyy kahdenvälisiä saamisia ja velkoja EU:n keskuspankkien toisilleen pitämällä TARGET2-tileillä. Nämä kahdenväliset saamiset ja velat nettoutetaan päivittäin niin, että EKP asettuu tapahtumassa kummankin osapuolen vastapuoleksi. Tämän jälkeen kullekin kansalliselle keskuspankille jää vain nettopositio EKP:hen nähden. TARGET2-järjestelmään liittyvät Suomen Pankin EKP:hen kohdistuvat saamiset ja velat sekä muut eurojärjestelmän sisäiset euromääräiset saamiset ja velat (kuten ennakkovoitonjako kansallisille keskuspankeille ja rahoitustulon netto-osuus) esitetään Suomen Pankin taseessa yhtenä nettomääräisenä saamisena tai velkana erässä ”Muut saamiset eurojärjestelmän sisällä (netto)”. EKPJ:n sisäiset euroalueen ulkopuolisten EU-maiden kansallisten keskuspankkien saamiset ja velat, jotka eivät liity TARGET2-järjestelmään, esitetään erässä ”Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta” tai ”Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle”.

Eurojärjestelmän sisäiset saamiset, jotka liittyvät Suomen Pankin osuuteen EKP:n pääomasta, esitetään erässä ”Osuus EKP:n pääomasta”.

Nettosaaminen, joka syntyy euroseteleiden kohdistamisesta eurojärjestelmän sisällä, esitetään yhtenä omaisuuseränä erässä ”Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset” (ks. tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden kohta ”Liikkeessä olevat setelit”).

Eurojärjestelmään liittyvien keskuspankkien valuuttavarantojen siirrosta EKP:lle syntyneet eurojärjestelmän sisäiset saamiset ovat euromääräisiä, ja ne esitetään erässä ”Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset”.

5. Käyttöomaisuutta koskevat arvostusperiaatteet

Tilikauden 1999 alusta lukien käyttöomaisuus on arvostettu hankintahintaan poistoilla vähennettynä. Poistot lasketaan tasapoistomenetelmällä. Tasapoistot tehdään käyttöomaisuuden odotettuna taloudellisena käyttöaikana siten, että ne aloitetaan pääasiassa hankintaa seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Vuonna 1999 taseeseen markkinahintaisina aktivoitujen rakennusten ja maa-alueiden vastaerä on arvonmuutostili. Näiden rakennusten poistot on kirjattu arvonmuutostiliä purkamalla siten, ettei niillä ole tulosvaikutusta.

Taloudelliset käyttöajat ovat seuraavat:

- ATK-laitteet ja -ohjelmistot, autot: 4 vuotta
- koneet ja kalusto: 10 vuotta
- rakennukset: 25 vuotta.

Käyttöomaisuus, jonka arvo on alle 10 000 euroa, poistetaan hankintavuonna.

6. Liikkeessä olevat setelit

EKP ja 17 euroalueen kansallista keskuspankkia, jotka yhdessä muodostavat eurojärjestelmän, laskevat liikkeeseen euroseteleitä.¹ Liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvo kohdistetaan keskuspankeille kunkin kuukauden viimeisenä pankkipäivänä setelien jakoperusteen mukaisesti.² EKP:lle on merkitty 8 prosentin osuus liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvosta, ja loput 92 % on merkitty kansallisille keskuspankeille setelien jakoperusteen mukaisesti. Osuus ilmoitetaan taseen vastattavaa-puolella erässä ”Liikkeessä olevat setelit”. Kullekin kansalliselle keskuspankille setelien jakoperusteen mukaisesti kohdistetun eurosetelien osuuden arvon ja kyseisen keskuspankin tosiasiallisesti liikkeeseen laskemien eurosetelien arvon erotuksesta aiheutuu myös eurojärjestelmän si-

¹ Euroopan keskuspankin päätös, annettu 13. päivänä joulukuuta 2010, euroseteleiden liikkeeseenlaskusta (EKP/2010/29), EUVL L 35, 9.2.2011, s. 26.

² Setelien jakoperusteella tarkoitetaan prosentiosuuksia, jotka saadaan, kun otetaan huomioon EKP:n osuus liikkeeseen lasketujen euroseteleiden kokonaismäärästä ja sovelletaan merkityn pääoman jakoperustetta kansallisten keskuspankkien osuuteen tästä kokonaismäärästä.

säisiä saamia tai velkoja, joille maksetaan korkoa. Nämä korolliset³ saamiset tai velat ilmoitetaan aluerässä ”Eurojärjestelmän sisäiset saamiset/velat: Eurosetelien kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvä nettosaaminen/-velka”. Suomen Pankin taseessa erä on vastavaa-puolella.

Seteleistä saatava tulo jaetaan kansallisten keskuspankkien kesken suhteessa niiden EKP:n pääomasta maksamiin osuuksiin. Näistä eristä kertyvät korkotuotot ja -kulut selvitetään EKP:n tilien kautta, ja ne ovat osa korkokatetta. EKP:n pääoma-avainta tarkistetaan viiden vuoden välein ja uusien jäsenmaiden liityessä Euroopan unioniin.

Setelitulo, joka EKP:lle kertyy sen 8 prosentin osuudesta liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvosta, jaetaan pääasiassa kansallisille keskuspankeille.⁴

7. Muutokset tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet eivät ole muuttuneet tilikauden 2012 aikana.

8. Rahoitustulo

Euroopan keskuspankkijärjestelmässä rahapoliittisten tehtävien hoidon yhteydessä kertyvä rahoitustulo lasketaan ja jaetaan kansallisten keskuspankkien kesken perussäännön määräysten ja Euroopan keskuspankin neuvoston tekemien päätösten mukaisesti.

Ennakkovoitonjako

EKP:n neuvosto on päättänyt, että EKP:n euroseteleistä saama tulo eli sille kohdistettu 8 % liikkeeseen laskettujen euroseteleiden kokonaisarvosta sekä EKP:n saama nettotulo arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman (Securities Markets Programme) sekä rahapoliittisten suorien kauppajen ohjelman (Outright Monetary Transactions) mukaisesti ostetuista arvopapereista maksetaan kokonaisuudessaan kansallisille keskuspankeille sinä tilikautena, jona se kertyy. Ellei EKP:n neuvosto muuta päätä, EKP

³ Euroopan keskuspankin päätös (EKP/2001/16) rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden kansallisten keskuspankkien rahoitustulon jakamisesta tilikaudesta 2002 alkaen.

⁴ EKP:n päätös (EKP/2005/11).

EKP:n pääomaan sovellettava jakoperuste 1.1.2011 alkaen

	EKPJ, pääoma- avain, %	Euro- järjestelmä, pääoma- avain, %
<i>Belgian keskuspankki</i>	2,4256	3,4666
<i>Saksan keskuspankki</i>	18,9373	27,06469
<i>Viron keskuspankki</i>	0,179	0,25582
<i>Irlannin keskuspankki</i>	1,1107	1,58738
<i>Kreikan keskuspankki</i>	1,9649	2,80818
<i>Espanjan keskuspankki</i>	8,304	11,86786
<i>Ranskan keskuspankki</i>	14,2212	20,32457
<i>Italian keskuspankki</i>	12,4966	17,85981
<i>Kyproksen keskuspankki</i>	0,1369	0,19565
<i>Luxemburgin keskuspankki</i>	0,1747	0,24968
<i>Maltaan keskuspankki</i>	0,0632	0,09032
<i>Alankomaiden keskuspankki</i>	3,9882	5,69983
<i>Itävallan keskuspankki</i>	1,9417	2,77503
<i>Portugalin keskuspankki</i>	1,7504	2,50163
<i>Slovenian keskuspankki</i>	0,3288	0,46991
<i>Slovakian keskuspankki</i>	0,6934	0,99099
<i>Suomen Pankki</i>	1,2539	1,79204
<i>Eurojärjestelmä yhteensä</i>	69,9705	100,0000
<i>Bulgarian keskuspankki</i>	0,8686	
<i>Tšekin keskuspankki</i>	1,4472	
<i>Tanskan keskuspankki</i>	1,4835	
<i>Latvian keskuspankki</i>	0,2837	
<i>Liettuan keskuspankki</i>	0,4256	
<i>Unkarin keskuspankki</i>	1,3856	
<i>Puolan keskuspankki</i>	4,8954	
<i>Romanian keskuspankki</i>	2,4645	
<i>Ruotsin keskuspankki</i>	2,2582	
<i>Englannin pankki</i>	14,5172	
<i>Euroalueeseen kuulumattomat kansalliset keskuspankit yhteensä</i>	30,0295	
<i>Yhteensä</i>	100,0000	

jakaa tulon tilikautta seuraavan vuoden tammi-kuussa ennakkovoitonjakona.⁵ EKP:n liikkeeseen lasketuista euroseteleistä saaman tulon määrästä voidaan EKP:n neuvoston päätöksellä

⁵ EKP:n 25.11.2010 antama päätös Euroopan keskuspankin liikkeeseen lasketuista euroseteleistä sekä arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman mukaisesti ostetuista arvopapereista saaman tulon väliaikaisesta jakamisesta (EKP/2010/24), EUVL L 6, 11.1.2011, s. 35.

vähentää ne kulut, joita EKP:lle on koitunut euroseteleiden liikkeeseen laskemisesta ja käsittelemisestä. EKP:n neuvosto päättää ennen vuoden päättymistä, jätetäänkö arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman ja rahapoliittisten suorien kauppohen ohjelman mukaisesti ostetuista arvopapereista ja – tarpeen mukaan – liikkeeseen lasketuista euroseteleistä saatu EKP:n tulo kokonaan tai osittain jakamatta sen varmistamiseksi, että jaettavan tulon määrä ei ylitä EKP:n nettovoittoa kyseiseltä vuodelta.

EKP:n neuvosto voi myös päättää, että arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman ja rahapoliittisten suorien kauppohen ohjelman mukaisesti ostetuista arvopapereista ja – tarpeen mukaan – liikkeeseen lasketuista euroseteleistä saatu EKP:n tulo siirretään kokonaan tai osittain valuuttakursseista, koroista, luotoista ja kullan hinnasta johtuvien riskien varalta tehtävään varaukseen.

9. Eläkerahasto

Vuonna 2001 tehtiin päätökset Suomen Pankin eläkevastuun hoitamisesta pankin taseessa olevan eläkerahaston avulla. Vuoden 2002 alussa voimaan tulleen järjestelyn tarkoituksena on huolehtia Suomen Pankin henkilöstön eläketurvan kattamiseen liittyvien varojen tuottavasta sijoittamisesta. Suomen Pankin eläkerahastosta laaditaan erillinen vuosikertomus. Eläkerahaston varat sisältyvät Suomen Pankin taseessa muihin saamisiin.

EKPJ:n suuntaviivat yhdenmukaistetusta kirjanpidosta eivät säätele eläkerahaston kirjanpitoa. Eläkerahaston sijoitukset arvostetaan markkinahintaan ja arvonmuutokset kirjataan tulosvaikutteisesti. Tilinpäätöksessä käytetään vuoden viimeisen päivän markkinahintoja. Eläkerahaston kiinteistöt ovat taseessa siirtohetken mukaisessa arvossaan vuosipoistot vähennettyinä. Siltä osin kuin rakennusten tasearvo on katettu arvonkorotuksella, vastaavat poistot kirjataan arvonkorotusta purkamalla siten, että poistoilla ei ole tulosvaikutusta.

10. Varausten kirjaamisen periaatteet

Tilinpäätöksessä voidaan tehdä varauksia, jos se pankin rahastojen reaaliarvon turvaamiseksi taikka valuuttakurssien tai arvopaperien markkinahintojen muutoksista aiheutuvien tuloksen vaihtelujen tasaamiseksi on tarpeen.

Tilinpäätöksessä voidaan tehdä pankin eläkevastuun kattamiseksi tarpeellisia varauksia.

11. Taseen ulkopuoliset vastuut

Taseen ulkopuolisista eristä aiheutuvat voitot ja tappiot käsitellään samalla tavalla kuin taseessa olevista eristä aiheutuneet voitot ja tappiot. Valuuttatermiinit otetaan huomioon laskettaessa valuuttaposition nettokeskihintaa.

Taseen liitetiedot

Vastaavaa

1. Kultra ja kultasaamiset

Suomen Pankilla on 1 576 476 troyunssia kulta (1 troyunssi = 31,103 g), joka on tilinpäätöksessä arvostettu markkinahintaan. Vuoden 1999 alussa Suomen Pankki, kuten muutkin eurojärjestelmän kansalliset keskuspankit, siirsi noin 20 % kullastaan EKP:lle.

<i>Kultra</i>	31.12.2012	31.12.2011
<i>Määrä (milj. troyunssia)</i>	1,6	1,6
<i>Hinta troyunssilta (EUR)</i>	1 261,2	1 216,9
<i>Arvo markkinahintaan (milj. EUR)</i>	1 988,2	1 918,4
<i>Markkina-arvon muutos (milj. EUR)</i>	69,8	254,6

2. Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta

Tase-erässä ovat valuuttavarantoon luettavat valuuttasaamiset euroalueen ulkopuolelta sekä SDR-määräiset saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta (IMF).

2.1 Valuuttamääräiset saamiset IMF:ltä

Valuuttamääräiset saamiset IMF:ltä eriteltyinä

	31.12.2012		31.12.2011	
	Milj. EUR	Milj. SDR	Milj. EUR	Milj. SDR
<i>Varanto-osuus IMF:ssä</i>	471,6	404,6	460,9	388,4
<i>Erytyiset nosto-oikeudet</i>	1 311,8	1 125,3	1 327,6	1 118,7
<i>Muut saamiset IMF:ltä</i>	313,8	269,2	178,4	150,4
<i>Yhteensä</i>	2 097,3	1 799,1	1 966,9	1 657,4

Euron ja SDR:n välisen kurssin kehitys tilikausina 2011 ja 2012

	2012	2011
<i>Maaliskuun loppu</i>	0,86	0,90
<i>Kesäkuun loppu</i>	0,83	0,90
<i>Syyskuun loppu</i>	0,84	0,86
<i>Joulukuun loppu</i>	0,86	0,84

Suomen jäsenosuuden kokonaismäärä valuuttarahastossa on 1 263,8 milj. SDR. Varanto-osuus on se osuus Suomen Pankin jäsenosuudesta, joka on maksettu IMF:lle valuuttana. Toinen osa jäsenosuudesta on maksettu aikoinaan markkoina. Tämän osan valuuttarahasto on lainannut takaisin Suomen Pankille. Markkoina maksetun jäsenosuuden nettovaikutus Suomen Pankin taseessa on nolla, sillä edellä mainittu saaminen ja velka ovat samassa tase-erässä.

Suomen Pankin erityisten nosto-oikeuksien (Special Drawing Rights, SDR) määrä on 1 311,8 milj. euroa. Erytyiset nosto-oikeudet ovat IMF:n luomaa valuuttavarantoa, jonka rahasto on jakanut jäsenmailleen. Erytyisiä nosto-oikeuksia käytetään valuuttakaupoissa normaalien valuuttojen tapaan. Erän arvo muuttuu valuuttarahaston jäsenmaiden välisten valuuttakauppojen seurauksena. Lisäksi erän suuruuteen vaikuttavat saadut ja maksetut korot sekä voitto-osuus IMF:ssä.

Yhteensä Suomen Pankin saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta ovat 2 097,3 milj. euroa.

EKPJ:n kirjanpito- ja rahoitustulokomitea päätti kesällä 2010 SDR-suojauskauppojen kirjanpitokäsittelystä, joka poikkeaa yleisestä valuuttakohtaisesta arvostusperiaatteesta. SDR-valuuttakurssiriskin suojaamiseksi tehdyt SDR-komponenttivaluuttojen myynnit otetaan huomioon vähentävinä erinä laskettaessa SDR:n määrää ja markkina-arvostusta. Myynnit eivät näin ollen myöskään vähennä komponenttivaluuttojen määrää eikä niillä ole vaikutusta näiden valuuttojen markkina-arvostukseen.

2.2 Muut valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta

Tase-erä sisältää valuuttamääräiset pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja muut valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta.

Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta eriteltyinä

	31.12.2012 Milj. EUR	31.12.2011 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Talletukset	320,1	324,5	-4,4
Kuponkipaperit	3 726,2	3 587,4	138,8
Diskonttopaperit	15,2	-	15,2
Muut saamiset	12,2	7,0	5,2
Yhteensä	4 073,6	3 918,9	154,7

Euroalueen ulkopuolisten valuuttamääräisten arvopapereiden valuuttajakauma

Valuutta	31.12.2012		31.12.2011	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Englannin punta	657,4	17,6	517,2	14,4
Yhdysvaltain dollari	2 557,2	68,3	2 608,8	72,7
Japanin jeni	526,8	14,1	461,4	12,9
Yhteensä	3 741,5	100,0	3 587,4	100,0

Euroalueen ulkopuolisten valuuttamääräisten arvopapereiden jäljellä oleva juoksuaika

Maturiteetti	31.12.2012		31.12.2011	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Alle 1 vuosi	762,5	20,4	376,0	10,5
Yli 1 vuosi	2 978,9	79,6	3 211,3	89,5
Yhteensä	3 741,5	100,0	3 587,4	100,0

3. Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta

Tase-erässä ovat valuuttamääräiset talletukset ja arvopaperit sekä muut valuuttamääräiset saamiset euroalueelta.

Euroalueen sisäiset valuuttamääräiset saamiset eriteltyinä

	31.12.2012 Milj. EUR	31.12.2011 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Talletukset	37,9	196,0	-158,1
Kuponkipaperit	376,6	437,8	-61,2
Diskonttopaperit	-	-	-
Muut saamiset	-11,00	-5,7	-5,3
Yhteensä	403,5	628,1	-224,6

Euroalueen sisäisten valuuttamääräisten arvopapereiden valuuttajakauma

Valuutta	31.12.2012		31.12.2011	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Englannin punta	115,1	30,6	131,7	30,1
Yhdysvaltain dollari	261,5	69,4	293,0	66,9
Japanin jeni	-	-	13,1	3,0
Yhteensä	376,6	100,0	437,8	100,0

Euroalueen sisäisten valuuttamääräisten arvopapereiden jäljellä oleva juoksuaika

Maturiteetti	31.12.2012		31.12.2011	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Alle 1 vuosi	191,5	50,8	213,5	48,8
Yli 1 vuosi	185,1	49,2	224,3	51,2
Yhteensä	376,6	100,0	437,8	100,0

4. Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta

Tase-erä sisältää euroalueen ulkopuolisia eurotalletuksia, euroalueen ulkopuolella liikkeeseen laskettuja kuponki- ja diskonttopapereita sekä euromääräisiä saamisia Kansainväliseltä järjestelypankilta (BIS).

Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta

	31.12.2012	31.12.2011	Muutos
	Milj. EUR	Milj. EUR	
Talletukset	983,9	988,6	-4,7
Kuponkipaperit	956,1	956,9	-0,8
Diskonttopaperit	30,0	-	30,0
Muut saamiset	0,1	0,3	-0,2
Yhteensä	1 970,1	1 945,8	24,3

Euroalueen ulkopuolisten euromääräisten arvopapereiden jäljellä oleva juoksu-aika

	31.12.2012		31.12.2011	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
<i>Maturiteetti</i>				
Alle 1 vuosi	280,0	28,4	219,6	22,9
Yli 1 vuosi	706,0	71,6	737,4	77,1
Yhteensä	986,1	100,0	956,9	100,0

5. Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset luotot euroalueen luottolaitoksille

Tase-erä sisältää rahapolitiikassa käytettävät instrumentit, joiden avulla Suomen Pankki toteuttaa rahapolitiikkaa osana eurojärjestelmää. Erä muodostuu korkoa sisältävistä luotoista suomalaisille luottolaitoksille, ja sen suuruus määräytyy suomalaisten luottolaitosten likviditeentarpeen perusteella.

Koko eurojärjestelmän saamiset rahapoliittisista operaatioista ovat 1 128 794 milj. euroa, josta Suomen Pankin taseessa on 3 681 milj. euroa. Perussäännön artiklan 32.4 mukaisesti eurojärjestelmän kansalliset keskuspankit jakavat rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät riskit, mikäli ne toteutuvat, täysimääräisesti ja suhteessa osuuksiinsa EKP:n merkityn pääoman jakoperusteesta. Tappioita voi syntyä ainoastaan, jos

vastapuoli menee vararikoon eikä kyseisen vastapuolen toimittamien vakuuksien realisointi tuota riittävästi varoja. Riskejä, jotka aiheutuvat mahdollisista kansallisten keskuspankkien harkinnanvaraisesti hyväksymistä erityisvakuuksista, ei EKP:n neuvoston päätöksen nojalla jaeta.

5.1 Perusrahoitusoperaatiot

Perusrahoitusoperaatiot ovat viikoittain toteutettavia likviditeettiä lisääviä käänteisoperaatioita, joiden maturiteetti on yksi viikko. Normaalitylanteessa perusrahoitusoperaatiot toteutetaan vakiohuutokauppoina, mutta loka-kuusta 2008 lähtien ne on toteutettu kiinteäkorkeisina huutokauppoina. Perusrahoitusoperaatiot ovat keskeisessä osassa pyrittäessä vaikuttamaan korkoihin ja hallitsemaan markkinoiden likviditeettitilannetta sekä viestittäessä rahapolitiikan mitoituksista.

5.2 Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot

Näissä operaatioissa vastapuolille tarjotaan pitempiaikaista rahoitusta. Vuonna 2012 pitempiaikaisia rahoitusoperaatioita toteutettiin yhden pitoajanjakson mittaisina sekä kolmen, kuuden, kahdentoista ja 36 kuukauden mittaisina. Operaatiot toteutettiin kiinteäkorkeisina huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksyttiin täysimääräisesti.

5.3 Käänteiset hienosäätöoperaatiot

Käänteisillä hienosäätöoperaatioilla pyritään hallitsemaan markkinoiden likviditeettitilannetta ja vaikuttamaan korkoihin. Niiden tarkoituksena on erityisesti tasoittaa markkinoiden odottamattomien heilahtelujen vaikutusta korkoihin. Näitä operaatioita toteutetaan tarvittaessa.

5.4 Rakenteelliset känteisoperaatiot

Eurojärjestelmä toteuttaa rakenteellisia känteisoperaatioita vakiohuutokauppoina halutesaan tarkistaa likviditeettiasemaansa rahoitussektoriin nähden.

5.5 Maksuvalmiusluotot

Maksuvalmiusluoton avulla vastapuolet voivat saada kansallisilta keskuspankeilta yön yli-likviditeettiä hyväksytyjä vakuuksia vastaan.

5.6 Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät luotot

Erä sisältää vastapuolille suoritettua käteismaksumista tilanteissa, joissa vastapuolen toimittamien vakuuksien markkina-arvo ylittää määritetyn kynnysarvon eli avoinna olevista rahapoliittisista operaatioista aiheutuvan tarpeen.

Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset luotot euroalueen luottolaitoksille

	31.12.2012 Milj. EUR	31.12.2011 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Perusrahoitusoperaatiot	–	10,0	–10,0
Pitempiäaikaiset rahoitusoperaatiot	3 681,0	2 301,0	1 380,0
Käänteiset biensäästöoperaatiot	–	–	–
Käänteiset rakenteelliset operaatiot	–	–	–
Maksuvalmiusluotot	–	–	–
Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät luotot	–	–	–
Yhteensä	3 681,0	2 311,0	1 370,0

6. Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta

Tase-erässä ovat eurotalletukset sekä tilit euroalueen luottolaitoksissa. Tase-erän loppusumma tilikaudella 2012 oli 0,2 milj. euroa. Vuonna 2011 vastaava summa oli 40,3 milj. euroa.

7. Euromääräiset arvopaperit euroalueelta

Jotta rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit voidaan ilmoittaa erikseen, erä ”Euromääräiset arvopaperit euroalueelta” on jaettu kahteen osaan: ”Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit” ja ”Muut arvopaperit”.

7.1 Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit

Erään sisältyivät 31.12.2012 arvopaperit, jotka Suomen Pankki on hankkinut osana ensimmäistä ja toista katettujen joukkolainojen osto-ohjelmaa, osana arvopaperimarkkinoita koskevaa ohjelmaa sekä suoraan valtioiden joukkolai-

nojen jälkimarkkinoilta (ns. rahapoliittisissa suorissa kaupoissa hankitut arvopaperit).

Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit

	31.12.2012 Milj. EUR	31.12.2011 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Ensimmäinen katettujen joukkolainojen osto-ohjelma	806,8	947,8	–141,0
Toinen katettujen joukkolainojen osto-ohjelma	301,6	59,3	242,3
Arvopaperimarkkinoita koskeva ohjelma	3 447,0	3 629,7	–182,7
Rahapoliittiset suorat kaupat	–	–	–
Yhteensä	4 555,4	4 636,8	–81,4

Ensimmäisen katettujen joukkolainojen osto-ohjelman mukaiset joukkolainojen ostot saatiin päätökseen ennen kesäkuun 2010 loppua. Erä supistui nettomääräisesti vuonna 2012 erääntymisten sekä preemioiden ja diskonttojen jaksotuksen vuoksi. Toisen katettujen joukkolainojen osto-ohjelman mukaiset joukkolainojen ostot saatiin päätökseen lokakuun 2012 loppuun mennessä.

Toukokuussa 2010 käynnistetyssä arvopaperimarkkinoita koskevassa ohjelmassa kansalliset keskuspankit ja EKP ostivat euroalueen julkisen ja yksityisen sektorin velkapapereita. Pyrkimyksenä oli palauttaa tiettyjen euroalueen velkapaperimarkkinalohkojen toimintakyky ja saada rahapolitiikan välittymismekanismi toimimaan taas asianmukaisesti. Osto-ohjelma saatiin päätökseen syyskuun 2012 alussa. Erä supistui nettomääräisesti vuonna 2012 erääntymisten sekä preemioiden ja diskonttojen jaksotuksen vuoksi.

Arvopaperimarkkinoita koskevassa ohjelmassa ja katettujen joukkolainojen osto-ohjelmissa hankitut arvopaperit luokitellaan eräpäivään saakka hallussa pidettäväksi arvopapereiksi, ja ne kirjataan jaksotetun hankintahinnan periaatteella ja vähennettynä mahdollisella arvonalentumisella (ks. kirjanpitoperiaatteiden kohta ”Arvopaperien arvostus- ja jaksotusperiaatteet”). Vuosittaiset

arvonalentumistestit tehdään saatavilla olevien tietojen ja odotettujen tulevien kassavirtojen perusteella (tilinpäätöspäivän tilanne).

Eurojärjestelmän kansallisten keskuspankkien hallussa oleva arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman mukaisesti ostettujen arvopaperien määrä on yhteensä 192 608 milj. euroa. Tästä Suomen Pankin taseessa on 3 447,0 milj. euroa. Perussäännön artiklan 32.4 mukaisesti eurojärjestelmän kansalliset keskuspankit jakavat hallussa pidetyistä arvopapereista aiheutuvat riskit, mikäli ne toteutuvat, täysimääräisesti ja suhteessa osuuksiinsa EKP:n pääoman jakoperusteessa.

Eurojärjestelmän keskuspankit vaihtoivat helmikuussa 2012 arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman mukaisesti ostamansa Kreikan valtion velkapaperit uusiin Kreikan valtion liikkeeseen laskemiin arvopapereihin. Näillä uusilla arvopapereilla on samat nimellisarvot, kuponkikorot sekä koronmaksu- ja lunastuspäivät kuin arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman mukaisesti aiemmin hankituilla arvopapereilla. Uudet arvopaperit eivät ole mukana sijoittajavastuun piiriin kuuluvien arvopapereiden uudelleenjärjestelyssä.

EKP:n neuvosto arvioi arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman ja katettujen joukkolainojen osto-ohjelmien mukaisesti hankittuihin arvopapereihin liittyvät taloudelliset riskit säännöllisesti.

EKP:n neuvosto päätti arvonalentumistestin (tilanne 31.12.2012) pohjalta, että näistä arvopapereista saadaan odotettavasti kaikki niihin liittyvät tulevat kassavirrat.

7.2 Muut arvopaperit

Tase-erä sisältää euroalueella liikkeeseen lasketut kuponki- ja diskonttopaperit.

Muut euroalueen sisäiset euromääräiset arvopaperit eriteltyinä

	31.12.2012	31.12.2011	Muutos
	Milj. EUR	Milj. EUR	Milj. EUR
Kuponkipaperit	6 756,6	9 068,9	-2 312,3
Diskonttopaperit	158,8	183,6	-24,8
Yhteensä	6 915,5	9 252,5	-2 337,0

Muiden euroalueen sisäisten euromääräisten arvopapereiden jäljellä oleva juoksu-aika

Maturiteetti	31.12.2012		31.12.2011	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Alle 1 vuosi	1 851,7	26,8	2 219,4	24,0
Yli 1 vuosi	5 063,7	73,2	7 033,1	76,0
Yhteensä	6 915,5	100,0	9 252,5	100,0

8. Eurojärjestelmän sisäiset saamiset

Osuus EKP:n pääomasta

EKP:n perussäännön artiklan 28 nojalla ainoastaan EKP:n kansalliset keskuspankit voivat merkitä EKP:n pääomaa. Merkinnässä sovellettavat osuudet määritetään EKP:n perussäännön artiklan 29.3 mukaisesti, ja ne tarkistetaan joka viides vuosi.

Eurojärjestelmän kunkin keskuspankin osuus EKP:n pääomasta määräytyy ns. pääomavaimen mukaan. Pääoma-avaimeen vaikuttavat maan asukasluku ja bruttokansantuote. Pääoma-avain tarkistetaan viiden vuoden välein ja kun uusia jäseniä liittyy EU:hun. Suomen prosentuaalinen osuus EKP:n pääomasta on ollut 1.1.2009 alkaen 1,2539 %.

Niiden EKP:n neuvoston hyväksymien säädösten⁶ mukaisesti, jotka koskevat EKP:n merkityn pääoman korottamista 29.12.2010 ja korotuksien maksamista kolmessa erässä, Suomen Pankki on maksanut 27.12.2012 EKP:lle kolmannen erän, 20 898 333,34 euroa, osuudesta EKP:n korotetusta pääomasta.

⁶ EKP:n 13.12.2010 antama päätös Euroopan keskuspankin pääoman korottamisesta (EKP/2010/26), EUVL L 11, 15.1.2011, s. 53; EKP:n 13.12.2010 antama päätös niiden jäsenvaltioiden kansallisten keskuspankkien, joiden rahayksikkö on euro, maksettavista osuuksista Euroopan keskuspankin pääoman korotuksesta (EKP/2010/27), EUVL L 11, 15.1.2011, s. 54; EKP:n 31.12.2010 antama päätös Eesti Pankin suorittamasta Euroopan keskuspankin pääoman maksamisesta ja valuuttavarannon siirrosta sekä sen osuuksista Euroopan keskuspankin vararahastoihin ja varauksiin (EKP/2010/34), EUVL L 11, 15.1.2011, s. 58; ja 31.12.2010 tehty sopimus Eesti Pankin ja Euroopan keskuspankin välisestä saatavasta, jolla Euroopan keskuspankki Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön artiklan 30.3 nojalla hyvittää Eesti Pankia, EUVL C 12, 15.1.2011, s. 6.

Kansallisten keskuspankkien osuudet merkitystä ja maksetusta pääomasta:

	<i>Merkitty pääoma 29.12.2010 alkaen</i>	<i>Maksettu pääoma 26.12.2012 asti</i>	<i>Maksettu pääoma 27.12.2012 alkaen</i>
<i>Belgian keskuspankki</i>	261 010 385	220 583 718	261 010 385
<i>Saksan keskuspankki</i>	2 037 777 027	1 722 155 361	2 037 777 027
<i>Viron keskuspankki</i>	19 261 568	16 278 234	19 261 568
<i>Irlannin keskuspankki</i>	119 518 566	101 006 900	119 518 566
<i>Kreikan keskuspankki</i>	211 436 059	178 687 726	211 436 059
<i>Espanjan keskuspankki</i>	893 564 576	755 164 576	893 564 576
<i>Ranskan keskuspankki</i>	1 530 293 899	1 293 273 899	1 530 293 899
<i>Italian keskuspankki</i>	1 344 715 688	1 136 439 021	1 344 715 688
<i>Kyproksen keskuspankki</i>	14 731 333	12 449 666	14 731 333
<i>Luxemburgin keskuspankki</i>	18 798 860	15 887 193	18 798 860
<i>Maltan keskuspankki</i>	6 800 732	5 747 399	6 800 732
<i>Alankomaiden keskuspankki</i>	429 156 339	362 686 339	429 156 339
<i>Itävallan keskuspankki</i>	208 939 588	176 577 921	208 939 588
<i>Portugalin keskuspankki</i>	188 354 460	159 181 126	188 354 460
<i>Slovenian keskuspankki</i>	35 381 025	29 901 025	35 381 025
<i>Slovakian keskuspankki</i>	74 614 364	63 057 697	74 614 364
<i>Suomen Pankki</i>	134 927 820	114 029 487	134 927 820
<i>Euroalueen kansalliset keskuspankit yhteensä*</i>	7 529 282 289	6 363 107 289	7 529 282 289
<i>Bulgarian keskuspankki</i>	93 467 027	3 505 014	3 505 014
<i>Tšekin keskuspankki</i>	155 728 162	5 839 806	5 839 806
<i>Tanskan keskuspankki</i>	159 634 278	5 986 285	5 986 285
<i>Latvian keskuspankki</i>	30 527 971	1 144 799	1 144 799
<i>Liettuan keskuspankki</i>	45 797 337	1 717 400	1 717 400
<i>Unkarin keskuspankki</i>	149 099 600	5 591 235	5 591 235
<i>Puolan keskuspankki</i>	526 776 978	19 754 137	19 754 137
<i>Romanian keskuspankki</i>	265 196 278	9 944 860	9 944 860
<i>Ruotsin keskuspankki</i>	242 997 053	9 112 389	9 112 389
<i>Englannin pankki</i>	1 562 145 431	58 580 454	58 580 454
<i>Euroalueen ulkopuolisten EU-maiden kansalliset keskuspankit yhteensä*</i>	3 231 370 113	121 176 379	121 176 379
<i>Yhteensä*</i>	10 760 652 403	6 484 283 669	7 650 458 669

*Pyörästysten vuoksi kaikki väli- ja loppusummat eivät välttämättä täsmää.

Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset

Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset -erä sisältää Suomen Pankin EKP:lle siirtämän valuuttavaranto-osuuden, 722,3 milj. euroa. Siirto tehtiin eurojärjestelmään siirtymisen yhteydessä. Saaminen on euromääräinen, ja sen arvo perustuu saamisen arvoon siirtohetkellä. Saamiselle maksetaan viimeisimpään käytettävissä olevaan eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorkoon perustuvaa korkoa lukuun ottamatta kultaa, jolle ei makseta korkoa.

Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset

Nettosaaminen, joka liittyy euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä, käsittää pääoman merkitsemiseen liittyvän mekanismin mukaisen CSM-erän (Capital Share Mechanism) vähennettynä ns. ECB issue -luvulla. CSM-luvulla liikkeessä olevan setelistön määrä oikaistetaan keskuspankin taseessa pääoma-avaimen mukaiseksi. ECB issue -luku taas kertoo EKP:n osuuden (8 %) liikkeessä olevista seteleistä. Kummankin luvun vastakirjaus on taseen vastattavaa-puolen erässä ”Liikkeessä olevat setelit”.⁷

Tase-erän koko oli tilikaudella 3 248 milj. euroa (3 485 milj. euroa vuonna 2011). Erän supistuminen johtui siitä, että Suomen Pankin liikkeeseen laskemien setelien määrä kasvoi 5,7 %, sekä siitä, että liikkeessä olleiden eurosetelien kokonaismäärä kasvoi 3 % vuodesta 2011. Näille saamisille kertyy viimeisimpään käytettävissä olevaan eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorkoon perustuvaa korkoa.

⁷ Euroseteleiden liikkeeseenlaskua koskevien eurojärjestelmän tilinpäätöskäytäntöjen mukaan liikkeessä olevien eurosetelien kokonaismäärästä kohdistetaan kuukausittain EKP:lle 8 %. Jäljelle jäävä 92 prosentin osuus kohdistetaan kansallisille keskuspankeille niin ikään kuukausittain siten, että kukin keskuspankki esittää taseessaan liikkeeseen lasketuista euroseteleistä osuuden, joka vastaa pankin maksamaa osuutta EKP:n pääomasta. Kansalliselle keskuspankille tämän käytännön mukaisesti kohdistettujen euroseteleiden arvon ja liikkeeseen laskettujen euroseteleiden arvon välinen erotus kirjataan erään ”Eurosetelien kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät eurojärjestelmän sisäiset saamiset/velat”.

Muut saamiset eurojärjestelmän sisällä (netto) tai vastattavaa-puolen erä muut velat eurojärjestelmän sisällä (netto)

Kaikki eriin ”Muut saamiset eurojärjestelmän sisällä (netto)” kirjattavat eurojärjestelmän sisäiset saamiset/velat tulisi esittää tilinpäätöksessä nettomääräisinä. Tilinpäätöksessä tulisi siis esittää nettomääräisenä 1) kansallisten keskuspankkien TARGET2-tilien ja kirjeenvaihtajapankkilitien saldoista johtuvat nettomääräiset saamiset/velat, 2) rahoitustulon netto-osuus (eli yhteenlaskettavan ja jaettavan rahoitustulon erotuksesta johtuva saaminen/velka) sekä 3) muut mahdolliset saamiset/velat eurojärjestelmän sisällä, mukaan lukien EKP:n saaman tulon jakaminen kansallisille keskuspankeille ennakovoitonjakona.

Muut saamiset/velat eurojärjestelmän sisällä (netto)

	31.12.2012 Milj. EUR	31.12.2011 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
TARGET2-järjestelmään liittyvät velat EKP:lle / saamiset EKP:ltä (ml. eurojärjestelmässä pidettävien kirjeenvaihtajapankkilitien saldot)	70 603,4	66 008,1	4 595,2
Rahoitustulon netto-osuus	-343,3	-75,3	-268,0
EKP:n ennakovoitonjakoon liittyvät saamiset EKP:ltä	10,3	11,7	-1,4
Muut saamiset (ivelat) eurojärjestelmän sisällä (netto)	-	-	-
Muut saamiset/velat eurojärjestelmän sisällä yhteensä (netto)	70 270,4	65 944,5	4 325,9

Erän suuruus oli 70 270 milj. euroa 31.12.2012, ja se koostui kolmesta tekijästä: 1) EKP:n ja EKP:n kansallisten keskuspankkien TARGET2-järjestelmän kautta toimittamiin ja vastaanottamiin maksuihin liittyvät Suomen Pankin saamiset EKP:hen nähden sekä eurojärjestelmän keskuspankeissa pidettävien kirjeenvaihtajapankkilitien saldot, 2) rahoitustulon yhteenlaskennasta ja jakamisesta eurojärjestelmässä aiheutuvat

saamiset/velat EKP:hen nähden sekä 3) ne Suomen Pankin saamiset EKP:hen nähden, jotka johtuvat euroseteleiden liikkeeseenlaskusta EKP:n osuudelle kertyneestä setelitulosta ja EKP:n arvopaperimarkkinoita koskevassa ohjelmassa hankkimista arvopapereista sekä mahdollisista muista saamisista tai palautettavista määristä.

TARGET2-järjestelmän kautta toimitettuihin nettomääräisiin maksuihin liittyvä netto-saaminen vuoden lopussa oli 70 603 milj. euroa. Erälle kertyvä korko perustuu viimeispäivän saatavilla olevaan eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation marginaalikorkoon, ja se lasketaan päivittäin.

Vuotuisesta rahoitustulon yhteenlaskennasta ja jakamisesta eurojärjestelmän kansallisten keskuspankkien kesken aiheutui vuoden lopussa 343 milj. euron velka EKP:lle (ks. tuloslaskelman liitetietojen kohta ”Rahoitustulon netto-osuus”).

Vuodelta 2012 EKP:n neuvosto päätti jakaa 574,6 milj. euroa EKP:n osuudelle liikkeessä olevista seteleistä kertyneestä tulosta ja EKP:n arvopaperimarkkinoita koskevassa ohjelmassa hankkimista arvopapereista saadusta tulosta (ks. tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden kohta ”EKP:n voitonjako”). Suomen Pankin osuus jaettavasta summasta oli 10,3 milj. euroa.

9. Muut saamiset

Tase-erä sisältää Suomen Pankin hallussa olevat eurokolikot, käyttöomaisuuden (rakennukset, koneet ja kalusto) ja sijoitusomaisuuden (osakkeet ja osuudet). Tase-erään sisältyvät myös eläkerahaston omaisuus- ja sijoituserät, taseen ulkopuolisten erien arvostuksesta johtuvat erät sekä siirtosaamiset ja muut saamiset.

Aineellinen käyttöomaisuus

Kirjanpitoarvo	31.12.2012 Milj. EUR	31.12.2011 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Maa-alueet	8,5	8,8	-0,3
Rakennukset	129,2	139,5	-10,3
Koneet ja kalusto	7,8	8,4	-0,6
Taide ja numismaattinen kokoelma	0,4	0,4	0,0
Yhteensä	145,9	157,1	-11,2

Aineeton käyttöomaisuus

Kirjanpitoarvo	31.12.2012 Milj. EUR	31.12.2011 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Tietojärjestelmät	8,7	7,8	0,9
Yhteensä	8,7	7,8	0,9

Muu omaisuus ja saamiset

	31.12.2012 Milj. EUR	31.12.2011 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Euroalueen metalliraha	27,1	24,8	2,3
Osakkeet ja osuudet	24,9	24,9	-
Eläkerahaston sijoitukset	582,2	543,9	38,3
Siirtosaamiset	315,9	404,1	-88,2
Muut saamiset	10,5	8,5	2,0
Yhteensä	960,7	1 006,2	-45,6

Seuraavassa erittelyssä maa-alueet ja rakennukset sisältävät myös Suomen Pankin eläkerahaston omistuksessa olevat maa-alueet, 2,8 milj. euroa, ja rakennukset, 18,5 milj. euroa, jotka sisältyvät muuhun omaisuuteen ja saamisiin. Aineettomaan omaisuuteen sisältyvät myös osakkeet ja osuudet.

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Milj. EUR	Maa-alueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Taide ja numismaattinen kokoelma	Aineeton omaisuus	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2012	14,4	303,4	32,4	0,4	54,5	405,1
Lisäykset	-	3,9	1,7	0,0	3,3	8,9
Vähennykset	3,0	25,4	0,2	-	-	28,6
Hankintameno 31.12.2012	11,3	281,9	33,9	0,4	57,8	385,4
Tilikauden poisto	-	11,9	2,3	-	2,4	16,7
Kertyneet poisot 31.12.2012	-	134,3	26,2	-	24,2	184,7
Kirjanpitoarvo 31.12.2012	11,3	147,7	7,8	0,4	33,6	200,8
Kirjanpitoarvo 31.12.2011	14,4	169,8	8,4	0,4	32,7	225,7

Vastattavaa

1. Liikkeessä olevat setelit

Tase-erä sisältää pääoma-avaimen mukaisen, EKP:n osuudella oikaistun Suomen Pankin osuuden liikkeessä olevien euroseteleiden kokonaisuudesta.

Vuonna 2012 liikkeessä olleiden eurosetelien yhteenlaskettu arvo kasvoi 3 %. Jakoperusteen mukaan Suomen Pankin osuus liikkeessä olevista euroseteleistä oli vuoden 2012 lopussa arvoltaan 15 044 milj. euroa (vuoden 2011 lopussa 14 649 milj. euroa). Suomen Pankin liikkeeseen laskemien eurosetelien kokonaisarvo kasvoi 6 % eli 11 796 milj. euroon vuonna 2012 (edellisvuonna 11 164 milj. euroa). Määrä oli pienempi kuin jakoperusteen mukaan kohdistetun osuuden kokonaisarvo, ja erotus eli 3 248 milj. euroa (3 484 milj. euroa vuonna 2011) on kirjattu vastaavaa-puolen alarajaan ”Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset”.

<i>Liikkeessä olevat setelit</i>	<i>31.12.2012 Milj. EUR</i>	<i>31.12.2011 Milj. EUR</i>
<i>5 euroa</i>	<i>104,4</i>	<i>107,1</i>
<i>10 euroa</i>	<i>15,3</i>	<i>32,9</i>
<i>20 euroa</i>	<i>2 468,2</i>	<i>2 257,6</i>
<i>50 euroa</i>	<i>6 246,4</i>	<i>5 500,0</i>
<i>100 euroa</i>	<i>-321,5</i>	<i>-171,5</i>
<i>200 euroa</i>	<i>387,5</i>	<i>380,2</i>
<i>500 euroa</i>	<i>2 895,7</i>	<i>3 058,1</i>
<i>Eurosetelit yhteensä</i>	<i>11 796,0</i>	<i>11 164,3</i>
<i>ECB issue -luku</i>	<i>-1 308,3</i>	<i>-1 274,0</i>
<i>CSM-luku</i>	<i>4 556,4</i>	<i>4 758,7</i>
<i>Pääoma-avaimen mukainen liikkeessä oleva setelistö</i>	<i>15 044,1</i>	<i>14 649,0</i>

2. Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille

Tämä tase-erä muodostuu korkoa sisältävistä velvoitteista luottolaitoksille, ja siihen sisältyvät luottolaitosten vähimmäisvarantotilien saldot sekä luottolaitosten yötalletukset ja määräaikaistalletukset. Tase-erä syntyy sen rahamarkkinapolitiikan seurauksena, jota Suomen Pankki toteuttaa osana eurojärjestelmää. Vähimmäisvarantojärjestelmän

avulla pyritään tasaamaan rahamarkkinakorkoja sekä lisäämään rakenteellisen keskuspankkirahojen tarvetta. Luottolaitosten vähimmäisvarantotilien päivittäisten saldojen keskiarvon on seurantaajakson aikana oltava vähintään varantovelvoitteen suuruinen.

2.1 Sekkitilit (ml. vähimmäisvarantotalletukset)

Sekkitileillä ovat vähimmäisvarantovelvoitteen alaisten luottolaitosten varantotalletuksista koostuvat saamiset. Vähimmäisvarantotalletuksille on 1.1.1999 lähtien maksettu kulloiseenkin eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorkoon perustuvaa korkoa.

2.2 Yli yön -talletukset

Talletusmahdollisuus on eurojärjestelmän maksuvalmiusjärjestelmän likviditeettiä vähentävä osa, johon pankit voivat tehdä yön yli -talletuksia ennalta määrättyllä korolla.

2.3 Määräaikaistalletukset

Likviditeettiä vähentäviä hienosäätöoperaatioita voidaan toteuttaa mm. keräämällä määräaikaistalletuksia.

2.4 Käänteiset hienosäätöoperaatiot

Käänteisillä hienosäätöoperaatioilla pyritään tasaamaan suuria likviditeetin yli- tai alimääriä.

2.5 Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät talletukset

Erä sisältää vastapuolten talletukset tilanteissa, joissa vastapuolen toimittamien vakuuksien markkina-arvo jää alle määritetyn kynnysarvon.

Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille

	<i>31.12.2012 Milj. EUR</i>	<i>31.12.2011 Milj. EUR</i>	<i>Muutos Milj. EUR</i>
<i>Sekkitilit (ml. vähimmäisvarantotalletukset)</i>	<i>31 697,6</i>	<i>1 657,2</i>	<i>30 040,4</i>
<i>Yötalletukset</i>	<i>37 101,0</i>	<i>52 539,9</i>	<i>-15 438,9</i>
<i>Määräaikaistalletukset</i>	<i>5 000,0</i>	<i>17 500,00</i>	<i>-12 500,0</i>
<i>Käänteiset hienosäätöoperaatiot</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät talletukset</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Yhteensä</i>	<i>73 798,6</i>	<i>71 697,1</i>	<i>2 101,5</i>

3. Euromääräiset velat muille euroalueella oleville

Tase-erässä ovat euromääräiset velat julkiselle sektorille ja muille kuin vähimmäisvarantovelvoitteen alaisille luottolaitoksille.

4. Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle

Tase-erässä ovat kansainvälisten organisaatioiden ja euroalueen ulkopuolella sijaitsevien pankkien tilien saldot Suomen Pankissa sekä reposopimukset euroalueen ulkopuolisten vastaapuolien kanssa.

5. Valuuttamääräiset velat euroalueelle

Erään sisältyy valuuttamääräisiä varoja, jotka Valtiokonttori on tallettanut omia maksujaan varten.

6. Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle

Valuuttavarannon hallinnoimiseksi tehdyt valuuttamääräiset reposopimukset on kirjattu tähän tase-erään.

7. Myönnettyjen erityisten nosto-oikeuksien vastaerä

Tase-erä on erityisten nosto-oikeuksien (vrt. vastaavaa-puolen erä) vastaerä. Alun perin erityiset nosto-oikeudet ja niiden vastaerä olivat yhtä suuret. SDR-määräisen kaupankäynnin seurauksena Suomen Pankin erityisiin nosto-oikeuksiin liittyvät saamiset olivat vuoden 2012 lopussa pienemmät kuin niiden vastaerä taseen velkapuolella. Velkapuolen vastaerän suuruus on 1 189,5 milj. SDR. Taseessa erä esitetään euromääräisenä ja arvostettuna vuoden viimeisen päivän kurssiin (1 386,7 milj. euroa).

8. Eurojärjestelmän sisäiset velat

Tase-erä sisältää nettomääräisenä muiden keskuspankkitilien ja TARGET2-maksujärjestelmän EKP-tilin saldon, mikäli Suomen Pankilla on tarkasteluhetkellä ollut velka suhteessa eurojärjestelmään. Eurojärjestelmän sisäiset velat ja saamiset on eritelty taseen vastaavaa-puolen erän "Eurojärjestelmän sisäiset saamiset" liitetiedoissa. Tilikauden 2012 lopussa Suomen Pankilla oli 344,9 milj. euroa rahoitustulon uudelleenjakoon liittyviä eurojärjestelmän sisäisiä velkoja.

9. Muut velat

<i>Muut velat</i>	<i>31.12.2012</i>	<i>31.12.2011</i>	<i>Muutos</i>
	<i>Milj. EUR</i>	<i>Milj. EUR</i>	<i>Milj. EUR</i>
<i>Liikkeessä olevat markkasetelit</i>	-	125,4	-125,4
<i>Siirtovelat</i>	16,3	19,1	-2,8
<i>Ostovelat</i>	1,0	0,9	0,1
<i>Muut velat</i>	6,2	32,7	-26,5
<i>Yhteensä</i>	<i>23,5</i>	<i>178,1</i>	<i>-154,6</i>

10. Arvonmuutostilit

Tase-erässä ovat valuuttamääräisten erien ja arvopapereiden markkinahinta-arvostuksesta syntyneet realisoitumattomat arvostusvoitot. Lisäksi tase-erä sisältää maa-alueiden ja rakennusten arvонkorotukset sekä vuoden 1999 kirjanpitoikäntännön muutoksesta johtuvat muut arvostuserot.

<i>Arvonmuutostilit</i>	<i>31.12.2012</i>	<i>31.12.2011</i>	<i>Muutos</i>
	<i>Milj. EUR</i>	<i>Milj. EUR</i>	<i>Milj. EUR</i>
<i>Kulta</i>	1 599,3	1 529,4	69,9
<i>Valuutat:</i>			
<i>USD</i>	273,3	332,2	-58,9
<i>GBP</i>	105,3	86,7	18,6
<i>JPY</i>	153,9	224,6	-70,7
<i>SDR</i>	0,0	14,7	-14,7
<i>Muut valuutat</i>	0,3	0,3	0,0
<i>Arvopaperit</i>	271,1	401,8	-130,6
<i>Muut arvонkorotukset</i>	205,4	216,6	-11,2
<i>Yhteensä</i>	<i>2 608,6</i>	<i>2 806,4</i>	<i>-197,8</i>

11. Varaukset

Suomen Pankista annetun lain 20 pykälän mukaan tilinpäätöksessä voidaan tehdä varauksia, jos se pankin rahastojen reaaliarvon turvaamiseksi taikka valuuttakurssien tai arvopapereiden markkinahintojen muutoksista aiheutuvien tuloksen vaihteluiden tasaamiseksi on tarpeen. Vuoden 2012 lopussa varausten yhteismäärä on 3 707,6 milj. euroa. Varaukset koostuvat yleisvarauksesta, reaaliarvovarauksesta, eläkevarauksesta ja varauksesta rahapolitiikan operaatioiden vastapuoliriskeihin sekä valuuttakurssi- ja hintaerovarauksesta.

Eläkevaraus on tehty eläkevastuun kattamiseksi. Suomen Pankin eläkevastuun kokonaismää-

rä on 577,7 milj. euroa, ja tästä on katettu 100,8 % eli 582,2 milj. euroa. Eläkevarauksen muutos koostuu eläkerahaston tilikauden tuloksesta, 46,6 milj. euroa, sekä tilikauden aikana tehdystä arvonorotusrahaston purusta -8,3 milj. euroa.

Perussäännön artiklan 32.4 mukaan varaus rahamarkkinaoperaatioista johtuvia vastapuoliriskejä varten jaetaan euroalueen kansallisten keskuspankkien kesken suhteessa kunkin keskuspankin osuuteen EKP:n merkityn pääoman jakoperusteesta tappionaiheutumivuonna. EKP:n neuvosto tarkisti varauksen kokoa varovaisuutta koskevan yleisen kirjanpitoperiaatteen nojalla ja päätti purkaa varausta 639 milj. eurolla 31.12.2012. Suomen Pankin osuus varauksen purusta on 11,4 milj. euroa, minkä jälkeen varausta on jäljellä 5,5 milj. euroa. Edellisvuoden (2011) lopussa varauksen suuruus oli 949 milj. euroa, ja tästä Suomen Pankin osuus oli 16,9 milj. euroa.

Varaukset (milj. EUR)	Varausten määrä 1.1.2011	Varausten muutos 2011	Varaukset yhteensä 31.12.2011	Varausten muutos 2012	Varaukset yhteensä 31.12.2012
Kurssi- ja hintaero-varaus	406	9	415	232	647
Yleisvaraus	1 095	100	1 195	300	1 495
Reaaliarvo-varaus	748	113	861	117	978
Eläkevaraus	526	19	544	38	582
Varaus rahanpolitiikan operaatioiden vastapuoliriskeihin	39	-22	17	-11	6
Yhteensä	2 814	218	3 032	676	3 708

Varauksen tarkistus vaikuttaa kansallisten keskuspankkien tuloslaskelmiin. Tarkistuksen seurauksena Suomen Pankin tulos kasvoi 11,4 milj. euroa vuonna 2012 (ks. tuloslaskelman liitetietojen kohta ”Varaus rahanpolitiikan operaatioiden vastapuoliriskeihin”).

12. Oma pääoma

Tase-erässä ovat kantarahasto ja vararahasto. Suomen Pankista annetun lain 21 pykälän mukaan tappio on katettava vararahastosta, jos pankin tilinpäätös on tappiollinen. Siltä osin kuin vararahasto ei riitä, tappio voidaan jättää kattamatta toistaiseksi. Seuraavien vuosien voitto on ensisijaisesti käytettävä kattamatta jääneiden tappioiden kattamiseen.

Oma pääoma (milj. EUR)	31.12.2012	31.12.2011
Kantarahasto	840,9	840,9
Vararahasto	1 491,0	1 421,5
Oma pääoma yhteensä	2 331,9	2 262,4

13. Tilikauden voitto

Tilikauden 2012 voitto oli 337,5 milj. euroa.

Tilikauden tulos (milj. EUR)	2012	2011
Voitonjako valtiolle	227,0	185,0
Suomen Pankin osuus voitosta (siirretään vararahastoon)	110,5	69,5
Yhteensä	337,5	254,5

Tuloslaskelman liitetiedot

1. Korkotuotot

Korkotuotot euroalueen ulkopuolelta ja euroalueelta olivat yhteensä 1 110,3 milj. euroa, ja niistä 63,6 milj. euroa oli valuuttamääräisiä korkotuotoja ja 1 046,8 milj. euroa euromääräisiä korkotuotoja.

EKPJ-erien korkotuotot, 561,4 milj. euroa, kertyivät seuraavasti: 5,5 milj. euroa valuuttavarantojen siirtoja vastaavista saamisista EKP:ltä. EKP:n seteliosuudesta, pääoma-avainten soveltamisesta ja porrastuksesta aiheutuvasta saamisesta ja velasta syntyvä korkotuotto, 30,1 milj. euroa, on esitetty nettomääräisenä. TARGET2-saldoihin liittyviä korkotuottoja syntyi 525,9 milj. euroa.

Korkotuotot euroalueen ulkopuolelta (milj. EUR)	2012			2011		
	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä
Korkotuotot kultasijoituksista	-	0,8	0,8	-	1,2	1,2
Korkotuotot kuponkipapereista	24,0	45,5	69,5	24,5	65,7	90,2
Korkotuotot diskonttopapereista	0,1	0,1	0,2	0,1	0,0	0,1
Korkotuotot talletuksista	0,9	1,0	2,0	8,1	1,0	9,0
Muut korkotuotot	-	1,7	1,7	-	8,1	8,1
Yhteensä	25,1	49,1	74,2	32,7	76,1	108,8

Korkotuotot euroalueelta (milj. EUR)	2012			2011		
	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä
Korkotuotot kuponkipapereista	204,5	14,4	218,9	223,6	20,6	244,1
Korkotuotot diskonttopapereista	3,0	-	3,0	5,8	-	5,8
Korkotulot talletuksista	0,0	0,0	0,0	0,5	0,1	0,6
EKPJ-erien korkotuotot	561,4	-	561,4	263,1	-	263,1
Korkotuotot rahapolitiikan eristä	252,7	-	252,7	139,6	-	139,6
Muut korkotulot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	0,6
Yhteensä	1 021,7	14,4	1 036,1	632,6	21,2	653,8

Korkotuotot yhteensä (milj. EUR)	2012			2011		
	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä
Korkotuotot euroalueen ulkopuolelta	25,1	49,1	74,2	32,7	76,1	108,8
Korkotuotot euroalueelta	1 021,7	14,4	1 036,1	632,6	21,2	653,8
Yhteensä	1 046,8	63,6	1 110,3	665,3	97,3	762,6

2. Korkokulut

Korkokulut euroalueen ulkopuolelle (milj. EUR)	2012			2011		
	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä
Korkokulut euroalueen ulkopuolisista talletuksista	-0,4	-0,4	-0,8	-6,2	-0,4	-6,6
Muut korot euroalueen ulkopuolelle	-	-1,7	-1,7	-	-5,4	-5,4
Yhteensä	-0,4	-2,1	-2,5	-6,2	-5,8	-12,0

Korkokulut euroalueelle (milj. EUR)	2012			2011		
	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä
Korkokulut EKPJ-eristä	-	-	-	-	-	-
Korkokulut rahapolitiikan eristä	-107,6	-	-107,6	-155,5	-	-155,5
Muut korot euroalueelle	-1,5	-1,0	-2,5	-1,5	-1,1	-2,6
Yhteensä	-109,1	-1,0	-110,1	-157,0	-1,1	-158,1

Korkokulut yhteensä (milj. EUR)	2012			2011		
	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä
Korkokulut euroalueen ulkopuolelle	-0,4	-2,1	-2,5	-6,2	-5,8	-12,0
Korkokulut euroalueelle	-109,1	-1,0	-110,1	-157,0	-1,1	-158,1
Korkokulut yhteensä	-109,5	-3,1	-112,6	-163,2	-6,9	-170,1

Sekä euroalueelle että sen ulkopuolelle maksetut korot olivat yhteensä 112,6 milj. euroa. Niistä 22,9 milj. euroa on vähimmäisvarantotalletuksille maksettua korkoa, 56,8 milj. euroa yön yli-talletuksille maksettua korkoa ja 27,9 milj. euroa määräaikaistalletuksille maksettua korkoa.

3. Korkokate

Korkokate	31.12.2012 Milj. EUR	31.12.2011 Milj. EUR
Korkotuotot		
Korkotuotot rahoitusvarallisuudesta	296,2	359,9
Korkotuotot rahapolitiikan eristä	252,7	139,6
Korkotuotot EKPJ-saamisista	561,4	263,1
Yhteensä	1 110,3	762,6
Korkokulut		
Korkokulut rahoitusvarallisuudesta	-4,9	-14,6
Korkokulut rahapolitiikan eristä	-107,6	-155,5
Korkokulut EKPJ-veloista	-	-
Yhteensä	-112,5	-170,1
KORKOKATE	997,8	592,5

4. Valuuttakurssierot

Erä sisältää valuuttamääräisten erien myynnistä realisoituneet valuuttakurssivoitot ja -tappiot sekä arvostustappiot. Vuonna 2012 valuuttakurssien muutoksista aiheutuneet voitot olivat 14,0 milj. euroa.

5. Arvopapereiden hintaerot

Erä sisältää arvopapereiden myynnistä realisoituneet voitot ja tappiot sekä arvostustappiot. Jokaista arvopaperilajia tarkastellaan kirjanpidossa erikseen. Vuonna 2012 arvopapereista realisoitui hinnanmuutosten johdosta 218,0 milj. euroa voittoa.

6. Valuuttakurssi- ja hintaerovaruksen muutos

Valuuttakurssi- ja hintaeromuutoksista realisoituneilla nettovoitoilla, yhteensä 232,1 milj. euroa, kartutettiin varauksia tilinpäätöspolitiikan mukaisesti. Kaikki varaukset on eritelty taaseen vastattavaa-puolen liitetiedoissa.

7. Tuotot ja kulut palkkioista ja maksuista

Erä sisältää sijoitustoiminnasta aiheutuneet palkkiot ja maksut.

8. Rahoitustulon netto-osuus

<i>Rahoitustulo</i>	<i>31.12.2012 Milj. EUR</i>	<i>31.12.2011 Milj. EUR</i>
<i>Suomen Pankin pooliin lähettämä rahoitustulo</i>	764,3	357,2
<i>Suomen Pankin pääoma-avaimen mukainen rahoitustulo</i>	419,4	281,1
<i>Pääoma-avaimen mukainen rahoitustulon netto-osuus</i>	-344,9	-76,1
<i>Korjaukset aiempina vuosina jaettuun rahoitustuloon</i>	1,6	0,7

Eurojärjestelmän kunkin kansallisen keskuspankin rahoitustulo lasketaan käyttämällä sen velkapohjaa vastaan yksilöitävistä saamisista kertynyttä todellista vuosituloa. Velkapohja koostuu pääasiassa seuraavista eristä: liikkeessä olevat setelit, rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat luottolaitoksille, EKP:n velkasitoumuksien liikkeeseenlaskusta aiheutuvat kansallisten keskuspankkien velat eurojärjestelmän sisällä, TARGET2-transaktioista johtuvat eurojärjestelmän sisäiset nettovelat sekä eurojärjestelmän sisäiset nettovelat, jotka liittyvät euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä. Velkapohjaan sisältyville veloille maksetut korot vähennetään yhteenlaskettavan rahoitustulon määrästä.

Yksilöidyt varat koostuvat pääasiassa seuraavista eristä: rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta, rahapoliittisista syistä hallussa pidettävät arvopaperit, valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset EKP:ltä, TARGET2-järjestelmään liittyvät nettosaamiset sekä nettosaamiset, jotka liittyvät euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä, ja pääoman jakoperusteen avulla laskettu osuus kansallisen keskuspankin kullan määrästä.

Kullasta ei katsota kertyvän tuottoa. Katettujen joukkolainojen osto-ohjelman toteutuksesta 2.7.2009 annetun päätöksen (EKP/2009/16) ja katettujen joukkolainojen toisen osto-ohjelman toteutuksesta 3.11.2011 annetun päätöksen (EKP/2011/17) mukaisesti rahapoliittisista syistä hallussa pidettävistä arvopapereista katsotaan kertyvän tuottoa, joka on eurojärjestelmän viimeisimmän saatavilla olevan perusrahoitusoperaation marginaalikoron mukainen. Jos kansalli-

sen keskuspankin yksilöityjen varojen arvo ylittää tai alittaa keskuspankin velkapohjan arvon, ero kompensoidaan soveltamalla siihen viimeisintä saatavilla olevaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation marginaalikorkoa.

Eurojärjestelmän yhteenlaskettu rahoitustulo jaetaan kansallisille keskuspankeille EKP:n merkityn pääoman jakoperusteen mukaisesti. Suomen Pankin rahoitustulon netto-osuus on yhtä kuin Suomen Pankin pooliin lähettämä osuus yhteenlaskettavasta rahoitustulosta (764 milj. euroa) miinus Suomen Pankille jakoperusteen mukaisesti kuuluva osuus rahoitustulosta (419 milj. euroa).

9. Osuus EKP:n voitosta

EKP jakoi tilikaudelta 2011 voittoa 76 milj. euroa. Tästä tilikaudelle 2012 kirjattu Suomen Pankin osuus oli 1,4 milj. euroa.

10. Varaus rahapolitiikan operaatioiden vastapuoliriskeihin

EKP:n neuvosto katsoi varovaisuutta koskevan yleisen kirjanpitoperiaatteen nojalla tarpeelliseksi tehdä 5,7 mrd. euron erikoisvarauksen eurojärjestelmän vastapuolten maksukyvyttömyysriskin varalta vuonna 2008. Perussäännön artiklan 32.4 mukaan euroalueen kansalliset keskuspankit jakavat nämä riskit suhteessa osuusiinsa EKP:n merkityn pääoman jakoperusteesta vuonna 2008. Näin ollen luotiin 102 milj. euron varaus, joka vastaa 1,78603 prosentin osuutta koko erikoisvarauksesta.

Vuoden 2012 tilinpäätöksessä edellä mainittua varausta purettiin EKP:n neuvoston päätöksen mukaisesti 639 milj. eurolla vakuuksien erääntymisestä tai myynnistä saatujen tuottojen perusteella. Suomen Pankin osuus varauksen purusta on 11,4 milj. euroa. Varausta on jäljellä 5,5 milj. euroa.

11. Muut keskuspankkitoiminnan tuotot

Erä sisältää EKP:n ennakkovoitonjakona tilikaudelta 2012 jakaman osan setelitulosta ja arvopaperimarkkinoita koskevaan ohjelmaan liittyvän arvopaperisalkun (ns. SMP-salkun) tuotoista, 10,3 milj. euroa. Markkaseteleiden lunastus päättyi vuoden 2012 aikana. Lunastamatta jääneet markkasetelit, 119 milj. euroa, sisältyvät vuonna 2012 poikkeukselli-

senä eränä muihin keskuspankkitoiminnan tuottoihin. Lisäksi erä sisältää saadut osingot, 4,0 milj. euroa, jotka koostuvat pääasiassa BIS:n osakkeista.

12. Muut tuotot

Erä sisältää Finanssivalvonnan valvonta- ja toimenpidemaksut, 25,3 milj. euroa, kiinteistöjen tuotot, 9,8 milj. euroa, kiinteistöjen myynnistä saatuja tuottoja sekä toimitusmaksuja ja palkkioita.

13. Henkilöstökulut

<i>Henkilöstökulut</i>	31.12.2012 Milj. EUR	31.12.2011 Milj. EUR
<i>Palkat ja palkkiot</i>	41,5	40,5
<i>Työnantajakorvaukset eläkerahastolle</i>	7,6	7,5
<i>Muut henkilösivukulut</i>	2,6	2,7
<i>Yhteensä</i>	51,7	50,7

<i>Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä</i>	2012 Henkeä	2011 Henkeä
<i>Suomen Pankki</i>	418	429
<i>Finanssivalvonta</i>	208	207
<i>Yhteensä</i>	626	636

<i>Johtokunnan jäsenille maksetut peruspalkat</i>	2012 Euroa
<i>Erkki Liikanen</i>	259 896
<i>Pentti Hakkarainen</i>	234 564
<i>Seppo Honkapohja</i>	191 220
<i>Yhteensä</i>	685 680

Johtokunnan jäsenille maksetut luontoisedut (ateria-, puhelin- ja autoetu) olivat yhteensä 38 353 euroa.

Suomen Pankin johtokunnan jäsenen eläke-etuudet määräytyvät vuodesta 2005 alkaen Suomen Pankin eläkesäännön mukaisesti ilman erityisehtoja ja samoin edellytyksin ja ehdoin kuin muulle henkilöstölle on eläkesäännössä vahvistettu. Suomen Pankin eläkesääntö on soveltuvin osin valtion eläkelain (VaEL) mukainen. Toimikautensa päättäneelle johtokunnan

jäsenelle voidaan maksaa tulonmenetyksen korvausta, jos henkilö ei voi karensisäännöksen perusteella vastaanottaa työtehtävää muualta tai jos Suomen Pankista saatu eläke on pienempi kuin tulonmenetyksen korvaus. Tulonmenetyksen täysimääräinen korvaus on 60 % palkasta, ja sitä maksetaan yhden vuoden ajan yhteen sovittaen Suomen Pankista maksettavan eläkkeen kanssa siten, että nämä yhdessä eivät ylitä 60:tä prosenttia palkasta.

14. Eläkerahastomaksu

Tilikaudella 2012 ei suoritettu eläkerahastomaksua.

	31.12.2012 Milj. EUR	31.12.2011 Milj. EUR
<i>Eläkerahastomaksu</i>	–	32,0

15. Hallinnolliset kulut

<i>Hallinnolliset kulut</i>	2012 Milj. EUR	2011 Milj. EUR
<i>Tarvikkeista ja bankimmoista aiheutuvat kulut</i>	0,7	0,8
<i>Koneista ja kalustosta aiheutuvat kulut</i>	3,1	3,4
<i>Kiinteistöistä aiheutuvat kulut</i>	11,0	11,1
<i>Henkilöstösidonnaiset kulut</i>	3,8	3,8
<i>Ostetuista palveluista aiheutuvat kulut</i>	8,9	8,5
<i>Muut hallinnolliset kulut</i>	2,0	1,5
<i>Yhteensä</i>	29,5	29,1

Erään sisältyvät vuokrat, kokous- ja sidosryhmäkulut, ostopalveluista aiheutuneet kulut ja tarvikkeet. Lisäksi erässä on henkilöstön koulutus-, virkamatka- sekä rekrytointikuluja.

16. Poistot käyttöomaisuudesta

<i>Poistot aineellisesta käyttöomaisuudesta</i>	<i>31.12.2012 Milj. EUR</i>	<i>31.12.2011 Milj. EUR</i>
<i>Maa-alueet</i>	–	–
<i>Rakennukset</i>	2,3	2,2
<i>Koneet ja kalusto</i>	2,3	2,8
<i>Taide ja numismaattinen kokoelma</i>	–	–
<i>Yhteensä</i>	<i>4,6</i>	<i>5,0</i>

<i>Poistot aineettomasta käyttöomaisuudesta</i>	<i>31.12.2012 Milj. EUR</i>	<i>31.12.2011 Milj. EUR</i>
<i>Tietojärjestelmät</i>	3,1	3,1
<i>Yhteensä</i>	<i>3,1</i>	<i>3,1</i>

Poistot eivät sisällä maa-alueiden ja rakennusten arvonorotuksista tehtyjä poistoja.

17. Setelien hankintakulut

Setelien hankintakulut olivat 2,7 milj. euroa.

18. Muut kulut

Muista kuluista suurin osa liittyy kiinteistöjen käyttöön ja ylläpitoon.

19. Eläkerahaston tuotot

Erään sisältyvät Suomen Pankin eläkerahaston sijoitustoiminnan tuotot, 66,3 milj. euroa. Lisäksi erässä ovat Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan työnantajan osuudet sekä työntekijän osuus maksetusta, 10,2 milj. euroa.

20. Eläkerahaston kulut

Erään sisältyvät Suomen Pankin eläkerahaston sijoitusten kulut, 0,2 milj. euroa, maksetut eläkkeet, 25,1 milj. euroa, hoitokulut sekä poistot eläkerahaston hallussa olevasta käyttöomaisuudesta.

21. Varausten muutokset

Erään sisältyvät eläkevarauksen lisäys, 47 milj. euroa, reaaliarvovarauksen lisäys, 117 milj. euroa, ja yleisvarauksen lisäys, 300 milj. euroa. Kaikki varaukset on eritelty taseen vastattavaa-puolen liitetiedoissa.

22. Tilikauden tulos

Tilikauden 2012 tulos oli 337 milj. euroa. Johdokunta esittää pankkivaltuustolle, että voitosta siirretään 227 milj. euroa käytettäväksi valtion tarpeisiin.

Taseen ulkopuoliset vastuut

Tämä erä sisältää Suomen Pankin johdannaisso-
pimukset. Niistä valtaosa on tehty valuuttakursi-
siriskiltä suojautumiseksi.

<i>Johdannaisso- pimukset</i>	<i>31.12.2012 Milj. EUR</i>	<i>31.12.2011 Milj. EUR</i>
<i>Valuuttamääräisten futuurisopimusten nimellisarvo</i>		
<i>Ostosopimukset</i>	–	–
<i>Myyntisopimukset</i>	–	–
<i>FX-swapsopimusten markkina-arvo</i>	7,7	–6,3
<i>GIRS-sopimusten markkina-arvo</i>	0,1	0,1
<i>IRS-sopimusten markkina-arvo</i>	–	–
<i>FX-forward-sopimusten markkina-arvo</i>	–	–
<i>Yhteensä</i>	<i>7,8</i>	<i>–6,2</i>

Viiden vuoden katsaus

Oheisessa taulukossa ovat Suomen Pankin taseen ja tuloslaskelman luvut viideltä viimeksi kuluneelta tilikaudelta.

TASE (milj. EUR)	2012	2011	2010	2009	2008
<i>Vastaavaa</i>					
<i>Kulta ja kultasaamiset</i>	1 988	1 918	1 664	1 208	980
<i>Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta</i>	6 171	5 886	5 223	6 225	4 597
<i>Saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta</i>	2 097	1 967	1 815	1 609	356
<i>Pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja muut valuuttamääräiset saamiset</i>	4 074	3 919	3 408	4 617	4 241
<i>Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta</i>	404	628	712	1 120	2 577
<i>Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta</i>	1 970	1 946	1 662	845	581
<i>Rahapolitiisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset luotot euroalueen luottolaitoksille</i>	3 681	2 311	50	2 710	2 600
<i>Perusrahoitusoperaatiot</i>	–	10	0	20	350
<i>Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot</i>	3 681	2 301	50	2 690	2 250
<i>Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta</i>	0	40	1	126	0
<i>Euromääräiset arvopaperit euroalueelta</i>	11 471	13 889	11 668	8 002	7 265
<i>Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit</i>	4 555	4 637	2 203	531	–
<i>Muut arvopaperit</i>	6 915	9 253	9 466	7 471	7 265
<i>Eurojärjestelmän sisäiset saamiset</i>	74 382	70 271	23 888	14 280	10 162
<i>Osuus EKP:n pääomasta</i>	141	120	99	78	73
<i>Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset</i>	722	722	722	722	717
<i>Euroseleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset</i>	3 248	3 485	3 414	3 910	4 127
<i>Muut eurojärjestelmän sisäiset saamiset (netto)</i>	70 270	65 944	19 653	9 570	5 245
<i>Muut saamiset</i>	1 115	1 171	1 090	1 130	1 254
<i>Euroalueen metallirahat</i>	27	25	22	19	22
<i>Aineellinen ja aineeton käyttöomaisuus</i>	155	165	171	189	185
<i>Muu vaihto-omaisuus</i>	607	569	551	528	481
<i>Muut</i>	326	413	346	393	566
<i>Vastaavaa yhteensä</i>	101 182	98 061	45 957	35 646	30 016

TASE (milj. EUR)	2012	2011	2010	2009	2008
<i>Vastattavaa</i>					
<i>Liikkeessä olevat setelit</i>	15 044	14 649	13 880	13 330	12 532
<i>Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille</i>	73 799	71 697	21 696	13 543	8 110
<i>Vähimmäisvarantotalletukset</i>	31 698	1 657	9 383	8 085	1 015
<i>Yötalletukset</i>	37 101	52 540	9 113	5 458	7 095
<i>Määräaikaistalletukset (likviditeettiä vähentävä hienosäätöoperaatio)</i>	5 000	17 500	3 200	–	–
<i>Euromääräiset velat muille euroalueella oleville</i>	801	836	262	14	3 009
<i>Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle</i>	1 004	782	1 021	234	37
<i>Valuuttamääräiset velat euroalueelle</i>	0	0	0	248	0
<i>Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle</i>	139	153	23	363	–
<i>Myönnettyjen erityisten nosto-oikeuksien vastaerä</i>	1 387	1 412	1 377	1 295	158
<i>Eurojärjestelmän sisäiset velat</i>	–	–	–	–	–
<i>Muut velat</i>	24	178	151	155	191
<i>Arvonmuutostilit</i>	2 609	2 806	2 274	1 703	1 622
<i>Varaukset</i>	3 708	3 032	2 814	2 325	2 092
<i>Oma pääoma</i>	2 332	2 262	2 175	2 015	1 864
<i>Kantarahasto</i>	841	841	841	841	841
<i>Vararahasto</i>	1 491	1 421	1 334	1 174	1 023
<i>Tilikauden voitto</i>	337	254	283	420	401
<i>Vastattavaa yhteensä</i>	101 182	98 061	45 957	35 646	30 016

<i>TULOS</i> LASKELMA (milj. EUR)	2012	2011	2010	2009	2008
<i>Korkotuotot</i>	1 110	763	597	590	844
<i>Korkokulut</i>	-113	-170	-71	-71	-223
<i>Korkokate</i>	998	592	526	519	621
<i>Valuuttakurssierot</i>	14	5	221	15	-485
<i>Arvopapereiden hintaerot</i>	218	4	69	101	37
<i>Valuuttakurssi- ja hintaerovaruksen muutos</i>	-232	-9	-290	-116	448
<i>Rahoituskate</i>	998	592	526	519	621
<i>Rahoitustulon netto-osuus</i>	-343	-75	-33	21	26
<i>Osuus EKP:n voitosta</i>	1	3	26	2	-
<i>Varaus rahapolitiikan operaatioiden vastapuoliriskeihin</i>	11	22	32	31	-102
<i>Muut keskuspankkitoiminnan tuotot</i>	133	15	9	19	25
<i>Keskuspankkierien kate</i>	800	557	560	590	569
<i>Muut tuotot</i>	47	35	34	43	41
<i>Toimintakulut</i>	-93	-125	-102	-112	-116
<i>Henkilöstökulut</i>	-52	-51	-51	-53	-46
<i>Eläkerahastomaksu</i>	-	-32	-10	-10	-30
<i>Hallinnolliset kulut</i>	-29	-29	-28	-31	-27
<i>Poistot käyttöomaisuudesta</i>	-8	-8	-7	-7	-8
<i>Setelien hankintakulut</i>	-3	-4	-6	-10	-4
<i>Muut kulut</i>	-2	-1	0	-1	-2
<i>Toiminnallinen tulos</i>	754	467	491	521	494
<i>Eläkerahaston tulos</i>	47	19	24	48	-22
<i>Varausten muutos</i>	-464	-232	-232	-149	-71
<i>Tilikauden tulos</i>	337	254	283	420	401

Pyörityksien vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

Riskienhallinnan liitetiedot

Rahoitusvarallisuuden sijoitustoiminnan riskienhallinta ja riskienvalvonta

Suomen Pankin sijoitustoiminnan riskienhallinnasta vastaavat hallinto-osaston riskienvalvontatoimisto ja pankkitoimintaosasto yhteistyössä. Sijoitustoiminnan riskienvalvonta on hallinto-osaston riskienvalvontatoimiston vastuulla.

Riskienvalvontatoimiston vastuualueeseen kuuluvat sijoitustoiminnan riskienvalvonnan lisäksi riskipositioiden seuranta, instrumenttien hinnoittelu, riski- ja tuottoraportointi sekä Suomen Pankin taseriskien seuranta ja raportointi. Lisäksi riskienvalvontatoimisto ylläpitää yleistä sijoitustoiminnan riskienhallintakehikkoa ja sijoitustoiminnan vertailuindeksejä sekä kehittää riskienhallintamenetelmiä.

Sijoitustoiminnan operatiiviseen työhön osallistuville sijoitustoiminnan riskeistä raportoidaan päivittäin ja johtokunnalle kuukausittain. Sijoitustuottojen kehityksestä raportoidaan kuukausittain. Tuotot käsitellään sijoitustoiminnasta vastaavan johtokunnan jäsenen johdolla markkinatoimikunnassa neljännesvuosittain. Johtokunnassa on laajempi riskien ja tuottojen käsittely puolivuositteittain. Rajoiterikkomuksista raportoidaan heti. Laaja kokonaisrahoitusriskiraportti esitetään johtokunnassa neljännesvuosittain.

Suomen Pankissa on myös riskikomitea, jonka tehtävänä on riippumattomasti arvioida ja valvoa sijoitustoiminnan riskejä ja riskienhallintaa. Riskikomitea ei tee sijoitustoimintaa ja riskienhallintaa koskevia päätöksiä, mutta se voi viedä tarvittaessa asioita johtokuntaan tiedoksi tai päätettäväksi. Riskikomitean puheenjohtajana toimii riskienvalvonnasta vastaava johtokunnan jäsen. Riskikomitea kokoontuu kahdessa eri kokoonpanossa. Toisessa kokoonpanossa käsitellään rahoitusriskejä ja toisessa operatiivisia riskejä.

Rahoitusvarallisuuden sijoitustoiminnan ja riskienhallinnan päätöksentekorakenne

Rahoitusvarallisuuden sijoitustoimintaan ja riskienhallintaan liittyviä päätöksiä tehdään Suomen Pankin johtokunnassa, markkinatoimikunnassa sekä pienessä määrin sijoitusryhmässä ja riskiryhmässä.

Suomen Pankin johtokunta päättää sijoitustoiminnan päämääristä ja sijoituspolitiikasta

sekä riskienhallinnan periaatteista. Johtokunnassa päätettäviä asioita ovat muun muassa oman rahoitusvarallisuuden ja valuuttavarannon koko, valuuttavarannon valuuttajakauma, likvidivarallisuuden koko ja koostumus, sijoitusvarallisuuden sijoitusluokittainen strateginen allokatio, sijoitustoiminnan sijoitusluokittaiset sallitut vaihteluvälit sekä korko- ja luottoriskin taso. Johtokunta määrittää myös luottoriskilimiittien enimmäismäärät.

Markkinatoimikunta tekee johtokunnan asettamissa rajoissa rahoitusvarallisuuden sijoittamiseen ja riskienhallintaan liittyvät yksityiskohtaiset päätökset. Se päättää muun muassa vastapuoli- ja liikkeeseenlaskijakriteereistä sekä tarkemmista luottoriskilimiiteistä. Markkinatoimikunnan puheenjohtajana ja päätöksentekijänä toimii Suomen Pankin omista sijoituksista vastuussa oleva johtokunnan jäsen.

Sijoitusryhmän ja riskiryhmän työskentelyssä pääpaino on asioiden valmistelussa ylempien päätöksentekovelinten käsittelyyn. Lisäksi sijoitusryhmä toimii pankkitoimintaosaston sisäisenä päätöksentekovelimenä sekä sijoituslinjan ja riskienvalvontalinjan yhteisten asioiden koordinaatiolinjana. Sijoitusryhmän puheenjohtaja ja päätöksentekijä on pankkitoimintaosaston osastopäällikkö. Riskiryhmän puheenjohtajana ja päätöksentekijänä toimii hallinto-osaston riskienvalvontatoimiston päällikkö.

Suomen Pankin arvioitu kokonaisriski kulta mukaan luettuna

Suomen Pankin kokonaisriskejä käsitellään Kokonaisriskit-luvussa (s. 76–78). Tässä esitystavassa kulta on jätetty tarkastelun ulkopuolelle suuren arvonmuutostilinsä vuoksi. Kun kaikki Suomen Pankin riskit – kulta mukaan lukien – lasketaan yhteen, kokonaisriskin arvioidaan olevan vuositasona noin 2,9 mrd. euroa.

Määritelmiä ja käsitteitä

Markkinariskissä kyse on riskistä, että varallisuuden nettoarvo alenee markkinahintojen muutosten johdosta. Markkinahintojen muutokset voivat olla esimerkiksi korkojen, valuuttakurssien tai kullan hinnan muutoksia, jolloin vastaavasti puhutaan korkoriskistä, valuuttakurssiriskistä tai kullan hintariskistä.

Riskitunnuslukuja ja jakaumia

Taulukko 1.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuteen ja katettujen joukkolainojen osto-ohjelmiin kuuluvien velkakirjojen ja talletusten luottoluokitusjakauma¹

Luottoluokitus	31.12.2012, %	31.12.2011, %
AAA	53,2	66,8
AA+	28,6	12,7
AA	1,8	2,8
AA-	6,9	9,4
A+	0,7	1,8
A	1,4	3,4
A-	1,1	0,7
BBB+	2,6	0,6
BBB	0,5	0,5
BBB-	2,0	0,4
Alle BBB-	0,5	0,2
Luotto- luokittelemattomat	0,7	0,6

¹ Katetut velkakirjat on luokiteltu velkakirjan oman luottoluokituksen perusteella, ei liikkeeseenlaskijan luottoluokituksen perusteella. Japanin ja Yhdysvaltojen keskuspankit käsitellään valtion luottoluokituksen mukaan.

Lähde: Suomen Pankki.

Taulukko 2.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuteen ja katettujen joukkolainojen osto-ohjelmiin kuuluvien velkakirjojen jakautuminen liikkeeseenlaskijan kotimaan perusteella (velkakirjan markkina-arvon mukaan)

Maa tai alue	31.12.2012, %	31.12.2011, %
Euroalue	58,9	66,7
Saksa	22,7	23,2
Ranska	14,1	19,3
Alankomaat	8,6	6,8
Suomi	6,1	6,5
Espanja	2,3	3,3
Italia	2,0	2,1
Itävalta	1,7	3,4
Irlanti	0,8	0,5
Portugali	0,6	0,4
Kreikka	0,1	0,2
Luxemburg ¹	0,0	0,0
Belgia ¹	-	0,9
Muu Eurooppa	11,7	8,6
Iso-Britannia	5,3	3,8
Ruotsi	4,2	2,5
Norja	1,1	1,3
Tanska	0,9	1,0
Sveitsi	0,2	-
Amerikka	16,6	14,1
Yhdysvallat	15,9	13,0
Kanada	0,7	1,1
Aasian ja Tyynenmeren alue	4,4	3,8
Japani	4,0	3,2
Australia	0,2	0,4
Singapore	0,2	0,1
Uusi-Seelanti ¹	0,0	0,0
Kansainväliset instituutiot	8,4	6,8

¹ Luku 0,0 tarkoittaa vähemmän kuin 0,05, merkintä - tarkoittaa nollaa.

Lähde: Suomen Pankki.

Taulukko 3.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden herkkyyden valuuttakurssin ja korkotason muutoksiin nähden

Milj. euroa	2012	2011
Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden arvomuutos, jos euron valuuttakurssi vahvistuisi 15 % suhteessa valuuttavaramon valuuttoihin 31.12. tilanteesta	-886	-882
Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden arvomuutos, jos korkotaso nousee 1 prosentin, kun rahoitusvarallisuuden määrä, koostumus ja modifioitu duratio ovat 31.12. tilanteen mukaiset	-239	-357

Lähde: Suomen Pankki.

Taulukko 4.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden VaR-luvut

Markkinariskin VaR-luvut (kuukauden ajanjakso, 95 prosentin luottamustaso)

2012				
Milj. euroa	Keskimäärin	Suurin	Pienin	31.12.
Korkoriski	48	90	21	22
Valuuttakurssiriski	182	261	114	114
Kokonaisriski (pl. kulta)	206	299	127	127
Kokonaisriski (ml. kulta)	276	364	191	203
2011				
Milj. euroa	Keskimäärin	Suurin	Pienin	31.12.
Korkoriski	112	195	74	90
Valuuttakurssiriski	209	313	138	178
Kokonaisriski (pl. kulta)	277	448	177	214
Kokonaisriski (ml. kulta)	395	627	231	231

Luottoriskin VaR-luvut¹ (vuoden ajanjakso, 95 prosentin, 99 prosentin ja 99,9 prosentin luottamustaso)

2012				
Milj. euroa	Keskimäärin	Suurin	Pienin	31.12.
Luottoriski (luottamustaso 95 %)	8	12	5	5
Luottoriski (luottamustaso 99 %)	30	35	25	25
Luottoriski (luottamustaso 99,9 %)	84	95	63	63
2011				
Milj. euroa	Keskimäärin	Suurin	Pienin	31.12.
Luottoriski (luottamustaso 95 %)	9	12	5	11
Luottoriski (luottamustaso 99 %)	27	34	21	32
Luottoriski (luottamustaso 99,9 %)	84	105	70	91

¹ Luvuissa eivät ole mukana valtioiden kotimaanvaluutan määräisinä liikkeeseen laskemat velkakirjat.

Lähde: Suomen Pankki.

Luottoriskillä tarkoitetaan riskiä taloudellisista menetyksistä, jotka aiheutuvat taloudellisen transaktion vastapuolen tai arvopapereiden liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuuden muutoksesta sekä vastapuolen tai liikkeeseenlaskijan ajautumisesta maksukyvyttömyystilaan.

Likvidiysriski on riski, että varoja ei voida tarpeen syntyessä ottaa käyttöön tai niiden muuttaminen rahaksi aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia.

Operatiivisella riskillä tarkoitetaan riskiä ylimääräisistä kustannuksista tai tappioista, jotka aiheutuvat riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä.

Rahoitusvarallisuus muodostuu likvidivaruudesta, sijoitusvarallisuudesta, kullasta sekä nettosaamisista Kansainväliseltä valuuttarahastolta (IMF). Katettujen joukkolainojen osto-ohjelmia ei lueta kuuluvaksi rahoitusvarallisuuteen. Tältä osin määritelmä eroaa vuoden 2011 vuosikertomuksessa esitetystä.

Likvidivarallisuus on Suomen Pankin varallisuuden osa, jonka tavoitteena on varmistaa Suomen Pankin kyky tarjota likviditeettiä äkillisiin politiikkatarpeisiin kaikissa olosuhteissa. Likvidivarallisuus on valuuttamääräistä.

Sijoitusvarallisuus on Suomen Pankin varallisuuden osa, jonka tavoitteena on turvata rahoitusvarallisuuden arvo ja Suomen Pankin kyky selviytyä keskuspankkivelvoitteista myös tulevaisuudessa. Suomen Pankilla on sekä valuuttamääräistä että euromääräistä sijoitusvarallisuutta.

Valuuttavaranto koostuu suojaamattomista valuuttamääräisistä sijoituksista ja saamisista. Siihen kuuluvat likvidivarallisuus, valuuttamääräinen sijoitusvarallisuus sekä nettosaamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta (IMF).

Käteinen tarkoittaa vakuudellisia ja vakuudettomia lyhytaikaisia pankkitalletuksia.

Tilintarkastuskertomus

Eduskunnan valitsemina tilintarkastajina olemme suorittaneet Suomen Pankin kirjanpidon ja tilinpäätöksen sekä hallinnon tarkastuksen tilivuodelta 2012 hyvän tilintarkastustavan mukaisesti.

Pankin sisäinen tarkastus on tilivuoden aikana tarkastanut pankin kirjanpitoa ja toimintaa. Olemme perehtyneet sisäisestä tarkastuksesta laadittuihin kertomuksiin.

Olemme lukeneet pankin vuosikertomuksen ja saaneet johtokunnalta pankin toimintaa koskevia selostuksia.

Tilinpäätös on laadittu eduskunnan pankkivaltuuston vahvistamien tilinpäätösperusteiden ja voimassa olevien säännösten mukaisesti. Tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot pankin taloudellisesta asemasta ja tuloksen muodostumisesta.

Esitämme tuloslaskelman ja taseen vahvistamista tarkastamaltamme tilivuodelta. Puollamme tilivuoden tuloksen käyttöä pankin johtokunnan esittämällä tavalla.

Helsingissä maaliskuun 14. päivänä 2013

Esko Kiviranta

Mika Kari

Lenita Toivakka

Eero Prepula KHT, JHTT

Tom Sandell KHT, JHTT

Lausunto Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön artiklan 27 mukaisesta tilintarkastuksesta

Olemme tarkastaneet Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön artiklan 27.1 mukaisesti Suomen Pankin kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.2012–31.12.2012. Tilinpäätös on laadittu Euroopan keskuspankin neuvoston hyväksymien kirjanpitoperiaatteiden ja -tekniikoiden sekä Suomen Pankista annetun lain mukaisesti. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot.

Johtokunnan vastuu

Johtokunta vastaa tilinpäätöksen laatimisesta ja siitä, että tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Tilintarkastajan tulee suorittaa tilintarkastus IFAC:n (International Federation of Accountants) laatimien kansainvälisten ISA-tilintarkastusstandardien ja eettisten ohjeiden, Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan sekä soveltuvin osin tilintarkastuslain mukaisesti ja sen perusteella antaa lausunto tilinpäätöksestä. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää tilintarkastuksen suunnittelua ja suorittamista siten, että saadaan kohtuullinen varmuus siitä, että tilinpäätöksessä ei ole olennaisia virheellisyyskärsiä.

Tilintarkastustoimenpiteillä tulisi varmistua tilinpäätöksen lukujen ja muiden tietojen oikeellisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan ja arvioihin riskeistä, että tilinpäätöksessä on väärinkäytöksestä tai virheestä johtuva olennainen virheellisyys. Tarvittavia tarkastustoimenpiteitä suunniteltaessa arvioidaan myös tilinpäätöksen laadintaan ja esittämiseen liittyvää sisäistä valvontaa.

Käsityksemme mukaan olemme suorittaneet tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvia tarkastustoimenpiteitä lausuntoamme varten.

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa Euroopan keskuspankin neuvoston hyväksymien kirjanpitoperiaatteiden ja -tekniikoiden mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot Suomen Pankin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Helsingissä, 28. päivänä helmikuuta 2013
KPMG OY AB

Raija-Leena Hankonen
KHT

Liitteet

Eurojärjestelmän rahapolitiikkaan liittyvät toimenpiteet vuonna 2012

Tammi-joulukuu	EKP:n neuvoston tekemien päätösten mukaisesti perusrahoitusoperaatiot ja pitempiaikaiset säännölliset sekä poikkeukselliset operaatiot toteutettiin edelleen kiinteäkorkoisina huutokaup-poina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksyttiin täysimääräisesti. Pitoperiodin mittaisissa operaati-oissa käytettiin perusrahoitusoperaatioiden korkoa. Kaikkien muiden pitempiaikaisten operaatioiden korko oli operaation voimassaoloajan perusrahoitusoperaatioiden korkojen keskiarvo.
Tammikuu	Edellisen vuoden lopulla tehdyn päätöksen mukaisesti vähimmäisvarantovelvoite pienennettiin 2 prosentista 1 prosenttiin 18.1. alkaen.
Helmikuu	<p>EKP:n neuvosto hyväksyi 9.2. Espanjan, Irlannin, Italian, Itävallan, Kyproksen, Portugalin ja Ranskan keskuspankin ehdottamat kansalliset kelpoisuusvaatimukset ja riskienhallintatoimet, joiden myötä nämä keskuspankit voivat tilapäisesti ottaa eurojärjestelmän luotto-operaatioiden vakuudeksi lisää lainasaamisia.</p> <p>EKP ilmoitti 28.2. lakkauttavansa tilapäisesti Kreikan valtion liikkeeseen laskemien tai takaamien velkainstrumenttien vakuuskelpoisuuden yksityisen sektorin velkavaihdon aktivoimista seuranneen Kreikan valtion luottokelpoisuusluokitusmuutoksen myötä.</p> <p>Jälkimmäinen kolmen vuoden mittaisista pitempiaikaisista rahoitusoperaatioista, joista EKP:n neuvosto oli päättänyt edellisen vuoden joulukuussa, toteutettiin 29.2.</p>
Maaliskuu	<p>Kreikan valtion liikkeeseen laskemien tai takaamien velkainstrumenttien vakuuskelpoisuus palautettiin 8.3. euroalueen valtion- tai hallitusten päämiesten sopiman, eurojärjestelmää yksityisen sektorin velkavaihdon ajan suojaavan vakuusjärjestelyn aktivoinnin myötä.</p> <p>EKP:n neuvosto päätti 21.3., että kansallisten keskuspankkien ei ole pakko hyväksyä eurojärjestelmän luotto-operaatioissa vakuudeksi sellaisia vakuuskelpoisia valtion takaamia pankkien joukkolai-noja, joiden takaajana on EU:n tai IMF:n sopeutusohjelmaa toteuttava jäsenvaltio.</p>
Kesäkuu	<p>EKP:n neuvosto päätti 6.6. jatkaa kiinteän koron ja täyden jaon politiikkaa säännöllisissä perus-rahoitusoperaatioissa ja 3 kuukauden operaatioissa sekä pitoajanjakson mittaisissa operaatioissa vähintään 15.1.2013 saakka.</p> <p>Vakuuksien saatavuutta parantavista uusista toimista ilmoitettiin 22.6. Nämä toimet koskivat kelpoisuusvaatimuksia, jotka omaisuusvakuudellisten arvopaperien on täytettävä, jotta ne voi-daan hyväksyä vakuudeksi eurojärjestelmän luotto-operaatioissa.</p>
Heinäkuu	<p>EKP:n neuvosto antoi 3.7. päätöksen, jonka mukaan pankit eivät voi lisätä omien, valtion ta-kaamien joukkolainojensa vakuuskäyttöä nykyisestä, jollei EKP:n neuvosto ole hyväksynyt lisä-ystä etukäteen ja saanut pankilta rahoitussuunnitelmaa.</p> <p>EKP:n neuvosto päätti 5.7. laskea rahapolitiikan korkoja 0,25 prosenttiyksikköä alkaen 11.7.2012. Päätöksen myötä perusrahoitusoperaatioiden korko aleni 0,75 prosenttiin, maksu-valmiusluoton korko 1,50 prosenttiin ja talletuskorko 0 prosenttiin.</p> <p>Samanaikaisesti hyväksyttiin Kreikan keskuspankin ehdottamat tilapäisesti vakuudeksi kelpuu-tettavien lainasaamisten vakuushallintajärjestelyt ja Kyproksen, Portugalin ja Italian keskus-pankin vastaavien järjestelyjen laajentaminen.</p>

Kreikan valtion liikkeeseen laskemat tai takaamat velkainstrumentit menettivät tilapäisesti vakuuskelpoisuutensa valtion- tai hallitusten päämiesten sopiman, eurojärjestelmää yksityisen sektorin velkavaihdon ajan suojanneen vakuusjärjestelyn päätyttyä 25.7.

Elokuu EKP:n pääjohtaja ilmoitti 2.8. lausunnossaan, että eurojärjestelmä voi toteuttaa lisää epätavanomaisia toimenpiteitä, suorat kaupat mukaan lukien, rahapolitiikan välittymismekanismin korjaamiseksi.

Syyskuu EKP:n neuvosto päätti 6.9. eurojärjestelmän rahapoliittisten suorien kauppajen (Outright Monetary Transactions, OMT) pääpiirteistä. Tällaisia suoria kauppajia voidaan toteuttaa ilman ennakkoon asetettavia määrärajoitteita valtion velkakirjojen jälkimarkkinoilla. Suorien kauppajen edellytyksenä on Euroopan rahoitusvakausvälineen (ERVV) tai Euroopan vakausmekanismin (EVM) ohjelmaan liittyvä ehdollisuus. Samalla ilmoitettiin arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman (Securities Markets Programme, SMP) lopettamisesta.

Samanaikaisesti EKP:n neuvosto päätti uusista toimista vakuuksien saatavuuden tukemiseksi. Päätösten mukaan vakuuksien luottokelpoisuudelle asetettua alarajaa ei edelleenkään sovelleta niiden valtioiden tapauksessa, jotka noudattavat EU:n ja IMF:n sopeutusohjelmaa. Lisäksi sääntö laajennettiin koskemaan valtioita, joiden joukkolainat voivat olla eurojärjestelmän rahapoliittisten suorien kauppajen kohteena. Edelleen EKP:n neuvosto päätti Yhdysvaltain dollarin, Englannin punnan ja Japanin jenin määräisten jälkimarkkinakelpoisten velkainstrumenttien hyväksymisestä väliaikaisesti eurojärjestelmän luotto-operaatioiden vakuudeksi.

Swapjärjestelyn jatkamisesta Englannin pankin kanssa 30.9.2013 saakka ilmoitettiin 12.9.

Eurojärjestelmän yhteinen vakuuksien hinnoittelukeskus (Common Eurosystem Pricing Hub, CEPH) aloitti toimintansa 21.9.

Joulukuu EKP:n neuvosto päätti 6.12. jatkaa kiinteän koron ja täyden jaon politiikkaa säännöllisissä perusrahoitusoperaatioissa ja 3 kuukauden operaatioissa sekä pitoajanjakson mittaisissa operaatioissa vähintään 9.7.2013 saakka.

Päätettiin 13.12. jatkaa Yhdysvaltain dollarin määräisiä swapjärjestelyjä yhteistyössä Yhdysvaltain, Japanin, Sveitsin ja Kanadan keskuspankin sekä Englannin pankin kanssa 1.2.2014 saakka. Lisäksi päätettiin samojen keskuspankkien kanssa tilapäisten keskinäisten valuuttavaihtojärjestelyjen jatkamisesta 1.2.2014 saakka. Järjestelyn avulla voidaan tarvittaessa jakaa muun kuin Yhdysvaltain dollarin määräisiä luottoja.

Samalla EKP:n neuvosto päätti toistaiseksi jatkaa viikon ja kolmen kuukauden pituisten dollari-määräisten luottojen tarjoamista.

Kreikan valtion liikkeeseen laskemien tai takaamien velkainstrumenttien vakuuskelpoisuus palautettiin 19.12. Euroopan komission, EKP:n ja Kansainvälisen valuuttarahaston tehtyä positiivisen arvion Kreikan taloudellisesta sopeutusohjelmasta. Kyseisiin vakuuksiin sovelletaan kuitenkin erityistä aliarvostusta.

EKP:n neuvosto hyväksyi 19.12. Slovenian keskuspankin luottoriskinarviointijärjestelmän käyttämisen vakuuksien luottoriskin arvioinnissa.

Rahoitusmarkkinoita koskevat keskeiset viranomaistoimenpiteet vuonna 2012

Muut kuin rahapolitiikkaan liittyvät Euroopan keskuspankkijärjestelmän toimenpiteet

- Tammikuu** EKP julkaisi lausunnon ehdotuksesta direktiiviksi oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonnasta sekä asetusehdotuksesta, joka koskee luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksia (vakavaraisuusdirektiivi ja asetus, ns. CRD IV).
- Toukokuu** EKP:n neuvosto hyväksyi vuoden 2011 raportin keskuspankkirahoituksen ja erityisoikeuksien kieltöjen noudattamisesta. Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa EKP:lle on annettu tehtäväksi seurata näiden artikloissa 123 ja 124 sekä niihin liittyvissä säädöksissä esitettyjen kieltojen noudattamista EU-maiden keskuspankeissa.
- EKP:n neuvosto hyväksyi 15.5. eurojärjestelmän vastauksen Euroopan komission julkiseen kuulemiseen mahdollisuudesta velkojen mitätöintiin kriisitilanteessa (ns. bail-in-järjestelyt).
- Yhdeksän arvopaperikeskusta allekirjoitti eurojärjestelmän kanssa sopimuksen liittymisestä TARGET2-Securities-järjestelmään.
- Kesäkuu** EKP:n neuvosto ilmoitti, että keskuspankkien vakuushallinnan hanketta, ns. yhteistä järjestelmäalustaa (Collateral Central Bank Management, CCBM2), ei jatketa nyky muodossaan, sillä hankkeen tarkennusvaiheessa havaittiin yhdenmukaistamiseen liittyviä haasteita.
- Neljätoista arvopaperikeskusta allekirjoitti eurojärjestelmän kanssa sopimuksen liittymisestä TARGET2-Securities-järjestelmään.
- Heinäkuu** EKP:n neuvosto hyväksyi 5.7. eurojärjestelmän vastauksen Euroopan komission julkiseen kuulemiseen varjopankkitoimintaa koskevasta vihreästä kirjasta.
- Marraskuu** EKP:n neuvosto hyväksyi 8.11. eurojärjestelmän vastauksen Euroopan komission julkiseen kuulemiseen indeksien sääntelystä. Komissio tukeutuu kuulemisen tuloksiin arvioidessaan, onko viiteindeksien tuottamista ja hallintaa tarpeen säännellä tarkemmin.
- EKP:n neuvosto hyväksyi 15.11. kahta Isossa-Britanniassa sijaitsevaa keskusvastapuolta koskevat yhteisvalvontajärjestelyt. Nämä keskusvastapuolet ovat ICE Clear European OTC-luottoriskinvaihtosopimusten selvityspalvelu ICE Clear Europe CDS ja LCH.Clearnet Ltd:n OTC-korvoswapselvituspalvelu SwapClear. Molemmissa tapauksissa toimintaan liittyy merkittäviä kansainvälisiä riskejä.

Euroopan unionin sääntelyhankkeet ja niiden täytäntöönpano Suomessa

- Helmikuu** Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen (European Securities and Markets Authority, ESMA) julkaisi automatisoidun kaupankäynnin riskienhallintaa koskevat ohjeet, joiden tarkoituksena on turvata markkinoiden luotettava toiminta.
- Euroopan pankkiviranomainen (European Banking Authority, EBA) julkaisi ohjeen, joka koskee operatiivisen riskin vakavaraisuuslaskelmassa käytettävän kehittyneen menetelmän (advanced measurement approach, AMA) soveltamisalan laajennuksia ja laskentamallin muutoksia.

- Maaliskuu** Euroopan komissio julkaisi ns. vihreän kirjan, jossa kerrotaan, kuinka varjopankkitoimintaan puututaan jo nyt voimassa olevilla ja ehdotetuilla EU:n toimenpiteillä. Uudistuksilla on tarkoitus puuttua muiden finanssilaitosten kuin pankkien harjoittamaan luotonantoon – eli ns. varjopankkitoimintaan.
- Euroopan komissio julkaisi ehdotuksensa arvopapereiden selvitystä ja arvoperikeskuksia koskevasta sääntelystä.
- Kesäkuu** Euroopan komissio hyväksyi pankkien tervehdyttämistä ja kriisinratkaisua koskevat EU:n yhteisiin sääntöihin liittyvät ehdotukset. Säännöillä varmistetaan, että viranomaisilla on tulevaisuudessa keinot puuttua ongelmatilanteisiin jo varhaisessa vaiheessa.
- Euroopan komissio hyväksyi lyhyeksiimyyntiä koskevat tekniset standardit.
- Heinäkuu** Euroopan komissio ehdotti lainsäädäntöä, jolla parannetaan kuluttajansuojaa finanssipalvelujen alalla. Ehdotuksella pyritään vahvistamaan kuluttajien luottamusta finanssialaan. Kokonaisuuteen sisältyy kolme säädösehdotusta: 1) asetusehdotus vähittäismarkkinoille tarkoitettuja paketoituja sijoitustuotteita (Packaged Retail Investment Products, PRIPs) koskevasta ns. avaintietoasiakirjoista, 2) ehdotus vakuutusvakuutusdirektiivin (Insurance Mediation Directive, IMD) tarkistamisesta, sekä 3) ehdotus, jonka tavoitteena on parantaa sijoitusrahastojen osuuksia ostavien sijoittajien suojaa (tämä suoja kuuluu nykyään arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä eli yhteissijoitusyrityksiä koskevan ns. UCITS-direktiivin piiriin).
- Euroopan komissio ehdotti EU:n laajuisia toimia viitekorkojen manipuloinnin estämiseksi. Ehdotus sisälsi muutoksia asetus- ja direktiiviehdotuksiin, jotka koskevat sisäpiirikauppoja ja markkinoiden manipulointia sekä myös näiden rikosoikeudellisia seuraamuksia.
- Euroopan komissio järjesti julkisen kuulemisen sijoitusrahastojen tulevasta sääntelystä.
- Syyskuu** Euroopan komissio esitti ehdotuksensa euroalueen pankkeja koskevan yhteisen valvontamekanismin perustamiseksi osana parhaillaan valmisteltavaa EU:n pankkiunionia. Lisäksi komissio ehdotti, että Euroopan pankkiviranomainen laatii yhteisen valvontakäsikirjan sisämarkkinoiden eheyden säilyttämiseksi ja pankkivalvonnan johdonmukaisuuden varmistamiseksi kaikissa EU:n 27 jäsenvaltiossa.
- Euroopan komissio järjesti julkisen kuulemisen viitekoroista ja indekseistä.
- Lokakuu** EU:n pankkisektorin rakenteiden uudistamista pohtinut korkean tason työryhmä jätti raporttinsa komissaari Michel Barnierille 2.10.2012. Työryhmän puheenjohtajana toimi Suomen Pankin pääjohtaja Erkki Liikanen. Raportissa on suosituksia, joiden tavoitteena on saada aikaan turvallinen, vakaa ja tehokas pankkijärjestelmä, joka palvelee kansalaisten, EU:n laajuisen talouden ja sisämarkkinoiden tarpeita. Työryhmä suosittelee toimenpiteitä viidellä osa-alueella:
- Omaan lukuun hoidettavan kaupankäynnin ja muun suuririskisen kaupankäynnin pakollinen pitäminen erillään muista toiminnoista pankkiryhmän sisällä.
  - Hyväksyttävä elvytys- ja kriisinratkaisusuunnitelma, jota pankeilta edellytetään, voi pankki-kohtaisesti vaatia toimintojen laajempaa erillään pitämistä talletuspankkitoiminnasta.
  - Mahdolliset muutokset, joita sijoittajanvastuulinstrumenttien käyttö kriisinratkaisuvälineenä edellyttää.
  - Kaupankäyntivarojen sekä asuntoihin ja kiinteistöihin liittyvien lainojen pääomavaatimusten uudelleenarviointi.
  - Pankkien hallintokulttuurin ja valvonnan vahvistaminen.

Euroopan komissio järjesti julkisen kuulemisen muita rahoitusmarkkinoilla toimivia instituutioita kuin pankkeja koskevasta mahdollisesta kriisinhallintakehikosta.

Euroopan komissio julkaisi säännöt, jotka antavat Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle mahdollisuuden sanktoida luottoluokituslaitoksia.

Euroopan järjestelmäriskikomitea antoi neljännesvuosittaisessa kokouksessaan seuraavat suositukset: 1) valvojien tulisi seurata, etteivät pankit liiallisesti uusi myöntämiään huonoja luottoja ja jätä raportoimatta niihin liittyviä riskejä (forbearance), 2) jäsenmaiden ja pankkien tulisi edetä pankkien taseiden tervehdyttämisessä ja 3) viranomaisten tulisi arvioida niitä riskejä, jotka aiheuttavat pankkien mahdollisesti liian nopeasta taseiden supistamisesta (deleveraging).

Joulukuu Euroopan unionin neuvosto pääsi sopimukseen yhteisen valvontamekanismin perustamisesta luottolaitosten valvontaa varten. Yhteinen valvontamekanismi koostuu EKP:stä ja kansallisista toimivaltaisista viranomaisista. EKP vastaa yhteisen valvontamekanismin yleisestä toiminnasta. Euroalueen ulkopuoliset jäsenvaltiot, jotka haluavat osallistua yhteiseen valvontamekanismiin, voivat osallistua siihen tiiviin yhteistyön kautta.

Muut asiat

Tammikuu Euroopan järjestelmäriskikomitea (European Systemic Risk Board, ESRB) julkaisi suosituksen kansallisten makrovakausviranomaisten määrittelemisestä, tehtävistä ja valtuuksista.

Euroopan järjestelmäriskikomitea julkaisi suosituksen pankkien Yhdysvaltain dollarin määräisestä rahoituksesta.

Valtiovarainministeriö asetti työryhmän, jonka tehtävänä oli esittää tarpeelliset toimenpiteet finanssimarkkinoiden kansallisen makrovakauden valvontajärjestelmän luomiseksi.

Euroopan komission, EKP:n ja IMF:n edustajaryhmät vierailivat Irlannissa laatiakseen neljännesvuosittaisen arvioinnin Irlannin hallituksen talousohjelmasta.

Helmikuu Euroalueen valtiovarainministerit pääsivät sopuun Kreikan toisesta sopeutusohjelmasta. Uusi ohjelma on kooltaan 130 mrd. euroa, ja sen tavoitteena on Kreikan velkasuhteen pienentäminen 120,5 prosenttiin. Ohjelma jatkuu vuoteen 2014 saakka.

Suomen ja Kreikan valtiovarainministerit allekirjoittivat Suomen ja Kreikan välisen sopimuksen vakuusjärjestelystä. Vakuusjärjestelyn allekirjoitus oli edellytyksenä sille, että Suomi osallistuu Kreikan toiseen tukipakettiin.

Euroopan komission, EKP:n ja IMF:n edustajaryhmät vierailivat Portugalissa laatiakseen kolmannen neljännesvuosittaisen arvioinnin Portugalin hallituksen talousohjelmasta.

Maaliskuu Valtiovarainministeriön asettama kansallista pääomamarkkinastrategiaa pohtinut työryhmä jätti loppuraporttinsa ja ehdotti useita eri toimenpiteitä kasvun ja työllisyyden vauhdittamiseksi. Työryhmän toimeksiantona oli laatia Suomelle kansallinen pääomamarkkinastrategia.

Huhtikuu Valtioneuvosto antoi eduskunnalle esityksen arvopaperimarkkinalainsäädännön kokonaisuudistuksesta. Arvopaperimarkkinalakien uudistamisella tavoitellaan neljää keskeistä muutosta: entistä selkeämpää lainsäädäntöä, hallinnollisen taakan kevennystä, tehokkaampaa sisäpiirivalvontaa ja tiukempaa väärinkäytösten sanktiointia sekä turvallisempaa arvopaperiomistamista.

Euroopan komission, EKP:n ja IMF:n edustajaryhmät vierailivat Irlannissa laatiakseen neljännesvuosittaisen arvioinnin Irlannin hallituksen talousohjelmasta.

- Kesäkuu** Eduskunta hyväksyi Euroopan vakausmekanismia (European Stability Mechanism, ESM) koskevan sopimuksen. Tämä mekanismi perustetaan euroalueen jäsenvaltioiden pysyväksi kriisinhallintavälineeksi. Euroopan vakausmekanismi on kansainvälinen rahoituslaitos, jonka toiminta perustuu jäsenvaltioiden maksamaan pääomaan ja tarvittaessa maksettavaan pääomaan.
- Euroopan komission, EKP:n ja IMF:n edustajaryhmät vierailivat Portugalissa laatiakseen neljännen neljännesvuosittaisen arvioinnin Portugalin hallituksen talousohjelmasta.
- Heinäkuu** Eduskunta hyväksyi Suomen osallistumisen Espanjan valtion pankkijärjestelmän tervehdyttämiseen tarkoitettuun lainaohjelmaan. Ohjelman kesto on 18 kuukautta, ja sen enimmäismäärä on 100 mrd. euroa. Suomen osallistumisen ehdoksi sovittiin vakuusjärjestelystä, jossa Espanjan talletussuojarahasto antaa Suomelle vakuuden, jolla rajataan suomalaisten veronmaksajien riskit Espanjan pankkijärjestelmän vakautusohjelman lainoituksessa.
- Euroopan komission, EKP:n ja IMF:n edustajaryhmät vierailivat Irlannissa laatiakseen neljännesvuosittaisen arvioinnin Irlannin hallituksen talousohjelmasta.
- Syyskuu** Euroopan komission, EKP:n ja IMF:n edustajaryhmät vierailivat Portugalissa laatiakseen viidennen neljännesvuosittaisen arvioinnin Portugalin hallituksen talousohjelmasta.
- Lokakuu** Oikeusministeriö käynnisti selvityksen positiivisen luottotietorekisterin järjestämisestä.
- Euroopan komission, EKP:n ja IMF:n edustajaryhmät vierailivat Irlannissa laatiakseen neljännesvuosittaisen arvioinnin Irlannin hallituksen talousohjelmasta.
- Euroopan komission, EKP:n ja IMF:n edustajaryhmät vierailivat Espanjassa laatiakseen ensimmäisen arvioinnin Espanjan tukiohjelmasta.
- Marraskuu** Suomen Pankki ilmaisi huolensa kansalaisten oikeudesta peruspankkipalveluihin kuten tavanomaiseen maksutiliin ja tilinkäyttövälineeseen. Pankkiasioinnissa on siirrytty yhä enemmän sähköisiin ja internetpohjaisiin palveluihin. Käteisen ja konttoripalveluiden käyttö on vähentynyt, ja pankit ovat supistaneet näiden tarjontaa. Vaikka kokonaisuutena tarkasteltuna pankkipalveluiden saatavuus on hyvä, kaikki pankkien asiakkaat, kuten ikääntyneet tai erityisryhmät, eivät pysty täysimääräisesti hyödyntämään sähköisiä palveluita. Käteisen rahan ja pankkipalveluiden saatavuus on olennainen osa hyvin toimivaa rahoitusjärjestelmää.
- Valtiovarainministeriön asettama työryhmä, jonka tavoitteena oli esittää tarpeelliset toimenpiteet finanssimarkkinoiden kansallisen makrovakauden valvontajärjestelmän luomiseksi, jätti marraskuun alussa ehdotuksensa Suomen viranomaisille annettavista uusista keinoista ns. järjestelmäriskien torjumiseksi. Työryhmä ehdotti, että Finanssivalvonta voisi rajoittaa uusien asuntoluottojen enimmäiskokoa suhteessa lainalla hankittavan ja lainan vakuutena käytettävän asunnon arvoon. Työryhmä antoi myös ehdotuksensa luottolaitosten vakavaraisuusdirektiivin edellyttämän ns. muuttuvan lisäpääoma-vaatimuksen (”vastasyklinen pääomapuskurivaatimus”) asettamisesta Suomessa.
- Hallitus esitti, että talletuspankeilta kerättäisiin vuosina 2013–2015 pankkiveroa, joka olisi 0,125 % pankin vakavaraisuuslaskennan mukaisten riskipainotettujen erien määrästä.
- Euroopan komission, EKP:n ja IMF:n edustajaryhmät vierailivat Portugalissa laatiakseen kuudennen neljännesvuosittaisen arvioinnin Portugalin hallituksen talousohjelmasta.
- Joulukuu** Eduskunta hyväksyi talous- ja rahaliiton (EMU) vakaudesta, yhteensovittamisesta ja ohjauksesta maaliskuussa 2012 tehdyn valtiosopimuksen. Sopimuksen voimaan saattamista koskevalla lailla pantiin osittain täytäntöön EU:n jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksesta annettu direktiivi.

Suomen Pankin vuonna 2012 antamia lausuntoja

Rahoitusmarkkinoiden lainsäädäntöä ja kehittämistä koskevia lausuntoja

<i>Lausunnon vastaanottaja</i>	<i>Aihe</i>	<i>Päivämäärä</i>
Baselin pankkivalvontakomitea	Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan yhteinen lausunto globaalilla tasolla systemisesti merkittävien pankkien tunnistamista ja sääntelyä koskevasta ehdotuksesta	1.8.
Euroclear Finland	Muutoksia Euroclear Finland -yhtiön sääntöihin ja toimitusjohtajan päätöksiin	26.4.
Finanssivalvonta	Finanssivalvonnan COREP-vakavaraisuusraportoinnista annetun standardin RA4.8 muutos	28.2.
	Luottolaitosten, sijoituspalveluyritysten ja rahastoyhtiöiden taloudellisen raportoinnin uudistus	16.3.
	Maksupalvelujen tarjoamisessa noudatettavat menettelytavat	25.4.
	Finanssivalvonnan kannanottoluonnos työeläkevakuutusyhtiöiden luotettavasta hallinnosta	27.4.
	Finanssipalvelujen ja -tuotteiden markkinointia koskevat määräykset ja ohjeet	12.12
Oikeusministeriö	Uusi osuuskuntalaki	8.2.
Tilastokeskus	Valtion tilastotoimen kehittämislinjaukset vuosiksi 2012–2016	10.10.
Valtiovarainministeriö	European Central Counterparty Limited -yhtiön hakemus arvopaperimarkkinalain mukaisen ulkomaisen selvitysyhteisön luvan saamiseksi	27.3.
	Tilastolain uudistamistyöryhmän ehdotus	30.4.
	Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Finanssivalvonnan ta annetun lain muuttamisesta	25.5.
	Euroclear Finland -yhtiön 21.5.2012 jättämä hakemus sääntöjen muuttamisesta	4.7.
	Indeksiehdon käytön rajoittamisesta annetun lain voimassaolon mahdollinen jatkaminen	8.8.
	Ehdotus valtioneuvoston asetukseksi sidottuun pitkäaikaissäätämiseen liittyvästä palveluntarjoajan tietojenantovelvollisuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta	14.8.
	Sijoittajien korvausrahaan vuonna 2012 kerättävien kannatusmaksujen yhteismäärän vahvistaminen	4.9.
	Makrovalvontatyöryhmän loppuraportti	7.12.

Suomen Pankin julkaisuja vuonna 2012

Aikakausjulkaisut

<i>Euro & talous</i>	Ilmestyi viisi kertaa.
<i>Bank of Finland Bulletin</i>	Ilmestyi viisi kertaa.
<i>Tutkimustiedote</i>	Ilmestyi verkkojulkaisuna kolme kertaa (suomeksi ja englanniksi).

Vuosikertomus Suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Tutkimusjulkaisut

<i>Tieteelliset erillisjulkaisut</i>	<i>E:43 Hanna Freystätter</i> Essays on small open economy macroeconomics. Väitöskirja. <i>E:44 Vesa Ronkainen</i> Stochastic modeling of financing longevity risk in pension insurance. Väitöskirja. <i>E:45 Matti Hellqvist ja Tatu Laine</i> (toim.) Diagnostics for the financial markets – computational studies of payment system. Simulator Seminar Proceedings 2009–2011. <i>E:46 Tuuli Koivu</i> Monetary Policy in Transition – Essays on Monetary Policy Transmission Mechanism in China. Väitöskirja. <i>E:47 Katja Taipalus</i> Detecting asset price bubbles with time-series methods. Väitöskirja. <i>E:48 Risto Herrala</i> Essays on the limits of borrowing. Väitöskirja.
<i>Keskustelualoitteet</i>	Verkkojulkaisuna ilmestyi 37 makrotalous- ja rahoitusmarkkinatutkimusta (englanniksi).
Selvitykset ja raportit	<i>BoF Online</i> -sarjassa ilmestyi verkkojulkaisuna 17 selvitystä. <i>Rahoitusmarkkinaraportti</i> ilmestyi verkkojulkaisuna kaksi kertaa (suomeksi ja englanniksi). <i>Yritysrahoituskysely</i> ilmestyi verkkojulkaisuna (suomeksi).

Tilastojulkaisut

Rahoitusmarkkinat, ilmestyi verkkojulkaisuna kuukausittain (suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi).

Suomen maksutase, ilmestyi verkkojulkaisuna kuukausittain (suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi).

Suomen maksutase, vuosikatsaus, ilmestyi verkkojulkaisuna syyskuussa (suomeksi ja englanniksi).

Suomen joukkovelkakirjalainat, ilmestyi verkkojulkaisuna toukokuussa (suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi).

Raha- ja pankkitilastot, ilmestyi verkkojulkaisuna kuukausittain (suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi).

Rahoitustilastot, vuosikatsaus, ilmestyi verkkojulkaisuna helmikuussa (suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi).

Valuuttavaranto ja valuuttamääräinen likviditeetti, ilmestyi kuukausittain (englanniksi).

Siirtymätalouksien tutkimuslaitoksen julkaisut

Tutkimusjulkaisut

BOFIT Discussion Papers -sarjassa ilmestyi verkkojulkaisuna 31 tutkimusta (englanniksi).

BOFIT Online -sarjassa ilmestyi 5 verkkojulkaisua (suomeksi tai englanniksi).

Seurantajulkaisut

BOFIT Viikkokatsaus, ilmestyi verkkojulkaisuna viikoittain (suomeksi).

BOFIT Weekly, ilmestyi verkkojulkaisuna viikoittain (englanniksi).

BOFIT Venäjä-ennuste, ilmestyi verkkojulkaisuna kaksi kertaa (suomeksi).

BOFIT Forecast for Russia, ilmestyi verkkojulkaisuna kaksi kertaa (englanniksi).

BOFIT Kiina-ennuste, ilmestyi verkkojulkaisuna kaksi kertaa (suomeksi).

BOFIT Forecast for China, ilmestyi verkkojulkaisuna kaksi kertaa (englanniksi).

Julkaisujen tilaukset

Suomen Pankin julkaisuluettelo löytyy verkkopalvelusta osoitteesta www.suomenpankki.fi > Julkaisut.

Verkkosivuilla on maksuton palvelu, josta pankin julkaisuja voi tilata. Tilaaaja saa sähköpostiinsa tiedon tilaamastaan julkaisusta heti sen ilmestyttyä.

Verkkojulkaisuja voi tilata osoitteesta www.suomenpankki.fi > Julkaisut > Sähköisten julkaisujen tilaaminen.

Euro & talous ja Bank of Finland Bulletin sekä Suomen Pankin vuosikertomus ilmestyvät myös painettuina. Niitä voi tilata osoitteesta <http://www.suomenpankki.fi> > Julkaisut > Painettujen julkaisujen tilaaminen. Samasta osoitteesta voi tilata aiemmin ilmestyneitä painettuja julkaisuja.

Liitetaulukot

Pyöristysten vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.
0 havainto on vähemmän kuin puolet käytetystä yksiköstä
. loogisesti mahdoton
.. tietoa ei ole saatu
– nolla
_ sarjan sisältö muuttunut

Taulukko 1.

Suomen Pankin tase kuukausittain, milj. euroa

VASTAAVAA		I	II	III
1	<i>Kulta ja kultasaamiset</i>	1 918	1 918	1 918
2	<i>Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta</i>	6 052	6 074	6 140
2.1	<i>Saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta</i>	1 977	1 977	2 010
2.2	<i>Pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja muut valuuttamääräiset saamiset</i>	4 075	4 097	4 131
3	<i>Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta</i>	484	476	466
4	<i>Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta</i>	2 069	1 444	2 890
4.1	<i>Pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja lainat</i>	2 069	1 444	2 890
4.2	<i>ERM II:n luottojärjestelyihin perustuvat saamiset</i>	–	–	–
5	<i>Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset luotot euroalueen luottolaitoksille</i>	2 311	2 311	3 681
5.1	<i>Perusrahoitusoperaatiot</i>	–	10	–
5.2	<i>Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot</i>	2 311	2 301	3 681
5.3	<i>Käänteiset hienosäätöoperaatiot</i>	–	–	–
5.4	<i>Käänteiset rakenteelliset operaatiot</i>	–	–	–
5.5	<i>Maksuvalmiusluotot</i>	–	–	–
5.6	<i>Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät luotot</i>	–	–	–
6	<i>Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta</i>	0	0	0
7	<i>Euromääräiset arvopaperit euroalueelta</i>	13 925	14 216	13 993
7.1	<i>Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit</i>	4 783	4 779	4 662
7.2	<i>Muut arvopaperit</i>	9 142	9 437	9 437
8	<i>Euromääräiset saamiset julkisyhteisöiltä</i>	–	–	–
9	<i>Eurojärjestelmän sisäiset saamiset</i>	58 076	49 653	77 241
9.1	<i>Osuus EKP:n pääomasta</i>	120	120	120
9.2	<i>Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamisest</i>	722	722	722
9.3	<i>EKP:n sijoitustodistusten liikkeeseenlaskuun liittyvät saamiset</i>	–	–	–
9.4	<i>TARGET-järjestelmään ja kirjeenvaihtajien pankkitileihin liittyvät saamiset (netto)</i>	53 748	45 458	73 144
9.5	<i>Muut eurojärjestelmän sisäiset saamiset (netto)</i>	3 485	3 352	3 255
10	<i>Muut saamiset</i>	1 076	1 104	1 127
Yhteensä		85 911	77 196	107 457

Pyörityksien vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.
Lähde: Suomen Pankki.

IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1 960	1 960	1 965	1 965	1 965	2 171	2 171	2 171	1 988
6 243	6 051	6 496	6 340	6 814	6 478	6 454	6 344	6 171
2 049	2 049	2 125	2 125	2 176	2 141	2 141	2 134	2 097
4 194	4 001	4 371	4 216	4 638	4 337	4 313	4 210	4 074
458	438	340	329	395	304	267	494	404
2 609	2 220	2 170	2 086	2 236	1 873	2 133	1 414	1 970
2 609	2 220	2 170	2 086	2 236	1 873	2 133	1 414	1 970
-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 681	3 681	3 691	3 681	3 681	3 681	3 681	3 681	3 681
-	-	10	-	-	-	-	-	-
3 681	3 681	3 681	3 681	3 681	3 681	3 681	3 681	3 681
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
0	0	34	0	0	0	0	11	0
13 840	14 309	13 846	14 049	13 705	13 209	11 740	11 393	11 471
4 722	4 728	4 625	4 596	4 576	4 617	4 589	4 559	4 555
9 118	9 581	9 222	9 453	9 129	8 592	7 151	6 835	6 915
-	-	-	-	-	-	-	-	-
67 057	62 898	76 695	63 271	66 737	74 548	65 135	55 818	74 382
120	120	120	120	120	120	120	120	141
722	722	722	722	722	722	722	722	722
-	-	-	-	-	-	-	-	-
62 959	58 825	72 474	59 050	62 481	70 402	60 989	51 812	70 603
3 255	3 230	3 378	3 378	3 414	3 304	3 304	3 163	2 915
1 115	1 112	1 198	1 072	1 098	1 165	1 041	1 058	1 115
96 963	92 668	106 435	92 794	96 632	103 429	92 624	82 385	101 182

Taulukko 1.
(jatkoa)

VASTATTAVAA		I	II	III
1	Liikkeessä olevat setelit	14 457	14 341	14 341
2	Rabapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille	59 708	51 437	80 307
2.1	Vähimmäisvarantotalletukset	1 707	1 896	916
2.2	Yötalletukset	34 253	30 130	56 611
2.3	Määräaikaistalletukset	23 747	19 411	22 780
2.4	Käänteiset hienosäätöoperaatiot	–	–	–
2.5	Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät talletukset	–	–	–
3	Muut euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille	–	–	–
4	Euromääräiset velat muille euroalueella oleville	864	849	849
4.1	Julkisyhteisöt	–	–	–
4.2	Muut velat	864	849	849
5	Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle	692	318	1 586
6	Valuuttamääräiset velat euroalueelle	0	0	–1
7	Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle	154	155	155
7.1	Talletukset ja muut velat	154	155	155
7.2	ERM II:n luottojärjestelyihin perustuvat velat	–	–	–
8	Myönnettyjen erityisten nosto-oikeuksien vastaerä	1 412	1 412	1 412
9	Eurojärjestelmän sisäiset velat	76	–	–
9.1	EKP:n sijoitustodistuksiin liittyvä velkajärjestely	–	–	–
9.2	TARGET-järjestelmään ja kirjeenvaihtajapankkitileihin liittyvät velat (netto)	–	–	–
9.3	Muut eurojärjestelmän sisäiset velat (netto)	76	–	–
10	Muut velat	710	824	947
11	Arvonmuutostilit	2 806	2 806	2 806
12	Varaukset ja oma pääoma	5 053	5 053	5 053
12.1	Kantarabasto	841	841	841
12.2	Vararahasto	1 421	1 421	1 421
12.3	Eläkevaraukset	525	525	525
12.4	Muut varaukset	2 266	2 266	2 266
Yhteensä		85 911	77 196	107 457

Pyörityksien vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.
Lähde: Suomen Pankki.

IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
14 404	14 428	14 733	14 792	14 778	14 713	14 727	14 667	15 044
70 147	65 921	79 464	65 883	69 345	76 209	65 554	55 315	73 799
794	1 118	728	19 925	23 601	26 963	31 840	24 095	31 698
46 068	46 657	54 930	30 020	25 737	25 313	16 005	10 800	37 101
23 285	18 146	23 806	15 939	20 006	23 933	17 709	20 420	5 000
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
849	849	842	842	828	815	815	818	801
-	-	-	-	-	-	-	-	-
849	849	842	842	828	815	815	818	801
1 065	1 118	777	801	853	668	498	328	1 004
0	58	0	0	0	0	0	119	0
383	106	172	0	231	150	85	85	139
383	106	172	0	231	150	85	85	139
-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 381	1 381	1 434	1 434	1 434	1 419	1 419	1 419	1 387
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
526	600	744	772	895	1 042	1 112	1 220	361
2 658	2 658	2 905	2 905	2 905	3 049	3 049	3 049	2 609
5 549	5 549	5 364	5 364	5 364	5 364	5 364	5 364	6 040
841	841	841	841	841	841	841	841	841
1 491	1 491	1 491	1 491	1 491	1 491	1 491	1 491	1 491
544	544	544	544	544	544	544	544	582
2 488	2 488	2 488	2 488	2 488	2 488	2 488	2 488	3 125
96 963	92 668	106 435	92 794	96 632	103 429	92 624	82 385	101 182

Taulukko 2.

Eurojärjestelmän keskeiset korot

Kiinteäkorkoinen huutokauppa Perusrahoitusoperaation korko			Vaihtuvakorkoinen huutokauppa Minimitarjouskorko		
Päätös	Voimaantulopäivä	%	Päätös	Voimaantulopäivä	%
22.12.1998	1.1.1999	3,00	8.6.2000	28.6.2000	4,25
8.4.1999	14.4.1999	2,50	31.8.2000	6.9.2000	4,50
4.11.1999	10.11.1999	3,00	5.10.2000	11.10.2000	4,75
3.2.2000	9.2.2000	3,25	10.5.2001	15.5.2001	4,50
16.3.2000	22.3.2000	3,50	30.8.2001	5.9.2001	4,25
27.4.2000	4.5.2000	3,75	17.9.2001	19.9.2001	3,75
8.6.2000	15.6.2000	4,25	8.11.2001	14.11.2001	3,25
			5.12.2002	11.12.2002	2,75
8.10.2008	15.10.2008	3,75	6.3.2003	7.3.2003	2,50
6.11.2008	12.11.2008	3,25	5.6.2003	6.6.2003	2,00
4.12.2008	10.12.2008	2,50	1.12.2005	6.12.2005	2,25
15.1.2009	21.1.2009	2,00	2.3.2006	8.3.2006	2,50
5.3.2009	11.3.2009	1,50	8.6.2006	15.6.2006	2,75
2.4.2009	8.4.2009	1,25	3.8.2006	9.8.2006	3,00
7.5.2009	13.5.2009	1,00	5.10.2006	11.10.2006	3,25
7.4.2011	13.4.2011	1,25	7.12.2006	13.12.2006	3,50
7.7.2011	13.7.2011	1,50	8.3.2007	14.3.2007	3,75
3.11.2011	9.11.2011	1,25	7.6.2007	13.6.2007	4,00
8.12.2011	14.12.2011	1,00	3.7.2008	9.7.2008	4,25
5.7.2012	11.7.2012	0,75			

Maksuvalmiusjärjestelmä

<i>Päätös</i>	<i>Voimaantulopäivä</i>	<i>Talletuskorko</i> %	<i>Maksuvalmiusluoton korko</i> %
22.12.1998	1.1.1999	2,00	4,50
22.12.1998	4.1.1999	2,75	3,25
21.1.1999	22.1.1999	2,00	4,50
8.4.1999	9.4.1999	1,50	3,50
4.11.1999	5.11.1999	2,00	4,00
3.2.2000	4.2.2000	2,25	4,25
16.3.2000	17.3.2000	2,50	4,50
27.4.2000	28.4.2000	2,75	4,75
8.6.2000	9.6.2000	3,25	5,25
31.8.2000	1.9.2000	3,50	5,50
5.10.2000	6.10.2000	3,75	5,75
10.5.2001	11.5.2001	3,50	5,50
30.8.2001	31.8.2001	3,25	5,25
17.9.2001	18.9.2001	2,75	4,75
8.11.2001	9.11.2001	2,25	4,25
5.12.2002	6.12.2002	1,75	3,75
6.3.2003	7.3.2003	1,50	3,50
5.6.2003	6.6.2003	1,00	3,00
1.12.2005	6.12.2005	1,25	3,25
2.3.2006	8.3.2006	1,50	3,50
8.6.2006	15.6.2006	1,75	3,75
3.8.2006	9.8.2006	2,00	4,00
5.10.2006	11.10.2006	2,25	4,25
7.12.2006	13.12.2006	2,50	4,50
8.3.2007	14.3.2007	2,75	4,75
7.6.2007	13.6.2007	3,00	5,00
3.7.2008	9.7.2008	3,25	5,25
8.10.2008	8.10.2008	2,75	4,75
8.10.2008	9.10.2008	3,25	4,25
6.11.2008	12.11.2008	2,75	3,75
4.12.2008	10.12.2008	2,00	3,00
15.1.2009	21.1.2009	1,00	3,00
5.3.2009	11.3.2009	0,50	2,50
2.4.2009	8.4.2009	0,25	2,25
7.5.2009	13.5.2009	0,25	1,75
7.4.2011	13.4.2011	0,50	2,00
7.7.2011	13.7.2011	0,75	2,25
3.11.2011	9.11.2011	0,50	2,00
8.12.2011	14.12.2011	0,25	1,75
5.7.2012	11.7.2012	0,00	1,50

Lähde: Euroopan keskuspankki.

Taulukko 3.

Vähimmäisvarantojärjestelmän alaisten euroalueen luottolaitosten varantopohja, mrd. euroa

Varantopohja	Yhteensä	Velat, joihin sovelletaan 1 prosentin velvoitetta*		Velat, joihin sovelletaan 0 prosentin velvoitetta		
		Talletukset (yön yli, enintään 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Enintään 2 vuoden velkapaperit	Talletukset (yli 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Repot	Yli 2 vuoden velkapaperit
	1	2	3	4	5	6
2011						
Joulukuu	18 970,0	9 790,9	687,7	2 781,2	1 303,5	4 406,8
2012						
Tammikuu	19 111,4	9 901,1	684,7	2 784,2	1 343,8	4 397,7
Helmikuu	19 090,1	9 870,4	700,9	2 768,7	1 356,6	4 393,6
Maaliskuu	19 178,8	9 981,7	725,5	2 758,8	1 336,0	4 376,8
Huhtikuu	19 172,3	10 013,4	726,5	2 736,0	1 349,9	4 346,5
Toukokuu	19 253,6	10 031,6	716,1	2 736,6	1 406,7	4 362,6
Kesäkuu	19 077,1	10 059,8	701,3	2 708,9	1 284,8	4 322,3
Heinäkuu	19 077,4	10 025,9	724,6	2 655,6	1 332,9	4 338,4
Elokuu	18 943,3	9 977,3	714,4	2 643,9	1 287,7	4 320,1
Syyskuu	18 893,9	9 992,3	690,9	2 632,8	1 300,1	4 277,9
Lokakuu	18 807,8	9 973,0	675,6	2 607,6	1 304,6	4 247,0
Marraskuu	18 752,3	9 923,7	667,7	2 603,1	1 315,7	4 242,1
Joulukuu	18 565,1	9 972,1	637,5	2 583,9	1 163,1	4 208,4

* Lokakuuhun 2011 asti velvoite oli 2 %.

Lähde: Euroopan keskuspankki.

Vähimmäisvarantojärjestelmän alaisten suomalaisten luottolaitosten varantopohja, milj. euroa

Varantopohja	Yhteensä	Velat, joihin sovelletaan 1 prosentin velvoitetta*		Velat, joihin sovelletaan 0 prosentin velvoitetta		
		Talletukset (yön yli, enintään 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Enintään 2 vuoden velkapaperit	Talletukset (yli 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Repot	Yli 2 vuoden velkapaperit
	1	2	3	4	5	6
2011						
Joulukuu	360 549	251 193	20 164	9 296	28 502	51 395
2012						
Tammikuu	352 058	240 676	19 082	10 665	27 378	54 257
Helmikuu	340 056	225 316	18 262	12 155	29 419	54 904
Maaliskuu	373 755	254 915	16 519	12 114	34 106	56 100
Huhtikuu	362 785	240 820	17 059	12 265	33 315	59 326
Toukokuu	360 315	236 596	17 233	12 370	32 103	62 014
Kesäkuu	390 852	266 670	18 148	11 952	31 725	62 357
Heinäkuu	386 274	259 194	19 677	12 870	31 313	63 220
Elokuu	380 685	251 569	18 891	14 225	33 502	62 497
Syyskuu	396 485	262 688	18 523	14 235	38 030	63 010
Lokakuu	385 077	255 920	17 783	14 322	33 817	63 234
Marraskuu	357 090	231 144	17 132	14 529	30 738	63 549
Joulukuu	371 916	246 485	16 934	14 407	30 607	63 483

* Lokakuuhun 2011 asti velvoite oli 2 %.

Lähde: Suomen Pankki.

Taulukko 4.

Vähimmäisvarantojärjestelmän alaisten euroalueen luottolaitosten varantojen pito, mrd. euroa

Varantojen pitoajanjakso päättyy	Vaaditut varantotalletukset	Toteutuneet varantotalletukset	Varantovelvoitteen ylittävät talletukset	Varantovaje	Vähimmäisvarantojen korko, %
	1	2	3	4	5
2011					
Joulukuu	207,7	212,2	4,5	0,0	1,25
2012					
Tammikuu	207,0	212,3	5,3	0,0	1,00
Helmikuu	103,3	108,1	4,7	0,0	1,00
Maaliskuu	104,3	108,9	4,6	0,0	1,00
Huhtikuu	105,4	109,6	4,3	0,0	1,00
Toukokuu	105,2	110,5	5,3	0,0	1,00
Kesäkuu	106,6	110,8	4,2	0,0	1,00
Heinäkuu	106,9	111,5	4,6	0,0	1,00
Elokuu	107,0	510,2	403,2	0,0	0,75
Syyskuu	107,1	540,0	432,9	0,0	0,75
Lokakuu	107,0	538,1	431,1	0,0	0,75
Marraskuu	106,4	529,2	422,7	0,0	0,75
Joulukuu	106,4	509,9	403,5	0,0	0,75
2013					
Tammikuu	106,0	489,0	383,0	0,0	0,75

Lähde: Euroopan keskuspankki.

Vähimmäisvarantojärjestelmän alaisten suomalaisten luottolaitosten varantojen pito, milj. euroa

Varantojen pitoajanjakso päättyy	Vaaditut varantotalletukset	Toteutuneet varantotalletukset	Varantovelvoitteen ylittävät talletukset	Varantovaje	Vähimmäisvarantojen korko, %
	1	2	3	4	5
2011					
Joulukuu	4 807,0	4 815,7	8,6	0,0	1,00
2012					
Tammikuu	2 487,9	2 504,8	16,9	0,0	1,00
Helmikuu	2 683,2	2 700,0	16,8	0,0	1,00
Maaliskuu	2 567,2	2 580,4	13,2	0,0	1,00
Huhtikuu	2 405,6	2 419,1	13,5	0,0	1,00
Toukokuu	2 684,2	2 697,2	12,9	0,0	1,00
Kesäkuu	2 549,1	3 292,6	743,5	0,0	1,00
Heinäkuu	2 508,6	22 229,4	19 720,8	0,0	0,75
Elokuu	2 818,5	23 278,3	20 459,9	0,0	0,75
Syyskuu	2 759,0	26 621,4	23 862,4	0,0	0,75
Lokakuu	2 675,0	30 642,2	27 967,2	0,0	0,75
Marraskuu	2 782,5	27 564,0	24 781,5	0,0	0,75
Joulukuu	2 707,4	27 837,5	25 130,1	0,0	0,75
2013					
Tammikuu	2 453,2	25 573,7	23 120,6	0,0	0,75

Lähde: Suomen Pankki.

Taulukko 5.

Euroalueen rahamäärä M3 ja Suomen rahalaitosten vastaavat erät¹

	Euroalueen rahamäärä M3			Euroalueen M3:een luettavat suomalaisten rahalaitosten erät ²		
	Kanta ³ , mrd. euro	12 kk:n muutos ^{3,4} , %	12 kk:n muutoksen 3 kk:n liukuva keskiarvo ^{3,4} , %	Kanta, mrd. euroa	12 kk:n muutos ³ , %	12 kk:n muutoksen 3 kk:n liukuva keskiarvo ³ , %
	1	2	3	4	5	6
2008	9 405,1	7,6	7,1	129,2	4,8	5,7
2009	9 355,2	-0,3	-0,1	127,6	-1,9	-2,1
2010	9 293,7	1,1	1,3	137,3	5,2	4,3
2011	9 500,2	1,6	1,7	143,6	6,0	6,5
2012	9 773,3	3,5	3,6	140,3	0,5	1,0
2012						
Tammikuu	9 508,5	2,0	2,0	137,4	6,0	6,5
Helmikuu	9 545,3	2,5	2,4	136,6	7,5	7,1
Maaliskuu	9 590,8	2,8	2,5	137,6	7,8	7,1
Huhtikuu	9 549,5	2,3	2,7	136,8	6,1	7,0
Toukokuu	9 615,7	2,9	2,7	138,2	7,2	6,7
Kesäkuu	9 629,4	2,9	3,1	139,8	6,8	6,7
Heinäkuu	9 700,1	3,5	3,1	139,4	6,1	5,1
Elokuu	9 703,8	2,7	3,0	138,3	2,5	3,7
Syyskuu	9 699,6	2,7	3,1	142,3	2,4	2,1
Lokakuu	9 775,6	3,9	3,4	140,5	1,4	1,6
Marraskuu	9 785,1	3,7	3,7	139,0	1,1	1,0
Joulukuu	9 773,3	3,5	3,6	140,3	0,5	1,0

¹ Tiedot on laskettu ilman valtionhallinnon ja euroalueen ulkopuolisten sijoittajien hallussa olevia jälkimarkkinakelpoisia instrumentteja.

² Tiedot on laskettu ilman yleisön hallussa olevaa rahaa.

³ Muutosprosentti on laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

⁴ Kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistetut tiedot.

Lähteet: Euroopan keskuspankki ja Suomen Pankki.

Taulukko 6.

Keskeiset markkinakorot

	Eomia- korko	Euriborkorot (todelliset päivät / 360)						Suomen valtion obligaatioiden korkoja	
		1 kk	2 kk	3 kk	6 kk	9 kk	12 kk	5 v	10 v
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2008	3,87	4,276	4,484	4,644	4,727	4,774	4,826	3,877	4,297
2009	0,71	0,888	1,057	1,218	1,429	1,529	1,610	2,701	3,735
2010	0,44	0,570	0,663	0,813	1,083	1,223	1,352	1,781	3,003
2011	0,87	1,178	1,260	1,393	1,638	1,826	2,009	2,083	2,997
2012	0,23	0,325	0,431	0,571	0,824	0,973	1,108	0,875	1,886
2012									
Tammikuu	0,38	0,836	1,029	1,222	1,505	1,685	1,837	1,192	2,278
Helmikuu	0,37	0,626	0,833	1,048	1,345	1,529	1,678	1,451	2,340
Maaliskuu	0,36	0,467	0,653	0,858	1,164	1,347	1,499	1,367	2,304
Huhtikuu	0,35	0,409	0,552	0,744	1,040	1,215	1,368	1,245	2,152
Toukokuu	0,34	0,394	0,499	0,685	0,970	1,122	1,266	0,949	1,816
Kesäkuu	0,33	0,380	0,481	0,659	0,935	1,082	1,219	0,905	1,760
Heinäkuu	0,18	0,219	0,324	0,497	0,779	0,928	1,061	0,641	1,549
Elokuu	0,11	0,132	0,205	0,332	0,606	0,744	0,877	0,531	1,544
Syyskuu	0,10	0,119	0,170	0,246	0,484	0,618	0,740	0,640	1,816
Lokakuu	0,09	0,111	0,153	0,208	0,412	0,533	0,650	0,615	1,785
Marraskuu	0,08	0,109	0,145	0,192	0,360	0,475	0,588	0,501	1,671
Joulukuu	0,07	0,111	0,147	0,186	0,323	0,435	0,549	0,415	1,594

Lähteet: Euroopan keskuspankki, Reuters ja Bloomberg.

Taulukko 7.

Suomen nimellisiä kilpailukykyindikaattoreita ja EKP:n laskema euron efektiivinen valuuttakurssi

	<i>Suppea indikaattori¹</i>	<i>Suppea, euroalueen mailla täydennetty indikaattori¹</i>	<i>Laaja indikaattori¹</i>	<i>Euron efektiivinen valuuttakurssi, suppea maaryhmä¹</i>
<i>Tammi-maaliskuu 1999 = 100</i>				
	1	2	3	4
2008	114,5	107,0	107,3	120,7
2009	115,8	107,6	108,8	120,6
2010	107,6	103,6	104,3	111,9
2011	106,7	103,0	104,0	111,2
2012	100,5	100,1	100,8	105,3
2012				
Tammikuu	101,4	100,5	101,4	105,7
Helmikuu	102,6	101,1	101,8	107,2
Maaliskuu	103,2	101,4	102,0	107,8
Huhtikuu	102,6	101,1	101,7	107,4
Toukokuu	100,9	100,3	101,1	105,3
Kesäkuu	99,7	99,7	100,6	104,2
Heinäkuu	97,6	98,6	99,4	102,2
Elokuu	97,3	98,4	99,1	102,3
Syyskuu	99,5	99,5	100,4	104,5
Lokakuu	100,5	100,0	100,8	105,4
Marraskuu	100,0	99,8	100,5	104,8
Joulukuu	101,7	100,7	101,4	106,7

¹ Kun euro vahvistuu, indeksi nousee. Suppeassa indikaattorissa on mukana 12 maata vuodesta 1999 alkaen, suppeassa, euromailla täydennetyssä indikaattorissa 23 maata ja laajassa indikaattorissa 37 maata.
Lähteet: Euroopan keskuspankki ja Suomen Pankki.

Taulukko 8.

Euroalueen ja Suomen yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi, vuotuinen prosenttimuutos

	<i>Euroalue</i>	<i>Suomi</i>
	1	2
2008	3,3	3,9
2009	0,3	1,6
2010	1,6	1,7
2011	2,7	3,3
2012	2,5	3,2
2012		
Tammikuu	2,7	3,0
Helmikuu	2,7	3,0
Maaliskuu	2,7	2,9
Huhtikuu	2,6	3,0
Toukokuu	2,4	3,1
Kesäkuu	2,4	2,9
Heinäkuu	2,4	3,1
Elokuu	2,6	3,3
Syyskuu	2,6	3,4
Lokakuu	2,5	3,5
Marraskuu	2,2	3,2
Joulukuu	2,2	3,5

Lähteet: Eurostat ja Tilastokeskus.

Taulukko 9.

Keskeisiä euron kursseja¹

	Yhdysvaltain dollari			Japanin jeni		
	Alin	Keskiarvo	Ylin	Alin	Keskiarvo	Ylin
	1	2	3	4	5	6
2008	1,2460	1,4708	1,5990	115,75	152,45	169,75
2009	1,2555	1,3948	1,5120	113,65	130,34	138,09
2010	1,1942	1,3257	1,4563	106,19	116,24	134,23
2011	1,2889	1,3920	1,4882	100,20	110,96	122,80
2012	1,2089	1,2848	1,3454	94,63	102,49	113,87
2012						
Tammikuu	1,2669	1,2905	1,3176	97,25	99,33	101,98
Helmikuu	1,2982	1,3224	1,3454	99,66	103,77	108,39
Maaliskuu	1,3057	1,3201	1,3356	105,95	108,88	111,11
Huhtikuu	1,3024	1,3162	1,3319	105,18	107,00	109,95
Toukokuu	1,2403	1,2789	1,3132	97,66	101,97	105,49
Kesäkuu	1,2322	1,2526	1,2704	96,25	99,26	101,46
Heinäkuu	1,2089	1,2288	1,2593	94,63	97,07	100,51
Elokuu	1,2245	1,2400	1,2611	95,85	97,58	98,96
Syyskuu	1,2568	1,2856	1,3095	98,43	100,49	102,64
Lokakuu	1,2877	1,2974	1,3120	100,42	102,47	104,27
Marraskuu	1,2694	1,2828	1,2994	100,44	103,94	107,37
Joulukuu	1,2905	1,3119	1,3302	106,19	109,71	113,87

	Englannin punta			Ruotsin kruunu		
	Alin	Keskiarvo	Ylin	Alin	Keskiarvo	Ylin
	7	8	9	10	11	12
2008	0,74130	0,79628	0,9786	9,2790	9,6152	11,2305
2009	0,84255	0,89094	0,9610	10,0778	10,6191	11,7135
2010	0,81040	0,85784	0,9114	8,9630	9,5373	10,2723
2011	0,83155	0,86788	0,9050	8,7090	9,0298	9,3127
2012	0,77835	0,81087	0,8482	8,2077	8,7041	9,1356
2012						
Tammikuu	0,82400	0,83210	0,83800	8,7605	8,8503	8,9283
Helmikuu	0,82765	0,83696	0,84815	8,7814	8,8196	8,8896
Maaliskuu	0,82845	0,83448	0,83920	8,8135	8,8873	8,9312
Huhtikuu	0,81295	0,82188	0,83255	8,7938	8,8650	8,9185
Toukokuu	0,79775	0,80371	0,81205	8,8713	8,9924	9,1356
Kesäkuu	0,79885	0,80579	0,81190	8,7728	8,8743	9,0165
Heinäkuu	0,77835	0,78827	0,80410	8,3488	8,5451	8,7440
Elokuu	0,78195	0,78884	0,79525	8,2077	8,2805	8,3478
Syyskuu	0,79035	0,79821	0,80745	8,4075	8,4929	8,6243
Lokakuu	0,79830	0,80665	0,81450	8,4731	8,6145	8,6883
Marraskuu	0,79655	0,80389	0,81080	8,5105	8,6076	8,6625
Joulukuu	0,80440	0,81237	0,81990	8,5615	8,6512	8,7743

¹ Yhden euron arvo ko. valuuttana.
Lähde: Euroopan keskuspankki.

Taulukko 10.

Muita euron kurseja, keskiarvo

	<i>Tšekin koruna</i>	<i>Tanskan kruunu</i>	<i>Unkarin forintti</i>	<i>Liettuan liti</i>	<i>Latvian lati</i>	<i>Puolan zloty</i>
	1	2	3	4	5	6
2008	24,946	7,456	251,512	3,453	0,703	3,512
2009	26,435	7,446	280,327	3,453	0,706	4,328
2010	25,284	7,447	275,480	3,453	0,709	3,995
2011	24,590	7,451	279,373	3,453	0,706	4,121
2012	25,149	7,444	289,249	3,453	0,697	4,185
2012						
Tammikuu	25,531	7,435	307,329	3,453	0,699	4,376
Helmikuu	25,042	7,434	290,676	3,453	0,699	4,183
Maaliskuu	24,676	7,435	292,256	3,453	0,698	4,137
Huhtikuu	24,809	7,439	294,806	3,453	0,699	4,178
Toukokuu	25,313	7,433	293,672	3,453	0,698	4,294
Kesäkuu	25,640	7,433	293,569	3,453	0,697	4,297
Heinäkuu	25,447	7,438	286,283	3,453	0,696	4,184
Elokuu	25,021	7,445	278,934	3,453	0,696	4,093
Syyskuu	24,752	7,454	284,217	3,453	0,696	4,135
Lokakuu	24,939	7,458	282,086	3,453	0,696	4,107
Marraskuu	25,365	7,459	282,259	3,453	0,696	4,132
Joulukuu	25,214	7,460	285,791	3,453	0,696	4,096

	<i>Sveitsin frangi</i>	<i>Norjan kruunu</i>	<i>Bulgarian lev</i>	<i>Kroatian kuna</i>	<i>Romanian leu</i>	<i>Venäjän rupla</i>
	7	8	9	10	11	12
2008	1,587	8,224	1,956	7,224	3,683	36,421
2009	1,510	8,728	1,956	7,340	4,240	44,138
2010	1,380	8,004	1,956	7,289	4,212	40,263
2011	1,233	7,793	1,956	7,439	4,239	40,885
2012	1,205	7,475	1,956	7,522	4,459	39,926
2012						
Tammikuu	1,211	7,675	1,956	7,554	4,342	40,439
Helmikuu	1,207	7,552	1,956	7,582	4,351	39,423
Maaliskuu	1,206	7,531	1,956	7,536	4,367	38,780
Huhtikuu	1,202	7,570	1,956	7,499	4,379	38,809
Toukokuu	1,201	7,566	1,956	7,538	4,441	39,559
Kesäkuu	1,201	7,540	1,956	7,543	4,463	41,177
Heinäkuu	1,201	7,458	1,956	7,501	4,555	39,947
Elokuu	1,201	7,324	1,956	7,485	4,518	39,633
Syyskuu	1,209	7,394	1,956	7,429	4,502	40,401
Lokakuu	1,210	7,408	1,956	7,514	4,562	40,356
Marraskuu	1,205	7,337	1,956	7,541	4,527	40,250
Joulukuu	1,209	7,350	1,956	7,533	4,490	40,311

Taulukko 10.
(jatkoa)

	Turkin liira	Australian dollari	Kanadan dollari	Kiinan jua renminbi	Hongkongin dollari	Indonesian rupia	Korean tasavallan won
	13	14	15	16	17	18	19
2008	1,906	1,742	1,559	10,224	11,454	14165,164	1606,087
2009	2,163	1,773	1,585	9,528	10,811	14443,740	1772,904
2010	1,997	1,442	1,365	8,971	10,299	12041,705	1531,821
2011	2,338	1,348	1,376	8,996	10,836	12206,510	1541,234
2012	2,314	1,241	1,284	8,105	9,966	12045,733	1447,691
2012							
Tammikuu	2,376	1,240	1,307	8,146	10,019	11709,247	1474,964
Helmikuu	2,326	1,233	1,319	8,331	10,255	11913,823	1485,579
Maaliskuu	2,363	1,254	1,312	8,333	10,247	12082,498	1487,833
Huhtikuu	2,352	1,272	1,307	8,292	10,216	12068,693	1495,396
Toukokuu	2,315	1,283	1,292	8,081	9,929	11913,513	1481,365
Kesäkuu	2,284	1,255	1,287	7,968	9,719	11830,220	1458,606
Heinäkuu	2,228	1,193	1,246	7,829	9,531	11605,160	1404,112
Elokuu	2,229	1,184	1,231	7,886	9,618	11777,549	1403,926
Syyskuu	2,318	1,237	1,258	8,127	9,969	12287,929	1444,654
Lokakuu	2,338	1,260	1,280	8,139	10,057	12457,297	1435,369
Marraskuu	2,301	1,233	1,279	8,000	9,942	12343,831	1395,132
Joulukuu	2,344	1,253	1,298	8,181	10,168	12643,367	1411,410

	Malesian ringgit	Uuden- Seelannin dollari	Filippiinien peso	Singaporen dollari	Thaimaan baht	Etelä- Afrikan randi	Kansainvälisen valuuttarahaston erityinen nosto-oikeus
	20	21	22	23	24	25	26
2008	4,889	2,077	65,172	2,076	48,475	12,059	0,930
2009	4,908	2,212	66,338	2,024	47,804	11,674	0,904
2010	4,267	1,838	59,739	1,806	42,014	9,698	0,869
2011	4,256	1,760	60,260	1,749	42,429	10,097	0,882
2012	3,967	1,587	54,246	1,605	39,928	10,551	0,839
2012							
Tammikuu	4,015	1,613	56,208	1,651	40,718	10,340	0,841
Helmikuu	3,998	1,585	56,419	1,658	40,614	10,129	0,853
Maaliskuu	4,023	1,610	56,634	1,662	40,557	10,047	0,857
Huhtikuu	4,028	1,609	56,145	1,646	40,639	10,306	0,853
Toukokuu	3,969	1,654	54,908	1,615	40,077	10,441	0,837
Kesäkuu	3,984	1,606	53,510	1,602	39,640	10,505	0,827
Heinäkuu	3,891	1,539	51,452	1,549	38,873	10,138	0,815
Elokuu	3,864	1,531	52,173	1,548	38,974	10,259	0,820
Syyskuu	3,960	1,572	53,629	1,584	39,842	10,651	0,837
Lokakuu	3,965	1,582	53,691	1,588	39,811	11,222	0,842
Marraskuu	3,923	1,566	52,716	1,570	39,391	11,299	0,838
Joulukuu	4,008	1,578	53,796	1,601	40,187	11,318	0,852

Lähteet: Euroopan keskuspankki ja Suomen Pankki.

Taulukko 11.

Euron peruuttamattomasti kiinnitetty muuntokurssit 1.1.1999 alkaen

Maa	Valuutta	Yhden euron arvo ko. valuuttana	Euron käyttöönotto	Maa	Valuutta	Yhden euron arvo ko. valuuttana	Euron käyttöönotto
Itävalta	šillinki	13,7603	1.1.1999	Alankomaat	guldeni	2,20371	1.1.1999
Belgia	frangi	40,3399	1.1.1999	Portugali	escudo	200,482	1.1.1999
Saksa	markka	1,95583	1.1.1999	Kreikka	drakma	340,750	1.1.2001
Espanja	peseta	166,386	1.1.1999	Slovenia	tolar	239,640	1.1.2007
Suomi	markka	5,94573	1.1.1999	Kypros	punta	0,585274	1.1.2008
Ranska	frangi	6,55957	1.1.1999	Malta	liira	0,429300	1.1.2008
Irlanti	punta	0,787564	1.1.1999	Slovakia	koruna	30,1260	1.1.2009
Italia	liira	1936,27	1.1.1999	Viro	kruunu	15,6466	1.1.2011
Luxemburg	frangi	40,3399	1.1.1999				

Lähde: Euroopan unioni.

Taulukko 12.

Valuuttakurssimekanismi ERM II

Valuutta	Keskuskurssi 1 euro =	Vaihteluväli, %	Yläraja*	Alaraja*	Voimassa alkaen
	1	2	3	4	5
Tanskan kruunu	7,46038	± 2,25	7,62824	7,29252	4.1.1999
Liettuan liti	3,45280	± 15	3,97072	2,93488	28.6.2004
Latvian lati	0,702804	± 15	0,808225	0,597383	2.5.2005

* Interventiot vaihteluvälien rajoilla ovat periaatteessa automaattisia ja rajoittamattomia.

Lähde: Euroopan keskuspankki.

Taulukko 13.

Setelien lajittelu Suomen Pankissa, milj. kpl

Eurosetelit	2007	2008	2009	2010	2011	2012
500 euroa	1,7	2,4	2,1	1,9	1,8	1,8
200 euroa	1,2	1,3	1,3	1,2	1,1	1,0
100 euroa	5,7	6,8	6,5	6,8	6,9	6,9
50 euroa	83,9	86,6	84,5	84,3	86,9	79,4
20 euroa	191,3	188,4	177,5	176,3	168,2	149,0
10 euroa	32,0	40,0	42,4	40,9	39,6	37,9
5 euroa	39,0	49,2	52,8	48,3	47,1	46,3
Yhteensä	354,7	374,7	366,9	359,6	351,6	322,3

Lähde: Suomen Pankki.

Suomen Pankin organisaatio

1.2.2013

PANKKIVALTUUSTO

Ben Zyskowicz, *puheenjohtaja*, Pirkko Ruohonen-Lerner, *varapuheenjohtaja*,
Jouni Backman, Timo Kalli, Mari Kiviniemi, Marjo Matikainen-Kallström,
Lea Mäkipää, Petteri Orpo, Pia Viitanen

Pankkivaltuuston sihteeri Anton Mäkelä

JOHTOKUNTA

<p>Erkki Liikanen johtokunnan puheenjohtaja</p> <p><i>Rahapolitiikan valmistelu ja toteutus, kotimaan talouspolitiikka, EKP:n neuvoston ja yleisneuvoston jäsenyys.</i></p> <p><i>Johdon sihteeristön ja pankkitoimintaosaston osastopäälliköiden sekä tarkastuspäällikön esimies.</i></p>	<p>Pentti Hakkarainen johtokunnan varapuheenjohtaja</p> <p><i>Rahoitusmarkkinoiden vakauskysymykset, rahahuoltopalvelut, taloushallinto, riskienvalvonta, Finanssivalvonnan johtokunnan puheenjohtajuus.</i></p> <p><i>Rahoitusmarkkina- ja tilasto-osaston sekä maksuvälineosaston osastopäälliköiden esimies.</i></p>	<p>Seppo Honkapohja johtokunnan jäsen</p> <p><i>Tutkimustoiminta, rahoitusvarallisuuden sijoittaminen ja hallinto.</i></p> <p><i>Rahapolitiikka- ja tutkimusosaston sekä hallinto-osaston osastopäälliköiden esimies.</i></p>
---	--	--

Johtokunnan sihteeri Mika Pösö

OSASTOT

Rahapolitiikka- ja tutkimusosasto <i>Tuomas Saarenheimo</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Ennustetoimisto • Kansainvälisen ja rahatalouden toimisto	Siirtymätalouksien tutkimuslaitos (BOFIT)	Tutkimusyksikkö
Rahoitusmarkkina- ja tilasto-osasto <i>Kimmo Virolainen</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Vakausanalyysitoimisto • Vakauspolitiikkatoimisto • Yleisvalvontatoimisto	Tilastoyksikkö <ul style="list-style-type: none"> • Maksutasetoimisto • Rahoitustilastotoimisto	<ul style="list-style-type: none"> • Tilastojärjestelmätoimisto
Pankkitoimintaosasto <i>Harri Lahdenperä</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Markkinaoperaatioiden toimisto	<ul style="list-style-type: none"> • Sijoitustoimisto	<ul style="list-style-type: none"> • Maksuliiketoimisto
Rahahuolto-osasto <i>Mauri Lehtinen</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Maksuvälinetoimisto	<ul style="list-style-type: none"> • Rakenne- ja järjestelmäyksikkö	<ul style="list-style-type: none"> • Turvallisuustoimisto
Johdon sihteeristö <i>Mika Pösö</i>	Kansainvälinen yksikkö Lakiasian yksikkö Viestintäyksikkö	<ul style="list-style-type: none"> • Tiedonhallintatoimisto	Strategia- ja organisaatioryhmä Johtokunnan sihteeripalvelut -ryhmä
Hallinto-osasto <i>Pirkko Pohjoisaho-Aarti</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Henkilöstötoimisto • Kieli- ja julkaisupalvelutoimisto • Riskienvalvontatoimisto	<ul style="list-style-type: none"> • Sisäiset palvelut -toimisto • Taloushallintotoimisto	IT-yksikkö
Sisäinen tarkastus <i>Pertti Ukkonen</i>			

Suomen Pankin yhteydessä toimii **Finanssivalvonta**, jonka johtaja on Anneli Tuominen.

